

3 1761 06980505 9

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

S A M L I N G A R

U T G I F N A

A F

S V E N S K A

F O R N S K R I F T - S Ä L L S K A P E T.

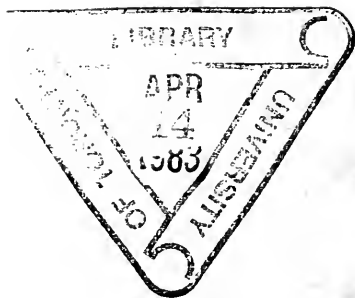
Sjette Delen.

STOCKHOLM, 1848.

TRYCKTA HOS P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

SVENSKA
MEDELTIDENS
BIBELARBETEN.

Öfver Samla Handskrifter

UTGIFNA

AF

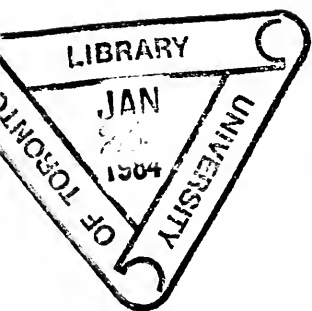
G. E. KLEMMING.

FÖRSTA BANDET.

STOCKHOLM, 1848.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

322
100

Ed
100

Här begynnas biblia pa swensko

ADam war förste man skapadher aff iordh/
hans kona ewa aff eno riwe hans siidho The
waro iamfkyt the wordho swa wæxen som 5.
tillhörir människio natwro/ tha hon ar thræ-
tighi aara gamul Moyses figher mꝫ faam ordhom
aff hans næsta synom Sanctus methodius figher
fræmmer meer aff them/ æpter thy som then hælge
ande wiiste honum/ then tima han war a sinom 10.
bõnom tha han la fangin i hæstom oc iærnom. Oc
figher sanctus methodius swa A fæmptanda
aare sidhan the waro skapath/ oc wt kastath aff
paradiis/ tha fødde ewa adame son/ oc kalladhe
han chayn. Apter skanman tima sidhan fødde hon 15.
dotter/ chayni syster/ oc kalladhe hona calmana
Then tima thrætighi aar waro lidhin/ sidhan adam
oc ewa waro skapath/ tha fødde ewa adame annan
son/ oc kalladho han abel. Oc ther næst fødde hon
abels syster som heet delbora Then tima chayn war 20.
hundradha aara gamal/ oc fæmptan aara/ oc abel
war hundradha aara/ tha drap chayn abel

Strabus en wiis mæstare figher/ at adam
oc ewa grato fore abels dõdh hundradha aar i
reenliwe/ oc aldre hafdho the sidhan natwro bland/ 25.
fõr æn gudh siælwer wiiste them at gudꝫ son ihesus
christus skulle fødhas aff eens thera sona slækt som æn
war tha ofõdder Sidhan waro the badhen saman hion

oc föddo en son oc kalladho han sæt Twhundradh aar
 oc thratighi aara gamul/ waro adam oc ewa tha
 them föddes set Thratighi syner oc xxx dötter fingo
 the adam oc ewa/ vtan abel oc chayn oc thera sy-
 5. ster/ æn tho at moyfes i genesi talar ænkte aff them/
 thy at han skyndadhe fik til noe/ oc fra noe/ oc til
 abraham Oc aff eenfamins set slækt wiliom wi först
 tala/ oc leta henna räkning til war herra siælwan

10. **A**lt thz som föddes aff adam oc ewa tappadhos i
 noe flodh/ vtan noe oc hans hwshion/ som föd-
 dos wt aff setz affkõmd Sæt affladhe son/ oc kalla-
 dhe han enos. Aff enos kom caynan. Aff caynan
 malaleel. Aff malaleel kom iareth Aff iareth kom
 enoch Thenne enoch war badhe godher oc wiis oc
 15. hitte gõra först bokstawa/ oc skreff wiisdoom i bõ-
 ker han war fördher liwandis til paradiis/ oc liwer
 ther æn/ til han komber ater fore domadagh Then
 tima enoch war thryhundradha oc adbertan aara ga-
 20. mal/ oc xxx aara. Oc lifdhe aldre nakar man i
 thæsse wærlid iæmlange som adam Oc the som sighia/
 Sid. 2. at matufale lifdhe længer/ the driwas ater frammeer
 ther wi ræknom hwars thera alder Fyretighi oc vij
 aar lifdhe enoch i thæsse wærlid æpter adams dõdh/
 25. för æn han fördhis til paradiis Oc war enoch siwnde
 man aff adam Aff enoch kom matufale. Aff matufale kom
 lamech. Aff lamech kom noe Noe war tionde man aff
 adam Fra adam sidhan han war skapadher/ oc til
 noe ræknas twthwsand aar/ oc twhundrath oc fyra aar
 30. oc xl. Oc ther m; ændas første wærlidizna alder

Aff noe foddtes fore noe flodh thri søner Oc the en-
sampne beholdo liwith i archinne mꝝ fadher oc
 modher oc *sinom* konom/ oc aff them komo alla iordh-
 rikis slækter. Oc æpter thera thrænne slækter/ skiptes
 all wærlidin i thry Aff sām noe syni komo alle the 5.
 som bo i grekland oc iorsalaland oc i all firia/ caldea/
 india/ oc i blamannaland/ oc i tartara land/ oc i
 rytzeland Oc heter then delin aff wærlidinne Asia oc
 ær wæl halffdelin aff wærlidinne

Aff iaphet komo alle the som bo i swerike/ oc 10.
 danmark oc norghe oc all landen om kring mæl-
 lan alandꝝ haff oc iorsala haff/ oc mællan wæstra haff/
 oc østra oc heter then delin aff wærlidinne europa Oc
 sigher yfodorus en wiis mæstare/ oc biskop aff yspa-
 nia/ wtkomin aff wæstgøtom At flæst all europa ær 15.
 komin aff gøtom/ oc gøta aff magog sonafone iaphet
 Thꝝ ma oc her mꝝ prðwas/ at mankønith ðgxladhis
 alt æpter noe flodh/ sørst hin wægh iorsala haff/ thy
 at ther ligger armenia som archen stadhnadhe æpter
 flodhina Oc ær thæs mere waan/ at mæn kuzno ekki 20.
 thaghar ledhena ower hawith/ oc ey waro mæn tha-
 ghar sꝝwa kðne til skip at gðra dromunda oc sigbla
 Oc fore thy bygdho the landen sørst westan iorsala
 haff oc østan greklandꝝ haff. Oc gato aldre komith
 om kring greklandꝝ haff. sør æn the bygdho alt fram 25.
 fore sik ower rytzeland oc sꝝwa landwæghis in i swe-
 rike/ oc gøtland/ oc bygdho sꝝwa wærlidina fram si-
 dhan sꝝwdher oc wæster in til iorsala haff Fore thy
 æru swerike oc gøtland ælꝝsta land oc bygdher thenna
 wægh iorsala haff. 30.

Aff cham noe sōne komo alle the som bo oc byg-
 gia wæstan nordhan iorsala haff Oc heter then
 deel aff wærlidme affrica ¶ Aff enom adams sōne
 som heet sæt ær alt mankōnith wtkomith æpter noe
 5. flodh. Thy at noe war nionde man aff sæt adams sōne
 An chayns slækt oc alt annath som kom aff androm
 Sid. 3. adams sōnom tappadhes i noe flodh Aff sæt adams sōne/
 oc iaphet noe sōne/ æru gōta oc swia wt kompe

Nw wiliom wi ekki her meer tala aff iaphet oc
 10. Ncham oc aff thera slæktom/ Vtan aff sem oc hans
 slækt/ thy at aff henne ær war frv wtkomin wars
 herrā modher Fæm hundrath aar war noe gamall/
 tha han affladhe sæm/ oc hundradha aarom æpter
 sidhan sæm war sōdder kom noe flodh Twem aaron
 15. æpter noe flodh affladhe sæm en son oc heet arfaxat/
 oc war tha sæm hundradha aara oc thry aara gamall
 Thy at alt et helt aar war han mʒ sinom fadher i ar-
 chinne til iordhen war wæl thōr æpter flodhina Thry
 hundrath aar oc fæmtighi aar æpter flodhena lifidhe
 20. noe/ oc do nihundradha oc fæmtighi aara gamall

Aff sæm kom arfaxat Aff arfaxat kom kainan Aff
 Kainan kom sale Sale bygdhe fōrst ierusalem. Oc
 heet stadhin fōrst ekki meer. æn salem aff hans nampne
 sale Aff sale kom heber J hans daghum bygdhe nem-
 25. rot babel torn/ oc alle mæn mʒ honum/ vtan heber/
 han wille ekki mʒ them wara. Oc fore thy hiolt han
 ensamen/ thʒ gambla maalith som adam war skapa-
 dher mʒ. Oc alle mæn taladho thʒ ther til war
 herra skipte tungom widher them som opgiordho ba-
 30. bels torn Oc fore thy kallas thʒ gambla maalith nw
 hebreist maal aff honum heber som ensamen hiolt thʒ/

thy at han war ekki widh tornith babel Aff *hounum* callas oc iudha hebrei. *son* æn tala thz sama maalith Aff heber kom phalegh Aff phalegh kom ragan Aff ragan kom faruch Aff faruch kom nakor Aff nakor kom thare Aff thare kom abraham Æn lifdhe *sæm* 5. noe son i abrahams daghum Oc lifdhe *sæm* æpter rækning ællowo aldrugha manna aldra Oc æpter thera rækning war *sæm* wæl nær thwſanda aara gamall/ æn han war ey meer Thy at fra noe daghum ther ær at sighia Fra thy annar wærlidinna alder byriadhiss innan 10. noe daghum/ oc til abrahams dagha/ lidhu niöhundradh aar oc ſiaxtighi aar Thz ær xl aar minna æn et thwſand aar Oc i abrahams daghum byriadhiss thriidhi wærlidinna alder Æpter thæſſe rækning waro mællan thæs adam ſkapadhiss oc abraham fôddes thry thw- 15. ſand aar oc tw hundrath aar oc fyra aar

Abraham bodhe fôrſt oc hans brodher aram i caldea Caldei waro affgudha dyrkara. Oc bioldo eld fore gudh Oc fore thy at the brôdher abraham oc aram willo ey weta eldenom gudhlikan hedher Fore 20. Sid. 4. thy kaſtadho caldei them badha a baal oc bran aram til dôðh/ æn abraham kom vndan lewandis aff baaleno mꝯ gudꝯ hialp Oc fore thy wardh han widha om wærlidina riiker oc wældogher Nicholaus damascenus ſigher at abraham wardh konunger om ſiidher 25. i damasco/ oc ma ſynas ther hwar hans palacium war Waar herra bôðh *hounum* oc hans affkômpd omſkærilſe fôrſt/ til et tekn oc mærike at hans ſlækt war wtwald aff allo mankône/ til thæs at gudꝯ ſon ſkulle fôðhas om ſiidher aff henne Aff abraham kom 30. yſaac Aff yſaac kom iacob Thæſſe thre patriarche/

- la'to sik iordha ther som adam war iordhadher Aff iacob komo tolff *patriarche* / Ruben / symeon / leui / iudas yfacar / zabalun / beniamin / dan / neptalim / gad / asfer / iosep Wt aff tha'ssa tolff walde war
5. herra iudam oc hans affkõmd / at aff henne skulle gudz son sõdhas Aff iudha kom phares. Aff phares kom esrom. Aff esrom kom aram Aff aram kom aminadab Aff aminadab kom nason Aff nason kom salmon J phares daghum kom iacob som andro *nampne*
10. kallas israël / oc ellowo *patriarche* hans sønir m̄z thera konom oc barnom til egiptum Jofep then tollfte war ther fore them. Oc waro ther israels sønir alt til salmon war sõdder oc wæxen man Hundradha oc xliiij aar waro israels søner i egipto m̄z mõdho oc thra-
15. dom / sidhan iosep war dõdher

- I** salmons daghum tha war moyfes aff leui slækt siardhe man aff leui Swa at aff leui kom caʒth Oc aff caʒth kom amram. Oc aff amram kom moyfes Moyfes ledde israels sona slækt wt aff egipto ower
20. thõrt haff til iorsala land / oc gaff them lagh oc ræt aff gudz weyna Siax hundrath thysand mæn / vtan konor oc barn waro the israels sonasønir som wiforo aff egipto m̄z moyfi. Fyretighi aar waro the i wæghum i ðdhemarkom fõr æn the komo til iorsala land
25. Salmon war hõffdhinge ower alla sina slækt / som aff iuda war komin Aff salmon kom bootz Aff bootz kom obet Aff obet kom iesse. som andro *nampne* kallas yfay Aff yfay / kom dauid konunger Twa konunga hafdho israels søner hafft fore dauid Fõrste war abimelech aff
30. iosep slækt. Oc manasse ioseps son / han wardh konung m̄z wald oc ey m̄z ræt Annar war faul aff beniamin slækt

oc kom han wæl oc rættlika til walda/ oc foor sidhan
illa m̄ sino walde Oc fore thy fingo thera slækt ængin
framgang faul oc abimelech til rikith æpter thera dōdh

Sid. 5.

DAuid kom rættelika til rikith m̄ gud̄ skipilse/
oc foor m̄ waldom dygdhelika/ oc fore thy fik 5.
hans slækt framgang til rikith æpter han J hans da-
ghum byriadh̄is siærdhe wærlid̄inna alder. Oc waro
nw lidhin fra abraham oc til dauid mæsta et thw̄sand
aar/ xx aar minna Dauid fik loff oc priis aff gudhi
siælfwom/ at gudh siælw̄er sagdhe aff dauid Jak ha- 10.
wer sunnith en man æpter mit hiærta som gōr alt
th̄z iak wil Engin man war grymare them ey willo
nadher thiggia/ oc ængin nadhighare them honum
willo wæghia Engin war siendom hardhare æ mædhan
the matto nakath mot honum Oc ængin man war si- 15.
nom siendom nadhighare sidhan the matto minna æn
han utan the waro hedhne

Aff dauid konung kom salomon wise/ riker konun-
ger oc wældogher æpter sin fadher Aff salomone 20.
kom roboam konunger Aff roboam kom abias konun-
ger Aff abia kom afa konunger Aff afa kom iofaphat
konunger Aff iofaphat kom ioram konunger Aff ioran
kom ozīas konunger Aff ozīa kom ioatan konunger Aff
ioathan kom achaz konunger Aff achaz kom ezechias
konunger Aff ezechia kom manasses konunger Thenne 25.
war fōrste ilder oc ogudhliker. ther til han wardh fan-
gen aff konungenom i babilonia m̄ swikom Ther kæn-
dis han widh syndagiæld oc beddis nadher aff gudhi/
oc wardh fræls oc wardh sidhan godher konunger Aff
manasse kom amon konunger Thenne war iæmpn ilder 30.

- oc ogudhliker allan sin alder som hans fadher war tha han war vnger Aff amon kom iosias konunger båtyster aff allom æpter dauid ¶ Aff iosia komo thre konunga hwar æpter annan Then ælste heet ieconias. Annar
5. ioacaz thridhi sedechias Landith togh then midblafta til konung æpter thera fadher Thenne wardh swa swl oc ogudhliker at han war owa'rdher fore gudhi at wara længer konunger. Thre manadha war han konunger Konungin aff egipto kom til ierusalem oc fangadhe
10. han si'lwān konungin ioachaz oc lagdhe hans land vnder skat hwart aar til hundradha pund silff. oc et pund gull. Oc skipadhe hans brodher iechoniam konung fore ioachaz Jechonias wardh ekki batre æn hans brodher En gudz propheta vrias predikadhe honum gudz hæmpd.
15. An han bætradhe sik ey. Ther fore læt iechonias dræpa vriam Jeremias propheta taladhe til alla iudha. oc til Sid. 6. alla ieruselems bwra Thy aar oc tiughu hawer iak nw predikath fore idher / oc enkte wyrdhin i hwath iak sigher Nw sigher war herra si'lwæ swa til idher
20. Jak skal ledha ower thetta land nabogodonosor min thianista swen. konungin aff babilonia. han skal idher fanga oc hædhan fõra til sit land oc skulin ther wara hans thræla siwtighi aar Tha wille almennis folkith dræpa ieremiam / landzens herra frælstu han aff thera
25. handom / oc lukto han inne ther til at han skulle ey oppinbarlika predika Jeremias hæfdhe sin scriffwara baruch prophetam mæ sik. han skreff aff hans mwne all hans ordh i ena book. Sidhan sagdhe ieremias til baruch Mædhan iak ær innelukter. tha tagh thæssa
30. book oc læs hona ther alle mæn koma saman i ierusalem Bætyste mæn aff rjkeno togho bokina aff baruch / oc badho han vndan rymæ mæ ieremia fõr æn

konungin finge thz at wita Sidhan gingo the bætysto
 mæn in fore konungin mz bokinne/ Sidan konun-
 gen hæfde læfit litit aff bokenne/ tha skar han bo-
 kina sunder mz sinom kniiff/ oc kastadhe fore sik i
 eld oc brænde/ a mot godhra manna radhe. Oc bôdh 5.
 lata fanga ieremiam oc baruch. War herra gômde
 them fra hans handom Jeremias læt sidhan scriffwa
 alt thz sama som sôr war scriffwath/ oc æn thz ther
 til a mot ioachim konung. som andro nampne heet
 ieconias At aldre skulle son sôdhas aff honum til ri- 10.
 kith at radha

Ther æpter kom nabogodonosor babilonie konunger
 til ierusalem oc fangadhe iechoniam konung/ oc
 wælborna mæn mz honum J bland them war daniel
 oc hans kompana Nabogodonosor sôrdhe sina fanga mz 15.
 sik langan wægh Han sænde ater om sidher iechoniam
 konung til ierusalem at thiænna vnder skat Jechonias
 trôfte sik a mot nabogodonosor/ oc wille ey sidhan
 skatta som han hæfde lowath Fore thy soor nabogodo-
 nosor ater til ierusalem ok sik stadhen mz swikom/ oc 20.
 læt kasta iechoniam wt ower mwrin oc do ther aff Na-
 bogodonosor læt hans son som oc heet iechonias tio da-
 gha beradha sik/ sidhan han kom ater til ierusalem
 Jechonias vnge giordhe som ieremias propheta rædh ho-
 num aff gud; weyna/ oc gaff stadhin oc sik siælwan na- 25.
 bogodonosor thy at thz war gud; wili fore iudha syn-
 der Tha sôrdhe nabogodonosor iechoniam oc hans mo-
 dher til babilonem mz sik oc mz them tw thwsand iwdha
 land; hôffdhingia/ oc viij thwsand slôgha mæn til alysko-
 na gerning oc smidhe Tha skipadhe nabogodonosor se- 30.
 dechiam yngxsta son iosie konungx/ fadherbrodher ie-
 chonic vnga/ konung ower iwdha land oc ierusalem

Sid. 7.

- F**Alse propheta daradhō sedechiam The sagdho honum at nabogodonosor oc hans rike skulle for-därwas i skamman tima aff egiptolandz konunge Jeremias enšamin oc baruch the sagdho honum sant Se-
5. dechias trodhe bäter false oc wille ey skatta vnder nabogodonosor Jeremias kom fore konungin oc sagdhe Swa sigher war herra Jak skapadhe iordhina/ oc iak ma oc giwa hona hwem iak wil Nw hawer iak gi-with all thāsse land nabogodonosor konunge/ oc hwa
10. som ey thia'nar honum han skal illa fara vnder swārdh/ oc hunger/ oc eld/ Lydhin ekki falsom prophetis/ som idher trōsta a mot nabogodonosor/ æn i wilin ey illa fara m; them Ananias war en fals propheta/ han togh et iærn i sina hand oc brōt sunder fore
15. konungxins ðghom oc sagdhe Swa sigher war herra Swa skal iak bryta nabogodonosor wald i thāsse thry aar/ oc skal alt thz aterkoma til ierusalem som bort ær fōrt badhe folk oc gersæmer Jeremias swaradhe Gudh gawe at swa matte wardha som thu sigher An
20. iak sigher nw thik anania. Thik hawer ekki gudh wtsænt/ oc thu darar thetta folk/ thu trōster them widh lygdh/ thu skal liwa twa manadha oc ekki længer Ananias do som ieremias spadhe honum ¶ Aff hans dōdh rāddes sedechias/ oc trodhe ieremie/ oc
25. sænde skat til babilonem Jeremias sænde sin breff m; konungx sændebudhom til the iwdha som sōrdhe waro til babilonem fangne/ oc badh them a gudz weyna ther bo m; nadhom/ oc thia'na nabogodonosor/ oc bidhia gudh fore honum oc hans rike ther til at the
30. matto nyta hans fridh oc bo m; nadhom Oc sagdhe them aff gudz weyna at the skullo ther bo siwtighi aar/ oc sidhan ater koma m; fridhi til ierusalem oc

eghna ater iwdha land Falso propheta waro oc i bland iwdha i babilonia. oc predikadho a mot ieremiam oc fændo ater breff a mote honum til fedechiam konung/ oc rōgdho ieremiam/ ther til fedechias trōste fik ater a mot nabogodonosor/ oc nekadhe honum skat 5.

Tha kom nabogodonosor mæktogher oc belagdhe ierusalem meer æn halfft annath aar Jeremias rædh fedechie giwa fik Æn falso propheta predikadho a mot honum/ ther til at konungin læt illa gōra widh ieremiam oc kasta han i torn wæl tyfwar fōr æn stadlin wardh fangen Tha war om siidher engin fōdhan i stadhenom/ swa at qwinnor aato siin eghin barn Epter halfft annath aar/ tha gawo the wæriona/ som ytra mwren gōmdo Tha rympde fedechias annan wægh aff stadhenom/ oc hans bætzsto mæn mʒ honum Nabogodonosor mæn gato gripith honum/ oc fōrdho han til sin herra Nabogodonosor læt draþa fore hans ðghom hans sōnir. oc biskopen aff ierusalem/ oc hans hærtugha. oc manga hans godha mæn/ oc siidhan læt han wtstinga badhin hans ðghon/ oc læt binda han/ oc fōra han til babilonem Hær ændas nw iwdha rike oc fiærdhe wærlidinna alder Thera rike oc thenne alder stodh fæmhundrath aar oc xiiij aar/ oc vi manadha oc xx dagha. vnder xxij konungom 10. 15.

Sid. 8.

Hær bōrias fæmpte wærlidinna-alder 25.

NAbogodonosor læt nidherbryta ieruselems mwra Nalla om kring/ oc læt fōra bort alla iwdha til babilonem vtan kutkarla/ them læt han ater wara at ærwodha iordhina vnder han Nabogodonosor læt biwdha ieremie/ at gōra hwath han wille hælder fara til 30.

- babilonem m̄ honum m̄ hedher oc æro. eller bo
 hwar baz wille fræls i iwdha lande Jeremias walde
 sik at bo i iwdha lande Nabogodonosor skipadhe en
 godhan man godoliam foghotta ower iwdeam En aff
 5. iwdha konunga slækt. som heet ismael / han war rymder
 aff ierusalem / fôr æn han war fangen / han kom ater
 sidhan konungx makt aff babilone war heem faren aff
 iwdea Tha kom ismael ater m̄ sinom kompanom oc
 drap godoliam iwdha landz foghota Tha wordho
 10. iwdha rædde the fatighe som ater saato i iwdea. at
 the aff babilonia mondo ater koma æpter thæsse ti-
 dhande. oc ôdha them swa at ængin liffdhe æpter annan

- I**wdei giordho sik radh a mot ieremie prophete radhe.
 Oc rymdo alle m̄ konom oc barnom wt aff iudea / oc
 15. ater til egiptum / som thera forfædher foro fordom
 wt aff til iorsala land Skamman tima ther æpter
 striddo ther konungin aff babilonia / oc konungin aff
 egipto / oc wan konungin aff babilonia sigher aff
 egipto konunge / swa som ieremias propheta spadhe
 20. Jwdha drapo ieremiam i egipto fôr æn stridhen wardh /
 fore thy at han spadhe / at the skullo æn dræpas oc
 fangas i egipto aff babilonie konunge / oc at han
 skulle swa winna egiptum som han wan iwdha land
 Egipcij hioldo ieremiam wærdhoghan æ mædhan han
 25. lifdhe / oc trodho bæter honum æn iudei siælfwe Han
 propheterade fore egipciis at thera affgudha skullo
 nidherfalla / oc brista / then tima en mô fôdde barn
 Oc fore thy giordho thera preste bilæte badhe mōnne
 oc barneno i sino templo / oc giordho them gudhlikan
 30. hedher Oc war thz fôrsta wara frv bilæte mangom
 aarom giort. fôr æn hon war fôd Egipcij iordhadho
 ieremiam m̄ hedher oc æro næst sinom konungom

ther the iordhadhos Enkte eterblandath ma koma nær hans mwld Alexander konung aff grecia. han kom thiit tha han foor om wærlidina oc hõrdhe at hans been oc hans muld hafdho tholka dygdh oc læt sõra them ærlika til alexandriam oc ther iordha Oc aff 5. them tima matte ther ænkte eter wara

Sid. 9.

NAbogodonosor õdde swá egiptum som iudeam oc fangadhe oc sõrdhe bort badhe fa' oc folk Oc alla iudha ther waro kompne sõrdhe han til babilonem Sidhan stodh iudea õdhe lxx aar aff iudha 10. byghning Nabogodonosor satte iwdha land m̄ hedhno folke Thassa captiuitatem ther ær at sighia sængilse propheteradhe ezechiel i babilonia. Han war en aff them som til babilonem komo m̄ vnga iechonia som andro nampne kallas ioachim. swa som hans fadher 15. hafdhe oc the tw nampn Mædhan iwdha waro i babilonia/ tha war daniel propheta mæær m̄ nabogodonosor/ oc war daniel vnger aff iudha konungx fla'kt Honum gaff gudh mykin wiisdom/ thy at han fastadhe gerna. oc drak litith 20.

NAbogodonosor faa en rædhelikin drõm/ oc mintis ey drõmin sidhan han waknadhe/ oc waknadhe swa rædder aff drõmenom. at han glõmde hurw han war Han læt kalla saman alla hedhna spaamæn oc spordhe them hwath honum drõmpde/ oc hwath hans 25. drõm teknadhe Engin hittis then honum kunne th̄ wiifa sõr æn daniel kalladhis fore konungin Daniel fagdhe til konungen/ th̄ ær omõghelikith nakrom manne wiifa Gudh ær then i hymnom som lyser oc wiifar lõnlik thing/ han wille wiifa idher m̄ idhrom 30.

- drömom hwath wardha skal J thænkte herra för en i sompnadhe / hwath æpter idhra dagha skulle wardha oc hwilke mæn landom skullo raadha / oc hurw længe idhert rike skal standa swa wældikt ower all riike
5. Sidhan i sompnadhe tha tedhe war herra idher thz m3 tholkom drömom J saghen fore idher ena stora statuam / thz ær at sighia et belæte eller ena scriffit The sama statua hafde howodh oc hals aff gull / bryft oc arma aff silff / buken aff eer / benin aff iærn / sö-
10. trene waro some aff iærn / oc some sköre som staal J min herra oc idhre arwa / ærin gulhowodhith oc idhert rike swa længe som thz stander Epter idhert rike komber annath rike. som fordærwar idhert rike / oc wardher tho aldre swa ærlikt som idhert rike war
15. Thz rike war ciri konungx badhe ower persiam oc mediam Thz rike hafde swa som twa arma / thz ær
Sid. 10. twa konunga hwar æpter annan cirum oc darium som nidher bruto babilonis rike Thridhia rikith aff eer / thz ær at sighia m3 eer teknath Thz skal biwdha oc
20. budh hawa ower alla wærlidina. Ther m3 thydhes regnum grecorum Alexander magnus byriadhe oc fulkompnadhe i tolf aar rikia ower alla wærlidina Thz teknas wæl m3 eer oc kopar / som mæst liwdh giwa aff sik Thy at ænkte rike fræghadhis iæmwidha i stak-
25. kit tiidh Fiærdha rikith aff iærn / wardher romara rike / swa starkt at thz smidhar oc tyktar vnder lydhno all riken / swa som iærn alla malma That's söter æru blandadhe m3 iærn oc staal Thy at om siidher wardher thz annan wægh krankt oc annan wægh stark /
30. thy at thz faar manga missæmior oc örlögh inbyrdhis mællan sinna keyfara / swa som sannadhis opta badhe mællan iulium oc antonium / oc swa mællan constan-

tinum magnum oc maxencium En steen kom aff eno
 berghe vtan mantz hand/ oc brôt nidher scriftina el-
 ler belatith Thz ær at fighia/ the fyra rikin Stenin
 thydher ihesum christum/ som aff the høgxfsto oc ær-
 likafto mō kom/ vtan mantz hand/ thz ær at fighia 5.
 vtan likama bland Om then tima fagdhe daniel skal
 war herra oprefa himpna rike i iordhrike Thz ær cri-
 stendomin/ oc the hælgha kirkio oc henna wald/ oc
 thz rikith faar aldre ænda/ thy at henna wald ful-
 kompna a domadagh oc ekki ændas Tha fiōll nabo- 10.
 godonosor a knæ fore daniel/ oc gaff honum herra-
 dom oc owerbudh/ ower alt babilonie rike Daniel
 skipadhe fwa mz konungx godhwilia/ at hans thre
 kompana oc frænder ananias/ azarias/ misael. wordho
 waldogher ower alt rikith. Oc hau fiælwer daniel 15.
 rædh ower babilonem fiælfwan

N Abogodonosor war tho at hwaro hedhen/ oc ma-
 nakar vndra hurw war herra kallar han mz iere-
 mie owermeer sin thiæniste fwen Thz ær fwa at vn-
 derstanda/ at fwa som en lime thiænar mz fadhernom/ 20.
 at giwa mz disciplinam/ hans kærasta fōne/ oc ka-
 star fidhan fadherin liman wti eld oc brænner mz an-
 drom widh/ oc fonin tagher arwith æpter han Swa
 war nabogodonosor ther mz wars herra thiæniste fwen/
 at war herra hæmpde mz honum ower fina fōnir iw- 25.
 dhana oc plaghadhe fit folk fore thera synder/ oc gaff
 them himerikis waan/ fidhan the kændos widh fik Oc
 nabogodonosor kastadhe han wti⁹ heluitis eld

N Abogodonosor læt gōra ena statuum a enne mark
 lx alna høggha/ och vi alna bredha/ oc bōdh al- 30.

- Sid. 11. Iom rikom oc fatighom som nār waro at offra til the statuam swa som fannom gudhi. Oc at hwa som ey giordhe swa/ han skulle kaftas i en brännanda oghn Loghin gik xlix alna hōgher ower oghnin Daniel war
5. mādhan hema i babilonia Thre hazs kompana ananias/ azarias/ oc misael rōgdhos fore konungenom/ at the willo ey offra/ oc ey a knā falla fore hans statuam/ the kaftadhos i brännanda oghn Loghin brānde konungxins swena som nāst stodho oghnenom/
10. an ananie/ azarie/ oc misaeli giordhe then elder angin skadha Ther fungo the thre ananias/ azarias/ oc misael wars herra loff m̄ glædhi/ oc vtan meen Then sanger heter Benedicite All creatwr manas i them sang oc lowa wan herra Konungin oc aller moghin
15. m̄ honum sagho then fiærdha m̄ them threm/ oc sagdhe konungin/ oc ðpte at han war liker gud̄z sōne Tha ðpte nabogodonor oc sagdhe/ at angin ar annar tholkin gudh som iwdha gudh ar til hiælp Oc skipadhe at hwa som taladhe ogudhlika om han/ hans
20. liiff oc got̄z skulle wara forgiort Han gaff oc ater them threm thera wald oc s̄yslo

- N**Abogodonor drōmpde annan tima som haz saghe et swa stort træ/ at th̄z rakte op til himilen oc om kring wærdina/ oc al̄skōns fughla bodho oc
25. fungo i træno/ oc al̄skōns fæ war vnder træno/ oc badhe fæ oc folk sōddis widh thæs frwkt Ther nāst hōrdhe han ena rōst aff himilin/ oc sagdhe swa Huggin nidher træth m̄ q̄wistom oc frwkt/ oc fughla oc diwr ryme/ laten thæs rōter standa Siw aar skal
30. th̄z thola sin dom/ th̄z skal skipta mant̄z wit/ i et nōt̄z

nöðz wit/ oc skal æta græs som en oxer/ ther til at
 man kannis widh/ at then höghe gudh radher landom/
 oc giwer rike hwem han wil Daniel thydde honum
 drömin At træith teknadhe han siælwæn Ther æpter
 at/ sidhan nabogodonosor rofadhe aff sino walde/ tha 5.
 kom bradhlika gudz domher ower han/ oc miste
 witith swa at honum siælwom syntis/ at han war
 framman til oxer oc apten til leon/ oc kastadhis wt
 fra mannom oc waldom Daniel badh fore honum/
 oc fore hans bôn skuld/ skipte war herra widh han/ 10.
 siw aar i siw manadha Sidhan fik nabogodonosor
 ater badhe wit oc rike/ oc wille tho ey siælwær se
 fore rikeno/ vtan skipadhe fore sik siw domara Siw
 aar sidhan han fik ater wit oc rike/ giordhe han
 sina scriffst swa som daniel propheta raðh honum/ han 15.
 aat hwarce kôtt eller brôðh/ oc ey drak han wiin i Sid. 12.
 the siw aar. Josephus sigher at nabogodonosor war
 konunger xliiij aar. Atta aar war han konunger/ sôr
 æn han sangadhe iwdha/ oc sôrdhe til babilonem oc
 xxxvi aar sidhan 20.

Epter nabogodonosor gambla dôðhan/ togh widh
 Erikeno nabogodonosor hans vnge son Thenne na-
 bogodonosor/ war iæmwa'ldogher som hans fadher/ oc
 giordhe manga stora gærninga widha om wærlidina
 Han hafðhe broðher som heet eiulmerodach. Thenne 25.
 eiulmerodach foor ostorlika mædhan hans fadher lifðhe/
 oc war halffôðr Oc fore thy læt hans fadher kasta
 han i thz sama torn/ sidhan han fik ater wit oc ri-
 ke/ som ioachim yngre iwdha konunger la fangen Oc
 ther wordho the godhe kompana/ eiulmerodach oc 30.

- ioachim Eiulmerodach la fangen & mædhan hans fadher oc brodher lifdho Epter nabogodonosor vnga dōdhan/ war eiulmerodach konunger wældogher/ han lypte op ioachim iwdha konung aff tornith/ oc biolt
5. han wærdhoghare mȝ sik æn nakan annan konung Eiulmerodach ræddis at hans fadher monde æn opstanda ater aff dōdha/ oc fa æn swa ater liwith/ som han fik fōr ater witith. Oc hafdhe radh mȝ ioachim/ oc mȝ hans radhe læt han opgræwa fins fadhers liik oc
10. fkipte bwkin mællan thryhōndradha ōrna/ oc læt swa hwar thera flygha sin wægh Hwilkin tima thæsse alle ōrna fægdhe ioachim/ koma alle ater saman/ tha ma thu rædhas at thin fadher stander ater op aff dōdh oc aldre fōr
15. **E**iulmerodach hafdhe son som heet baltazar/ han wardh konung æpter hans fadhers dōdh J hans daghum tedhe war herra danieli the fyra fæghersta rike babilonie/ persie/ grecie/ oc romara mȝ eno diwre/ som fōr tedhis nabugodonosor gambla mȝ enne
20. statua Danieli tedhis æn meer badhe aff *antichristo* oc swa aff domadaghe. Oc at *antichristus* skal fa wald ower alla hælgha mæn i thæsse wærlid at pina them oc dræpa/ Oc at hans wald skal standa halfft fiærdha aar. Oc en rōst aff himpnom skal dræpa han
25. Rōsten skal ekki meer fighia æn Morere Thȝ ær at fighia. dō *Jhesus christus* han skal siælwer fighia the rōstina Swa som *sanctus paulus* figher. Oc sidhan wardher domadagher Oc figher daniel/ at han fa hwru iomfrunna son kom nidher mȝ skyiom/
30. oc fattis naft them godha gambla gudhinom/ thy at han ær honum iæmpn sinom fadher at guddominom/

oc iæmgamal / oc tho at hwario yngre at mandome-
 nom Danieli tedhis i baltazars daghum / hurw antio-
 chus konunger skulle spiælla gudꝫ altara i ierusalem /
 oc hans offer / æn sidhan thꝫ wordhe ater op giort / Sid. 13.
 oc at thꝫ skulle standa ðdhe siæx aar oc thre mana- 5.
 dha / oc tiwghu dagha

Cirus persie konunger / oc darius medie konunger
 lagdho sik oc sit herskap saman / a mot baltazar
 oc babilonem Oc belagdhe cirus babilonem Baltazar
 reddis them ænkte / oc hiðlt dighert hoff i stadhenom / 10.
 oc læt bæra in fore sik / the gulkar oc silskar som
 hans fadherfadher sòrdhe aff templo domini i ie-
 rusalem til babilonem / oc drak aff them han
 oc hans winir Tha sa baltazar ena hand scriffwa
 ower honum a wæggene The scriffu kuzne ængin 15.
 læsa oc thydha sòr æn daniel kom / Swa war scriff-
 wath Mane / techel / phares / Mane thydher
 tall Techel mæt / Phares skipte Daniel sagdhe
 til baltazar Gudh aff himpnom / gaff thinom fadher-
 fadher rike / oc fore thy at han kændis ey widh gudh 20.
 sòrst / tha gaff han honum æta græs som oxa / til han
 kændis widh gudh Thetta wiste thu wæl. Oc for-
 smadhe tho at hwaro gudh siælwan oc drikker aff
 hans altara karom oc lowar thina affgudha Thæsse
 scriffin budhar thik bradhlika gudꝫ hæmpd Mane 25.
 sigher oc thydher swa Thit rike ær nw talt oc thæs
 dagha wardha ekki flere Techel sigher swa oc
 thydher At thu æst lagdher i gudꝫ mætfskaal oc wæ-
 gher litith / thy at thu wardher minna wyrdher hæ-
 dhan fra Phares sigher swa oc thydher / at thit 30.
 rike skulo skipta medi oc persi The samo nat sik cirus

babilonem/ oc wordho the badhe *darius* oc *cirus* wældoghe/ oc komo alt nabogodonofor rike vnder *perſie* oc medie rike. oc drapo *baltazar*

5. **C***irus* war ſyſterſon darij/ oc læt han honum konungx nampn æ mædhan han lifdhe/ Lxxvij aar waro nw lidhin fra them tima nabugodonofor fangadhe iwdha/ oc til babilon wardh fangith Oc ledh faſt at them tima at iudha ſkullo wardha frælſe heem til *ieruſalem* oc *iudeam* ſwa ſom *ieremias* propheteradhe/
10. at the ſkullo wardha frælſe æpter lxx aar Daniel badh war herra halda thz ſom *ieremias* ſpadhe oc iætadhe aff hans weyna Tha tedhis danieli gabriel angelus. Oc i them ſama tima ſom *ieremias* propheteradhe ſkullo iwdha koma ater til *ieruſalem*. Oc fra
15. them tima ſagdhe gabriel til daniellem Thit folk iwdha koma til *ieruſalem*/ tha ſkulo the wara oc bo i iwdha lande thry hundrath aar/ oc niotighi aar Oc then tima ſwa mang aar ære lidhin/ tha ſkal *ihesus chri-*
- Sid. 14. *ſtus* thola dōdh/ oc wardher thit folk ekki hans folk
20. ſidhan thy at the ſighia tha ney gen honum Sidhan ſkulo romara koma mʒ ſinom hōffdhingia oc bryta nidher *ieruſalem* oc *templum domini*/ oc ſkulo ſidhan ewerdhelika ōdhe ſtanda Thetta wiifte gudʒ angel danieli nær fæm hundradha aarom fōr æn war herra
25. tholde dōdh/ oc ſkreff thz æpter/ oc wiifte iwdhom ſinom frændom Oc ma hwar man oppenbarlika ſe. at the ære ſanlika blinde *Wepſasianus* roma keyfare/ oc *titus* hans ſon brutu nidher *ieruſalem* æpter wars herra dōdh Epter them war *domicianus* titi brodher
30. keyfare. Epter *domicianum* wardh nærua Epter næruam *traianus* Epter *traianum* *adrianus* J hans daghum

frestadho iudha widh at byggia op i gen *ierusalem* i sama stadh som han stodh för Tha tedhis iwdhom rædhelikin tekn/ oc kors all blodhogh/ swa at iwdha ræddos widh oc rymdo fra gærninginne Annan tima komo the ater at byggia/ tha gik eld op wt aff 5. iordhinne a mot them/ swa at the rymdo fra oc thy finne Sidhan bygdho *criftne* mæn op *ierusalem* annan stadh æn han stodh för/ swa at *caluarie locus* som war herra korsfæstes war sidhan innan stadhenom/ som för war utan stadhen tha war herra pintis 10.

DArius hafde daniellem kæran. oc skipadhe han thridhia herra/ thz ær en aff them som owerbudh hawa ower alla hans försto rikes herra The waro tw hundradh oc tiwghu förste herra En tima tha daniel war a sinom *bõnom*. oc badh gudh styrkia 15. *darium*/ oc styra hans hugh/ til at giwa iwdha frælfa/ tha kom ater gabriel *angelus*/ oc wiifte honum/ hurw mange hardhe konunga skullo æn koma sidhan iwdha koma ater til *ierusalem*/ Oc yterst sigher han aff *antichristo*/ swa som för oc aff doma- 20. dagh/ oc at alle mæn skulo opstanda aff dõdh oc tagha hwar siin lõõn Oc at *antichristus* skal wara wællogher/ et thwfsand dagha/ oc tw hundradha oc niotighi dagha/ thz ær alt saman halff siærdha aar oc tolf dagha Oc æpter *antichristum* dõdhan giffs syndoghom man- 25. nom til *scriptamaala* xlv dagha Oc sigher gabriel til daniellem/ at then ær sa'll them daghomen naar

Epter *darium* dõdhan fik *cirus* all rikin wæstan half ensamen Honum war læsin en *prophecia* som ysaias *propheteradhe* tw hundradh aar oc x aar för 30.

- æn *cirus* wardh swa waldogher Thy at yfaias war i
 ezechie iwdha konungx daghum Han propheteradhe
 swa aff ciro konunge/ at war herra taladhe swa siæl-
 wer Jak hawer gripith hõghbro hand ciri mins wig-
 5. dha konungx at kasta vnder han all riken *Cirus* vn-
 derstodh sidhan/ at yfaias war aff iwdha slækt/ oc
 at iwdha gudh hafde honum landen oc riken giwith
 sid. 15. Oc fore thy gaff han iwdhom frælse oc hemloff til sit
 eghit land/ oc at byggia op ater *ierusalem* Oc læt
 10. *cirus* scriva breff/ oc læsa oc lyfa at himpnà gudh
 gaff honum all riken oc at han ær iwdha gudh/ oc
 manadhe iwdha i breffweno ater fara til *ierusalem*/
 oc til *iudeam*/ oc eghna sit land/ oc byggia tem-
 plum *domini* oc stadhin *Zacharias propheta* fõdder aff
 15. iwdha slækt i *babilonia*/ han propheteradhe om then
 tima/ oc trõste iwdha aff gudþ weyna ater fara til
iudeam swa som *cirus* bõdh them

- S** Alatiel war *ioachim* konungx son/ som andro
 nampne heet *iechonias*/ oc war wanlika fõdder i
 20. *babilonia* Aff honum kom *zorobabel*. Thþ thydher a
 wart maal maʃtarin aff *babilonia*. Thy at han skulle
 wara maʃtare/ oc iwdha forman wt aff *babilonia* til
ierusalem *Zorobabel* war wæl fõðr man i ciri ko-
 nungx daghum Han oc *ihesus* son *iosedech* biskops/
 25. the togho mþ thakkom widh konungxins budh. oc ba-
 dho iwdha fara mþ sik Fæmtighi thwʃand foro mþ
 them/ fyretighi thwʃand oc tw thwʃand frælfa manna
Cirus konunger gaff them ater fæm thwʃand/ oc fy-
 retighi thwʃand gulkar oc silffkar oc alþskõns som til-
 30. hõrdhe gudþ thianist aff them ther *nabugodonosor*
 gamble fõrdhe mþ sik aff *ierusalem* til *babilonem*

Zorobabel oc ihefus oc alle thera kompana / foro ater til *ierusalem* at byggia Samaritani heto the som nabugodonosor satte nidher i iwdha stadh at bo ther The samu samaritani baro awund widh iwdha / at the skullo ater opbyggia *ierusalem* oc eghna sik 5. sit land / oc hindradho them dighert at the gato ænkte meer giort eller byght mædhan *cirus* lifdhe / vtan swa hõghan mwr aff *templo domini* at mau matte la'ggia sin arm oppa

Cirus war godher iwdhom a' mædhan han lifdhe 10. Epter han dõdhan wardh hans son konung / han hafdhe syra nampn Han heet cambifes / artaxerfes / assuerus / han heet oc nabugodonosor J hans daghum war iudith oc olofernes som hon drap Til thenna konung scriffwadho herra mæn som waro kring om 15. iwdha land / oc kærdho fore honum / at iwdha bygdho op en stadh / som alla tima hafdhe warith a mot konungom oc at æn han bygdhis op / tha finge han ey længer skat aff iwdhom Tha forbõdh cambifes iwdhom mæ starkom breffwom / at byggia meer aff 20. *templo domini* æn tha war byght Cambifes hafdhe en vngan brodher som heet mergus Thenna sama mergum myrdhe cambifes lönlika swa at ængin wiste thæ mæ honum / vtan en then wældoghafte herra som ower alla hans rikis herra war. han het erineides 25.

Cambifes do sonalõs Erineides fik hans dotter panteim oc sagdhe sik wilia styra rikith vnder mergum cambifes brodher som ængin wiste at dõdher 31a. 16. war vtan ensamen erineides Siw manadha lifdhe erineides sidhan oc styrdhe rikith / han hafdhe en 30.

- vngan brodher wēnan man oc likan mergo cambise brodher oc honum iēmaldra Erineides sagdhe han wara mergum. oc lyyfte han wara konung fore allom rikis herrom En riker herra vnderstodh wæl/ at
5. erineides daradhe them Thæs herrans dotter war konungx amia. Henna fadher badh hona leta om nat. oc thrawa konungxins ðron. Thy at han wiste wæl at erineides brodher hafdhe mist siin ðron i cambises konungx daghum thy at konungin war honum
10. wredher Amian sagdhe at konungen hafdhe engin ðron Sidhan taladhis mællan herranna swa længe at the drapo sin falsa konung/ oc waldo en ærlikan herra til konung som het darius ytaspis son oc gawo honum panteim cambise konungx dotter Darius war
15. Zorobabels godher win mædhan cirus oc cambises lifdho Oc hafdhe darius lowath oc iættat Zorobabel at byggia op ater ierusalem oc templum domini om gudh gawe honum nakan rikedom a at radha

20. **Z**orobabel war sæghin them tidhandom at darius war konunger oc byriadhe tha genaft ater at byggia templum domini Aggeus oc Zacharias prophete tröfsto han aff gudþ weyna Konungx foghota oc herra som om kring waro iwdha land forbudho honum thþ a konungx weyna Zorobabel sagdhe sik wilia fore
25. konungenom thþ forswara oc foro til konung darium badhe the oc han/ Zorobabel war swa wæl komin dario at han læt han liggia i herbærghe mþ sinom byrswenom Darius konunger hiolt dighert hoff om then tima oc waro ther mþ honum alle herra aff
30. persia/ oc media/ oc india/ oc ethiopia/ oc ther ær blamanna land/ oc hundradha oc tiwghu oc siw

landa fôrfto herra Nattena ther æfter la *darius* længe wakin/ oc gaff *sinom* bwrswenom et æmpne at studera/ oc bôdh them at sighia annan daghin ther næst hwath hwarlom thera syntis fannast wara. Han badh them sighia sik hwath thinge starkast ware i wærlidne/ 5. bwrswenane waro twa/ oc thridhi aff them war Zorobabel Then fôrste aff them sagdhe/ at enkte thing ware iæmfarkt som konunger Oc waro thz hans skiæl/ at mannen radher allo/ oc tho at hwaro radher konungen mannenom. Oc for thy ær konungin starkast 10. Annar sagdhe at winith ær starkast Oc waro thæsse hans skæl. Mannin radher allo/ oc konungin radher mannenom Tho at hwaro radher winith konungenom/ oc wardher haz iæmfkyt drukkin som andre mæn/ æn han drikkir iæmfast som andre mæn Zorobabel war 15. then thridhi Han sagdhe at konan hawer mere krapt/ Sid. 11. æn antiggia konung eller wiin Thy at konan giwer liiff. oc fôdher op konunga/ oc swa them ther wiin-qwiftana planta/ oc fore kononna skuld waghar man liiff oc siæl Han sagdhe sik oc hawa feet/ at eens 20. konungx ania flo konungen a halfen/ oc æ madhan hon lo tha lo oc han Oc tha hon war ey all bliidh oc gladh/ tha sôrgdhe han Tho at hwaro thykte mik sagdhe Zorobabel at gudhlik fannind ær starkast ower alt thz starkt ær/ Thy at han styrer alt/ oc skapar 25. oc skipar Konungin læt them sighia siin skæl/ fore allom herrom om morghonin/ oc sagdho alle at Zorobabel sagdhe fannast Tha bôdh konungin bonum bedhas aff sik hwath han wille Zorobabel beddis aff dario/ at op matte byggias *templum domini i ierusalem/* 30. oc ater sændas all the kar oc andbudh som tilhêrdho *templo domini/* oc ey waro æn aterfænd Darius

weette *hominum* gernu thaſſa böön. Thy at han mintis a/ at han haſſidhe thz för iættath oc lowath. oc fände ater Zorobabel mꝝ breffwom

5. **Z**orobabel bygdhe op ſidhan oc fulkompnadhe *templum domini* i ſæm aar/ a ſiwnda aare darij *konungx* Fra them tima *cirus* *konunger* gaff iwdhom förſt loff at byggia ater op *templum domini*/ thz war förſta aar hans rikis/ oc til thes *templum domini* war fulkompnath/ a ſiwnda aare darij *konungx*/
10. waro lidhin ſia'x aar oc ſyretighi Thy at *cirus* war xxx aar *konunger*/ oc cambifes hans ſon viij aar/ oc erineides oc hans brodher redho et aar fore rikin/ thz ær alt ſaman xxxix aar læggiom ther til ſiw aar darij/ tha wardher thz alt ſaman ſia'x oc ſyretighi/
15. fra thz iwdha byriadho byggia *templum domini*/ oc til thz war fulkompnath Oc fore thy ſagdhø iwdha i ewangelio til war herra/ Sia'x aar oc ſyretighi war thetta mōnſter opbyggt/ oc thu bygger thz ater op i thre dagha
20. **N**w hawa iwdha *templum domini*/ oc hawa glōmt **I**moyſi lagh oc wita ey offers ræt Thy at caldei oc babilonij bra'ndo bibliam/ tha the walfördho iwdha til babilonem Epter *darium* dōdhan/ wardh hans ſon *konunger*/ ſom het exerſes hardher man oc dygdhafuller/ oc tho hwarce iller eller godher iwdhom
25. Apter han dōdhan wardh *konunger* artaxerſes *longimanus*/ thz ær at ſighia langhænder/ thy at han rakte widha ſit wald J hans daghum war eſdras aff aaron ſlækt Han ſighia ſome wara malachiam prophe-
30. tam Eſdras war ſwa gamal man/ at han kunne vtan

böcker alla iwdha bibliam / för æn han förðhis aff
ierusalem til *babilonem* m̄ *ſedechia* konung Oc war
 ſon högſta biſkopſins aff *ierusalem* oc kallas *ioſedech*
 i konunga bokinne / fadher ihesu biſkops ſom ater Sid. 18.
 foor m̄ *Zorobabel* til *ierusalem* Thenne ſame eſdras 5.
 eller *ioſedech* / han ſcreff ater aff ny wt aff ſino
 hiarta alla bibliam fram til ſinna dagha *Artaxerſes*
 haſdhe eſdram miok kær̄an / oc gaff honum konungx
 wald / oc doom ower alla landz herra om kring
 iwdha land / oc gaff alla gudz thiãniſto mæn i *ieru-* 10.
ſalem frãlſa aff allom tollom *Eſdras* togh her ower
 breff aff konunge oc las fore iwdhom / ſom æn waro
 wtlændis Iwdha waro ſãghne oc fölgdho honum til
ierusalem thwſanda oc ſiw hundradha iwdha *Eſdras*
 kom til *ierusalem* oc kãnde iwdhom moyſi lagh ba- 15.
 dhe til offer oc alzkona ræt oc ſidher

Nw hawa iwdha aterfangith *templum domini* m̄
Zorobabel oc ſwa moyſi lagh m̄ *efdra* *Jerusalem*s
 mwr ligger æn alder nidher brutin / oc bo fore thy
 faa mæn i ſtadhenom oc ære rãdde om ſik badhe nat 20.
 oc dagh En iwdhe ſom het *neemias* war om then
 tima m̄ *artaxerſe* konung wãldogher ſka'nkiare / han
 beddis aff konunge wald oc hiãlp at fara til *ierusa-*
lem oc byggia op ater *ierusalem*s mwr *Artaxerſes*
 gaff *neemie* ſiw aar hemloff / oc alt konungx ingiãld 25.
 ower mang land til at byggia op m̄ *ierusalem* *Ne-*
emias kom m̄ dighert herſkap til *ierusalem* oc byg-
 dhe op mwren allan oc ſtadhen i ſiw aar

Epter *artaxerſem* wardh konung *Exerſes* twa mana-
 dha Epter han ſogdianus ſiw manadha Epter 30.
 han *darius nothus* Epter han *artaxerſes* / ſom andro

nampne het *assverus* J hans daghum war hester drötning oc mardocheus Epter *assverum* wardh konunger *artaxerses* Epter han *arsanius* Epter han *darius* Thenne same *darius* stridde widh *alexandrum*

5. greklandz konung oc tappadhe figher oc rike/ oc wordho *fidhan greci wældoghe ower all rikin*

Nw mōter her hystoria *machabeorum* som fulkomplika wisar aff iwdhom epter *alexandri konungx* dagha Oc annor hystoria apter henne som wisar aff

10. them fra *machabeis*/ oc til war herra fōddis/ oc a're the hystorie badha *scrīwadha*/ oc for thy maghom wi ther m̄ ænda/ at iwdha eghnadho *ierusalem* fra *Zorobabels daghum* oc til epter wars herra pino Aff *Zorobabel* kom *abiuth* Aff *abiuth eliachim* Aff *eliachim*

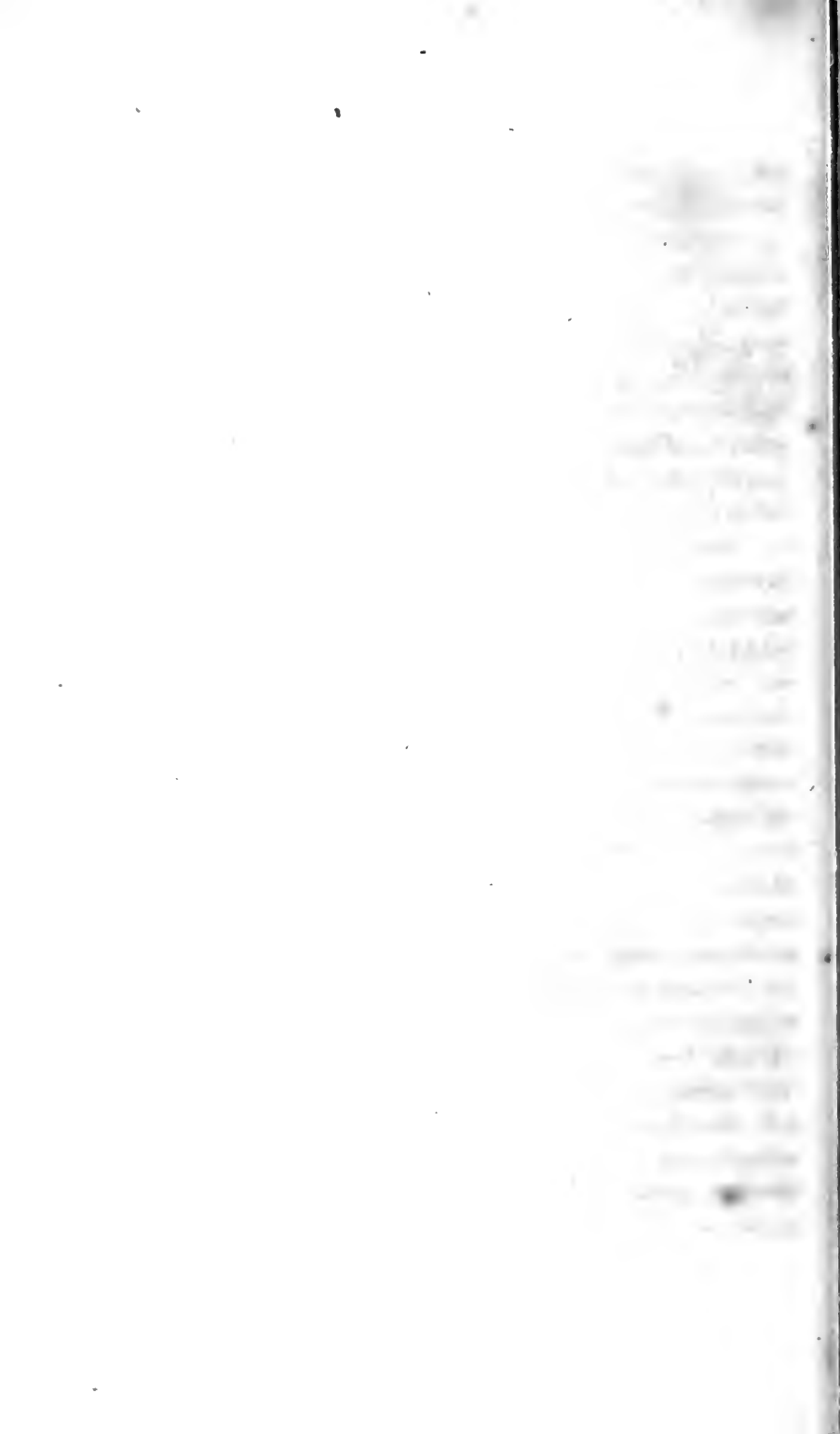
15. aʒor Aff aʒor *sadoch* Aff *sadoch akim* Aff *akim eliud* Aff *eliud eliazar* Aff *eliazar nathan* Aff *nathan iacob* Aff *iacob iosep* *Josep* war wara frv nærsyslinge/ oc henne fæste man Thy at *moysi* lagh forbudho *hwariom manne* at giptas vtan *sina slækt Sanctus ieronimus* figher swa som hwar ma oc

20. *prōwa* then som atwaktar/ at a'nga slækter redhas i the hælge *scrjfti* aff *qwinno weyna*. Oc fore thy ræknas ekki wara frv slækt til henna *siælfwa*/ vtan til *iosep* henna nærsysstlinge/ oc henna fæsteman Aff

sid. 19.

25. ware frw fæsto oc aff henna mōdoom ther ær fulkomplika aff saght annar stadz/ then tima hon fōdde gudz son badhe modher oc mō Tha *byriadhis* siætte *wærlidinna* alder Oc waro tha lidhne fra them dagh som *adam* skapadhis læm thw'sand oc tw hundrath aar
30. eno aare *minna* Ther aff thydher thenne *latina versin* *Ante ihesum duo cc minus vno milia quinque*
-

INLEDANDE
BIBLISK-FILOSOFISKA
SPÖRJSMÅL.

Wife mæstara spordho oc letadho hwru wærlidin
 wardh Oc thotte somom at swa som iæmskyt
 ær skinith som solen/ oc iæmskyt skuggin
 annan wagh som skinith Swa war oc wærlidin iæm-
 skyt skapadh/ som fadher aff himerike war oc hans 5.
 signadhe son Oc ewerdhelika war wærlidin mȝ them
 badhom oc them hælgha anda/ swa som the waro
 ewerdhelike/ oc vtan ophoff Oc prôwadho the sit
 maal thæssa luzd Ware fotin ewerdhelika i moldinne
 tha ware oc siætlith ewerdhelikith vnder fotenom Nw 10.
 war gudȝ hugher oc akt ewerdhelika ower alt thȝ
 som han skulde skapa/ thy at ængte ær nytt mȝ ho-
 num/ oc han ær vtan alt omskiptilse Oc fore thy
 syntis them at wærlidin war vtan ophoff mȝ gudhi Oc
 tho skapath aff hans walde The spordho oc swa Hwath 15.
 giordhe war herra sôr æn han skapadhe wærlidina/
 eller hwi sat han swa længe orkolôðs Oc hafdho the
 thæsse skial Swa myklo batre mæstare oc haghare ær
 en kôðn gerningis man/ thy sôr gôr han sina gerning
 Nw ær gudh aldra kônaster/ oc bætȝst æmpnadher oc 20.
 moghande Oc fore thy syntis them at han giordhe
 alla sina gerning aldra sôrft/ ewerdhelika vtan ophoff
 swa som han ær siælwer The hælgha tro hon bryter
 ater thera skæl mȝ moyfi scrift som then hælghæ ande
 wiiste honum Oc sigher swa scriptin At war 25.
 herra skapadhe at ophowe/ oc opbyrilse himil oc
 iordh Oc ær starkare oc mæktoghare thæs hælgha

Sid. 19.

- anda ordh/ æn all thera wifafta mænna ſkiaʔl Nw wardhom wi ſwara/ oc löſa thera ſkiaʔl Tha the prøwa förſt mʒ ſkin oc ſkugga Tha ſwarom wi them/ at thʒ ær oliikt at tala om the thing ſom göra ſina
5. gerning vtan ſkiaʔl/ oc radh/ eller wilia/ oc the thing ſom hawa ſkiaʔl oc vnderſtandilſe The förſto hawa ængin mato a finne gerning/ vtan ærwodha ſina natwrlika ſyflo fra thy förſto finne the wardha/ oc æ mædhan the winna. mʒ fræmpſte krapht oc mæ-
10. ghin. Swa ſom elden brænnar vtan aterhald thʒ mæ-fta han ma/ oc ſamulund ſkina liws oc lughe Skiaʔlik thing mæta ſina gerning mʒ radh oc wilia/ oc ſkipa them hwilka lund oc i hwilkin tima them thykker tilböra. Oc fore thy ſigx/ at wili ær frwa ſinna
15. gerning An natwrlik krapht böggher ofkaʔlik thing til ſinna gerning mʒ alle makt Nw ær gudh ældra ſkiaʔlikafter/ oc frælfafter/ fore thy thörffte han egh ſkapa wærlidina för æn han wille Nw æn thu ſpör aff mik
- Sid. 20. hwi han wille ey ſkapa wærlidina ewerdhelika eller
20. för Tha ſpör iak aff thik. hwi wæ herra ſkapadhe ey wærlidina æn bæter/ eller hwi han ſkapadhe et thing för æn annath Oc wardhom tha badhe at ſwara. At ængin finder grwnd a gudʒ wilia An ſkulom wi oc fræmmer meer mærkia ſom nw war ſaght
25. At tw ær ophoff alʒſkyns gerninga Natura oc wili Natura ſom fadher födher ſon/ wili ſom ſmidher gör ſwærdh Nw förſta tima naturin ær fulkompnath/ tha lwtar hon til natwrlika gerninga/ oc wil ökia ſik oc ſtærkia An wilin matar ſik ſom för
30. war ſaght Oc fore thy födde gudh ewerdhelika vtan ophoff ſin ſignadha ſon/ iæmgodhan ſom ſik ſiælwan
- Thy

Thy at thz är faders naturlig afstundan/ at son wardhe
 iänsädhra Än wärlidina skapadhe han sidhan godha/
 oc tho ängaledh iäm godha som sik siälwan/ gambla
 oc tho ängaledh iäm gambla som sik siälwan Sidhan
 frandelis/ tha the spöria hwath war herra hafdhis 5.
 aat/ för än han skapadhe wärlidina/ eller hwi han
 war orkolöös/ eller hwar han war tha enkte war til
 Ther swarom wi swa til. At gudh gör vnder. oc ey
 mz handom. eller nakrom limom. vtan mz eno ordhe/
 ey mz mwne taladho vtan ewerdhelika hugxadho 10.
 Swa som wi finnom. At en man hawer myklo för
 wilia at göra et thing/ än thz wardher Oc tho war-
 dher thz tha han wil oc ey för/ oc hafdhe tho för a
 then sama wilian Swa maghom wi sigbia at war
 herra skapadhe ewerdhelika wärlidina/ mz sinom 15.
 ewerdhelikom hugh oc wilia. Oc wardh hon skapath
 tha han wille/ oc ey för/ swa at ey hawer gudh nakan
 nyan wilia/ en äpter annan/ oc änkte är nywordhit
 a hans weyna/ eller mz honum/ vtan hans hugher/
 är a en Oc än thz stundom gangär om kring/ thz 20.
 walda wara synder oc huxan/ for vtan alt hans om-
 skipte Thy thz som nywordhit är/ thz är aff hans
 creatura weyna/ oc ey hans siälffs Oc änga syfso
 hawer han andra/ än vnderstanda sik siälwan/ aldra
 wänastan/ aldra wäldogfastan. aff sik siälwom Thy 25.
 at ängin är the dygdh/ änkte thz ärlikt nytterlikt
 eller lofterlikt som han finder ey otalika/ otalikt i
 sik siälwom Thy at han är renaste speghel/ oc äpter-
 syyn altz tha's som got är skapath Än thz sidhan
 spörs hwar waar herra war för än nakath wardh til 30.
 Ther swarom wi til/ at han war tha ther han är

- nw hema at síns siálffs Wanlugxande mæn the wita ey eller akta at gudh ær swa fulkomen aff sik siálwom at han thórff ængxins annars widh. An thórffte han rwm oc stadh/ tha ware han ey fulkomin aff sik
5. siálwom Oc ær at mærkia thenne skiálnath at likamlik
sid. 21. thing haldas oc gðmas hwart i sinom stadh oc rwm
An andelik thing the gðma oc saman halda sin stadh oc rwm/ swa som siálin halder saman licamen a mædhæn hon ær i likamanom/ oc [ey] likamin siálina Oc
10. prówas thz mz thy at likamen losnar oc sunderlðses i mold oc madhka/ sidhan siálin skils widh han/ æn siálin ær sidhan iæmærlík som sðr Nw spðriom wi aff them Formatte gudh skapa en ængel eller flere eller alla som ey ære likamlike/ sðr æn han skapadhe
15. likamlik thing Oc ma ther ængeledhis sigbias ney gen Thy at ey ware gudh a'llas alþwaldogher/ oc hwa som forma thz mera han forma bæter thz minna Sidhan spðriom wi aff them fræmmer meer hwar thaþkyns ængla matto wara sðr æn himel oc iordh
20. wardh Oc wardha tha the swara mz os/ at andelik thing thðrfo ey widh likamlik rwm/ vtan likamlik thing thðrfo hælder andelika thinga opha'lde oc gðmo Til tha's ytersta thera ska'lom/ om wars herra mæfta konst oc mæghen/ ther war nw swarath til
25. sðr. mz thy at gudh gðr sina gerning æpter sinom wilia/ oc ey æpter sino mæghne Nw ær oc thz mærkiaende at alt thz som til ær/ thz ær antiggia skapath eller skapare Nw ær ængin skapare vtan gudh ensamen/ swa som próswas skal Tha ær alt thz ska-
30. path som til ær/ vtan han siálfwer Nw skal thz próswas/ at han ensamen forma skapa Gðra oc skapa skil at swa mykith. At thz som gðrs/ thz wardher aff

formerande *æmpnom* Æn thz som skapas thz wardher
 aff alzængo Nw ær vændeligh rækning ma'llan nakath
 oc alzænkte Komo the thing saman som vændelika
 ære siærran skipath thz ma ænkte vtan oændelikt
 wald/ thz ær enfamins gudz wald/ som alzwaldogher 5.
 ær Oc for thy ma han enfamin skapa nakath aff alzængo
 Tha sigher moyses/ at war herra skapadhe at op-
 howe himil oc iordh Thy at han skapadhe them aff
 ængo æmpne/ for thy at han skapadhe oc all æmpnen/
 oc ænkte ær thz til/ eller war som han skapadhe ey/ 10.
 oc alt skapadhe han at ophowe timans/ thy at han
 skapadhe oc timan/ oc ængen war timen eller stunda
 ganger/ oc aldre før æn wærliden wardh Oc ær gudz
 siællfs alder/ vtan allan tidhagang oc stunda/ oc ær
 hans ewerdhelik en stund/ oc ewinnelik/ før æn wærl- 15.
 den wardh oc mædhan wærliden ær/ oc æpter doma-
 dagh Oc thydha thz swa hælghe mæn/ at gudh
 skapadhe himil oc iordh i opbyrilse Thz ær at sighia/
 i hans signadhe sone Thy at han ær renæfte speghel/
 oc æpterfryn/ aldra gudz dygdha/ som gudh wille 20.
 lyfa oc tee marghskyns *creatura*

¶ Nw wiliom wi spøria hwath hælder war herra
 skapadhe alt sit creatwr i enne stund/ eller enskyns
 creatwr æpter annath om siæx dagha/ swa som seriptin
 sigher her i genesi Salomon wiise sigher/ at 25.
 then som ewerdhelika liwer/ han skapadhe alt sænder
Sanctus augustinus han prðwar oc at swa ha-
 wer warith m; thy/ at solen war skapath i siærdha
 dagh som moyses seriffwar Nw wardher aldre dagher
 før æn solen skiin/ eller lyfer nakra hund. Oc fore 30.
 thy finnas ey i the siæx dagha/ vtan thre dagha Oc
 thykker *honani* oc mangom androm vnderlikt wara hwi

- war herra wil skipta thz i siæx dagha som han matte
 wa'l göra i en dagh eller en stund Oc wil *sanctus*
augustinus swa vnderstanda the siæx dagha som moyfes
 feriwar. At gudz ængla the vnderstodho iæmskyt hwart
5. creatwr i sit skipilse som gudh skapadhe thz Oc iæm-
 skyt som gudh nakath creatwr skapadhe / tha gaff han
 thæs speghel / oc liknilse i ængla hugh oc vnderstan-
 dilse / swa at the matto vnderstanda et æpter annath /
 oc ey alt sænder Thy at hwart creatwr hawer sin
10. speghel i thera hugh. Oc æpter thy som the wænda
 thenna speghel sin hugh / swa vnderstanda the et thing
 æpter annath Oc tha the wænda sin hugh til nakath
 creatwr / tha giordhe thera vnderstandilfa liws en dagh
 oc annan dagh / tha the wændo sin hugh oc speghel
15. ower annath creatwr Oc ær swa at vnderstanda At
 gudh skapadhe sörst himel oc iordh / at æmpnom mz
 eno ordhe Oc æpter thy som ænglane vnderstodho
 marghfalla thinga natwr i æmpnum / tha ræknas siæx
 ængla dagha Oc skilde war herra hwart wt aff andro /
20. æpter sina natwr / oc klædde hwaria natwr mz sinne
 dygdh oc krapt. oc æpter thy ræknas siæx likamlikx
 liws dagha / som skipath ær i æmpnom / fore hwar
 dagh mz eno ordhe swa som all annor thing / oc sid-
 han skilt oc klæt mz dygdh oc krapt. Oc thæssa lund
25. tha fighia the næft alle et moyfes oc salomon oc *san-*
ctus augustinus oc andre hælghe mæstara / swa at finna
 ma. hwa görla at hugxar

- Nw wiliom wi spöria / æn een ær wærliden / el-
 ler flere / oc æn gudh ma skapa flere wærlider Oc
30. skal ther swa swaras til All the thing som lydha nak-
 ralund vnder et / the ære nakralund all een Swa
 som alla mæssoböcker / som scriffwas æpter enne mæf-

þebok. som þórst war til / ære en mæffobok / oc hafwa
 alla eet Oc swa som mang hion i enom gardhe góra
 en þofkap vnder enom hufbonda Oc swa som alle the
 riddara som lydha enom höfðhingia / góra en hær oc
 ridderþkap Nw alt thz som þkapath ær / eller þkapas 5.
 matte aff gudhi / thz lydher vnder þin þkpara Oc for
 thy þkpadhe han aldre swa margha wærlde / at ther
 ware ey een wærlde fore enne þkipilþe þkuld oc lydno
 vnder þin þkpara

Sid. 23.

Nw æn nakar þþór hwi eller til hwars war herra 10.
 þkpadhe wærlðina Tha finnas engin annar þkiæl / ther
 til wtan hans godhwili / at swa som han vnderþtodh /
 þik þaghran oc þaghrnadh þælän / swa wille han oc at
 flere ware þæle / swa at the vnderþtodho hæns þaghrind
 oc þælikhet Oc fore thy þkpadhe han mannin / oc 15.
 ængelen / at vnderþtanda gudhi / oc ælþka oc lowa oc
 thia'na homum / oc forþkulda þik ewinnelik glædhi m;þ
 bonum oc frygdh Oc swa som han þkpadhe mannin
 at thia'na þik / swa þkpadhe han alla wærlðina at
 thia'na mannenom / ther til at han matte swa mykú 20.
 hælder gudhi thia'na

¶ Nw þidhan wi hawom rut thrangafþa wæghin /
 tha wiliom wi framganga at moyþi orðhom / oc þig-
 þia them oc thydha som gudh giwer þiælwer nadher
 til At oþhowe þkpadhe gudh himil oc iordh Thy ær 25.
 at þighia / likamlik thing / oc andelik i thera æmpnom /
 swa at himilin tekna andelik thing / oc iordhin li-
 kamlik æn tho at the ære badhin likamlik Æn hwi
 þigher ey moyþes wþþkornom orðhom andelik thing oc
 likamlik Thy at han þreff þaðþþa book israels þonum 30.
 som rafþe waro til wantro oc at dyrka vnderlik thing
 fore þannan gudh Oc æn the vnderþtodho at nakor an-

- delik thing waro til/ tha vndradho the oc giordho
 them gudhlika dyrk Oc fore thy wille moyfes ey op-
 penbarlika andelik thing them wifa/ oc teknadhe them
 nakor lund m̄ himil som ær ærlikaste stadher ande-
 5. lika thinga An m̄ iordh vnderstar moyfes likamlika
 thinga æmpne fore thy at hon ær mannom kunnughast
 Han kallar oc sidhan thetta æmpne watn/ thy at th̄
 ær uampnkunnughast mannom ater m̄ iordhinne Oc
 æn fore thy at watn hawer ængin ænda eller stadhga
 10. aff sik siætwo/ swa som æmpne ær ængo liikt fôr æn
 th̄ ær fulskapath

- Nw ma spõria hwath oppehælde himil oc iordh
 hawer Hiõlde them ænkte oppe/ tha ware wærliden
 aldre en stund i stadh Thy at iordh ær thung oc wil
 15. naturlika nidher. Halder oc them nakath oppe/ tha
 thola the wald oc ære vtan sin naturliken stadh Thy
 at ænkte naturlikt oc likamlikt thing letar sik siæftt
 annath rwm/ mædban th̄ ær i sinom naturlikom stadh
 Ther til swarom wi swa/ at himblane ganga lukt
 20. kring om iordhina/ oc ære tho hwarte thunge eller
 lætte/ oc fore thy roras the hwarce op eller nidher/
 vtan om kring/ som sidhan skal sighias/ om gudh
 wil Oc aff wifasta mæstarom wifas/ at himil ær
 fæmpta natura Thy at een ær iordhen/ annor wat-
 25. nith/ thridhi wædhrit/ siærdhe elden/ oc thola thæsse
 fyra sambland/ oc omskipte/ swa at et wardher aff
 andro/ elder aff iordh/ oc iordh aff elde/ wædher
 aff watne/ oc watn af wædhre/ oc swa hwart aff
 sid. 24. andro Fæmpta ær himils natura som ænkte annath
 30. omskipte hawer vtan rwmskipte om kring wærlidina
 Swa som wi feem at solen ær allaledh the fama/ tho
 at hon rinder op õster/ oc læt; wæster oc tees ater

öfter om morghonin Oc ær himbla natwr aldra renast /
 oc swa dygdhafull / at hon thol ænkte orent nær sik
 Vtan wræker thz siærran fra sik / alla wæghna om
 kring vnder sik / oc giwer therre natwr som næst ær
 henne sina mæste sæghrind oc dyghdh Oc fore thy ær 5.
 elder næst himpnenom liws oc heter / oc swa reen oc
 lætter / at ær hwar han hittis vtan sin natwrlík stadh /
 tha stadhnar hans lughi aldre fór æn oppe widh hi-
 milin siælwan / vtan hæz slækkis fór i watn / wædher
 eller skywm Oc ær hans natwra thór / heet oc liws 10.
 Fore thy liws at hon ær nær himblenom / fore thy heet
 at hon ær liws / fore thy thór at hon ær heet Nw
 ær ænkte thing skapath / oc aldra sitzst likamlikt /
 som ey hawer mæsta dygdh aldra næst sik. oc sidhan
 minne oc minne Oc fore thy ær wædher næst elde / 15.
 minna heet æn elder / oc tho natwrlíka het / oc the
 kyld ther wædher hawer her nidhre mý os / hon kom-
 ber aff iordhinne oc watnino / som annan stadh skal
 fighias æn gudh wil Ey ær oc wædher liwst aff sik
 siælwo / vtan swa reent oc vtan allan sóðr / at solinna 20.
 liws skiin genom thz Tho hawer wædher waata natur
 aff thy at thz ær siærran aff himpnom / oc nær wat-
 nom Sidhan vnder wædhreno tha ær watn oc kyld
 Thz ganger mý natura skipilse lukt om kring iordhina /
 swa som wædhrith om them badha Æn ware thz ey 25.
 fore mantzins skuld oc andra liwandis diwra vnder
 watne / ænkte slughe i wædhre Oc ær watnith na-
 twrlíka kalt / oc waat / thy at thz ær siærran fra
 himblum / oc tho swa reent aff himpna krapt som ær
 wræka fra sik allan sóðr. mædhan thz thórkas aff Oc 30.
 ganger foolgiifla liws genom watnin Thy ligger ior-
 dhen aldra nidherst. aldra weyua kring om gangin aff

- androm likamlikom thingom som saght war Oc iæm-
 langt ær hon hwars weyna fra himilin/ oc æ hwart
 hon lyptes op/ eller nakath thz som wæxer i henne/
 eller a henne/ tha bær thz sik natwrlika nidher/ for
 5. then skuld/ at himbla krapter wræker aldra weyna
 iæmpt fra sik allan sôor oc oren thing Oc ær iordh
 ænkte annath æn aldra thinga likamlika sôr som himpna
 krapter hawa wrækith iæmpt fra sik Epter thy som
 gudh siælwer skipadhe tha han skapadhe Oc for thy
 10. ligger hon qwar/ oc wrækas til henna owan oc ni-
 dhan all oreen thing Oc skulo wi her rætlika ower
 tala/ tha ær hwars weyna fra henne op til himpna/
 oc ængin stadz nidher

Sid. 25.

- Nw wiliom wi spôria hwru mange himpnane ære
 15. Oc synes her at ey ær vtan en/ Thy at swa som
 moyfes sigher At gudh skapadhe himil oc iordh Nw
 ær en iordh. tha ær oc en himil Daud i psaltara-
 nom sigher flere himpna/ tha han manar them til
 gudz loff mz androm creatwrom Oc hittas the wifasta
 20. ymst hawa om talath. The wifasto hawa æpter komith
 The fatto thera ordh som ymst hawa saght ¶ Mz thy
 at wi maghom vnderstanda. himils namn naturlika/
 eller æpter nakro thy som ær himils natwra Natwr-
 lik himil ær ewinnelik natura/ som sôr war saght
 25. oc aldra renast oc liws/ oc skiptes i thre natwra
 En ær all liws/ oc heter empyreum som thydher a
 wart maak alt brinnande Ey fore thy at han brin-
 der/ vtan fore thy at han ær aller liws oc lughande
 Oc skulom wi thz wita aff allom himiltunglom/ at
 30. thera liws hawa heta krappt ower wædher oc watn oc
 iordh/ oc tho kænna the ængin hita aff them siæl-
 wom/ ellas waro the omskiptelik natura/ oc ey

ewinnelik / swa som wiin ær kalt aff thæff oc tho het
 mꝯ krapr Annor himbla *natura* ær ey liws aff sik
 siælwe / vtan skæær i genom som speghel / oc watn /
 oc æn myklo skæære Oc kallas for thy *celum cri-*
stallinum / thy at han ær skæær som *crystallus* steen 5.
 som wardher aff frusno watne Oc fore thy kallas oc
 thenne himil the watn som owan ær himpnomin aff
 dauid i pꝯaltarenom / tha han sigher Lowen gudh alle
 himpna / oc watnin ower himpnom Thridhia himpna
natura ær som liws / oc swa genom skæær oc skiptes 10.
 i atta kringlor Een hawer manga stiærnor / som hwa-
 riom manne synas Æn hine siw hawa hwar sina pla-
netam Som förste heter *saturnus* / annar iupiter /
 Thridhi mars / fiærdhe fool / fæmpte *venus* Siætte
mercurius / Siwnde maane Aff them skal meer sighias 15.
 frænmer æn gudh wil Oc maghom wi kalla thæffa
 natwrlika himpna / thre eller tio Eld oc wædher the
 liknas oc widh himpna natwr / Thy at the ære kring-
 hwrswen / oc genom skæær Oc for thy kallas the oc
 himpna / oc aldra hælyt wædhrith / for thy at wi faam 20.
 ey höghra seet Ewinnelikt namn oc wald the sælasta
trinitas / hon kallas oc himil / thy at gudh ær badhe
 liws oc lönligher / oc aldra renaster Swa lydde lu-
 cifers ordh tha han sagdhe Jak wil fara op i himi-
 lin / thꝯ ær til iæmpt wald widh gudh Oc ey ma thꝯ 25.
 vnderstandas aff andro For thy at lucifer war skapa-
 dher i empireo högxsta himblum Oc thy wiste han æn-
 gin annan höghre himil som han matte opfara i

Nw wiliom wi spória / æn himblane ære liwan-
 dis / oc hawa siæl eller ey / eller aff hwath krapr 30.
 the ganga om kring. oc roras The wifasto hedhne
 swa som plato Scriffwar them wara liwandis Hælghe

- mæstara oc lærefædher / tala ther ymst om Then fræmmærfte aff them allom *sanctus augustinus* / han later thetta maal alþstingx olóft The wísafto mæstara som æpter komo / the sátto therá ordh som syntes
5. wara a mot hwart andro. Oc síghia som sátnt ær At ængin liwandis síal ær buzdin widh likamin / vtæn antiggia for thy / at nakar síal hawer ey liwande oc warande natwr vtan likama / oc ey sína natwrlíka sýflo / vtan forfars / oc fordarwas mý likamanom /
 10. swa som ofka'líkt díwr oc síska eller fughla hawa síal / thy at enkte líwer vtan síal / oc tho hawer therá síal engte lííff vtan likama / vtan sódhás oc fordarwas mý likamanum Eller fore thy at nakar síal gíter ey fulkompnath sína natwrlíka sýflo vtan likama / æn tho at
 15. hon maghe wara vtan likama. Swa som mantzins síal sódhís ey mý likamanom / aff fadher oc modher / vtan skapas íæmskýt aff gudhí / oc bindý vnder líkamén / oc ey fordarwas hon mý likamanom. vtan líwer Thy samulund sídhan som hon gaffs líkamanom sór / æn
 20. ænga andra gerníng geter hon fulkompnath natwrlíka vtan likama / thy at hon gíter ey seet eller hórt vtan mý líkamíns andbudhum óghom oc órom / oc æn sídher andelíka sýflor gíort Tho vnderstander hon vtan nakath líkamíns andbudh / swa som hwar ma sína
 25. mý sík síalwom / oc tho ey annor thíng æn hon kænde mý nakro aff læm sínnom Oc hwíllkom manne som brífter et / aff líkamíns sínnom / som ære síyn / oc hórsfl / lokt / smak / oc hannan / honum brífter en konst oc vnderstandíse Swa som hwíllkin man som
 30. sódhís blínder / han faar aldre at wíta eller vnderstanda hwath hwít ær eller svart eller blekt eller brwnt / eller nakan lít Tho vnderstander síalín mant-

zins *gerninga* sidhan han skils widh likamen andrum
 lundom som främmer mer skal siglias än gudh wil
 ¶ Alt thetta är saght ther fore / at wi skulom oc ma-
 ghom / at vnderstanda at æugin siæl / eller andelik
 natwra är buzdin widh likamin / utan for döddhin 5.
 skuld / at hon forma ey syfla sina natwra *gerninga*
 utan likama / utan m̄ gud̄ owergeff ower natwrena
 ¶ Nw är thænkiande wært / at hwilkin likame skal
 thæna siælizne til thæskyns syflo / han skal wara blan-
 dadher / aff allom försto fyra likamom / som är elder 10.
 oc wædher oc watn oc iordh / eller formatte siælin
 ængte kænna / eller thola / waat eller thört / het eller
 kalt Thy at waat kennis bætzst aff thörro oc thört aff
 wato / kalt aff heto / oc het aff kaldo Nw är himpna
 natura hwarce thör eller waat heet eller kaald / oc 15. Sid. 27.
 tha ware hon omskiptelik / oc tha ware hon mantz lik
 eller qwinnelik Thy at thæskyns natwra forstridha hwar
 andra Oc ma ænkte wara ewinnelik som thæsse fyra
 ære samblandath m̄. Oc fore thy ære æugin skia /
 hwi eller hwru himpna natwra / matte wara liwan- 20.
 dis / swa at hon ware en natura saman sat m̄ siæl
 oc likama

Tho finnom wi at nakath thing thörff annars
 widh til soma syflo / swa at hwart thera / är natwr-
 lika skilt fra andro Swa som styreman thörff skip / 25.
 thy at han styrer skipith i skipino / oc tho hawer
 hwart thera siin natwra Swa taladho stundom m̄
 gud̄ iærteknom / afna / oc yxn / swa at nakar ængel
 rördhe thera tungo / oc formeradhe mantzlika röst i
 thera mwn Swa talar oc diawlin opta i sinom syn- 30.
 doghom fangom / oc wardher opta olikum likath Nw
 seer gud̄ ængel sin skapara / oc hwru han styrer

- alla wærlidina/ oc hawer ther aff swa mykla frygdh at han giwer sik allan til at te oc fina natwrlika dygdh oc kragt sinom skapara til loff som honum gaff dygdh oc kragt/ oc glædhias oc likas widh han/ m̄
5. at styra the likamlik thing som honum ære næst til alla wærlidinna fræmd/ som fræmmer skal sighias æn gudh wil Oc ær oc th̄ gud̄ skjpilse at styra medhel thingin m̄ ðwerstom oc nedherstom creatwrom M̄ medhelthingom som konunger styrer ridderfkap m̄
10. hertochom eller marskalk/ oc bõnder m̄ ridderfkap Swa styrer war herra alla himbla m̄ ænglom. Oc all likamlik thing i iordbrike m̄ himblom Thy at aff thera kragt oc mæghne springer oc wæxer alt th̄ iordhen bæ'r/ epter thy som solen skipar sik til war/ ep-
15. ter thy timis iordbiinne affwæxter Oc swa ære oc annor himiltungel An ængin kragt hafde himiltungil/ æn the rórdos ey Oc fore thy fõdhes ænkte æpter domadagh/ fæ eller folk/ gra's eller lõff fiska eller fughla Ey magho oc himbla róras aff sik siælwom
20. for thy at the ære hwarce thunge eller lætte. eller liwandis som saght war Oc æn tho at the matto róras aff thunglek eller lætlek/ tha róras the antiggia ræt nidher som steen/ eller ræt op som elder/ oc ængalund swa iæmpt om kring som the nw róras Oc
25. for thy ær th̄ sanlika prówath at himbla róras oc fóras aff vnderstandilse Ey swa at himilin oc thy vnderstandilse góra ena natwr/ swa som mantzens likame oc siæl góra en man Wtan thy vnderstandilse ær gud̄ ængel oblandadher m̄ natwr widh himilin
30. andra luzd æn som styreman widh sit skip Oc fore thy ære ey hælder himblane liwandis æn skipith

Nw mædhan himiltungel hawa swa mykin krapt
 ower alt thz som a iordhinne södhis. Tha wiliom wi/
 spöria hwath krapt the hawa ower mantzens södho/
 oc foro her marghe mæn wille i/ oc fara æn some Sid. 28.
 mæ wantro. oc sighia/ at han ær sæll a godho dyghne 5.
 wardher södder Swa som sola ganger oc stiarno/ matto
 nakrom manne skapa got eller iit Thy at ængin skil-
 nath hawer et dyghn aff andro vtan aff sola gang oc
 stiarno Thæsse willa ær wadhelik/ Thy at hon dömir
 antiggia aff himerike/ oc helwite eller gudz rætwise/ 10.
 hon affæggjar mannen aff allom godhgærningom/ oc
 diruir til alla synd Thz maghom wi swa pröwa/
 hwilkith nakar man gör swa nödhugher at han giter
 thz ey latith/ for sit eghit liiff/ thz gör han orskyl-
 loghan Oc for thy matte gudh ey meer wiita man- 15.
 nen æn aafnan eller oxan ofkælika gerning/ æn han
 hafdhe ey frælfare natwre til at göra got oc ilt eller
 lata Nw æn himbla tungel hafdho iæm myken krapt
 ower mantzins sötzlo. som andra likamlika diwra oc
 thinga/ tha ware hans natwra ey frælfare at göra 20.
 nakra gerning æn andra ofkælika diwra/ oc thinga
 Oc for thy ware gudh misfæmpn domare/ æn han
 gawe mannenom bætre doom eller wærræ. æn androm
 diwrom Oc æn han lönte godhom wæl oc ondom
 illa Oc til ængxens ware tha himerike. eller heluite/ 25.
 oc matte tha hwar göra som honum syntes Oc forsmadhes
 alla dygdher/ oc godhe limfnadha Oc otalik
 oqwæmelik thing sölgia thæsse wantro. Oc for thy
 ware hon wtlægha aff hwars dondemantz bryste Nw
 wiliom wi fræmmer hona bryta/ oc alla sunderlösa/ 30.
 mæ pröwadhe. rönte oc hælghe scriffit oc fullom skælom

- Thetta är rönt maal oc prówath/ at opta söðhas
 twe twillingia/ badhe i enne stund oc stjärno gang
 Oc wårdher opta annar thera donde man. oc annar
 thiwuer. eller än wårre Swa scriwas oc aff iacob
 5. oc esaw. at the waro twinlingia. Oc tho wardh iacob
 dondes/ än esaw wardh onder oc awundzsiwker
 Thasse åre oc full skal gen thasse wantro Engte
 thing hawer krapr ower kraprogare thing än thz är
 siälst Nw är siäl in andelik/ oc är for thy ärlikare
 10. än nakar likame Oc for thy hawer ångin stjärna
 eller fool krapr ower siälina/ utan som annor thing
 i iordhrike söðhas oc wardha mz himbla krapr iärn-
 wäl mantzins likame Swa skapar gudh siälina/ oc
 giwer henne frälstan wilia/ som enkte ma nödhga thz
 15. skapath är/ gudh ensamen ma wända mantzins wilia/
 Wäl gör en man swa mykith wald ower annan/ at
 han later sin wilia for hans skuld/ än aldre nödhgar
 nakan man annan til godhwilia/ at han göre gern
 gen sinom wilia/ utan han thänker mz sik/ hwath
 20. honom är nyttelikt/ oc wänder siälwer sin wilia
 Nw åre the tho nabundin likamin oc siäl in/ oc ly-
 ster likamen til margh stykke som siälinne åre oloff-
 lik Oc är eens mantz likame wår skipadher än an-
 nars/ oc lofoghare til iltz/ for thy at han war söð-
 25. der aff wårro blodhe/ oc a wårro dyghne Thz är
 at sighia/ a wår skipadhum stjärno gang/ oc kræ-
 wer likamin sin losta/ än siäl in är alleledhis frwa.
 oc fräls at fölgia likamins losta/ eller ey Oc ånkte
 skapath thing ma dragha hona nödhga til synd/ utan
 30. henna wilia Oc nödhgadhís nakar man til synd utan
 allan wilia/ at hwilka lund hans lime fara/ eller
 likamins loste/ tha wardher aldre the gerning honom

til fynd vtan hans wili figher ia mꝫ hugh eller mwne
 Radher iak hwarion kristnom manne / rædhas meer sin
 onda wilia / æn nakath skæpnolagh / thy at gudh ær
 ensamin skapare / som fôr war saght / oc han skapadhe
 siælinne frælfsan wilia

5.

Sidhan figher scripten fræmmer At war herra
 skapadhe fôrsta dagx liws *Sanctus augustinus* vnder-
 stander som fôr war saght mꝫ himblomen ængla na-
 twra æmpne / fore the skiael som gifwen waro Oc
 mꝫ liws vnderstander han thera natwra fulkompnilse 10.
 Thæssa lund At han gaff them andelikt liws oc vnder-
 standilse aldra thera thinga som gudh skapadhe Oc
 tha scripten figher / at gudh skilde liwfit oc mörkith
 Tha vnderstander han thꝫ thæssa lund Tha gudꝫ ængla
 vnderstodho sik oc sina faghra natwra / oc alt thꝫ gudh 15.
 skapadhe / sagho the i sinne liwso natwra / som fôr
 war saght Tha lowadho some sin skapara / oc thak-
 kadho *honum* mꝫ myklom ælskogha / Oc for thy gaff
 gudh them swa myklo ærlikare liws / at the matto se
 han siælwan / oc hans guddom / oc ær thꝫ liws som 20.
 lyser / gudꝫ ænlite swa myklo liwfare ower natwrluk
 skiael / oc vnderstandelse / at the magho hælder beta
 myrk æn liws / tha the likas badhe saman Some
 ængla bældos aff sinne sæghrind oc forgiordho ther mꝫ
 at se nakan tima gudꝫ õghon / oc misto thꝫ swa ær- 25.
 likt oc gudhlikt liws / oc wordho thy fordõmde oc
 kalladhe diæffla Oc for thy figher scripten at war
 herra skilde liws oc myrk Swa vnderstander *sanctus*
augustinus / for thy at *honum* thykker ey skælikt oc
 ey liikt sanno / at moyfes forlæt at sighia hurw gudh 30.
 skapadhe ængla natwro / tha han taladhe om all an-
 nor creatwr Andre hælghe hiskopa oc mæstara sighia /

- some At ængla waro skapadhe mangom æwum fore iordh oc himil -Oc fore thy thigdhe moyfes om thera skapilse Thy at han byriadhe fina talan aff timans ophowe likamlika thinga Some sifhia swa som *cri-*
5. *softomus*/ at moyfes thagdhe fore thy/ om ængla at han ræddes at *israels* sönir skullo diærware dyrka them for gudh sialwan Thy at the waro nykompne til rætta tro andelikx gudz/ oc kunno ey vnderstanda oc skilia et andelikt thing aff andro Oc tha wi spør-
10. *iom* hwath liwse thz munde wara/ som war för æn solen/ eller nakath *himiltungel*/ thy at the skapadhos fiærdha daghin Tha swarar ther til *sanctus dyonifius* At thz war solinna liws/ oc at solen war för skapath
- Sid. 30. i æmpnom sialff/ oc sidhan war henne thz liws gi-
15. *with*/ Första dagh at hon matte skina/ oc skildos ther mz swa som nw liws oc myrk An fiærdha dagh skapadhe gudh/ at solen skeen/ annan wægh om wærlidina ena stund swa som nw/ oc andra stund annan wægh/ at mædhan annan wægh war myrkt
20. som annan wægh wær liwft i wældinne/ swa som æwerdhelikt omskipte ær til domadagh

- Nw skulo thz alle *criftne* mæn wita/ at wi ærom bundne til at tro alt thz som scriwas i *biblia* sialwe Thy at hon ær diktath aff them hælgha anda
25. sialwom/ oc scriffwath aff hælghom *patriarchom* oc *prophetom*/ oc *ewangelistis*/ oc *apostolis* Oc swa som scriwas i *ezechiele propheta*/ hwar thæsse fyra hawer fyra ænlite/ thy at skælikom mæstarom ær lowath at vnderstanda thera ordh marghom lundom
30. Oc swa at enkte figx a moot the som wtfkorith oc liwft oc oppenharlika saght ær nakan stadh i *biblia*

Oc

Oc ma hwa som wil halda *sancti* augustini ordh eller
 andra hælgha mæstara ordh som hwarom thækkis bætzst /
 hwar then tima the tala nakath aff sik siælwom Oc
 sigher swa oc scriwar *sanctus* augustinus til *sanctum*
ieronimum / at then særdelis hedher ær iak skyldogher 5.
 hælghom prophetom oc apostolom / at tro for thy
 thera ordhom at the sagdho swa / en allom androm
 Epter them ær iak swa mykith skyldogher tro som
 the prôwa Oc for thy ma hwar epter thy som ho-
 num thækkis halda *sancti* augustini ordh / eller andra 10.
 hælgha mæstara Tho ær thz sant / at hwilken stadh
 the sighia ey alle et / tha halda thæssa tima mæstara
 fram fore alla *sanctum* augustinum / swa som prôwas
 mangom androm stadhom fræmmer æn gudh wil

¶ Nw wiliom wi spõria hwru langt war mællan 15.
 thæs som alle ængla waro godhe / oc til thæs at the
 skildos Ther swarom wi swa til / mz them wifasta
 mæstarom At gudh siælwer skapte alla ængla godha /
 oc gaff them allom the nadher / at the matto for-
 skulla sik ewinnelik saghath oc glædhi mz honum 20.
 Nw ær ængla natwr andelik oc swa eenfald / at æ
 hwart hon wænder / tha wænder hon sik swa eenfal-
 delika fast / at hon wardher aldre thædhan frawænd
 sidhan Swa som wi finnom oc mædh mangom man-
 nom / som hawa ærlika natwr / at hwar som the læg- 25.
 gia sin hugh til oc godhwilia / ther gita the omatins
 nõdhelika sin hugh widh skilt Oc tho ær ængla na-
 twr mykith ærlikare / oc enfallare æn mantzens Oc
 tha the waro skapadhe / tha lowadho some sin ska-
 para / oc some bældos som nw war saght Oc iæm- 30.
 skyt i næste stundinne / tha wordho some sæte mz gu-

- dhi/ oc some wfle oc skilde andelika widh gudz liws/ swa at the magha aldre til gudz nadher koma Johannes damascenus en hælgher gretzsker mæstare han giwer thæsse skiæl hwi swa ær/ oc sigher at ængelin
5. hawer ængin annan dōdh/ æn syndina Oc thz sama gōr honum synden som mannenom dōdhin Nw ær oc Sid. 31. swa mz mannenom at hans siæl faar aldre bætrath sik sidhan mannen dōðr Tha ær swa mz ænglenum/ at han giter aldre takith widh nadhom gudz/ sidhan
10. han syndar en tima Oc swa som godz mantz siæl syndar aldre sidhan han ær dōdh/ vtan glætz ewianelika syndalōs mz gudhi Thy at hwa som en tima wardher sæl mz gudz afyyn/ han wardher aldre wfal eller syndogher sidhan Swa oc godher ængel sidhan han fik en tima læst
15. sins hugx ðgha i gudz ænlite Tha ma han aldre sidhan synda eller wfal wardha/ thy at gudz frygdh oc mæghin ær swa mykith oc mæktight/ at thz ensamith oc ænkte annath fyller alla siælana oc ængelsins astundan oc losta
- Nw wiliom wi spōria/ hwath ær fōrsta lucifers
20. synd oc hans kompana mz honum fiðllo nidher aff himerike Ysaias scriwar/ at lucifer sagdhe i sinom hugh Jak skal wardha liker them hōgxster ær/ thz ær gudh siælwer Nw sigher iak swa Wilde ængelin likas gudhlikom limfnath/ tha giordhe han wæl oc
25. syndalōst/ thy at gudh skapadhe han ther til Wille han lika sik widh hans wald tha wiste han thz at thz ware honum omðghelikith/ vtan han wardhe fander gudh Oc wil iak prōwa at han matte thz aldre wilia Swa som stokker ma ey wardha eld/ vtan
30. han miste sina natwr Swa matte oc ey ængelin wardha gudh/ vtan hans siælffs natwra fordærwadhes Nw ær thz aa mot hwarie natura at wilia sina for-

darwilfe Oc engin man ma swa wardha fatigher at
 han skipter fina natwra i annars mantz natura som
 waldoghare ær/ thy at thz matte ey wardha/ vtan
 hans siælfs dōdh/ oc nw wilia alle hælder dōdhin
 fly Wel hittes thz/ at en riddare eller grewe/ 5.
 wille gerna wara konunger/ oc mange klærka stunda til
 at wardha biskopa Oc tho aldre swa at hin wardher
 then som nw ær konunger/ oc thenne then som nw
 ær biskoper/ thy at tha vnte hwarghen thera sik rike
 eller biskopsdōme/ vtan them samo som sōr waro/ oc 10.
 sik siælwom omskipte oc dōdha For thy ær thz omō-
 ghelikt at sighia/ at lucifer wille wara gudh/ eller
 hawa iæmpmykith wald som gudh siælfwer Nw skal
 tho thz for ens sant wara som ysaias sigher/ at luci-
 fer wille likas widh gudh Oc skulom wi leta hurw 15.
 thz war mōghelikt Lucifer war som flæste sighia/
 Fræmærst oc ærlikaste gudz ængel/ oc vnderstodh
 wel at honum lōrdhe til at radha oc styra wærlidne
 fræmmærst æpter gudhi siælwom/ Oc swa hafde oc
 sidhan wordhit æn han hafde gudz skipilse om bidhat 20.
 Æn han wille ey thæz ombidha/ vtan wille wardha
 bradhriker/ oc stundadhe at fa thz wald mz sinna
 natwra krapt/ som han skulle fa mz gudz nadhom/
 oc miste ther fore alla gudz nadher oc winskap Swa
 som marghe mista æn i dagh fins iordhrikis herra 25.
 winskap/ oc then bedher oc æro/ som hans herra
 hafde honum thænkt/ æn han toghe ey fram fore
 hænder honum siælwom Swa wille tha lucifer likas
 widh at swa som gudh hawer ældra wærlidina wald
 frælst aff sinna natwra krapt Swa wille lucifer wara 30.
 waldogher/ ower alt thz honum skulle tilbōra aff
 sinna natwra krapt oc vtan gudz giæff Thæsse æntz-

- swar pröwar iak m̄ anfelmi ordhe / Han sigher at
 ængelin stundadhe til enkte annath wald / vtan th̄
 fama som han hafdhe fangith. æn han hafdhe bidhat
 Nw spør iak hwath andra ængla synd war / som
 5. siðllo m̄ lucifero / oc syndadho the samulund som
 han / oc wille hwar thera hawa frælst wald m̄ ho-
 num / hwar æpter sina naturo krapt vtan gud̄z giæff
 Swa som manger man thiænar hælder enom minne
 herra / æn konungenom siælwom. for thy at han wæn-
 10. ter sik mera lôn aff honum Aff godha ængla natwra
 oc swa ildra skipilse oc krapt wardher mera talath
 annars stad̄ æn gudh wil

- V**ar herra kalladhe liwsið dagh / oc mörkith nat /
 oc swa wardh en dagh. Aff qwæld oc morgthen
 15. vnderstandom wi thenna första dagh aff solinna liwse
 Tha ær th̄ oc skælikt / at liwsið war förste daghin
 Thy at ey wardher dagher vtan solinna liws Oc ær
 th̄ mærkelikt / at gudh byriadhe daghin at qwældeno
 Oc war th̄ oppenbarlika tekn / at gudh skapadhe
 20. hans hiærta oc hugh lucifers / oc siðhan myrktis ho-
 num / tha han syndadhe oc wardh all wærliden nat /
 oc foor wil i fannom gudhi Oc thæs kyns nat oc
 mörk war alt fra adams synd / oc til thæs gud̄z son
 himerikis fool oc liws ran op i renasto sky / th̄ ær
 25. at sighia i ware frw liwe / oc lyste alla wærlidina
 m̄ rætte tro Thenne dagher likas widh siælinna liws
 Hon liwer först i likamenom om ena qwæld̄z stund /
 th̄ ær mædhan mannen liwer i thæsse wærlid Sidhan
 myrktis honum tha siælin skils widh likamen. æ til
 30. thæs honum daghas himerikis liws a domadagh Wn-
 derstandom wi th̄ liws m̄ sancto augustino Ængla
 natwra tha ær th̄ / oc wæghænde m̄ skiæl at thera

liws/ oc vnderstandilse/ är en dagher aff qwælde oc
 morphne. Thy at godhe engla sago först/ oc vnder-
 stodho/ alt thz gudh skapadhe. m̄ natwrliko liwse oc
 vnderstandilse/ Oc fore thy at the thakkadho gudhi
 oc lowadho han for alt sit handawærk Tha tedhe 5.
 gudh them sit ænlite/ oc gudhlikt liws/ ther liwfare
 är æn thera natwrlikt wit/ som likas widh qwæld.
 oc kom ængin natten mællan/ för æn onde engla the
 misto thz signadha morghen liwsih/ oc nattadhis them
 ewinnelik nat Thy at swa som för war saght Natwrl- 10.
 likt liws oc wit är swa som myrk/ fram fore gudh-
 likt liws oc wit Oc ey skulom wi thz swa vnder-
 standa/ at them nattadhis oc myrktis m̄ thy at the
 misto sit naturlikt wit oc liws/ utan for thy at the
 fingo ey gudhlikt liws 15.

¶ Spör oc nakre mæn. hwart onde engla fiddlo
 Tha swarom wi them m̄ sancto paulo/ At the ære
 ower os i myrko wædhre/ oc for thy ære the vnder
 himblinom/ at the ære owerdhoghe at wara m̄ go-
 dhom ænglom/ oc tho ower mannenom/ thy at han 20.
 är natwrlika ærlikare æn mannin Ther til oc swa
 nær mannenom at fresta/ hwilkin dondes är oc tro
 sinom skapara An ængin man magho the meer fre-
 sta/ æn gudh lowar them/ eller orkadhe ængen
 standa gen them Hwars mantz siel hawer fra thy 25.
 hon skapas/ oc alt til thæs hon skils widh likamen/
 en godhan ængel til gomo/ oc annan ondan til fre-
 stilse Oc hwilkin tima een onder ængel frestar na-
 kan dondeman oc lokkar han til synd/ giter han
 ænga lund draghæt mantzins wilia/ til the syndinna 30.
 losta/ tha lowas them diællenom aldre sidian at fre-
 sta nakan man til the samu synd Diæfla wald är oc

Sid. 22.

mykith minna sidhan war herra tholde dödh æn för/
 oc mykith meer möddo the mankõnith för æn sidhan
 Siælwer lucifer frestadhe waar herra/ oc tha wardh
 han swa bunden/ at han ma ængin fresta för æn do-
 5. madagh komber/ oc anticrister komber/ tha war-
 dher lucifer hans tyktomæftare

- ¶ Nw wiliom wi spõria aff badhe godhom æn-
 glom oc illom/ hurw the vnderstanda hwar annars
 wilia/ eller hurw the taladhis widher Oc ma diærff-
 10. lika nakrom manne synas/ at hwar thera weet annars
 wilia oc hugh Thy at *sanctus gregorius* sigher aff
 os At hælge mæn æpter domadagh wardha swa liwfe
 oc gõnom skære/ at iæmskõt som en seer til annan
 oc thænker/ tha smygher hans hugher genom hans
 15. samwit Nw sigher war herra i læstinne/ at wi war-
 dhom like ænglom æpter domadagh/ tha ær thz liikt
 sanno om ænglana at the vndestanda hwar annars
 hugh A moot thesso ære skiæl *Jeremias propheta*
 scriwar at ængin vnderstaar mantzens hiærta vtan gudh
 20. siælswer Nw ær wærra at wita ængelsins hugh æn
 mantzens Thy at mantzins hugh ma stundom prõwas
 aff likamsins skipilse/ æn ække ængelsins/ thy at han
 ær andelik oc likamalõs Tha skal swa swaras ther
 til At ængelsins hugher oc mantzins/ ær swa ærliker
 25. oc wældogher som för war saght/ at ensamen gudh
 hawer wald/ antiggia at wænda han eller vnder-
 standa/ oc ænkte giter han hælder vnderstandith æn
 omwænt Oc æn ær wærra ænglenom/ at vnderstanda
 nakars ængels hugh æn mantzins/ fore the skiæl som
 30. nw waro giwin Oc for thy hawer ey ængelin maal
 swa som mannin hawer sit Swa som *sanctus paulus*
 sigher Ey talar ængelin m; mwne widh annan Oc

ey hörer han m̄ ðrom thy at the ære badhe likama löse

Nw wiliom wi tha lörst wita hwru the vnderstanda oc sidhan hurw the tala Ængelin oc mantzins siäl skil swa mykith at som the taffla ther all ær scriwath/ 5. oc andre the ther all ær ofscriwath/ vtan tho ware hon all til redho at scriwas Siälin ær swa som en ofscriwath taffla oc tho wæl tilreed at scriwas Thy at hon skapas i barnfins likama vtan alla konst Oc hawer gudh siälwer giwith all andbudh oc redho til at 10. fa m̄ konster Thy at hon vnderstaar enkte lör æn hon seer eller hörir Æn ængelin hawer inskapadha oc infödda m̄ sik siälwom aldra thinga liknilse Oc lörst som han wænder sin hugh ower ens thingx liknilse tha vnderstar han thz som genom speghel. Æn hwru 15. vnderstander ængelin gudh siälwan m̄ sinna natwra kragt ¶ Hær skulom wi wita. at thrim lundom vnderstandom wi oc seem nakar thing som thæsledhis. at the lykta/ swa som genom speghel/ swa som tha wi seem os siälwa eller nakan annan i nakrom speghel som oc m̄ thy at thera andelikt liknilse skipas i waro ðgha swa som wi see nakath hws eller stadh eller nakath likamlikt thing fore os vtan speghel/ tha skapas thæs andelikt liknilse i warom ðghom Thridhia lund seem wi solinna liws tha thz skiin 25. siälff i waar ðghon Första lund sagho ængla gudh siälwan tha the waro skapadhe/ genom sik siälwa thy at the ære renafte speghil gudhlika natwra Oc for thy se the gudh genom sik siälwa Oc thæsse vnderstandilse aff gudli hafdho the m̄ natura kragt lör 30. æn the wordho swa sæle at the sagho gudz ænlite Thy at annath ær at se mantz ænlite siälff oc annath

- är at se thz genom speghel Nw m3 andelikom lik-
 nilse/ ey vtan teknadhom m3 óghom eller ðrom vtan
 infóddom som fór war saght vnderstanda the hwar
 annan/ oc alt thz skapath är An sidhan the wordho
5. swa sæle/ at the waro wærdho at se hans ænlite tha
 sagho the han oc se ewerdhelika/ swa som wi se
 liwfsith siælfst m3 warom óghom/ Oc æn swa myklo
 liwfare som han är siælwer liwfare æn liwfsith Swa
 skulom wi fa at se han epter domadagh
10. Nw wardhom wi se hurw the tala oc hõra li-
 kamflõse Oc skulom wi nw wita/ at wi talom for
 thy m3 likamlika antbudhi oc lysom waar wilia m3
 warom mwn Thy at waar hugher han är först hul-
 der i sik siælwom/ som saght war/ oc sidhan æn
15. hulder vnder likamenom/ Oc for thy skulom wi först
 hawa wilia at wifa androm manne waar hugh/ oc
 sidhan tala han fram m3 mwnne An ængelin hawer
 ekki vtan et skiwl ower sin hugh thz är frælse som
 saght war/ oc ængin likamin Oc for thy thõrff han
20. ekki anderlund tala widh annan ængel. oc wifa ho-
 num sin wilia oc akt/ æn vnna honum at wita sin
 hugh/ oc thænkia tholik ordh til hans som wi talom
 m3 mwnne til waar win Tha wi wiliom gõra nakath
 kunnught honum An hurw skulom wi vnderstanda
25. *sanctum gregorium*/ tha han sigher at wi skulom vn-
 derstanda hwar annars hugh æpter domadagh/ iæm-
 skõt som hwar thænke at androm Thz är at sighia/
 At waare likama wardha tha swa rene/ oc skære oc
 liwse/ oc hughin kraptogher at smygga/ at eens
30. mantz hugh hawer ænkte skiwl for androm. vtan sins
 wilia frælse Oc fore thy wardher tha swa m3 os som
 nw är m3 ænglomen/ at iæmskõt wi thænkiom waar

wilia til waar iæmsæl win / oc han thænker gørla til
 os / tha vnderstaar thæssa lund / hwar annars hiærta /
 oc ma her mærkia horw mykith waar likame war-
 dher skwradher / för æn han wardher swa skær oc liws

A Nan daghin skapadhe war herra firmamentum / thz 5.
 ær at sighia / ena fæsto / mællan watnanna. oc
 kalladhe thz himil Nw ma man spøria / hwath fæsta
 thæsse ær / som han kalladhe himil / mædhan himilin
 war för skapadher Wiliom wi fölgia *sanctum augu-*
stinum / tha ær thetta sköt löst / thy at han vnder- 10.
 stander ængla natwro / m; them himlinom som gudh
 skapadhe första dagh oc henna bonath / oc fulkomp-
 nilse m; thy liwse / som gudh skapadhe första dagh
 Oc himbla natwro m; thæsse fæsto som han skapadhe
 annan dagh. oc kalladhe himil. Wiliom wi nw föl- 15.
 ghia androm hælghom mannom / tha maghom wi si-
 ghia at himbla natwra war skapath. fyra första dagh
 vtan fina sæghrind oc natwro krap / oc all himiltun-
 gel An första dagh tha gaff gudh solinne the dygdh /
 at hon matte skina liws som hon ær æn i dagh An- 20.
 nan dagh Tha skildis hwar himil i sin stadh swa at
 empireum öwerst / war alt liws / oc ther næst *cris-*
talinom / som her kallas watn / thy at thz hawer æn-
 gin lit eller liws vtan swa som watn oc tho faster
 som *cristallus* oc ey löös eller ofstadhugher som watn 25.
 Oc vnder them himpne ær stjärno himil som faster
 siter / oc skil at *cristallinum* oc fyra *elementa* / eld
 oc wædher / oc watn / oc iordh / Oc ær watn nam-
 kunnught hælst aff them threm / som owan iordhina
 ære / swa at fa mæn aff almænninx folke wita wæl 30.
 hwath wædher ær / eller elder Oc figx fore thy at thenne

himilin skal oc wara watn. oc wædber thy at *crystalinum* ær owan han/ oc elementa vnder honum

- T**hridhia daghin skilde war herra watn owan aff Iordhinne all i *oceanum* oc sioa oc kældor oc
5. bækkia oc lönlika adhrur vnder iordhinne/ oc læt iordhina soma wara bara. ther til at mannen matte byggia owan a iordhinne Nw ær thetta mærkiande/ at war herra skapadhe alla wærlidina fore nakan dagh i samblandadhun æmpnum/ oc skilde her hwaria na-
 10. twra fra andre i första thrim daghum/ oc i andrum thrim daghum/ tha klædde han hwart *elementum* oc himil mꝯ sinne sæghrind Nw i thaßsom threm första daghum/ tha skilde war herra först at dagh oc nat/ om första daghin Annan daghin skilde han at him-
- Sid. 36.15. blana/ oc all elementa Thridhia daghin skilde han at/ hwaria natwra fra andre som wæxer a iordhinne Nw war swa scriwath aff iordhinne för at iordhin war onyt oc toom Onyt for thy at mannen gat ey boeth a iordhinne mædhan hon war lukt mꝯ watnom Toom
20. for thy at ænkte wæxste aff henne Oc for thy sampnadhe war herra först watnin saman/ oc sidhan ski-padhe han henna awæxt/ antiggia swa at thaghar waro wæxen all græs oc træ oc alþskona frwkt Oc swa vnderstanda flæste hælghæ mæstara Eller oc swa/
 25. at war herra gaff iordhinne/ then sædhes krapt. at alþskona græs træ oc frwkt matto framdelis wæxa aff henne Swa vnderstander *sanctus augustinus* oc prôwar han siin ordh mꝯ them ordhom Ther moyses sigher her æpter At war herra skapadhe alþskona træ för æn the
 30. wtrwnno/ oc alþskonas græs för æn thꝯ giordhe blomster aff sik Æn andre hælghæ mæstara vnderstodho

thetta swa / at gudh skapadhe thridhia dagh alzskona
iordhianna affwa'xt / oc sidhan bxladhis hwart aff andro

Nw ma her spöras / æn gudh skapadhe tha thorn
oc thitzstel oc annor meensam græs oc ma thz næp-
lika nakrom synas at tha'skyns war ey skapath / för 5.
æn æpter adams synd Tha war herra bannadhe ior-
dhiane Oc sagdhe swa til adam Tha thu ærwodhar
iordhina / tha skal hon bæra thorn oc thitzstel Æn
wi skulom thz swa vnderstanda / at gudh skapadhe alz-
skyns natwra i siæx daghum / för æn adam syndadhe / 10.
oc ænga andra aff nyo Oc for thy skulom wi sighia
at thitzla oc thorna waro skapadhe fore adams synd
mz androm natwrom Nw prøwar thu a mot mz skal
Engin ra'twiis domare pliktat syndina för æn, hon
görs / oc for thy matte gudh ey skapa maunenom 15.
men för æn han syndadhe Ther swarom wi til
twem lundom Först / swa som gudh wiste wæl / för
æn adam syndadhe at han skulle synda / oc for thy
skapadhe han för pliktina / æn adam syndadhe Tho swa
at honum war enkte meen eller genwærdha at alz- 20.
skyns thingom för æn han syndadhe Thy at the iordh
som han skulle ærwodha för æn han syndadhe sik til
födho / hon hafdhe giwith ænga frwkt vtan godha /
æn han hafdhe ey syndath Oc swa sigher oc scriptin
oppenbarlika / at gudh sagdhe til adam sidhan han syn- 25.
dadhe Tha thu ærwodhar iordhina / tha skal hon giwa
ther thorn oc thitzstel Thz ær at sighia Thu skal hawa
meen oc genwærdho aff thy thu thænker thik til hiælp
Æn enkte talar han om andra iordh. Oc for thy
matte wæl wara / at annor iordh ey ærwodhath aff 30.
mannom bare thorn oc thitzstel för han syndadhe. ey
tho honum til meen för æn han syndadhe Swa som

- sid. 37. en rætter domare tha han bygger borgh eller stadh/
tha diktar han myrkhws/ oc galgha för æn nakar
bryter hans ræt i stadhenom Annor antzſwar ære
thæſſe Enkte ær græs eller diwr ſwa ſkapath meen-
5. ſampt mannenom/ at thz ma ey wara honum til læ-
kedom/ iæm wæl eter aff ormenom/ Thy at ænkte ær
thz ſkapath/ ſom ey hawer nakra natwrlika dygdh
oc predikar mannenom nakra gudz dygdh

10. **F**iærdha dagh ſkapadhe war herra ſool oc maana/
oc alla ſtiærnor/ til at ſkilia tidber oc dagha/
oc aar/ oc lyſa iordhina Hær ma vnderlikt thykkia/
hwi war herra ſkapadhe himiltungel ſiærdha daghin
Fore thæſſe ſkiaæl/ himiltungel ære liwſins ilæte/ æn
nw war liwſith ſkapath förſta daghen/ hwar war tha
15. liwſith in til ſiærdha daghin Annor ſkiaæl/ grafſith
a iordhinne wæxer aff iordhinne m; ſolinna krapth Nw
war grafſith ſkapath thridhia daghin/ tha ſkulle oc
tha eller æn för ſolen wara ſkapath/ thy at hon ær
wærdhoghare Hwi mon oc ſcripten kalla manin et
20. mykith himiltungel/ mædhan mang annor ære mere
Hær ſwaras til thæſſa lund/ at ſwa ſom war herra
ſkilde et creatwr widh annath/ hwart i ſinna natura
ſkipilſe i förſta threm daghum Förſta daghin liwſith i
himblinom thy at the ære wærdhoghæft i likamlikum
25. thingom Oc annan daghin watnith Thz ær at ſighia/
thry elementa ſom för war ſaght fra himblenum Oc
thridhia daghin iordhina fra watnomen Samulænd
klædher war herra hwart thera et æpter annath m;
natwrlikom thingom i androm threm daghum Förſt
30. himblana m; himiltunglum förſta daghin/ thz ær
ſiærdha daghin Oc ſidhan vædher oc watnith m; ſu-

ghlöm oc sifkum / annan daghin thz ær fæmpta dagh
 Epters iordhina m; alzskyns diwrom oc mannenom
 fiælwom. thridhia daghin / thz ær siætta daghin Oc
 maghom wi mærkia oc sighia / at war herra klædhe
 oc sômpe sit handawærk som nw ær saght Fôrsta 5.
 thre daghana m; them dygdhelikum thingom som rô-
 ras magho hwart fra andro Nw wardhom wi skiæ-
 lika swara skælom / oc til thz fôrsta / swa som fôr
 war saght At solen oc all himiltungel waro skapath
 fore fôrsta dagh siælf / æn liws war them giwith 10.
 fôrsta dagh / thy at ey war dagh fôr æn liwfith kom
 Æn a siærdha daghenom / tha fôrft waro them gifna
 dygdher oc krapter til at rôras / oc gôra tidha skipte
 oc dagha / oc aar / Oc prôwas her m; / at liw fins
 ilæte eller kar war giort fôr æn liwfith Thy at so- 15.
 len siælf oc all himiltungel waro skapath fore fôrsta
 dagh Til annath swarom wi swa at solen eller na-
 kath himeltungel gôra gra's wæxt a iordhinne m; si-
 nom wærma Oc thy natwrliko sædhe oc krapf som
 gudh skapadhe thridhia dagh / oc ey aff sinne dygdh 20.
 ensampne Oc for thy hêrdhe wæl til at gudh skapa-
 dhe fôr natwrlikt sædhe i iordhinne til alzskona awæxt Sid. 38.
 oc sidhan himiltungel hiælpa til alzskona awæxt Wi-
 liom wi vnderstanda m; them som sagdho / at war
 herra skapadhe thridhia daghin wæxith gra's oc træ 25.
 Tha swarar basilius At war herra skapadhe fôr gra's
 oc træ æn himiltungel for then skuld / at ængin skulle
 tro at solen eller nakath himiltungel skapadhe fôrft
 gra'sith Swa som marghe hedline mæn tro oc dyrka
 fool oc stiærnor swa som gudh oc skapara Til thz 30.
 thridhia swarom wi swa / at fool oc maane kallas for
 thy mykith himiltungel at the synas mæst mannom /

- thy at the ære nærmeer os æn størsta stiaærnor / swa som ær saturnus oc mars / oc synas optare / thy at the ganga skiotare oc optare kring om himilin æn the som owermeer ære Thy at himblane ære æ thy
5. widhare / at the owermeer ære / oc om kring andra himbla Oc fore thy gðra the mintzsto himiltungel mæst gagn mannom a iordhinne Oc te optare sina dygdh
- Oc ær thz prðwath aff them wifasto / at saturnus
10. ganger xxx aar om kring fðr æn han komber ater i fama stadh som han war fðrst Jouis stiaærna ganger om kring xij aar Mars om tw aar Solen siter mællan alla himiltungla oc ganger om kring thryhundredradha oc siæxtighi oc siæx stunder eens dagx Venus oc mercurius ære næsta planæstiaærnor vnder solinne / oc ære the oc thera himbla swa sambundne widh solina / at the thry ganga all i æmlænge om kring hwar om sin himil Oc heter venus andro nampne lucifer / thz ær morghinstiaærna / som rinder stundom
20. op for solinne / oc stundom epter / oc hon heter oc wesper Thy at hon synes om qwælden / stundom fðr æn solen sætz / oc stundom sidhan Mercurius synis æ famulund / oc skil thera gang om kring solina antiggia lithith eller altzænkte Manen ganger nidherst oc
25. skiotast / thy at han hawer skilnaestan wægh han ganger om kring siw dagha oc tiwghu / sidhan ganger han twa dagha swa nær vnder solinne / at ey giter nakar man feet hans liws fore solinna liwse / swa som et lithith wax liws lyfer ælænkte tha solen skiin om
30. middagh Sidhan manen ganger fra solinne / tha kallas for thy ater ny / at maanen hawer ænkte annath liws / æn aff solinne siælwe Oc swa længe maanen

ganger ey swa langt fra solinne at iordhinna skugge komber ma'llan thera/ tha ar han m; swllo liwfe. sidhan han ganger fra henne Thy at hon hawer længre waghin om kring/ tha wardher hans liws a minna oc minna. til han komber ater vnder solina siæl- 5.
wa/ oppa attunda dagh æpter tiwghu dagha Sidhan ar han twa dagha myrker/ thy at hans liws synis ey for mera liwfe solinna Sidhan ater a thrætiwghunda dagh tha ar prim oc ny som sör

Nw for thy at aarith hawer thryhundradha oc 10. Sid. 39.
siæxtighi oc sãm dagha. oc ganger om kring siæx dagha stundom meer Tha hawer kirkian skipath bifextum/ hwart siærdha aar/ th; ar et bifext om siw aar/ oc th; walder at hwart aar skiptis om sunnodagx bokstawom i marthologio Oc alle hælghe dagha 15.
skiptas hwart aar om wiku dagh æpter annan ¶ Oc thy wiliom wi sörst prøwa om sunnodagha oc andra halgho dagha/ oc sidhan om bifext

Thryhundradha oc siæxtighi oc sãm dagha/ góra sãmstighi oc twa wikor oc en dagh oc siæx stunder 20.
Nw ganga alla wikunar at siw bokstawom/ thy at wikan hawer siw dagha/ oc tha alla wikunar om aarith are wtgangne/ tha ar ater en dagh oc siæx stunder/ Oc wardher tha then æpterste dagher tælias m; nyo aare Oc byria nytt aar/ oc swa fram a ledh 25.
swa at sörra arfins æpterste dagher ware tha's aarfens sörste dagher som æpter komber Oc swa som daghane skiptas om swa skiptas oc om bokstawane om hwart aar Oc for thy koma hælghe dagha nw oppa annan wiku daghin oc a annaz komo the i fiordh aar/ oc 30.
thridhia koma the at aare Nw ar ey wandalöft at skipa swa siæx stunder eens dagx som ower flyta

- Komo the i ænkte dagha tal oc foro the willeradha/
tha kome thz swa til/ at æn eet aar byriadhis arla
om morghonin/ tha byriadhis annath om middagh.
Oc thridhia om qwa'lden/ oc fiærdha om min nat
5. Thy at en natwrliker dagher/ hawer fyra stunder oc
tiwghu/ tolff om liwfan dagh/ oc tolff om nat/ tha
badhin ære iæmpn Wife mæn fuzno thetta radh at
vtan rækning/ siæx owerflytande stunder eens aars/
oc siæx annars aars/ oc siæx thridhia aars/ oc siæx
10. owerflytande stunder fiærdha aars/ Oc rækna tha sa-
man fyrom sinnom siæx stunder/ Oc tha gõra the
alla saman en natwrlikin dagh/ thz ær en liwfan
dagh oc ena nat/ oc hõrir swa til at rækna hwart
fiærdha aar Nw hawom wi en dagh owerflytande/
15. wart æara tal/ hwart fiærdha aar/ hwath skulom wi
bæter aff honum gõra/ æn sætia in mʒ androm da-
ghom i marthologio Oc lata en bokstaff thia'na them
badhom/ hwar maghum wi honum bætzst widherko-
ma/ Giffuom affaro fæ them manadhe som fatighaster
20. ær/ oc færfsta hawær dagha Thz ær februaryus/ han
ær oc æpterste manadher aarsens æpter thy som
wærliden war skapath Thy at hon war skapath i
marcij manadh/ wara frw dagh/ oc war swa bifextus
- Sid. 40. sætter i februo manadh/ helom manadhe fore wara
25. frw dagh at dagha tali oc twem daghom Thy at
wara frw dagher komber sirla i marcio Oc kallas
then dagher bifext som thydher a wart maal tyfwar
siæx/ thy at then daghin skal tyfwar ræknas fore siæx
stunder hwart fiærdha aar
30. ¶ Oc ær thz mærkelikt/ at æn ey gõmdes thæsse
rækning mʒ bifext tha hafde nw iwll warith stundom
om

om wara frv dagh om fastona Oc wara frv dagh om midhsomar/ Oc *sancti iohannis* dagh om hælghona mæsso Oc alla hælghona dagh om iwll Oc hafðhe thetta timat thryhundradha oc siæxtighi oc fyrom aarom æpter wars herra byrdh Thy at i swa man- 5.
gom aarom hafðho owerflotith niotighi dagha oc en dagher æn ey gømdis bifext Nw ær niotighi dagha oc en dagher siærdhingx Æn wi skiptom sunder thry hundradha dagha oc siæxtighi oc fyra dagha/ oc mogho wardha rwmlika aff niotighi daghom oc enom 10.
thre manadha/ thz ær en siærdhadeel aff aarith Oc for hundradha arom æpter thæsse rækning hafðhe iwll nw warith om hælghona mæsso tima/ oc hælghona mæsso om midhsomar/ oc aldre mæðhan wi liwom kome iwll ater a then sama dagh som gudz son fòddis 15.

Æn hwi sigher war herra at siærnor skulo wara tekn/ Oc forbiwdher sinom prophetom akta himbla tekn Thz ær for thy forbudhith/ at himbla oc siærnor ære dyghna tekn/ oc enkte om nakars mantz siæl eller lifnath som sòr war saght Vtan thz ær fant at 20.
siærnor ære tidha tekn oc dagha. oc ære som her sigx Stærnor ære swa aara tekn at hwar planeta siærna som ære siw. gòr sit aar æpter sinom omgang oc alle saman et aar/ hwilkin tima the koma alle ater hwar ower andra eller vnder i then sama stadh 25.
som gudh siælwer satte them *Saturnus* gòr sin iæmlanga swa langan som ærw war xxx aar *Jouis* gòr sin iæmlanga swa langan som ærw war xij aar *Mars* gòr sin iæmlanga swa langan som æru war tw aar Epter thy som han ganger længe om kring/ oc hans 30.
himil ær wiidher Solen gòr sin iæmlanga swa lan-

- gan som wi haldom Thy at hon ær os kunnughaft
Maanen gör sin iæmlanga swa langan som en manath/
som halwer hetir ny oc halwer nädha Venus oc mer-
curius/ the göra sin iæmlanga swa langan som solen/
5. oc wi haldom alle litlo skæmbra Oc haldom wi oc
iæmlangan ther æpter som flere planete ganga oc håltz
æpter solinne/ thy at henna krapt rönom wi måstan/
oc æpter henna gang længias daghane eller stækkias
Nw mædhan een planete stiærna ganger skõt om
10. kring/ tha komber annor seent/ oc swa margh æwe
hwar om andra/ oc the koma aldre alla saman/ hwar
ower eller vnder andra i the samu skipilse som gudh
sia'wer satte them i/ för æn lidhin ære fra thy wærl-
den skapadhis/ fæmptan thwfsand aar Thz pröwadho
15. the wifasto gamble mæn som fordhom waro oc haf-
dho starkare howodh oc hiærta. æn nw hawa mæn
Sid. 41. Hwa som sit howodh wil mödha/ tha ær honum hær
æmpne giwin at rækna æpter hwario planete gang
The sagdho oc for thy at margha wærlider skullo ko-
20. ma ewerdhelika hwar æpter andra/ oc hwar thera
skulle wardha fæmptan thwfsanda aara gamull/ æpter
thæsse rækning som nw war sagdh Æn waar herra
wæker them ater om thetta maal/ m; thy at wærl-
din skal ændas om domadagh Epter domadagh skal
25. all wærliden ændas/ oc himbla ganger/ oc wardher
en yterste dagher ewerdhelika/ swa at solen stander
ewerdhelika sama stadh/ oc all himiltunglen/ oc enkte
födhes aff iordhinne sidhan/ for thy wardher enkte aldra
skipte sidhan/ eller wærlda Nw tha waar herra læt
30. sik födha m; warom mandom/ tha waro lidhin fæm
thwfsand aar oc tw hundradha eno aare minna/ tha
æru ater aff andra wærldinna alder nio thwfsand aar

oc atta hundrath oc et aar Nw ma nakar tro at swa
 længe skal wärlden standa/ oc ey wardher för doma-
 dagher Thässa tro oc wänto bryter ater *cristin* tro
 som sigher m; wars herra mwne At ängin weet aff
 them timanom/ vtan gudh fadher aff himerike Oc ey 5.
 nödhbinda os thera skal som nw war saght Thy at
 swa som saght är Himbla röras ey aff sinne natwra
 enfampne/ vtan mäst aff ängla krapht/ som styra m;
 skal/ oc frälso forseo/ äpter gud; budhi sins skapara/
 Oc for thy binda os ängin skal at himbla ganger 10.
 wardher længre/ än som the röras om kring til enna
 skipilse eller andra/ vtan swa længe som gudh wil/
 oc hans ängla styra thera färdh

¶ Nw wiliom wi te hurw stjärnor eller himbla
 tungel/ äre dygdha tekn epter thy som dagha hawa 15.
 nampn aff siw planetum Thässa siw stjärnor hawa
 krapht ower iordhrikis thing/ hwar oppa sina stund
 a daghenom *Saturnus* första tiidh a daghinom *Jouis*
 ther näst *Mars* thridhia tiidh *Sool* siärdha *Venus* sämpta
Mercurius siätta Oc manen siwnda Nw än thu spør 20.
 swa hwru dagha hawa nampn aff stjärnom Oc förste
 dagher som lögherdagher är/ heter aff *saturno* *saturnus*
 dagher Hwi heter näste daghin aff siärdha pla-
 neta sunnodagher aff solinne oc ey hælder aff ioue
 Eller hwi heter thridhi daghin manadagher aff siwnde 25.
 stjärnonne som är aff maananom För än wi lösom
 thetta/ eller swarom til/ tha wiliom wi liwfare wifa
 daghanna nampn/ for thy at hedhne män wisto ey
 fannan gudh. oc sunno tho himiltungla krapht ower
 iordhrike/ hwart äpter annath Tha trodhö the at än- 30.
 gin ware höghre gudh än himiltunglen/ oc dyrkadho
 them hwar äpter sino nampne fore högxsta gudh/ oc

- Sid. 42. gawo hwar dagh *finom* gudhi til hedhers Oc kalladho försto daghin som ær lögherdagher diem *saturni*/ oc thytzké mæn kalla æn i dagh *ætther* dagh Oc annan dagh diem *solis*/ aff *solinne*. som wi kal-
5. lom æn *sunnodagh* epter waro gamblo maale som thydhiske oc ængliske halda æn Thridhia daghin kalladho the diem *lune*/ som thydher a wart maal maanadbagh Fiærdha dagh/ kalladho the diem *martis*/ som wi kallom *tiiſdagh*/ thy at han dyrkadhis
10. fore ðrlôghis gudh. Oc ware forfædher hæR i landen som hedhne mæn the *fôlgdho* oc *thæſſe* willo. oc kalladho thy hans dagh *ſtridzdagh* oc wændis *ſidhan* oc kalladhis *tiiſdagh* aff *ſidhwænio*/ thy at thz war lættare at næmpna ſwa som mang annor ordh ære wænd *Fæmpta*
15. dagh kalladho hedhne romara diem *mercurij*/ oc ware fædher *odhinſdagh*/ aff *enom* hedhnom *konunge* oc het *odhin*/ thy at the dyrkadho han fore gudh/ thy at han war wældoghaster *herra* i landom i *gamblom* æwom *Siaette* daghin kalladho the hedhne romara/ diem *iouis* Oc
20. ware forfædher kalladho han *thorſdagh*/ aff *thoor* som wældoghaster war m3 *odhine* *Siwnda* dagh kalladho hedhne romara diem *veneris*/ oc ware forfædher/ *fredagh*/ aff *frig* drôtning *odhins* kono Oc hiollo alle mæn fore wars *herra* byrdh. then daghin som wi kallom *lögherdagh*/
25. *fôrſta* wiku dagh/ thy at ſwa war wifath hwarior *æpter* *androm.* fra *adame*/ at han war *fôrſte* dagher *ſidhan* wærliden war *ſkapath* An wi *eriftne* mæn epter wars *herra* byrdh/ oc opreeft aff *dôdha*/ *haldom* *ſunnodaghin* fore then *fôrſta* oc *dyrafta*/ thy at war
30. *herra* rees op aff *dôdha* om *ſunnodaghin*/ *fôddis* om *ſunnodaghin*/ *bôriadhe* at *ſkapa* wærlidina om *ſunnodaghin*. Oc fore thy ær han *fôrſte* dagher/ badhe at

alder oc swa at hedher / han wardher oc æptaſte dagher / Thy at all wærliden liidher m̄ ſiw daghum ſom byriadh̄is a ſunnodaghenom Sidhan hon ær forgan- gin / tha komber then ſunnodagher ſom aldre qwaſ- das eller myrkes Oc ma han wæl ſunnodagher heta / 5. thy at tha ſkiin ſolin ewinnelika ower alla wærlidena vtan helwite ſwa ſom annan ſtadh ſkal ſighias æn gudhi wil Tha ſkiin oc the ſignadha ſolen gud̄ ænlike fore hwarior̄m donde manne ewerdbelika The hælgha kir- kia kallar han wars herra eghin dagh ſærdelis Thy at 10. ſwa ſom nw war ſaght / Waar herra hawer mærkeli- kaſt thing oc ærlikaſt ſkapath oc giort oppa honum / oc æn ſkal han gōra Manadaghin kallar hon ſecun- dam feriam Th̄ ær at ſighia Annan hælghan dagh Tiifdagh kallar hon terciam feriam / th̄ ær thridhia 15. hælghan dagh Odhenſdagh kallar hon quartam feriam th̄ ær fiærdha hælghan dagh Thorſdaghin kallar hon quintam feriam / th̄ ær ſæmpta hælghan dagh Frea- daghin kallar hon ſextam feriam / th̄ ær ſiætta hæl- ghan dagh Siwnda dagh kallar hon / ſwa ſom hæl- 20. ghe mæn kalladho han fore wars herra byrdh / ſab- batum / ſom the han hioldo for then ſørſta Oc thy- dher a wara tungo ro oc hwilo / thy at ſwa ſom os Sid. 43. ær budhit at halda hælghit aff thræla ærwodhe om ſunnodaghin / oc hawa ro m̄ gudhi oc hælghom man- 25. nom / oc hwilas a godhom bōnom i the hælgha kir- kio Swa ſkulom wi halda alla daghana hælgha aff ſyndom / ſom gōra mannin diaʷlſins thræll / oc ſtunda til himerikis ro oc hwilo Nw ſidhan wi witom da- ghanna nampn Tha wiliom wi lōfa th̄ ſport war / 30. hwi romara kalladho ey ſwa hwar daghin aff plane- tum / ſom the ære ſkipadhe hwar aʷpter andra Oc

- swarom wi swa ther til / at en natwrliker dagher
 hawer fyra stunder oc tiwghu / Nw heter hwar da-
 gher aff them planeta som mæftan krapt hawer ower
 iordhrike tha then daghin byrias Nw hawer saturnus
 5. sin mæfta krapt / först tha lögherdagher byrias Oc thy
 hetir han saturnus dagher a thydhisko oc dies saturni
 a latino Ther næft sölggher iouis planeta / oc hawer
 sin största krapt om næfto stundina / oc hwar epter
 annan mars oc venus mercurius luna Nw tha siw
 10. stunder ære lidhna tha byriar saturnus ater attunda
 stundena / oc swa hwar æpter annan som nw war
 saght Oc swa ater thridhio sinne Tha fiortan stunder
 ære lidhna / nw sidhan tiwghu stunder oc æn en
 ære lidhna tha hawa förste thre planeta ater sin mæfta
 15. krapt / hwar epter annan An then fiærdhe planeta
 solin byrias första stund annars dagx mæ sinne krapt /
 oc thy hetir han sunnodagher / thy at hwar dagher
 hawer namn aff them planeta som mæfta krapt ha-
 wer i hans förste stund Nw byriar tha solen sunno-
 20. daghin oc næfta stund. venus thridhia / mercurius
 fiærdha / maanen fæmpta / saturnus ater sin första
 oc siætta / jouis siwnda / mars attunda / solen som
 för oc swa fæmptanda Nw sidhan en stund oc tiw-
 ghu ære lidhna mæ thrim planeto omgangom / tha
 25. fulkompna thre planeta. sol oc venus oc mercurius
 thre stunder ytersto sunnodaxins / oc byrias sidhan
 thridhi dagher mæ maanans krapt Oc for thy heter
 han dies lune / thæ thydher mæ os manadagh Sidhan
 byriar næfta stundina saturnus / oc swa hwar æpter
 30. annan om kring Oc komber æ swa til mæ rækning
 at then planeta som byriar nakan dagh / han wardher
 byria ater attunda stundina / oc fæmptanda / oc andra

æpter tiwghu. Oc then som ær thridhi planeta æpter
 honum m̄ omganginna räkning om kring / han liwter
 ater byria oc næmpna æpter sik siælwom næsta da-
 ghin Oc ma nw wara hwariom manne liwst / som
 thetta læs / at sörste daghin heter saturnus dagher 5.
 Annar sooldagher Thridhi manadagher Fiærdhe mars
 dagher / Fæmpte mercurius dagher / Siætte iðuis da-
 gher Siwnde veneris dagher / epter the räkning / som
 wise mæn hafdhö fore wars herra byrdh Oc æn kalla
 them s̄wa marghe cr̄istne mæn Tho ey andra lund / 10.
 æn soznodagher räknas sörster oc saturnus dagher ep-
 terster / m̄ tholke räkning som nw war wisath The
 som lækedom idhna / the styra sit blodhlaat oc læke-
 doms drykkia epter thy som then planeten hawer krapt
 over the stund eller andra om daghin som wæl ær 15. Sid. 41.
 tilfallen Thy at saturnus hawer kalda krapt / oc thör-
 ra / oc gör ilt blodh oc man oblidhan Jouis hawer
 waata dyghdh oc wärma som bæzst ær widh mantzens
 blodh oc helso Mars oc sool the ære badhe thörre oc
 hete oc for thy ære the ey fulgodhe tho bætre æn sa- 20.
 turnus - Venus oc maanen oc mercurius ære waate oc
 kalde / oc mercurius bæzst til matæ Oc ære the for
 thy bætre æn saturnus / at the ære waate / oc skipar
 hwar therä mantzins likama æpter sinom krapt Oc ær
 ængin wärre natura æn kald oc tyr / oc thy ær oc æn- 25.
 gin bætre æn warm oc waat

Sidhan a fæmpta daghenom skapadhe war herra alla
 sughla oc fiska oc signadhe them / oc gaff them
 dygdh oc krapt at ökias Oc s̄wa sigx at war herra
 skapadhe all them liwandis thing som watnin giordho 30.
 wt aff sik Nw matte nakar man tildirwas th̄ s̄wa

- vnderstanda/ at watnin söddo först fiska oc swa sidhan/ at gudh skapadhe them ey andro lund/ oc at the hawa ey natura krapth at södha aff sik sit kön Ey skal thz swa vnderstandas/ vtan swa at watn giordho aff sik fiska/ oc fughla thy at engin fisker eller fughel [war]/ som annan matte aff sik södha vtan war herra skapadhe them aff watneno *Oc fore thy sigx/ at gudh at ophowe skapadhe oc fiska oc fughla aff watne Eller hwi sigx/ at gudh skapadhe fiska oc fughla aff watne/ mäddhan thera likame hawa mera aff iordhinne/ æn aff watne/ som pröwas mz thy/ at hwart likamlikt thing. Iwrtar natwrlika til then stadh som thz ær wordhiith aff/ oc första fiska oc fughla/ ære dödle/ tha giwa the aldre stadh/ för æn widh
15. iordhina/ æn the wardha kastath op fra iordhinne Nw ær tho watnith natwrlika ower iordhina/ oc höghra elementum æn iordhin ær Ha'r til swaras swa/ at hwart thz likamlikt thing som wardh aff nyo ha'r nidhre mz os i wædhreno/ oc a iordhinne/ eller i watnino thz skal wara blandath mz fyrom elementis som ære elder oc thæsse thry som nw ære sagdh Thy at alt thz som ær vnder himblenom/ thz ær antiggia nakath elementum aff them fyrom eller nakar elementa blandath aff them fyrom elementum/ för æn
25. thz wardher omskipt Elementa sidhan/ thy at enkte wardher aff andro vtan omskipte Omskipte wardher ey vtan et taghi nakath aff andro til siin Oc ther til at nakath thing skuli wæl samanblandas aff them fyrom/ tha skal thz mäst hawa aff thy/ som minsta
30. hawer kraptena ower annor/ oc aff thy mintzst som mästan hawer kraptna ower annor/ eller forðærwadhe thz som mere krapth hafde thera thetta bland Oc

*Sid. 45,
rad. 31.

Sid. 46.20.

matte ey thaſkyns thing længe winna Thy at thera
 thriggia elementorum krapte fordarwar hwar annan/
 ſom bæter ma hwar the môtas ſom elſins hete watn-
 zins kyld/ oc kylden hetan/ æn ey wære thz thera
 mæktvghare aff myklikhet ſom minna matte Nw ær 5.
 iordhin mintzſt mæktigh' eller krapligh aff them ſy-
 rom/ oc fore thy ſkal hon wara mæft i ſamblande
 thera fyra tha nakath wardher aff them eller fordarff-
 wadhæs thz ſkôt thz ſambland fore henna ſkuld Oc ær
 thetta vtan aterbyrdh fant/ om all the thing ſom war- 10.
 dha aff ſyrom elementis/ æpter thera likama ſkipilſe
 An ære nakar thing lewandis ſom gudh ſiælwer ſka-
 padhe at wara i watne eller wædhre tha hawa the
 oc aff iordhinne mæſta lot ſins likama/ vtan thz and-
 budh ſom the ſkulo fôra ſik mz i watne eller wædhre/ 15.
 the ære ſamanblandath mæft aff eno thera eller andro/
 ſwa ſom ſiærdhra a fughlom/ oc ſlas eller ſpordh oc
 vggæ' aff fiſkom Oc for thy ſigx at gudh ſkapadhe
 them aff watnom Nw ſpôr thu hwi ſcripten ſigher
 hælder/ at gudh ſkapadhe fiſka oc fughla aff watne 20.
 æn aff wædhre/ mædhan ſwa ære fughla i wædhre
 ſom fiſka i watne Ther til ma ſwaras ſom fôr war
 ſaght/ at wædher ær okunnoghare marghom mannom
 æn watn Oc for thy wille war herra vnderſtanda mz
 watne thry elementa owan iordhina 25.

Siatta daghin ſkapadhe war herra all liwandis diwr
 a iordhinne/ oc madhka oc orma/ oc alt thz kry-
 per a iordhinne eller innan iordhinne ſom moldwærpla/
 oc annath ſwa dant Oc ſwa ſom war herra ſkilde
 yterſta thridhia daghin iordhina oc hwart thz widh 30.
 annath ſom wæxer a iordhinne Swa klædde han oc

*Sid. 44,
red. 20.

- iordhina annan thridhia dagh / thz ær at fighia siætta daghin / mʒ them thingom som sik matto rōra oc siælff fōra likamlikom thingom *Nw ma her vndras hwi war herra signadhe fiska eller fughla / oc ænkte annath sit handawærk / hwarce fōr eller sidhan / fōr æn ater mannen / oc ære tho annor diwr ærlikare æn fiska eller fughla Ther swaras til / at war herra skapadhe som thing ærlikare æn som Fōrst the thing som alʒstingx ære vtan liiff / swa som elementa siælff Sidhan li-
10. wandis thing / oc tho fōrst the som hawa swa litith liiff oc lōnlikt / at the rōra sik ey aff stadh / vtan mʒ wæxt / swa som græs oc træ / oc fōdhes et thera aff andro Ey swa at the kænna nakan lusta / oc ængin fæm sinne hawa the Sidhan skapadhe han the liwandis
15. thing / som nakath wit hawa likamlikt / tho fōdhes et aff andro mʒ losta Oc fōrsta sinne han skapadhe thaʒf-kyns thing / tha signadhe han them all skapath oc ofskapath Thy at the ære honum likaft siælffwom / som enſamen hawer fulkomin losta oc glædhe mʒ sik
20. siælffwom Oc hōrer thaʒsse signilse til ey fiskom eller fughlum / vtan allom liwandis diwrom / som nakralund ære lottakande / hwath loste ær oc frygdh Tha signadhe han sidhan æn mannin / thy at han skulle wardha lottakande gudhliks witz oc glædhe Nw ær
25. oc thz mærkelikt at war herra tha han signadhe the thing / som fōdhas skullo hwart aff andro / tha sigx at han skapadhe hwart thera æpter sinne slækt oc kyni Æn tha han skapadhe mannin / tha sigher han enkte thollikt Ther swaras til / at war herra sagdhe for
30. thy swa om annor liwandis thing Thy at hwart thera tagher kyn oc slækt aff andro tha the fōdhas Thz ær

at sighia / badhe siäl oc likama An mannin tagher
siäl aff gudhi siälswom oc ey aff fadher eller modher

¶ Nw ma oc spórias som för / An war herra Sid. 45.
skapadhe warghen / eller biörnen eller nakar meensam
diwr för an adam syndadhe Ther swarar til *sanctus* 5.
augustinus thæssä lund Ganger en som enkte kan til
gärning / til thæs smidh; hws som hawer margh and-
budh / som han kan anga skön a oc tildirwis nakath
at gripa th; andbudh som het ar eller hwaft oc bræn-
ner sik eller skär Tha ropar han oc sigher Hwa lagdhe 10.
thetta här / eller til hwars ar thæsskyns wadhe laght
fore folke som inganger oc siter Tha leer mästarin
oc hans kænneswena oc spotta then daara som ankte
weet / hwath tilhörir tholke gärning Swa ar oc tha
fakunnughe män ganga i wars herra smidhio / ther ar 15.
tha the thänkia om hans handawärk / tha nywdha the
sin hugh a them creatwrum som are meensam / oc
vndra til hwars the are skapath / aff godhom oc
meenlösom gudhi An war herra wiste wäl hwath
tilhördhe / at fulkompna wärlidina mädhher alßskyns 20.
kraptom oc dygdhom som tha war saght tha wi tala-
dhom om meensam gräs Thässe ordh talar *sanctus*
augustinus a moot manicheos som sagdhe at diæwlin
monde hawa skapath thæsskyns thing oc ey gudh siälwer

Tha skapadhe war herra mannin m; widhertalan oc 25.
raadh m; sik siälswom / oc godha anгла Swa som
then mästare gör / som gör wäl oc kostelika gärning /
oc ar th; sant / at fore anga creatwr lagdhe gudh
swa dyran köft wt / som fore mannen / tha han löste
han sidhan m; sinom signadha sone Nw wiliom wi 30.
lörst spória / an adams siäl war för skapath. an hans

- likame Oc ma thz synas at hon war för skapath/
thy at hon ma wardha aff ängo/ vtan skapath aff
alzängo Nw är swa fant/ At alt thz gudh skapadhe
i siäx daghum/ thz war skapt aff ämpnom/ som han
5. skapadhe aff alzängo fore första dagh Annor skia'l til
tha's fama Sia'lin är likare änglom än likamlikum
thingom *Nw waro ängla myklo för skapadhe än li-
kamlik thing/ tha war oc siälin för skapath/ än
henna likame Thässe skäl äre amoot/ hwilkith cre-
Sid. 46,
rad. 41.
- Sid. 47.10. atwr som gudh skapadhe/ tha skapadhe han thz först/
oc sidhan gaff thy kragt oc dygdh naturlika Nw är
siälin all likamens kragt/ tha war likamen för ska-
padher oc sidhan siälin Til thässa questionem swa-
rom wi swa Origenes han sagdhe/ at gudh skapadhe
15. alla siäla sänder m3 änglum/ oc alla iämgotha/ swa
at enkte skilde thera natwro/ oc ängla natwro/ vtan
war alt iäempt andelika creature Än sidhan some syn-
dadho/ oc some stodho stadhlika i gud3 älskogha/ tha
skilde gudh them thässa lund/ at the som stadhlike
20. hafdho warith/ the skullo ewärdhelika wara andelike
oc säle m3 gudhi Än the som syndadho the skullo
bindas widh likama/ some widh diäfla/ some widh
manna Daud i psaltarenom han slaar thässa willo
oc draffl til iordh/ oc bryter origenis ordh ater/
25. m3 them hälghe anda Then hälghe ande sigher swa
m3 dauid/ at gudh skapar hwars mant3 siäl oc hiärta
Thz är at sighia/ at iämskyt som barnsens likame är
swa tilredder i modherliwe tha skapar gudh hwarior
barne sina siäl. som mästa liiffs kragt giwär i hiär-
tano/ thy at thz ligger midhwakt i likamenom Oc
30. äre thässe owinnelik skäl Oc hwilkin tw thing göra
ena natura/ tha ma hwarce thera iämweäl wara fra

andro som m̄ Nw hawer mazzin ena natwra. eller
 ware han ey en/ oc for thy matte hans siæl aldre
 fôr hawa warith a'n hon komber widh likamen Æn
 hurw siælin hawer fik epter likamen dödhan/ th̄
 skal annan stad̄ sighias a'n gudh wil ¶ Til the fôr- 5.
 ste skal a mot war/ swarom wi swa/ at a'n siælen
 hafde siælf swa fulkompona natwra som ængelin ha-
 wer/ tha hafde hon warith skapath fôre fôrsta dagh
 Nw mæ'dhan hon hawer natwrligt bland m̄ likame-
 nom oc ma hon ey hans mista/ oc hans andbudh/ 10.
 swa som ðghon oc ðron til sinna natwrlika syflo/ tha
 war hon skapath m̄ likamenom. Oc swa for thy at
 the gðra badhin ena mant̄ natwr Oc m̄ thenna sa-
 mo ordhom swarom wi til th̄ annath skal som os
 war a mot borith

15.

¶ Nw wiliom wi spðria om adams likama aff
 hwario han war skapadher Oc sigher scripten aff/ at
 han war skapadher aff waate iordh swa som ær dy
 Nw môta skal scriptinne oc sighia swa Mant̄zins lika-
 me ær ærlikaft likame Ærlikaft thing skulde wardha 20.
 m̄ ærlikaft lund. Ærlikare lund ær at skapas oc
 wardha aff alzængo a'n aff fwlom dy/ swa skulle tha
 gudh skapa mant̄zens likama aff alzængo Annor skal
 mant̄zens siæl ær alla natwrlika krapta dygdhelikaft oc
 ærlikaft Nw swa myklo natwrlika krapta ær dygdbe- 25.
 likare/ swa myklo ærlikare likame hðrir honum til/
 a'n hæz skal widh likama bindas Nw ær himilin ær-
 likaft likame Oc fore thy thykker os at mant̄zens li-
 kame skulle hælder skapas aff himblinom Skulle oc
 mant̄zins likame skapas aff nakro elemento/ tha ær 30.
 elder oc wædher ærlikare/ a'n iordh oc watn/ oc fore
 thy thykker os at mant̄zens likame skulle hælder ska-

Sid. 48.

- pas aff them æn aff thæssom Rikare ære wars herra ordh æn nakars mantz skal Nw sigher swa waar herra siælwer i scriþtinne/ at han skapadhe mantzins likama aff wate iordh Waar herra ensamen/ han ær swa
5. fulkomen/ at han ær alt oc hawer alla dygdher oc krapta i enne dygdh/ oc enom krapth Thz ær hans enfalda natwra Oc æn tho at wi thænkioom han wara særdelis witran/ særdelis godhan/ oc særdelis wældoghan/ tha ær tho alt et m̄ honum Swa som dyoni-
 10. *fius* sigher æn thæssæ fulkomþnilse hon ær lottaken aff ænglom aldra fræmerst/ Thy at alla skapadha dygdher oc krapter ære andelika scriwadha i thera hugh oc vnderstandilse Oc ær mannen lottakande aff thæssæ fulkomþnilse/ tho ey iæmpnfulkomnelika som ængelin/
 15. thy at han skal thiggia alla sina konst oc wit aff likamlikom thingom som han seer oc hõrir/ vtan mannen ær tho andra lund alt/ oc hawer nakralund alla dygdher oc krapta/ thy at han liknas ænglenom m̄ siælinna Han liknas widh himpnana m̄ thy/ at
 20. swa som himpna natwra/ ær vtan tholka krapta stridh som elder oc watn hawa/ oc all elementa/ oc ære for thy ewinnelik Swa ær oc mantzens likame wæl til mato blandadher aff fyrom elementis/ at han hawer ey ðwerwætis hita eller kyld watn ælla thõrko
 25. oc ma ohõrlika længe winnas helbrigdho/ æn mannin fordarwar ey siælwer sin likama m̄ ðwerwætis mat oc dryk/ waku eller ærwodhe Thy at ey wita mæn hurw the skulo sit liiff oc lifnath styra/ For thy æter man opta oc drikker marght thz som wækker eller
 30. slykker hans naturlika hita i liweno/ oc ther aff wæxer striidh oc genwærdha i likamenom mællan fyra elementorum krapta som han ær blandadher aff Mant-

zens likame ær oc lottakande aff fyrom elementis / som
 hans likame ær blandadher m̄ / som nw ær saght /
 æn tho at ey sigx meer / æn at han war skapadher
 aff waate iordh / oc s̄rughe / thy at watn oc iordh
 ære os kunnugast / oc for thy at alla naturor hittas 5.
 m̄ mannenom / iha kallas han minne wærlð Nw
 wardhom wi swara genbyrdha skælom Oc til th̄ s̄r-
 sta swa At wars herra wald / th̄ tedhis yffrith / tha
 han skapadhe iordhina oc watnith oc all elementa aff
 al̄ængo Oc swa som the ære aff al̄ængo skapath swa 10.
 ær oc mant̄zins likame som blandadher ær aff them sy-
 rom som aff al̄ængo komo Æn hwi haz skulle aff
 them syrom wardha / th̄ ær nw saght / thy at haz
 skulle hawa alla natwror i sik oc liknas widh alt
 ¶ Til th̄ andra swaras swa / at sia'lin formatte ey 15.
 syfla sina natwrlika gerninga m̄ tholkom likama / Sid. 49.
 som himil ær / thy at himil ær hwarce heter eller
 kalder / eller hardher / thy at han ær ey th̄or eller
 waater Nw skal ær sia'lin hawa tha'skyns andbudh /
 som swa ære skapath / at s̄la m̄ oc kænna et aff 20.
 andro / oc se oc h̄ora / thy at ðghon skulo wara blan-
 dath natwrlika m̄ wato oc aller likamen skal wara
 bl̄oter oc lin at s̄la m̄ Oc for thy sigher aristoti-
 les / at the som hawa bl̄ot k̄ot oc harund / the ære
 bætzst skipadhe til næme oc vnderstandilse Thy at wi 25.
 vnderstandom enkte vtan th̄ wi hawom s̄r m̄ lika-
 mens andbudhum fuznith Tha likas mant̄zins likame
 widh himbla natwra m̄ godhe skipilse som nw war
 saght Til th̄ thridhia sighiom wi swa / at mant̄zins
 likame / ware hwarce himbla natwra liker / oc ey 30.
 wæl fallen til sia'linna s̄fsto / æn han ware aff elde
 eller watne / eller nakro eno elemento Thy at swa

- fom ögxstenin hawer ængin færdelis lit/ oc for thy kænner siælin mꝯ honom alla liti/ oc ængin æn han ware litadher/ swa fom the finna fom hawa litadhan ögxsten mꝯ nakrom awæxt/ swa kændo oc siælina
5. krapta mꝯ them likama fom ware aff eno elemento enkte annath *elementum* Oc for thy skal mantzens likame wara blandadher aff allom *elementis* wæl maatadhun/ ther til at han kænner them all/ Oc ey skal han hawa meer aff eno hælder æn aff andro Swa fom
10. öxstene skal ey hawa meer en lit æn annan/ vtan alꝯ i mællan Swa se wi oc at æn et glasakar ær enlitath mꝯ færdelis lit/ tha synes engxins drykx liter genom thꝯ Æn ær thꝯ olitath oc wæl matath mællan alla lita/ tha ma man kænna alꝯskona drykx lit i
15. karino

- ¶ Nw wiliom wi spöria oc leta æn mantzins likame oc hans natura ær skælika skapath/ oc möta thæsse skæl Swa myklo han ær erlikare diwr/ thy bæter skulle hans likama wara skapadher til aldra
20. gerning Nw finnom wi at fom diwr hawa lættare likama oc for thy magho the skiotare færdhas hwart the wilia æn nakar man Huzda dragha oc bæter wædher æn mannen/ tha thykker os at mannen hawer ey bætzst skipadha natwro epter sinne dygdh
25. Annor skæl thꝯ ær fulkompnath fom ænkte ær afaat fom prophete sighthia Nw ær meer afaat mantzens likama æn manga andra dywra/ fom hawa wapn oc klædhe aff natwra til sinna wærio/ oc mannenom ær afaat/ tha synes mantzens likame aldra mintzst fulko-
- sid. 50.
30. men Thridhia skæl/ likare ær mannen diwrom fom nakath wit hawa æn them fom engte wit hawa/ tha
skulde

skulde han hælder wara wæxin nidher til iordhizna
 æn rættar op som træ Rikare ær gudʒ skipilse æn
 nakor skal Nw skapadhe gudh maʒnen rættan/ som
 feriwæs i ecclesiastico/ oc wi se alle at sant ær/ tha
 ær oc swa bæʒst skipath Wi swarom swa til/ at 5.
 gudh siælwer gôr som godh mæster man Godher
 mæster man han gôr et andbudh/ tha aktar han
 ey hurw got æmpne han tagher til thʒ andbudh. wtan
 huilkit bæʒst ær fallit til the sʒflo som thʒ skal til
 thiaʒna Oc for thy ær aldre swa riker smidh. at han 10.
 smidhar yxe aff gulle. æn tho at han lægger stundom
 gull om kring æggina/ thy at iærn biter bæter/ æn
 tho at gull ær bæʒst Swa giordhe oc war herra han
 gaff hwarie natwre the skipilse som henne war natw-
 likaft oc ey dyraft Oc for thy at mantʒens likame ær 15.
 skapadher til at thiaʒna siælinna sʒflo/ for thy ær han
 swa skipadher/ som han ær bæʒst fallen til siællinna
 naturlika gærning oc sʒflo/ oc æpter thy som han ær
 henne nyttelikafter/ oc ey æpter thy som han ær sik
 siælswom ærlikafter Swa som thrællen skal wara klæd- 20.
 der som han ma bæʒst sinom herra thiaʒna/ oc ey
 æpter thy som hans pæninga orka at klædha han
 ¶ Nw wardhom wi skalom at swara/ Oc swarom
 wi til thʒ sôrsta swa at mannin skal hawa all ele-
 mēta swa maatath som sôr ær saght/ at likamen se 25.
 wæl skapadhær til got næme/ oc maghe længe winna
 Nw hawer mannen thræʒne wit. oc widherkæʒnilse Et
 mʒ ytersto sæm sinnom/ enskyns wit hawer mannin/
 oc annor diwr. at kænna widh nawarande thing/
 swa som mʒ þrom oc þghom/ oc androm sæm wita 30.
 andbudhum Annarskyns wit hawer maʒnen oc annor

- diwr aff them thingom fiarren ære fra them / oc tho
 fôr nær tha the kændo them / swa som oxen minnis
 fins eghins herra hws oc ganger rættelika heem til
 hans Thridhia wit hawer mannen enſamen aff allom
5. diwrom / thy at han weet enſamen hwath natwra ær
 thz thing som han kænner The tw fôrra mantz wit /
 the thizna til thz thridhia / oc ſkulo thera andbudh
 ſwa wara ſkipath at the maghe bætzft hiælpa til mant-
 zins vnderſtandilſe Nw ther til at thz midhlaſta mant-
10. zins wit ſe wæl ſkipath / tha hõrir thz til at han ha-
 we maſtan hiærna aff allom diwrom / thy at han ær
 andbudh tha's wifens oc ær han mykith waater na-
 twrlika oc kalder Nw ſkal thz natwrinna andbudh
 ſom wi draghum rôðk mz oc wædher natwrlika wara
15. thõrt / oc giter ey warith fulkomplika thõrt i mant-
 zens natwro fore hiærnans wæto / thy at the ære nær
 ſkipath / oc for thy hittas mang diwr ſom hawa bætre
- Sid. 51. krap at dragha rôðk eller wædher Ware oc mannen
 ſwa lætter ſom fughlin / eller annor lættaſto diwr /
20. tha ware wædherſins krapter oc eldʒ maſt i hans na-
 twro Thy at the tw elementa ære lættaſt / oc ware
 tha mantzens likame ey ſwa matadher ſom nw war
 ſaght ſom bezne tilhõrir Til annath ſwarom wi mz
 thz ſama / at horn oc klõðr oc hart hold oc lodhit
25. ær aff thy / at the diwr them hawa / ære miok iordh-
 blandath i finne natwro / oc ey ſwa matath ſom mant-
 zins likama tilhõrir / Oc ey matte thaſkyns likame
 wæl thizna til got næme oc vnderſtandilſe ſom nw
 war ſaght An waar herra han fulladhe mannenom
30. thenna ſkadha mz thy / at han gaff honum ſkiaæl oc
 konſt at dikta ſik bætre klædhe / oc flere wapn oc
 hõrdhe thz bæter mannenom til ſom otalik thing ma

i hugh koma at dikta oc göra Til thridhia skal swa-
 rom wi swa/ at mannenom hörir natwrlika til at wara
 rät opwæxin/ oc standa eller ganga rätter fore thy
 skal Första ær thz/ at mannen ær skapadher til wit
 oc vnderstandilse/ oc skodha görta oc styra alt thz 5.
 gudh hawer skapath i iordbrike Nw æn hans ænlite
 ware nidherlwt til iordh/ tha ware ey hans likame
 wit/ som maßt thiæna til godha vnderstandilse swa
 wæl skapadher til som nw ære the/ maðhan hiarnten
 oc ðghonin ære ey nidherkøffdh vnder likamen/ vtan 10.
 frals ower han at se oc skodha/ hwart han wil om
 kring sik/ oc aldra hælyft akta om sit himerike An-
 nor skal ære thæsse/ Hafdhe mannin nidherlwt ho-
 wodh som annor diwr/ tha ginge han a sinom han-
 dom/ oc wordho hans hānder omiwka oc hardha/ 15.
 at the waro ey wæl falna til alzskona miwka gær-
 ning som han skal idhna Thridhia skal ære thæsse
 Ginge mannen a handomen/ tha skulle han slita sina
 södho mʒ mwnnenom oc hafdhe han iæmbhardha waa-
 ror oc tungo som nw hawa annor diwr/ tha tholde 20.
 han ey widh alzskona thrangan mat som opta wæxer
 mællan thorna eller annor hwas thing oc meensam/
 oc sidhan ware tungan ey wæl fallen til at tala mʒ
 eller waaronar Tho ær mantzins wæxter olikæster
 widh træ wæxt/ thy at røter ære træem for mwn/ 25.
 oc mʒ them dragha the sina södho at sik Oc for thy
 weet thz nidher a them som op weet a mannenom oc
 thz op som nidher weet a mannenom Thy at træ ka-
 sta siin owerwætis thing owan aff sik oc renfa sina
 natwra Nw spørs thy æn/ hwath kragt mannen ha- 30.
 wer thæs som han giter hælder standith rätter mʒ æn
 annor diwr Ther til swarom wi swa/ at æn tho at

- aller mantzins likame ær wæl maatadher / tha ær tho
 hans hiærta hetare æn nakars annars diwr / Oc for
 thy at hiten wil natwrlika op / tha lypter thenne hete
 allan mantzins likama lættan fra iordhinne ater m;
5. siællinna kragt / oc ær mæst i hiærtano / oc for thy /
 at th; ær m; henna hiælp som hawer frælfan wilia /
 Sid. 52. thy ma oc mantzins likame bõghias tha swa synis
 Nw ma thu spõria Skadhar ey thenne mykle hite li-
 kamens skipilse / som swa wæl skulle wara maatath
10. som fõr war saght Ther til swarom wi swa Aller
 mantzens likame ær iæmpt maatadher m; fyra elemen-
 torum kragtom / utan hiærtath som ær aldra hetast /
 oc hiærnin som ær aller kalder / Oc for thy bryter
 hiærnans kyld hiærtans hita
15. ¶ Nw wiliom wi spõria / æn konan skulle skapas
 thaghar m; mannenom Oc thykker fõrst fore skæla
 skuld at hon ey skulle Gud; gerninga ære fulkompna
 An aristotiles sigher / at konan ær æmpnadhe man Thy
 at natwrlika thænker hwar fadher oc modher fõdha
20. son An for thy at natwrlika krapter annars thera /
 ær stundom i wanskilse tha fõdhes opta dotter ther
 son war thænker Nw ma ænga lund nakath hindra
 wars herra thanka oc wilia / tha ma thykkia at han
 skapadhe ey konona Annor skæl thra'ldom oc thia-
25. nist / the fylgdho syndinne Thy at som sanctus gre-
 gorius sigher Tha wi syndom ey / tha ære wi alle
 iæmpne Nw ær konan natwrlika skyldigh at thia'na
 mannenom / thy at hon hawer naturlika minne kragt
 oc dygdh æn mannen / tha synes at hon skulle ey
30. skapas fõr æn æpter syndina Thridhia skæl Ångin
 skulle giwa fynda æmpne Nw wiste war herra wæl
 at synden skulle m; kononne byrias / tha synes at han

skulle ængalund skapa konona Ther a mot ær at mera
 wægher thz the hælgha scrift sigher æn alt thz som
 manna skæl magho prōwa Til questionem swarum wi/
 at konan ær skælika skapath/ mannenom til hiælp/ ey
 for thiænista hiælp eller hughnadha aldra mæst eller 5.
 nakra sýslo Thy at swa som sanctus ieronimus prō-
 war mz teophrasto filosofho/ til alla sýslo oc thiæn-
 nist tha ær mannin bæter skapadher manne til hiælp
 æn kona Oc for thy skulom wi vnderstanda/ thz war
 herra sigher Gðrom honum hiælp lika honum siæl- 10.
 wom/ at konan war skapath særdelis ther til at en
 matte sōdhas liker androm aff natwra/ son æpter fa-
 dher Thy at oliwandis thing/ the hōghia fina na-
 twro i hwarie stund/ swa som gra's oc træ æpter so-
 linna kragt Oc ær for thy thera sōtzlo krapter sam- 15.
 bunden mz them/ Æn all liwandis diwr hawa skiptan
 i twa sōtzlo krapta Oc ær annath thera karl kyn/
 oc annath qwinkyn/ oc tho badhe saman skapath aff
 gudhi/ thy at them ær ængin bindoghe bundin Æn
 mærkelika skapadhe war herra sōrst mannin ensamen/ 20.
 oc sidhan kono fore kænnedoms skuld/ at mannin
 skulle stundom ensamen wara/ hælzst om hælgha ti-
 dher oc godha Nw wardhom wi ska'lom swara til
 thz sōrsta/ swa at thz som en natwra thænker/ thz
 hindrar stundom annor Swa som aristotiles sigher/ 25. Sid. 53.
 At fadher thænker sōdha son oc sōdher dotter. antig-
 gia for thy at natwrin wanskas/ eller for thy at na-
 kath wædher menar mz sin kragt oc ær thz hælzst
 sunnan wædher som han sigher Oc thz som en na-
 twra thænker thz hindrar opta annor mz sinom kragt 30.
 Nw radher gudh allom natwrom oc thera kraptom oc
 thankom/ oc for thy wardher enkte swa hindrath/ at

- thz ær ey aff *honum* thænkt/ oc for thy hõrir gudhi til at skapa konona/ æn tho at ængin fadher thænker at fõdha dotter Thil annath swarom wi swa/ at twænne thianiste ære til. En thrældom Oc ær thæsse
5. thianist hwar som herran aktar sit eghith gaghn aff annars thianist/ oc ey hin som thianar vtan aktar meer sit gagn æn herrans Annor thianist ær styrsl/ oc owerbudh til aldra thera gaghn som fins herra budh lydha/ swa som ær stædher eller land Eller en
10. boskaper tagher sik en herra oc forseo man/ ther til at the magho swa myklo bæter styra oc fræmia Oc ær thæsse thianist et fagbert frælse Oc til tholka thianist skapadhe gudh konona fore syndina Til thz thridhia swarom wi swa/ at hwa som menadhe allan
15. skadha han hindradhe flere gaghn. Swa som æn en man wille ey skadha sit korn oc kasta thz nidher i mold/ han hindradhe mere awæxt oc mera got korn/ vtan fore thy giwer en falkenær ena duwo til dødh/ at han maghe flere fore hona fa Swa latir oc war
20. herra thornin wæxa ther til at rosin maghe wtspringa Swa lot han oc ewam wardha Swa wille oc war herra skapa konona/ som han wiste wæl at synda skulle/ ther til at iomfrwn matte fõdhas som aldre syndadhe Oc hafdhe ey warith adams synd/ tha haf-
25. dhe aldre gudz son mandoom aff waare natwro taghit Oc ware mannenom thz marght afaat/ som han hawer nw til hedher oc skal fræmmmermeer fa Oc sigher *sanctus augustinus* swa/ at gudh late aldre nakth ilt wardha/ æn han formatte ey oc wille got
30. gõra aff illo

¶ Nw ma man spyria/ hwi konan war skapath aff mannenom/ ma'dhan enkte annath qwinkõn wardh

tha lund aff karlkynne Oc ar skæl a moot Konan
 war skapadh *mannerenom* til hiælp at høgghia mankyne
 oc offnær skylskaper hindrar hionafalagh/ tha war thz
 ey qwæmelikt at fôrste kona skulle fôdhas aff fôrstem
 manne/ Hwi skulle konan skapas aff *mannerenom*/ thz 5.
 wifa os flere skæl Thz war fôrst til mantzens æro
 oc hedher/ at han skulle ther mz likas widh gudh
 siælwæn/ at swa som gudh ar ensamen ophoff aldra
 wærdinna Swa ar oc en man fôrste fosterfader man-
 kônfinns Swa som sigx i *actibus*/ at gudh giordhe aff 10.
mannerenom alt mankônith An annor skæl Annor diwr
 hawa swa sit natwra sælagx skap at the ære stundom
 skild oc magho skilias/ oc hawa ænga boskaps sýflo
 saman An mannin oc konan tw hion magho aldre
 skilias/ vtan skulo alla sina dagha saman boa/ oc 15.
 hawa badhin saman boskaps sýflo/ Oc fore thy hører
 them til at hawa mykin kærlek hwart til annars/ at
 hwart theru hawe hugnath aff andro/ oc for thy war
 thz skælika giort. at konan giordhis aff *mannerenom* Ther
 til at han skulle swa myklo meer hona elska som sin 20.
 eghin lim Thridhia skæl war fore ens faghers tekns
 skuld At swa som ewa skapadhis aff adams siidho/
 swa skulle the hælgha kirkia fôdhas om siidher aff
 ihesu *christi* siidho Thy at alla dygdh ther watnith
 hawer at thwa siælina aff synd i fontkare/ oc giwa 25.
 henne rættan *cræstindoom*/ oc gôra hona gudz barn oc
 en lim the hælgho kirkio/ alla the dygdh oc krapt
 hawer thz aff thy blodhe som wt ran mz watn aff
 wars herra siidho tha han hængde dôdher a korseno
 Thy sigher *apostolus ad ephesios*/ At thz war et my- 30.
 kith *sacramentum* i ihesu *christo* oc the hælgho kir-
 kio Nw ar thz liwst/ hwi konan war hælder skapath

Sid. 54.

aff mannenom / a'n nakath annath kwinkõn aff karl-
kyne Til genbyrdha skæl swarom wi swa / at skyl-
skaper komber aff thy / at et folk fõdhes aff andro
natwrlika An ewa fõddes akke aff adam / oc ey

5. war hans dotter / vtan gudz barn

Nw ma spyrias / hwi konan wardh aff mantzens
fidho oc riwi / oc hwru thz matte wardha War
herra skapadhe enkte owerwattis i mantzins natwro /
swa som mannin hawer mist aff sinne natwro Nw tha

10. domadagh komber oc wi skulom alle opstanda / tha
skal alt thz opstanda i hwars mantz natwro som ho-
num war natwrligt oc infõt / oc for thy ma wanlika
nakrom synas / at ewa stander op a domadagh i adams
fidho Annor skæl. Thz ar omõghelikt at et riff ta-

15. ghis aff mannenom vtan wærk oc pino Nw matte
mannenom ængin wærker wardha fore syndina / som
fidhan skal fighias a'n gudh wil Jak spõr oc hurw
en wæxen kona matte wardha aff eno riffwi swa skyt /
Thy at hwilkin tima en thing wardher mera vtan na-

20. twrlikan wæxt mz fõdho / tha wardher thz ther mz
widhare / at thz wardher thyndra oc thunnare Swa
som philosophi fighia / at aff enom nawa fullom mz
iordh magho wardha tio sinne swa mykith watn / for
thy at iordhinna natwra ar hardh oc thiok / oc drygh

25. at æmpnom Oc aff enom nawa watn. ma wardha tho-
lik tio wædher Oc aff enom nawa wædher / ma war-
dha tholik tio elder / æpter thy som han ar skær oc

Sid. 55.

æmpne litin õwersft vnder himilin / som hans natwr-
like stadher ar Nw ar thz wanlikt / at hon war
30. wæl tio lotom mere / a'n et adams riff / tha hafdhe
hon warith oc swa myklo thunnare a'n adam / som
watn ar thyndra a'n iordh / oc ar ey thz likt sanno /

at swa hawer warith Rikare ær scriptin oc tha's hælg-
 ha anda ordh / æn all the skal ther nakar man hit-
 ter Til spõrilfen swaras swa At thz war aldra qwæ-
 melikast / at konan skapadhes aff mantzens sidho fore
 thera natwrligt sælagxskap som the skullo saman hawa 5.
 Hafdhe hon warith skapath aff hans hofidhe / tha matte
 hon wænta sik at wara hans frugha Ware hon oc
 skapath aff hans fotom / tha wordhe hon wanlika sæ-
 wyrdh aff honum / oc matte at wænta sik at war-
 dha hans fotatrudh Vtan aff hans sidho wardh hon 10.
 skapath aldra qwæmelikast som hans hemelikt sælagx
 hion war / oc for thy war hon skapath aff hans si-
 dho / at hon teknar the sæla brud som gudz son sæ-
 ste m3 sit blodh / oc soddis aff the krapt som all dõ-
 pilse hawer / oc all sacramenta aff thy blodhe / som 15.
 wtran m3 watne aff hans sidho tha han war hængder
 a korseno oc opgiwith andan Nw wardhom wi skæ-
 lom swara til thz sörsta / swa at thz riff thz war in-
 söt oc inskapath m3 adam / oc hördhe hans natwro til /
 ey tho æpter thy som han war en man / vtan æpter 20.
 thy som han war mankynsins forfadher oc ophoff Thy
 at wi skulom rækna adam badhe fore en man / oc
 swa for alla andra manna fadher Oc fore thy hawer
 han enkte thz mist som honum hördhe ensampnom til /
 epter thy som han war en man oc thz ena skal oc 25.
 opstanda m3 hwariom a domadagh som hans ensamen
 natwra ær Oc for thy wardher adam særdelis op-
 standa / oc særdelis ewa / æn the ære ey æn opstanden
 Til annath swarom wi swa at adams sympn tha war
 herra togh riwith aff honum / war alt annar sympn / 30.
 æn then som wi sowym natwrlika Oc fore thy sfigher
 scripten mærkelika / at war herra sænde honum innir-

- likan sympn / oc war thaſkyns / at war herra lypte hans hugh oc akt ſwa hōght ower all likamlik thing til gudhlika thinga vnderſtandilſe. oc at wita hwath wardha ſkulle / oc at gudꝫ ſon ſkulle fōdhas aff hans
5. affkōmd Oc at han kēnde ænga genwārdho i ſinom likama / vtan godhan loſta / æn han kēnde nakath til ſin likama mædhan han ſoff Thy at thꝫ ſama riff / war honom ſwa giwith / at aff thy ſkulle fōdhas mankōnith / thy war thꝫ honum loſtelikith meer æn pin-
10. likt / Thy at hwar natwra ōker ſik mꝫ natwrlikom loſta Thil thꝫ thridhia ſwariom wi ſwa ſom *ſanctus auguſtinus* ſwarar / hwru war herra gōr the fæm thwſand mæn wa'l mætta aff fæm lewom brōdhꝫ Thꝫ ær at ſighia / hurw han ōkte ſwa brōdhit / Thꝫ ſigher *ſanctus*
- Sid. 56. 15. *auguſtinus*. At ſwa ōkte war herra thꝫ brōdhit / ſom han ōkte et korn i iordhinne ſtundom i manga halma oc agx / oc mykith korn i hwario agxeno Nw finnum wi mꝫ natwrlikom ſkælom at korn ōkes thaſſalund i iordhinne / at ſolen ſiwdher waata iordh kring
20. om kornith Oc gōr korneno til maato / oc aff thaſkyns fōdho wæxer kornith oc ōkis mꝫ thy / at the waata fōdha ſom ſolen ſiwdher wændis i korns natwro / ſwa ſom waar fōdha i waare natura / thy at natwra krapter oc hete ſiwdher fōdhona oc ſilar aff
25. thꝫ renaſta oc wānder thꝫ til ſik / oc kaſtar wt alt thꝫ orena Swa wæxer tha kornith at iordhin om kring wændis i korn mꝫ thaſkyna krapt Oc ōktis fæm lewa brōdꝫ at nakor annor thing wændos om til brōdꝫ i thenna fæm lewom mꝫ gudꝫ krapt Swa wil-
30. iom wi oc ſighia / at thetta riff ōktis mꝫ thy til thra'tighi aara gambla kono waxt / mꝫ thy at gudh ſi'alwer wānde om nakor annor thing / eller ſkapadhe

til thz rifwith / æpter thy som tilhørdhe henna myk-
likhet

Nw ma spōrias æn adam gat feet waars herra
guddom / fōr æn han syndadhe *Sanctus augustinus*
figher / at lōrsta manenom war enkte faat / thz go- 5.
dhan wilia lyste til Nw hawer hwar godher wili oc
got hiarta losta oc astundan at se gudh siælwan / Tha
synes at ey war thz adam faat Til thæsse spōrilse
swarom wi swa / at mantzins hugher han ær natwr-
lika swa wiliogher at wardha sæll / oc nõdhogher 10.
osæll / at han aldre ma wardha frawænder aff sinne
astundan til sælighheet Nw hwa som seer gudh siæl-
wan / han ær iæmskõt swa sæll at ængin skapadher
ængel / eller man ma yniskia sik sælare / eller hawa
nakra astundan sidhan til nakan annan sagnath Thy 15.
at aller fangnadher oc glædhi ær alzænkte wært fram
for the glædhi m̄ gudhi ær Oc for thy ær thz omō-
ghelikt at nakar then som seer gudz ænlite maghe si-
dhan nakath annath wilia æn gudhlikt Oc for thy
forma ængin synda sidhan han seer sulkompnelika gudh 20.
siælwan Oc mædhan adam syndadhe sidhan / tha ær
thz vtan iæff / at han hafde ey æn feet gudh siæl-
wan / vtan swa som moyses oc paulus sagho han /
som war annars kyns syyn / æn the hawa som sea
gudh i himerike / oc skal thz annars stadz fighias 25.
hwath them skil æn gudh wil Tho vnderstodh adam
myklo liwfare. gudh siælwan fōr æn han syndadhe æn
sidhan / Thy at gudh siælwer taladhe hemelika widh
honum i hans hiarta oc lyste hans hugh m̄ gudh-
like fannind / swa som han talar m̄ godhom ænglom 30.
Thetta likar *sanctus augustinus* likt sanno Swa my-
kith skilde oc / at han vnderstodh liwfare gudh æn

Sid. 57.

- wi Swa som bäter kännir iak en smidh/ æn iak
 feer han i enom speghle/ æn iak feer hans smidhe oc
 gærning Oc weet iak ther aff at han hawer thz giort
 oc ængin annar Eller oc annar figher mik aff honum
 5. hwilkin han ær Swa scrifwar salomon/ At gudh
 fkapadhe mannin rættan/ æn mannin miskapadhe sik.
 fwa at han skal letande fara oc spyriande sik Jæm-
 skõt som sörste mannin sa eller vnderstodh. nakath cre-
 atwr tha beddis hans hugher at vnderstanda tha's ska-
 10. para/ oc hafde enkte hinder/ fwa som wi hawom/
 thy at hwilkin tima wi seem eller thænkiom om na-
 kar thing/ tha gitom wi næstan fwa myklo minna/
 thænkt om gudh/ vtan wi idhnom ther til mz myklo
 ærwodhe An hans hugher war fwa rætter op til
 15. gudz/ at han vnderstodh allaledh gudh/ genom hwart
 thz thing som han thænkte/ oc lowadhe iæmskõt sin
 fkapara Oc fore thy scriwas at war herra fkapadhe
 mannin rættan/ æn nw far han letande oc spyriande
 at gudhi mz otalikom thingom Til thz skal a moot
 20. war borith/ ær skõt swarath/ at godhwili han ær
 wæl skipadher Oc thz war ey wæl skipadher wili/ at
 wilia hawa siin løøn/ sör æn the ære forthiænt Wæl
 skipadher wili han bidhar siin løøn/ til the ære
 forthiænt/ oc hans herra wil honum løna/ æn han
 25. weet herran skalikan Nw war adams wili aldra
 bætzst skipadher sör æn han syndadhe/ oc wiste wæl
 at gudh lønir wæl allom mannom/ oc for thy hafde
 han enkte meen aff thy at han sa ey æn gudh siæl-
 wan/ vtan hælder glædhi oc astundan
 30. Nw æn thu spör æn adam hafde alla konster el-
 ler ey/ tha skal man gōma at antzwarom Adam han
 war sörste man/ oc ophoff mankōnsens. badhe til na-

twriuna affkõmd / oc swa til kãnnedoom / thy at the
 a're thry som fadher a'r skyllogher barne / natwra fõ-
 dha / oc kãnnedomber Nw a're wars herra gãrninga
 alla fulkompna / oc hittes i allom hans gãrningom at
 fore thz ey a'r fulkompnath aff sik siãlwom hawer 5.
 nakath annath warith / som thz giordhe fulkomith / swa
 som hwar ma finna / at aldre fõddis a'nte barn / a'n
 ey ware nakar wãxen man fõr som fadher matte wa-
 ra. Oc a'ngin pa'pling nome book a'n han hafdhe ey
 nakan mãstara / Eller oc a'ngin man nakra gerning 10.
 vtan nakar hafdhe fõrst kãnt honum thz / eller vtan
 andbudh Oc for thy skapadhe gudh fõrsta man ful-
 komin tha genaft at alder i them wãxt oc krap't oc
 mãghin som tillõrdhe thrætighi aara gambloom man-
 ne / oc barnafadher matte wãl wara oc boskap styra / 15.
 oc swa witrã / at han matte allom mannom kãnna
 badhe rãtta tro oc sidhi / oc swa alla the konster
 som mannenom a're a'rlika eller tharflika / ey at eno
 til likamens thãrfwa / vtan oc til siãla thãrfwa A'n
 hwadhan hafdhe han swa mykith wit / mãdhan han 20.
 hafdhe enkte rõnt eller stwderath Mãktighare a'r
 gudh siãlwer a'n siãlin / Oc matte gudh myklo ful-
 kompnelikare giwa henne alla konster / a'n hon gate
 nakan tima them fangith mz studeran oc idhnan / el-
 ler nakars mantz kãnnedoom War herra han a'r nyt- 25.
 teliker mãstare / oc ey hãggumma / oc for thy wiste
 adam oc kunne al nyttelik thing / a'n ey wiste han
 eller wyrdhe kunna allan hãggumma. Oc for thy
 wiste han ey nakars mantz hugh. eller nakar hãggum-
 ma som wardha skulle eller hurw marghe stena a 30.
 strandinne liggia / eller hwru margh grand synas i
 foolgislomen

- Här näst ma spørrias ä'n nakar matte swika adam eller man eller kono/ ä'n han hafdhe ey syndath Oc ma thz sköt thykkia liikt sanno/ at the matto swikas Thy at apostolus paulus figher/ at konan war swikin
5. oc ey männin Annor skal/ at hon hördhe at ormin taladhe/ Tha war antiggia at hon thänkte at han kunne tala natwrika/ eller at gudh hafdhe sidhan thz giwith honum/ Oc hwath hon hælder thänkte. Tha soor hon wil Thy at hwarce war sant Ther m3
 10. synes at hon matte swikas Thridhi skal/ thz ä'r natwrikt/ at hwart thing synes minna wara/ tha man seer thz siärren/ ä'n tha thz ä'r nä'ä'r/ oc the samo natwra hafdhe mantzens ögha fore syndina som epter Tha matte oc han fara wilder om nakars thingx mykilik-
 15. het tha swa som nw/ oc m3 thz sama skal matte han wardha nakralund swiken Swa hafdhe mannen so-with/ ä'n han hafdhe ey syndath som wi sowom/ thy at han hafdhe ä'tith som honum war budhit tha hafdhe honum oc drömt/ ä'n dröma ä're ekki all sanne Oc
 20. thykker siælinne tha man drömir/ at hon seer the siælf thing som nw ä're siärren/ utan thera liknilse röras i mantzens hiärna/ oc far tha siælin wil. Thy at hon thänker wara nakath natwrikt thing/ oc ä'r the ey annath ä'n thäs liknilse Fä'mpta skal. hafdhe männin
 25. ey tha hælder witath annars mant3 hugh ä'n wi nw witom/ swa matte en man fighia sik annath thänkia oc annath thänkte han/ tha ware then daardher oc swiken som hördhe Sanctus augustinus figher a moot m3 thä'ssom ordhom Tagha widh fals fore sannind/ oc
 30. thänkia thz sant som fals ä'r Thz ä'r mantzens synda plagha oc plikt/ oc ey skapath eller först skipath mantzens natwra Til thä'sse spørilse swarom wi swa

At swa som gudh skapadhe männin/ swa at enkte
 war ilt i hans wilia/ swa skapadhe han oc swa go-
 dhan hans hugh/ at han matte a'ngalund willer fara/
 oc enkte ilt eller nakath wanflikith matte honum til
 koma/ swa længe han war lydhogher gudhi. Oc swa 5.
 længe som han styrde sinom wilia a'pter gudʒ wilia/
 tha styrde han swa sino witi/ at hwarce hans ðron
 eller ðghon eller nakath likamins wit matte hans hugh
 dragha til nakra willo Wilin enfamen han war fræls/
 han matte enfamen synda/ oc fölghia godho eller illo 10.
 Nw wardhom wi skælika swara skælom/ æn wi kun-
 nom *Apostolus paulus* figher/ At konan war swikin/
 thʒ war thy at hon haffde för nakra bældē i hughe-
 nom Thy at *sanctus augustinus* figher/ At aldre haf-
 dhe hon troot ormsins ordh/ æn hon haffde ey för 15.
 hafft wilia til ofskælikt wald Oc skal thʒ swa vnder-
 standas At ormin taladhe til henna/ oc iatte henne
 gudhlikt wit/ æn hon aate Hon trodhe honum ekki/
 utan hafde wilia/ ey thy siidher at wara swa wiis
 som gudh Oc ther mʒ syndadhe hon först Oc tha hon 20.
 hafde syndath mʒ thenna hugh/ tha foor hon wil/
 oc trodhe honum Oc swa wardh hon swikin oc ey
 för Til annath ma twem luzdom swaras Antiggia
 at hon wiste thagbar först/ at diæwlin taladhe i or-
 menom/ oc trodhe alʒænkte hans ordhom/ för æn 25.
 hon hafde framluktan wilia til gudhlikx bedhers giri
 som nw war saght Eller oc at hon thænkte mʒ sik/
 först hon hõrdhe han tala/ hwath hæller gudh siælwer
 hafde giwith honum maal sidhan han war skapadher/
 eller at diæwlin taladhe i honum Oc ær thʒ ey alt 30.
 et at huxa æn swa ma wara/ oc wænta at swa ær
 Thy at förstalund gõra wise mæn/ tha them komber

Sid. 59.

- nakath vndirlikt fore/ oc daara hina lund Til thz
 thridhia fighium wi swa/ at wæl matte honum thz til
 koma/ at honum tedhis fore ðghom nakath thing an-
 dra lund eller mere æn thz ware/ æn aldre læte han
5. fina wanto at swa ware/ Vtan vnderstodhe tha mz
 skæl hwi thz syntis minna æn thz ware/ swa som
 wise mæn gðra/ oc mykith fulkompnare æn ban Til
 thz fiærdha fighiom wi swa/ at alle ære iæmwise i
 sympne. Oc engin hetir ther daare aff eller swiken/
10. at honum fynes andralund nakath thing i sympne/ æn
 thz ær siælfst Til thz sæmpta fighiom wi swa/ at æn
 nakar lughi at honum oc sagdhe annath sik thænkiæ/
 æn han thænkte/ Tha trodhe han ey andralund æn
 swa/ at thz matte wæl wara sant/ æn ængalund sag-
15. dhe han fulla trygdh at nakars mantz lyghn/ oc ey
 halder mistrygdh fðr æn gudh siælwer wiiste honum
 hwath sannast ware

- ¶ Nw wiliom wi spðria/ æn fðrste man eller
 alle epter han hafdho wald haftt ower all diwr/ æn
20. ey hafdhe synden menath Oc fynis fðrst at the haf-
 dho ey ther ower wald/ som scriwas/ at adam gaff
 allom diwrom nampn *Sanctus augustinus* figher At
 ængla fðrdho all diwrin til hans Een herra ma wæl
 siælwer biwdha sin wiliæ ower sin hion/ oc kalla
25. them fore sik/ hwart han wil Annor skæl Een
 herra giter wæl swa spækt fina mæn/ at ængin gðr
 androm skadha/ vtan sææter them wæl æn the ære
 ofaate Nw ære the mang diwr som aldre magha
 wardha saat/ swa som ære wargha oc saar Thridhia
30. skæl figher *sanctus ieronimus*/ at mannin thðrffte ey
 diwr widh/ fðr æn han syndadhe til nakra gærning

Nw wille han oc enkte owerwättis hawa sör/ oc
 enkte skulle oc gudh owerwätis giwa Fiærdha skäl
 Hwa som androm skal thiæna. han skal vnderstanda
 hans budh/ diwr kuzno engte mantzens budh vnder-
 standa Scriptin ær rikare æn skælin Hon sigher at 5.
 war herra skapadhe/ at mannin skulle wara som böff-
 dhinge oc herra fore allom lifskom/ diwrom oc fugh-
 lom Til thæsse spörilse swarom wi swa At swa længe
 mannen hafde fölght gudz wilia/ swa længe hafde
 oc alt thz. liwandis ær/ oc skipath war/ warith ly- 10.
 dhoght hans wilia Oc ær thz natwrlig lagh at alt
 thz som hawer minne dygdh thiænar them som hawer
 mere dygdh/ oc ærligare ær Thz maghom wi se op-
 pinbarlika æn wi ræknom the thing mz os ære Jor-
 dhin som nidherst ær/ oc aldra mintzst wærdh/ hon 15.
 thiænar græse oc træem/ som hawa mintzst liiff/ thy
 at iordhen ær alzskona rota mater oc södha som sni-
 man war saght Sidhan framdelis thiænar iordhin man-
 nenom oc græs oc træ. oc alzskona frwkt Oc fore thy
 hörir rætelika til. mædhan mannin ær ærligare æn na- 20.
 kath annath/ at honum thiæne badhe iordhin oc græ-
 sith oc all diwr Them hörir oc til at radha som bæ-
 ter weet Nw ær mannin skælwis ensamen aff allom
 diwrom/ oc for thy bór honum rætter til at wara
 herra ower all diwr/ oc ther til war han skapadher/ 25.
 oc alt war honum lydhoght/ til han syndadhe/ oc
 hafde ewerdhelika lydhoght warith/ æn han hafde
 warith lydhogher sinom herra Nw hawer han sangith
 siin syndagield. at sidhan han war olydhogher sinom
 herra/ tha wordho the honum olydhogh som honum 30.
 skullo thiæna/ Oc ær gudh nadhoghare/ æn han war

Sid. 60

- skyldogher/ oc hawer æn giwith sinom diwrom the
 ræt3l vnder mannin/ at the thiæna honum til liiffs
 hiælp oc lifa Nw wardhom wi skælom swara/ til
 th3 första swa/ at ængelen ær höghre herra ower
5. diwr æn mannen/ oc fore thy ære the æn lydhoghare
 ænglomen æn mannenom Swa som bönder ære ly-
 dhoghe enom foghota/ oc tho ma en marfkalk eller
 drot3ati waldogher mera at biwdha ower them Oc
 maghom wi swa sghia m3 sancto paulo at ænglane
10. thiæna mannenom/ oc for thy wiisto the diwrom
 hwilka lydhno the skullo halda mannenom Swa som
 en foghote styrer bönder vnder konungx lydhno/ oc
 hans bæt3sta manna Æn hwru ma th3 wara/ at ængla
 thiæna mannenom/ ther wardher sghias tha wi ko-
15. mom til sancti pauli ordh/ eller æn för æn gudh
 wil Til annor skæl sagdho some/ at all diwr waro
 spak/ för æn mannen syndadhe Æn them mæstarom
 som mik thykker at skælika sghia/ synis th3 omö-
 ghelikt Thy at thera natwra ær ey omskipt for mant-
20. zens synd/ Oc ær th3 natwrligt somom diwrom at li-
 wa widh andra diwra huld/ swa som leonum oc fal-
 kom som ey æta græs eller nakra frwkt/ oc tho ma
 engin sghia/ at the waro ey vnder mantzens herra-
 doom fore hans skuld/ thy at gudh siælwer ær oc ey
25. thy siidher thera herra som them skapadhe/ at swa
 skulle thera natwra wara Swa som mannin ær oc
 ey thy siidher falkans herra/ at han giwer honum sit
- Sid. 61. höns til södho Til thridhia skæl swarom wi swa/ at
 mannin thörffte ey diwra thiænist/ til nakra likama
30. thærfwa/ ey til klædha/ thy at the wiisto ænga blygdh/
 för æn synden war gör/ swa som th3 barn ther aldre
 giordhe synd/ thy at enkte ær th3 ther mannin thörff

blyghias / for vtan syndina / æn han ær skæliker / ey oc til
 fôdho / thy at liifs træ war them fore fræmpsta fôdho /
 oc andra træ frwkt i paradiis / oc ey til færdha el-
 ler fôreleek for hans mæghin Tho thôrffte han alz-
 skona diwra widh / at prôwa sit natwrlika wit mꝯ / 5.
 oc skodha thera natwr / oc vnderstanda thera skapara
 genom hwart thera / swa som genom speghel Oc tek-
 nadhis thꝯ mꝯ thy / at war herra læt all diwr koma
 for adam oc at adam gaff them natwrlikt nampn Oc
 prôwas her mꝯ oppenbarlika / at adam kunne alla na- 10.
 twra list / oc wiste alla diwra natwr Til siærdha
 skæl fighiom wi swa at ofskælik diwr hawa nakath
 lottakilse aff witi Oc styrer them thera natwra / swa
 som wi seem / at manga tranor flygha æpter enne /
 oc mang bi hawa en konung eller wiüfa / oc fôlghia 15.
 æ honum Oc samu lund hafdho all diwr fôlght mant-
 zins wilia / æn han hafdhe ey syndath

Nw ma spôrias / æn thꝯ ær sant som scriwas / at
 gudh giordhe mannin forman fore all creatwr Oc sy-
 nes fôrft / at thꝯ ma ey sant wara / thy at ængelin 20.
 ær hedherwærdhoghare æn mannen Oc tho figher san-
 ctus augustinus / at likamlik thing ære ey lydhogh
 ængla budhi / tha ære the myklo siidher lydhogh man-
 nenom Annor skæl / hwa som ær herra ower nakath
 thing / han ma thꝯ omskipta i annor skipilse Nw ma 25.
 ængin omskipta the skipilse / som nw ær mꝯ himbla
 gang / som sanctus augustinus scriffwar til poliear-
 pum / tha war ekki mannin herra ower all creatwr
 Scrifftin figher tho sannast oc skælikast Thy at mannin
 ær saman fatter mꝯ allom natwrom / han hawer skæl 30.
 mꝯ ænglom / hôrft oc syyn oc all fæm wit mꝯ diw-
 rom / han hawer wæxt mꝯ træem oc græse / oc lika-

- men hawa the m₃ oliwande thingom/ oc fore thy kallas han mindre wærlð/ Thy at m₃ hans natwro hittas alla wærlðinna naturwr/ Oc swa som han hawer alla i sik siælwom/ sik til gaghn oc nytto/ swa ska-
5. padhe oc gudh siælwer at wærlðen skulle honum thizna/ thaßfa lund/ ey swa at han matte biwdha ower them/ oc at the rördho sik æpter hans budhi/ stenen op oc elden nidher/ vtan hwart thing rördhe sik æpter natwrlike skipilse/ oc tho mannenom til gaghn oc
10. nytto/ oc vtan alt hinder hafðhe han hiælp aff them/
- Sid. 62. ower diwr oc fughla oc fiska hafðhe han særdelis skipilse som før war saght Oc ther m₃ ær swarath til skælin som mik thykker

- Nw ma man spõria/ æn alle mæn hafðhe iæm-
15. nir wordhit födde at mykilikhet oc starklek. oc wit eller rætwiso Oc ma tha först synas at swa monde wara Thy at *sanctus gregorius* sigher/ Hwar som wi syndom/ ey ærom wi ther iæmpner Annor skæl/ hwar som ængin forsmar annan m₃ opbælde/ ther ær
20. iæmpnadher manna mællan För æn mannen syndadhe/ tha war engin bældæ/ vtan hwar iæmkæær at androm som sik siælwom Thridhi skæl Mæn ære nw misæmpne fore thy/ at antiggia for the skuld/ at gudh giwer enom meer nadher æn androm/ fore thera forskyllan
25. Eller for thy at natwren ær bæter skipath i enom æn i androm tha han föddes/ Oc fore thy födhas some wæl hele/ oc some blinde/ eller nakra lund kranke För æn förste mannen syndadhe/ tha hafðhe ængin bætra eller wærra skyldath aff gudhi æn annar/ oc
30. hwars mant₃ natwra hafðhe tha warith wæl skipath Ther a mot sigher *sanctus paulus* At alt th₃ aff gudhi ær th₃ ær wæl skipath Nw hwar som flere thing

ärre skipath/ ther är för et än annath/ oc hawer
 hwart sin stadh oc rwm Til thäffe spörilse swarom
 wi swa/ at annath är omöghelikt/ än at tha hafdho
 oc män wordhith misfiämpne/ thy at tha hafdho himil-
 tungel then sama kragt som the nw hawa Oc for thy 5.
 matte tha et barn södhas vnder them stjärno gang/ oc
 annath vnder androm/ som the matto fa aff misfiämpna
 skipilse/ Tho oc swa at ängom wordhe nakath affaat/
 thz hans natwra hördhe til/ vtan some matto hawa
 warith bäter skipadhe än almänneliken mantz natwra 10.
 tilhörer Swa oc om andelik thing/ tha hafdhe hwar
 haft fulkompna rätwise oc konst som mantzins natwra
 tilhörir Tho matte en man främmermeer giwa sik
 allan til godhgerninga meer än annar/ eller at sko-
 dha natwrlik thing/ oc sin skapara i thera speghel 15.
 Oc for thäffe skal matto some män tha wardha däg-
 likare oc starkare oc witrare oc gudhlikare än some/ Oc
 tho alle fuldägghlike/ oc fulstarke/ fulwitre oc fulgodhe
 Til första skal swaras/ at *sanctus gregorius* talar om then
 misfiämpnath/ som rätwise män hawa oc syndogher 20.
 män/ ther mz/ At syndoghe män skuldo bära plikt
 fore sina laste/ oc ey rätwise Til annor skal swa-
 ras/ at än tho at ängen hafdhe om then tima hal-
 dith sik siälwer mz hoghmodhe/ tha hafdho oc tha an-
 dre män widher kantz at han war bäter fallen til 25.
 forman än the siälwe/ swa som än göra godhe män
 Til thridhia skal swaras At än tho/ at ängen misfiämp-
 nadher ware a gudz weyna/ ther mz at han soma
 högdhe/ some nidhradhe mz nakre plikt/ eller pla-
 ghom vnder andra/ tha hafdhe han ey thy siidher/ 30.
 soma giort höghre/ oc ärlikare än soma/ oc tho
 alla ärlika hwar äpter fino skipilse swa som nw war

- faght At æn en man hafde warith herra then tima
 ower annan Thz prôwas oc ther mz/ at ey war mant-
 zins natwra wærdhoghare fôr æn han syndadhe æn æn-
 gelfens natwra ær Nw ær swa mz godhom ænglom/
5. at en ær biwdhande ower annan/ Oc en ængla koor
 hawer herradooms nampn ower andra Oc fore thy
 ware thz ængin wanhedher maunenom/ vtan hælder
 hedhers ödmiwkt/ oc dygdh/ at hwar wille gerna
 thæna fræmbra manne æn han ware fialfwer Oc ær
10. thz mæркиande som fôr war faght At twænne hittas
 herradöme oc twæfkyms thænist En herradom som
 kwfka andra men vnder fik til fit gaghn/ oc thera
 thunga oc ær pinlik thænist vnder slikom herra som
 heter thrældomber Thy at swa som wiife mæn fi-
15. ghia/ at han ær thræll som alt gör fore annars fculd
 oc enkte fore fialffins Annar herradomber ær som
 styrer flere mæn til gaghn oc almænnis thörffte/ oc
 thæna vnder thæfkyms herradom ær faghert frælse oc
 hedherlikt Thy at swa som wiife mæn fighia Then
20. ær fræls som alt gör fore fina fculd oc for fit gaghn
 Fôrsta thænist eller herradom hafdho ængalund wa-
 rith/ fôr æn mænnin syndadhe. Thy at them fôlgher
 nõddh oc wfæld Annar herradom oc thænist/ hafde
 wæl warith fôrft/ thy at mænnin ær natwrlika fam-
25. waro gærn ower all diwr Oc hwilkin tima marghe
 mæn fculo faman wara/ tha fculo the alle wara ene/
 antiggia et rike/ eller en ftaðh eller en bofkap Nw
 ær thz natwrligt at marghe huxa oc ætla mang thing/
 oc hwar fit Oc for thy hörer til i hwariom fampna-
30. dhe/ at alle mæn hördho vnder eens mantz akt oc
 hugh til thera gaghn oc framhwæxan/ eller matto the
 aldre wæl ower eno wardha i et rike eller ftaðh el-

ler bostkap Thz hörer oc for thy / at æn en man ha-
 wer mera nadher aff gudhi æn annar / tha ær dygdh
 at lata flere mæn wardha niwtande m; sik / oc styra
 alla the han forma til goot; Swa som *sanctus petrus*
scriwar / At hwar skal thiænna androm m; them na- 5.
 dhom som han hawer aff gudhi Oc *sanctus augustinus*
de ciuitate dei libro xix^o figher At rætwise herra
 the owerbiwdha ey for giri / vtan for thiænift skuld /
 til got radh oc natwrlík skipilse *scriwar* thz i hwars
 mant; hiærta 10.

Nw ær æn æpter at spöria. Æn mannen skulle
 thola dödh / æn han hafde ey syndath. eller skulle
 han wara ewinnelik Oc synis först at han war oc
 för dödheliker som sidhan Eller spør iak swa Hwath 15.
 war han hælder ewinnelik aff sinne natwro / eller aff
 gud; nadhom / War han ewinnelik aff gud; nadhom
 för / tha ware han oc swa sidhan han sik ater gud;
 nadher / m; *scriptamaalom* Thy at adam giordhe sina
script oc sik ater gud; nadher som *scriwas* i wisa
 mant; bokinne At gudh ledde han wt aff hans synd 20.
 At männin wardh dödheliker fore syndinna skuld Thz
 pröwas m; *sancti pauli* ordhom til romara Han *scri-*
war til them At dödhin gik in m; syndinne Til thæsse
 spørilse swarom wi swa At nakath thing ma wara
 ewinnelik / antiggia for thy at thz ær likamalöft / 25.
 swa som ære ængla oc siæla Eller for thy at thz ær
 likamlikt aff ewinneliko æmpne / swa at thz ma ey
 wara vnder andre natwro Oc swa ære himpna ewer-
 dhelike Thy at thera æmpne ma ey wara stundom vn-
 der enne natwro / oc stundom vnder andre / swa som 30.
 fyra elementa magho wara / oc wardher hwart aff an-
 dro Oc thæsse twæskyns thing ære natwrlíka ewin-

Sid. 64.

- nelik *Æn ey war mannin thaßsum lundom ewinnelikin/ thy at haz hawer likama aff fyrom elementis som för war saght Andra lund ma nakath thing wardha ewinnelikt/ ey aff sinne natwra krap/ vtan aff*
5. *nakre andre kraptohare dygdh swa som wi wardhom m3 gud3 nadhom epter domadagh aff siælanna krap/ ther hon far aff gudhi Swa som sanctus augustinus serilwar til dyaschorum At swa wældogha natwram giordhe gudh siælinne/ at aff henna salikheet flödher*
10. *ater i likamin fulkomin helða/ th3 ær ewinnelikt mæghin Epter thenne mato war oc mannin ewinnelik för æn han syndadhe/ thy at swa længe siæl in war lydhogh gudhi/ tha haðde han giwith henne then krap at hon matte saman halda sin likama m3 ewin-*
15. *nelikt liiff Swa sigher sanctus augustinus i the spörrilse book nyo oc gambla testament Gudh giordhe swa mannin/ at han haðde ewinnelikt mæghin oc odödhe- likt/ swa længe han syndadhe ey/ oc at han skulle hawa siælwer wald sins lifs eller döð3 Oc war th3*
20. *skælikt/ at mantzens siæl skulle hawa tholik krap/ at hon matte saman halda ewinnelika sin likama/ mædhan han ær natwrlika swa ærliker/ ower alla likama Til genbyrdha skæl swarom wi swa/ at han war ewinnelik/ ey aff natwra/ vtan aff gud3 nadhom/ oc*
25. *the nadher han fik m3 scriptamaalom/ the skyldadho syndanna afflat/ oc enkte meer Oc ængin æn i dagh skyldadhe fik m3 nakrom scriptamaala nadhom ewinnelik himerikis liiff æn ey ware ihesu christi döðher oc blodh som all kirkionna sacramenta hawa*
30. *dygdh aff oc krap*

Sid. 65.

Nw ma thu æn spöria Matte han kænna nakra genwærdho a sin likama aff swærdh eller eld Oc fy-

nis thaghar först at han matte thola oc fa thäskyns genwärdho / m̄ thässe skial / swa som et riff matte skilias widh hans likama swa matte oc th̄ annath Nw war et riff widh honum skilt som konan wardh aff / tha matte oc swa hwart aff andro Ther a moot 5.
 ar th̄ / at tha ware han ey ewerdheliker / som nw war saght / Thy at haz matte wardha dräpin m̄ swärdh / eller brand / eller m̄ androm thäskyns thingom Til thässe spörilse swarom wi swa / at gudh siälwer ar swa godher / at swa længe mannin gömde 10.
 hans budhordh / tha haldhe gudh gömt han fore alle genwärdho Til genbyrdha skäl swarom wi swa / at th̄ riwet hördhe ekki adame til / vtan fore thy at han skulle wara forfadher oc ophoff alt̄ mankynsens / oc for thy skildes th̄ with han / ey m̄ wärk vtan 15.
 hælder m̄ lofta

Nw ma thu spöria / an mannen thörfte mat with för an han syndadhe Oc synis thaghar först / at han thörfte ey / thy at mater ar mant̄ hialp gen dödhenom / an mannin war tha ödödheliker / oc thörfte ey 20.
 räddhas dödh Annor skäl / Aff thy man åter sölgia mannenom oreen thing / som ey ware honum qwa'melik mædhan han war i swa mykle äro A moot thetta sigher scripten At war herra bödh adam oc ewo at a'ta aff al̄skona frwkt i paradiis Til thässe spörilse 25.
 swarom wi swa. at mant̄zins siäl hon ar badhe et andelikt thing / oc creatura / oc hon ar likamens liff Oc for thy hawer hwart thera nakath aff andro Henne hörir til for likamens skuld at södha han m̄ them natwrlikom krapt / som annor likamlik diwr södhas widh / 30.
 oc for thy thörff hon södho / ey for sina skuld / vtan for likamens / at wända södhona til likamens natwro

- oc blodh Oc thaſſa nõdh hawer ſiäl in natwrlika for likamenom til domadagh / aff thy at hon ær likamens liiff / oc ſiäl æn ſidhan / for thy at hon ær andelikt creatwr / tha wardher likamin ſwa andelikin m̄z heune
5. at han thõrff ey hælder fõdho æn hon / thy at ſwa ſom ſiäl in fölgher likamins thaſſa hems liwe Swa fölgher oc likamin ſiälinna æro oc bedher i andre wærlð Til fõrſta genbyrdha ſkäl ſwarom wi ſwa / at ſiäl in hafdhe ſwa længe gudhlikan kragt / at halda ſaman
10. likamen oc hans helfo ſom hon war lydhogh gudʒ bndhordhom Nw war thʒ wars herra budhordh / at mannin ſkulle æta aff alʒſkona paradiis frwkt / vtan et træ Oc for thy æn han hafdhe ey ætith aff alʒſkona frwkt ſom homum war budhit at æta / tha ware han
15. olydhogher / oc hafdhe ſiäl in miſt for olydhno ſkuld gudhlikan kragt at gõma mantʒens liiff odõdhelikt / ſwa ſom hon miſte ſidhan / for thy at mænne aat the frwkt ther honum war forbudhen Til annor ſwara ſome ſwa / At mannin hafdhe tha ekki takith meer
- Sid. 66.
20. aff mate æn ſwa ſom ſiälinna krapte matte om wænða til mantʒens natwro Thetta thykker ey androm wara full ſkäl / thy at natwren war tha iæmpn reengiærn ſom nw / oc æter man aldre ſwa litith / eller ſwa renan mat / at natwren renfar thʒ ey annan tiidh / oc
- 25 tagher til ſik thʒ renafte / oc kaſter fra ſik alt thʒ oreent ær / Oc ær ænkte thʒ oqwa melikt ſom natwrlikt ær
- Nw hõrir til at ſpõria / æn liifs træ i paradiis oc thaʒs frwkt giordhe mannin odõdhlikin Oc ſynis
30. at thʒ matte ther ænkte tilhiælpa / thy at enkte thing ma ower ſik ſiälff Nw matte thʒ ſama træ rotna / eller waare thʒ ey mantʒens fõdha / tha matte thʒ ey

giwa mantzens likama at han matte wara ewinnelika
 orotin Annor skal/ thz som wardha ma m3 grafa
 kragt oc nakra frwkt ther ar naturlik makt i/ matte
 tha mantzens likame wara ewinneliker aff nakre frwkt/
 tha ware han natwrlika odödheliker Scripten figher 5.
 a mot/ at war herra sagdhe tha han satte gömo fore
 paradisiis sidhan adam war wtalter fore syndina/ at
 han take ey aff lijffs trä oc liwer ewinnelika *San-*
ctus augustinus figher i spörlife bokinne aff gambla oc
 nyo testament At lijffs trä södha formente likamenom 10.
 at rotna Oc an apter syndina/ tha matte han længe
 hilbrighdho liwa an honom ware lowath at äta aff
 thæs frwkt Til spörlifen swarom wi swa/ at the are
 til som hindra mantzins lijff oc helso/ Försto mantz
 helso ma hindra i mantz natwro siälwe utan siwkdom 15.
 Thz ar at natwrliker hite nöter blodhit oc liwith/
 oc for thy thörff natwren hiälp at hon nötis ey op
 aff thäskyns hita/ oc ar giwen natwrinne til thäffa
 hiälp/ mater oc drykker/ ther til at likamens hite/
 nöte hälder mat oc dryk an siälwe natwrinna/ oc 20.
 til hiälp/ at thäskyns hite skulle ey opnöta mantzens
 natwro oc thörka han til dödh Tha war giwen första
 manne natwrlik södha aff al3sköns frwkt som wæxte i
 paradisiis/ swa hiälpom wi waro liwe m3 waare hwars
 dagx södho Annath hindher oc wægher til dödh/ 25.
 komber mannenom aff thy/ at a som natwrliker hite
 nöter södhona/ tha mintzkas mantz dygdh Swa som
 watnblandath wiin Första ther man blandar watn
 widh wiin/ tha drikker winith watnith först swa ful-
 kompnelika til sik at thz ar iämpnstarkt som thz 30.
 war för oc wæxer mera i karino Sidhan an thz
 wardher mera blandath/ tha mintzkas thæs dygdh oc

- smaker Oc ma wardha swa mykith blandath om siidher at thz omwændis aff wiins natwro oc tappar alla fina natwro oc krapt Swa oc tha mænniskian ær vng oc færsk / tha ær natwran swa heet / at hon nõter
5. swa mykin mat / at han fullar thz blodh som hiten nõter i liweno Oc æn swa myken owerwætis at li-
- Sid. 67. kamen wæxer æpter sinna natwra myklikheet Oc æn sidhan [aflar] aff sik om siidher sinna natwra lika Sidhan slykkes thenne hite swa myklo meer at han
10. wardher mera mōdder mʒ owerkomande sōdho oc dryk oc mintʒskas om siidher swa mykith / at han orkar ey nõta wæl fin natwrliken mat oc dryk / oc thynger sidhan mater oc drykker hælder natwra / æn han hiælper henne / Oc ther aff komber mænneom alder oc
15. siwkdember / oc faar natwran om sidher swa mykith oræfflis lōōs ower sik aff owerwætis mat oc dryk at natwrlik hite som matin skulle siwdha / han sloknar mʒ allo / oc tha dōōr mænniskian Oc a moot thæffo mene hafdhe gudh giwith mænneom hiælp mʒ eno
20. færdelis træ som han kalladhe for thy liifs træ / at thz matte mʒ sinom natwrlikom krapt styrkia natwrinna hita langan tima / tho ey ewerdhelika / Vtan swa som margher man liwer længer mʒ lækedoms krapt / æn han hafdhe elles Oc æn swa myklo længer
25. æn for nakan lækedom / at thæs træfins dygdh war mere oc kraptoghare æn nakor lækedomber hittes nw i alle wærlinne Oc war thz litith vnder / mædhan alexander konung scriwar til aristotilem / at some præste i india lande som thiæna fool oc maana liwa
30. mang æwe aff enne fruktʒ dygdh Tho ær thz omōghelikt som nw war saght at nakar frwkt æller lækedomber hiōlde mænneom ewinnelikt liiff vtan langan

alder styrktis hans liiff aff thenna frwkt/ æ til then
 tima gudh gawe honum himerikis faghath/ oc fôr-
 dhe han aff iordhrikis paradiis til himerikis paradiis/
 aff sælo liwe/ til sælare liiff oc stadh/ Oc ther m̃
 ære løft genbyrdha skæl. 5.

Nw ær æpter at spõria/ æn mankønith skulle
 ðkias m̃ thy at et folk fõddes aff andro æn manin
 hafde ey syndath Oc ma th̃ fõrst synas/ at ænkte
 folk fõddis tha aff andro All the creatwr som ære
 ewinnelik/ thorfwo ey fõdhas et aff andro/ thy at 10.

thera natwra ær ewinnelika gõmd i enom Oc ængin
 ære skæl hwi et fõdhes aff andro/ vtan for thy/ at
 natwren fordarwas innan eno m̃ allo/ thy skipadhe
 gudh at et maghe fõdhas aff andro Nw war manin
 odðdeliker fõr æn han syndadhe tha ma synas at ey 15.

tõrfte hans natura økias Annor skæl Swa myklo
 flere herrane wardha/ swa myklo smafkiptare war-
 dher got̃ith/ oc ware th̃ ey qwãmelikt/ at ey
 skulle hwar hawa wald ower th̃ han wille. fõr æn
 han syndadhe Thy at yfodorus figher/ at all thing 20.

ære almænnelik m̃ natwrlikom ræt Scriptin figher a
 mot i genesi Wæxen oc ðkins oc fylle iordhrike Til
 spõrilfin swarom wi For vtan iæff hafde mankønith
 ðkt/ oc ðgxlath hwart aff andro æn tho at aldre
 ware synden giordh/ eller ware synden mykith tharff- 25. Sid. 68.

lik som swa mykith got skulle aff koma/ mange hæll-
 ghe mæn oc qwinnor oc godha gerninga Oc ære th̃
 skæl til All the thing som ære æwinnelik them aktar
 natwren oc ey annar tha et fõdhes aff andro/ Thy at
 swa som nw war saght/ for thy ðkis enne natwra oc 30.

fõdhis at hon maghe gõmas ewinnelik i flerom/ mæ-
 dhan hon ma ey wara ewinnelik i eno Oc ær alla-

- ledhis natwrinna akt oc aktan/ til ewinnelik thing
 Nw ær hwars mantz siæl ewinnelik/ som skapas fra
 adam oc til domadagh. Oc for thy hørdhe thz nat-
 wrlika til at mæn skulo fōdhas hwar aff androm Thy
5. at siælinne hørdhe natwrlika til at wara mʒ likame-
 nom Oc mʒ thy ær swaræt til fōrsta skæl Til an-
 nath skæl swaras swa/ at mantzins wili war swa wæl
 skipadher/ fōr æn han syndadhe at ængen wille meer
 æn han thōrffte/ oc hwar vnte androm iæmwæl hans
10. thærffwer som sik siælwom fina thærffwer Oc for thy
 matto the saate boa oc liwa saman aff ofkipto eller
 skipto

- Nw wil thu wanlika spōria/ hwru mankōnith
 skulle tha ôkias hwath hælder mʒ samblande mantz oc
15. kono som nw eller andra lund Oc ma thz synas fōrst
 At thærskyns sambland hafde aldre warith/ æn ey
 waare synden Johannes damascenus figher At man-
 nin war swa i paradiis som en ængel/ Ångla ære
 vtan alt sambland/ tha war oc swa mannen/ fōr æn
20. han syndadhe Annor skæl i thy samblande likas man-
 nin widh ofkælik diwr/ swa som ære hors oc nōt
 Thy at mannin hawer ængin skæl i the stundinne Oc
 war ey thz qwæmelikt mannenom som tha war ærliker
 oc skæliker Thridhi skæl. Fōr æn synden war giordh/
25. tha war natwren all ofspiællath Ån mʒ thærskyns sam-
 blande/ spiællas natwren oc tappar sin mōdom/ Oc
 fōr thy ær thz ey liikt sanno at thærskyns sambland
 skulle wara æn ey hafde synden warith Scripten fi-
 gher a mot At konan war skapath mannenom til hiælp/
30. oc ey til andra hiælp/ som fōr war saght æn at ôkia
 mankōnith/ For thy at til alla andra gærning hiælper
 bæter man mænne æn kona Til thærffe spōrilse sagdho

some gamble mæstara at for thy at mantzins skipilse
 war swa reen oc ærligh/ for æn han syndadhe/ tha
 sðmpde honum ey swa fwl oc oreen gærning Oc fore
 thy sagdhe gregorius nicenus i the book han giordhe
 aff mantzins skipilse i paradiis/ at samulund hafðhe 5.
 mankðnith wordhit ðkt som ængla vtan likamins sam-
 bland Oc for thy at nakar matte siglia mot honum/
 hwi hafðhe han tha likama swa skapadhan til the gær-
 ning som nw hawa mæn Tha sagdhe han fræmmer meer Sid. 69.
 at gudh wiste wæl/ at mannin skulle synda/ oc for 10.
 thy skapadhe han tha skyns lime som sidhan skulle
 thæna til natwro sambland Thetta thykker flæstom
 badhe hælgdom mæstarom/ swa som sancto augustino/
 oc swa androm ofkælika saght Thy at gudh sagdhe
 til them/ for æn the syndadho/ Wæxen oc ðkens oc 15.
 fyllen iordhrike/ Æn ængla skapadhe haz swa alla
 sander/ at ængin ðktis aff androm/ oc for thy/ ma
 thz ey liikt wara som han sigher liikt ¶ Wi wiliom
 tha skilia at natwrluk bland/ oc ofkælika dyura giri
 Oc sighia at the hafðho tha samulund saman komith 20.
 som nw. Oc tho vtan alla fwla giri Thy at aller li-
 kamin oc likamins loste/ styrðhes m3 fulkomponom
 skælom/ Oc ære thæsse ordh sancti augustini fiortanda
 bokinne de ciuitate dei Ware thz fiærren aff warom
 hugh at wi wæntom ænkte barn magha sðdhas vtan 25.
 lostans sæt Swa styrðhes tha the lime som andre æp-
 ter mantzins wilia vtan kðtzfins orena brwna/ oc war
 swa m3 hiærtans ro oc likameus Til sörsta skæl swa-
 ras/ at ofkælik diwr hawa ænga dyghdh/ at styra sin
 losta oc maata haz m3 skæl Æn mantzens skæl oc 30.
 wili. for æn han syndadhe/ war wældogher styreman
 likamins oc lostans Oc sighia the wifæsto swa At

- iæmpmykin lofta hafðhe mazzin tha haft i there famkomo som nw Oc æn swa myklo mere. at hans natwra war tha bæter skipath/ oc helfamare/ Oc kæn-
nir hwar natwra swa myklo mere lofta/ aff nakro
5. lofteliko thinge/ at hon ær belare/ vtan thenne lofte hafðhe warith vtan alla fwla giri/ oc aftundan Oc ænkte lyfte likamen/ fôr æn skælin diktadho/ oc wi-
fadho *honum* thz Æn sidhan hafðhe han mere lofta æn nw/ oc tho swa/ at then lofte hindradhe enkte
10. mantzins hugh/ at hugxa oc vnderftanda/ hwath han wille Oc maghom wi finna ther *exemplum* til ¶ Tve maæn æta badhe loftelikan mat/ annar girugher oc annar fôghoman oc donde En donde man oc fôgho-
man/ han kænner iæmpmykin lofta/ oc iæmpgodhan
15. smak a finom mat/ som annar Oc tho styrer han swa fin lofta mz dygdh. at han kænner ænga giri til fôdho Til annath skæl swarar *sanctus augustinus* i fiortanda bokinne *de ciuitate dei* Swa matte tha kar-
mantz natwra fædhe koma igenom helan sinna huf-
frwo lim som nw komber wt natwrligt manadhablodh
- Sid. 70. aff hele iomfrwghe liwe Hurw thz wara matte ther dis-
putere nakar annar om hwa som wil Vtan thz thyk-
kes at *sanctus augustinus* wil for eens/ at ewa hafðhe iomfrw warith/ æn tho at hon hafðhe saman koniith
25. mz adam/ fôr æn the syndadhe Thy at han figher æn fôr famastadh i thera skipilse Vtan alt spizll hafðhe hufbonden blandath fik vnder sinna hufsrwo skôte
- Nw ær æn æpter at spôria/ om the barn som tha hafðho warith fôd/ hwath hælder the hafðho haft
30. fulkomen krapit oc mæghin at styra fik eller ey Oc ma thz synas/ at the hafðho Thy at *sanctus augustinus* figher

figher i the book som han giordhe aff barna döpsilse/
 At then krankleek som barn hawa vtan a likamen.
 han hörir til skællinna krankleek Nw för ä'n mannen
 syndadhe/ tha hafde skælin oc hughin ängin krank-
 leek/ tha hördhe oc ey barnom at hawa krankan lika- 5.
 ma oc oföran Annor skæl Mazuin är ärlikare ä'n an-
 nor diwr Annor diwr äre föör at ganga/ tha the äre
 nyföd Tha skulle oc swa oc ä'n mykto hælder man-
 nen ä'n thz ware ey syndagiäld Thridhi skæl Thz
 är mykin pina at magha ey fa thz man lyfter til Nw 10.
 ä'n barn waaro ey hælder för föör ä'n nw/ tha war
 pinlikt at mista marght thz the sagho lostelikt. oc gato
 ey fangith Fiärdha skæl barndomen oc aldren the
 äre liik om krankleek Nw ä'n mannen hafde ey syndath/
 tha wardhe han aldre kranker aff alder Tha hördhe ho- 15.
 num ey hælder til at wara kranker i barndom Til thässa
 spörilse swarom wi swa Thz som är ower natwrinna
 ther witom wi ä'nkte meer aff. ä'n swa som waar tro
 wifar os/ Oc alt thz wi trom thz hawom wi aff hæl-
 gha manna bokom mz thäs hælgha anda dikt Oc for 20.
 thy hwar som wi hittom ey os wifath mz the hælghes
 script oc hælgha manna kändedoom. oc wiifa manna
 saghu/ tha wardhom wi fölgia natwrlig skæl Oc
 ä'n wi skulom fölgia natwrlig skæl/ tha är thz omö-
 ghelikt at mankönith föddis mz fullo mäghne oc fö- 25.
 rom likama Thy at swa som för war saght Mannin
 hawer natwrlika mästan hiärna epter fins likama
 miwkleek/ oc är hiärnen natwrlika waater Oc fore
 hans wäto skuld/ är han natwrlika siälwer aller blö-
 ter först i hoffdhino/ oc är ey föör at styra likamen 30.
 Thz iäwar ängin cristen man at gudh matte wäl skapa

- swa m̄ sinom gudhlikom kragt / at nyföd barn singo iæm-
 sködt mæghin at styra sik Nw ær th̄ sant ther scrip-
 ten sigher / At gudh skapadhe mannin rættan Oc
 swa som *sanctus augustinus* sigher Thenne rætleker ær
 5. then / at likamin lydher siælzinne Oc for thy swa
 som ængin war then loste som ey lydher wilianom /
 Sid. 71. swa matte oc ængin hans lim wara olydhoher hans
 wilia Nw war mantzins wili wæl skipadher / Oc wæl
 skipadher wili wil ænga gærning eller sÿflo / utan tha
 10. honum hörir wæl til Nw hörir ey hwariom aldre the
 fama sÿsla til / utan annor sÿsla hörir til barne / oc
 annor wæxnom mannom Oc for thy thykker swa
 them wifasto / at barna lime hafdho ey haft mæghin
 at ganga eller ærwodha / utan til alla the sÿflo som
 15. barnom tillhörir / tha waro the fullför / swa som ær at
 dia utan graat oc oro Til th̄ första skæl swaras At
sanctus augustinus talar aff them krankleek / swa som
 nw hawa barn / swa som ær grater oc oro / oc siwk-
 domber / oc at the ære hælder söör at graata hungh-
 20. rugh æn dya swa som han sigher för Til annath skæl
 swaras / At annor diwr ære bæter söör æn människian
 Ey fore thy at the ære ærlikare Utan hælder for thy /
 at the ære skapath til lilla æro / oc fore thy hawa
 the sködt alla sina redho Nu mannin ær skapadher til
 25. ærlika sÿflo Th̄ ær at hawa skiæl oc vnderstandilse
 Oc for thy hörer honum til at hawa all the natwrlík
 andbuddh wæl tilreed som honum skulo thiænna til swa
 ærlika sÿflo Oc for thy menar th̄ ekki andrum diw-
 rom at thera hiærne ær waater / thy at han ma wæl
 30. thaghar wara swa thör / at han hindrar enkte sinor
 eller been Til thridhia skæl swaras / at mantzins wili
 hafdhe ænga oro aff nakars thingx lofta. eller astundan

Til siærdhe skal sghiom wi swa. at mannen skulle tha
födhas oc ekki dö / oc for thy hafðhe han haft barn-
doms lagh rät oc ey ællers nöðh oc krankleek

Hær skulom wi oc mærkia som thing utan dif-
puteran Et ær thz / at aldre kome tha saman man oc 5.

kona mæ natwro sambland at the singo ey barn Annath
ær thz / at iæmp mange föddos tha mæn som konor / oc
iæmp mangan qvinnor som mæn Thridhia ær thz / at
tha föddes enkte barn / utan thz som til himerikis kome

¶ Nw wiliom wi æn spöria / æn hwart barnith 10.

föddes tha swa rätwiist som fadher oc modher Oc sy-
nis at ey Nw sgher hugo de sancto victore at sör-
ste man matte barn födha. oc tho ey sinna rätwifo

ærwæ Annor skal / hwath som barn hawer aff fa-
dher eller modher thz ær thæs natwra Natwrluk rät- 15.

wifa ær gudæ gæff / oc ey aff natwro krapt Tha synis
at enkte matte infödhas mæ rätwifo aff sinom fadher
Thridhia skal Rätwifa hörir siælinne til oc ekki lika-
menom Nw hawer barnith likamen aff fadher oc mo-

dher / oc ekki siælina Tha ma synas som sör / at bar- 20.

nen singo ey rätwifo epter fadher oc modher San-
ctus augustinus sgher a moot i the book som han
scrifwar aff iomfrwo byrdh at æn maannin hafðhe ey
syndath / tha singo hans synir iæmsköt rätwifo som

siælin Til thæsse spörilse swarom wi swa / At hwar 25.

fadher födher sin son til likama / om all the skipilse /
ther mantæ natwra fylia / utan naturan fare wil / som
tha ær / ther barnith födhes blint / Oc ey war thæs-
kyns wanfkielse eller willo mæ natwriinne sör æn syn-

den giordhis Nw war adam skapadher mæ rätwifo / 30.

oc allom dygdhom / swa at the sölgdho hans natwro /
oc for thy födde han rätwifan son / æn han hafðhe ey

- syndath. Oc swa hwar annan sidhan Tho war the rätwifa oc dygdh ey aff natwro kragt/ vtan aff gudž gæff/ som han hwarjom hafdhe giwith/ iæmsköt som han gawe honum siælina Oc maghom wi thetta prö-
5. wa mž andro/ thy at synden oc rätwifan/ the hawa fik som myrk oc liws/ oc hwar som ey ær et thera/ ther ær annath thera Nw ær swa fant om adams fynd at hon fölgher hwars mantž natwro. oc fódhes hwart barn mž henne aff sinom fadher Tha war oc
10. swa sör om rätwifona/ at hwar fóddis rätwiis aff androm Til thž sörsta genbyrdha skæl swarom wi swa/ at annor ware fadherfins rätwifa/ oc annor sonfins/ oc annor hwars thera gærning/ oc tholik een som annor Til annath oc thridhia skæl. swarom
15. wi swa/ at nadher oc rätwifa waro tho gudž giæff oc ey aff natwro kragt/ thy at iæmsköt som gudh gawe likamenom siælina/ tha hafdhe han giwith henne iæmsköt rätwifo

- Nw ma spöras/ æn all barn skullo fódhas swa
20. stadhlik oc fast i rätwifo/ at ængin man syndadhe sidhan æn adam hafdhe ey syndath sör æn han fódde sin sörsta son Oc synis aff hælgha manna ordhom at swa hafdhe warith *Sanctus gregorius* figher ower iob ther han thydher et hans ordh/ Hafdhe ey syn-
25. den spilt sörsta mannin/ tha hafdhe han enkte barn fódöt til heluitis/ vtan the ene som nw ære ætladhe til himerikis/ oc thiit skulo mž ihesu *christi* löfn/ the ensampne hafdho tha warith fódde *Anselmus* figher i the book som han kallar Hwi ær gudh
30. man/ hafdhe sörste fædher swa liwath at the hafdho ey syndath/ tha the waro frestadhe/ tha hafdho the swa stadhlike wordhit i rätwifo mž alle sinne affkómd

at the matto ey sidhan synda Ther ær oc skæl til
 Got ær rikare æn ilt Nw ær swa at for ens mantz
 synd fólgher alle hans affkómd hans lasta/ oc sódhas
 alle mꝝ nõdh at synda/ tha fólgdhe oc myklo hælder
 adams sonom æn han hafdhe ey syndath the dygdh at 5.
 the matto ey synda *Sanctus augustinus* han synis si-
 ghia a mot i fiortanda bokinne de ciuitate dei Hurw
 sælt ware alt mankónith/ æn sörste forfadher hafdhe
 ey ilt etir kópt sinne affkómd/ Oc æn ængin aff thera
 slækt hafdhe sidhan syndath Aff thenna ordhom synis 10.
 at the matto synda/ som aff adame sóddos/ æn tho
 at han hafdhe ey syndath siælwer Til thæsse spórilse
 swarom wi swa At thꝝ ær omóghelikt at sighia/ at
 the matto ey synda som aff *honorum* sóddos/ æn tho at
 han siælwer hafdhe ey syndath Thy at thꝝ ær ey skæ- 15. sid. 13.
 likt at thænkia/ at the waro fulkompnare sódde/ æn
 han war skapadher Nw war han swa skapadher at han
 matte synda/ tha waro the oc swa sódde at the matto
 synda Annar wægher til thetta maal ær thenne/ At
 enkte ær swa got vtan gudh siælwer/ at ey ma ba- 20.
 dhe mantzens oc ængelsins hugher sik frawænda Thy
 at enkte ær bætra skapath æn the/ oc enkte fyller
 alla thera astundan vtan gudh siælwer Oc for thy ma-
 gho the badhe mannen oc ængelin synda/ æ til thæs
 the fa se gudh siælwan/ oc til thæs dagx ære alle 25.
 syndoghe Vtan sárdelis gudꝝ nadher swa som war frw
 waars herra modher hafdhe Oc swa matte oc wara/
 at war herra gómdde alla adams affkómd vtan synd mꝝ
 sinom sárdelis nadhom swa som han gómdde sidhan sina
 signadha modher Æn ey maghom wi thꝝ sighia/ at 30.
 the matto ey synda Oc ther mꝝ maghom wi swara
 til *sancti gregorij* oc *anselmi* ordh Til thridhia skæl

swarom wi swa. At for adams synd ære wi buzdne til
 synd Tho ey swa/ at wi maghom ey ater koma til
 nadha oc wardha rætwise Oc famuluzd hafdho oc
 adams sönir æn han hafdhe ey syndath/ wordhit sôdde
 5. rætwise Oc tho ey swa at the matto ey ora't gôra oc
 fynda

- Nw ma spôrias/ æn the aff adame hafdho ko-
 mith/ æn han hafdhe ey syndath/ mondo sôdhas m̄
 allom konstom Oc synis sôrft/ At the sôddos m̄ al-
 10. lom konstum Thy at wanwit kom aff syndizne Aff
 wanwitino komber at mannin hawer ey alla konster
 Tha war enkte wanwit sôr æn syndin giordhis/ oc
 alle sôddos m̄ allom konstum Annor skæl The sôddos
 m̄ fulkompne rætwise Konst styrer man til at gôra
 15. ræt/ tha hafdho the wordhit sôdde m̄ allom konstom
 Til thæsse spôrilsse swarom wi swa At ther wi hawom
 ey oppenbar wars herra ordh/ eller hælgha manna
 som taladho m̄ them hælgha anda Tha skulom wi
 sôlghia natwrlikom skælom Nw ær thz mannenom na-
 20. twrlikt at han faar konst m̄ ôghom oc ôrom oc for
 thy ære the honum skapath/ eller thôrft han them
 ey widh/ oc aldre hafdhe them hælder fangith Thy
 at godh skapte enkte natwrlikt thing/ vtan thæs na-
 twrlika sÿslo Oc for thy ær thz likast sanno At alle
 25. the som sôdhas aff adam/ æn tho at han hafdhe ey
 syndath/ sôdhas m̄ godho næme/ oc ey m̄ allom
 konstom Thy at mantzins siæl oc ængelin skil swa
 mykith at/ som sôr war saght At hon ær swa som
 the taffla som ey ær scriffwath/ oc tho wæl tilreed
 30. at scriffwa Æn ængelin ær swa som the taffla ther all
 ær scriffwath Oc for thy ær thz ængla natwra at
 skapas m̄ allom konstum/ oc ey mantzins vtan thæs

första ensamens fore the skal ther tha waro giwin. ther
 wi taladhom om hans konst oc wit Tho ar likt fannu
 oc skalikt at fighia / at the söddos m̄ swa godho nä-
 me / at iämskyt som the sagho eller hördho nakra
 konst / oc lagdho sin hugh til at nima / tha hafdho 5.
 the nwmith the list ther the willo Til försto skal
 swarom wi swa Wanwit heter rättlika / tha ther man
 weet ey / thz honum tilhörir at wita. eller han wille
 gärna wita oc giter ey Thäskyns wanwit ar man-
 nenom pinlikt oc ar adams synda giäld Oc swa talar 10.
sanctus augustinus badhe om wanwit / tha han sigher
 at thz kom aff syndinne / at barn södhas m̄ thäffo
 wanwiti Annath ma oc kallas wanwit / oc tho ey
 iämprätlika / tha han weet ey mang the thing som
 honum wardhar litith at wita / swa som hurw langt 15.
 ar mällan himil oc iördh / eller hurw mangskyns
 stjärnor are a himblenom Oc ar thäskyns wanwit
 ängin pina them manne ther thz wandar ey at wita /
 oc ängin laster Oc m̄ thäskyns wanwiti söddos the
 aff adam hafdho komith / an han hafdhe ey syndath 20.
 Tho swa vtan alt arwodhe matto the fa wita hwath
 the willo / iämskyt som the lagdho sin hugh ther til
 Thy at wäl skipadher hugher wyrdher engin hägum-
 ma at wita / swa som annars hugh / eller hurw man-
 gä stena are a strandinne / eller fiska i hawith Til 25.
 annath skal swaras / At the skullo södhas m̄ swa
 myklo witi / at the matto sik wäl styra til allan then
 rät som them hördhe till epter sin alder / Oc wæxte
 them ar swa wit m̄ äldre at the matto sik wäl styra
 ytermeer til allan rät 30.

Nw ma an spöras / an the hafdho skilt / hwath
 hwiit war eller swart eller kært et diwr aff andro /

- thz ær at spõria æn the hafdho thaghar full skæl oc skæla wit Ther til swarom wi vtan disputeran/ oc argument At iæmskõt som likamens wit ær bundith/ tha ære oc skælin bunden Swa som wi finnom tha
5. wi sowom/ thy at tha wadher wætan om liwith/ oc hindrar likamens wit Oc for thy hawer man ængin skæl mædhan han sower Thz sama walder oc galnom mannom/ oc brutfallingiom/ oc offdruknom mannom Thy at owirwætis wæta môdher liwith innan oc hiær-
10. nan/ oc koffuar thz aff likamens wit som thiaæna skulle siælom til skæl oc vnderstandilse Oc samuledh ær om barn/ tha thz ær nyfõt oc vngt Thy at thz hawer mykin hiærna oc mykith waatan/ swa at finonar ære alle weke oc wanstarke at styra likamen Oc the sama
15. owirwætis wæta/ hon hindrar likamens wit/ oc ther næft skælin som thz skal thiaæna til Oc for thy hafdhe tha swa warith som nw/ at barn söddos vtan skæla wit/ oc vnderstandilse/ til thaæs natwra stadhnar oc wardher stadhigh m3 ratto samblande oc wælmatadho
20. watn oc beta/ oc alla fyra elementa/ tha hafdho the haft natwrligt finne/ til alt thz barne matte sagherlika til hõra

Sid. 75.

- Nw ær æpter at spõria om paradiis hwart thz ligger i wærlidinne Beda figher at paradiis ær swa
25. hõgher iordhmwn at han rækker op til maanans Nw synis at thz ma ey wara sant/ thy at iordhin ær nidersta element/ oc hõrir henne ængalund/ at wara natwrlika swa hõgt Vnder maananom ganger oc elder om kring wærlidina som sör war saght/ Oc waare
30. ther iordhen tha brunne hon/ oc wordhe alt at elde Scriptin figher oc at fyra mæsto watn byrias aff paradiis kældo Nw ær thz sunnith som aristotiles figher/

at the byrias annarstadh / tha ær ekki thz fant som
 hæf sigr om paradiis Mange wíse mæn swa som
 tholoman konunger letadho hwar then stadh ther boa
 ma i iordhrike oc scriffwadho them / oc ængin thera
 næmpde paradiis Tha synis thz alt wara hægumme 5.
 som hæf sig Til thæsse spórilse swarom wi swa / som
 augustinus sigher i attunda bokinne ower genesim At
 aff paradiis tala mæn thrim lundom Some sighia at
 engte ær likamlikt paradiis / oc ængin stadher heter
 swa i wærlidinne / vtan paradiis ær andelik glædhi mz 10.
 gudhi / Andre sighia At enkte ær andelikt paradiis /
 oc at paradiis ær en stadher oc iordhmwn i iordhrike
 The thridhie sighia At paradiis ær badhe / en wæna-
 ste iordhmwn oc lostelikaste Oc swa ær oc annath pa-
 radiis andelikt / ængla glædhi oc godhra siæla mz gu- 15.
 dhi siælwom Oc sigher sanctus augustinus At thæsse
 sighia sannare epter hans thænka Swa halder nw al-
 ler guddoms skolen Fore thæsse skæl / at ængla the
 ære sæle mz gudhi / andelike mz andelikom / oc fore
 thy hawa the andelikt paradiis Mannen skulle oc 20.
 wara sæll epter sina maato / fór æn han syndadhe
 badhe til siæl oc likama Oc fore thy hórdhe honum
 til at hawa likamlikt paradiis oc andelikt An hwar
 thz ligger / thz wífar os yfodorus Oc sigher at para-
 diis ær ðster i wærlidinne swa hóght ower andra iordh. 25.
 at noe flodh kom ey swa hóght / at hon nadhe thy
 Oc sigher at paradiis ær lostoghaste stadher ther wærl-
 den hawer / mz alzkona frwkt / oc watn Oc maghom
 wi finna mz natwrlík skæl / hwi then iordhmwn ær
 swa godher fram for alla andra Oc ær thz mærkíande 30.
 at wædhrit skiptis aff mæstarom i flere ríke oc skipte
 oc ær thz nidhersta ríke widh iordhina siælwá liwst

- oc reent Fore thy at folinna giifla the flas ater op
 aff iordhinne som kokiar ater aff mwr oc berghe Oc
 fwa længe som the flas ater op fra iordhinne / oc
 fwa hōght som thera aterflagh wintz tha ær thz reent /
5. oc tho stuzdom blandath mʒ ræghn fkwrom som ni-
 dher falla oc mʒ thunge wæto som foolgiifla gita ey
 at fypta op mʒ fik hōght aff iordhinne fwa fkd̄t som
 the rinna fiæwa op Sidhan fankas faman all the
 watnin som solen lypter op mʒ fik oc wrækas ther
10. faman bādhe aff thy foolmæghne som owan komber
 aff himblenom aff eldenom / oc fwa aff them foolgiif-
 lom ater kastas op aff iordhinne / oc for thy hardhna
 watnen iordhblandath som op ære lypt aff iordhinne /
 mællan twæggia hita som ær eld oc wædher Oc ther
15. wardha aff myrk fky / oc mang vnderlik thing i
 fkyom / oc wædher oc storma / oc aldra elementa
 ftriidh / som komber aff lyghn elder / oc thordyn som
 annan ftaðh fkal fighias aff æn gudh wil Oc ær thz
 rædhelikær ftaðher oc fwl oc mórker oc boa ther
20. diæfla i som nidher fiollo aff himerike Thy at then
 ftaðher ær likafter helwite som the boa i ewerdhelika
 æpter domadagh Oc komber thædhan stormer nidher
 til waar oc alt wædhers omskipte / som meer fkal
 annars ftaðz fighias æn gudh wil Oc for thy magho
25. diæfla wækkia storm nar the wilia / vtan gudh oc
 hælghe mæn mena them thz Ower thenna fkyta ftaðh
 oc storma / tha ær wædher fwa rent oc nadhught oc
 qwart / at ther komber ængin storm eller ont wædher
 Oc prôwas thz ther mʒ at olimpus bergh ær fwannit
30. aff maznom fwa hōght ower alla storma at ther ær
 wædhrit fwa qwart / at the feript som feriwadhis fore
 hundradha aar i fand eller afko / hon ær æn ofpilt oc

læslik som første dagh Oc for thy ær paradiis æn
 swa myklo renare stadh aff storm oc ont wædher / at
 thz ær æn høgghra / æn nakar annar iordhmwn Oc
 vnderlika sagher gudz skipilse / æn man thænker gørla
 aat Thy at swa som ængelin ær natwrlika ærlikare 5.
 æn mannen / swa skipadhe oc gudh han i ærlikastum
 stadh i himblinom Oc swa som maznen ær ærlikare
 æn nakath liwandis a iordhinne oc hawer natwro oc
 likama swa iæmpt matadha æff allom elementis / at
 han ær vtan thera striidh oc ðrløgh Swa fatte gudh 10.
 siælwer han i hans stadh som høgghster ær a iordhri-
 ke / oc nadhelikaster aff allom storm oc wædher Oc
 sidhan ængelin syndadhe / tha kastadhe han ængelin
 nidher vnder mannin i storma sky oc mörk / oc ey
 nidhæfst a iordhina / thy at ængelin hawer ærlikare 15.
 natwro æn mannen Oc sidhan mannen syndadhe / mz
 dia'wlfins æggian som awundadhe honum at han sat
 ower han / tha kastadhe war herra han nidher vnder
 syndogha ængla nidherst a iordhina som wi ho i Oc
 ther til at wi skulom wara wise / at mædhan ihesus 20.
christus som ær sander gudh / stridde os ater waar
 sigher aff honum mz ðdhmiwkt Thy at adam tapadhe
 sigher mz bældhe Tha sördhe waar herra sidhan waar
 mandom op ower alla ængla / tha han foor siælwer
 op ower alla himblana / oc kalladhe sidhan thiit til 25.
 sik sina rena modher som skærare war andelika æn
 himblane ære likanlika ¶ Owan widh paradiis. ær
 siærdha wædhers rike oc skipte Oc ær thz ater het
 wædher / oc stridh wædherfens widh elden Oc ær
 ængin stadher swa roliker i iordhrike som paradiis 30.
 Oc for thy hetir han paradiis Som thydher a wart
 maal lofta gardher / han ær oc qwæmelika øster i

- wærlidizne thy at ther war solen skapath/ oc ther
 rinder hon op hwar dagh daghlika/ oc ther skal hon
 sætias a domadagh oc standa ewerdhelika Oc thz
 kalladho iæmpwæl hedhne mæstara hõghre wægh hi-
 5. milsins. Thy at thædhan rõris han oc til wæster Swa
 som hwar man rõris natwrlika Fõrst a hõghra weyna
 æn han hugxar sik ey Oc for thy ær õfter hedherli-
 kaster himilsins stadher Watnins natwrlika stadher
 ær oc ower iordhinne Oc for thy ær ænkte watn
 10. bætra æn thz som op rinder a hõgho berghe/ thy at
 thz hawer mz mæstom krapth wunnith sin natwrlika
 stadh/ oc skiært sik aldrea renæst genom iordhina/ oc
 rinder swa myklo mæktoghare ater til hæffins som ær
 almennelik hyyl aldrea watna Oc for thy ær thz likt
 15. sanno at i paradiis bõrias bætzsto watn/ som wæta
 paradiis iordh/ oc gõra hona swa frwktifama/ ater
 mz godho wædhre som ther ær/ at paradiis ær ower
 all land til frwkt oc frygdh oc lofta Til fõrsta som
 a moot sagdhis [swaras]/ at ængalund ma swa vn-
 20. derstanda bedam. At paradiis ær næst vnder himble-
 num Vtan thz sigx wara næst/ for thy/ at thz ha-
 wer likasta natwra widh himblana/ mz thy at i pa-
 radiis ær reen wædher oc vtan alla elementa krapta
 striidh Oc sigx wara særdelis næst vnder mananom
 25. Thy at maanen ær nidherst alldra himiltungla/ oc li-
 kaster iordhinne Thy at han wardher aldrea swa liws/
 at han hawer ey æ nakath myrk i sik/ swa som hwar-
 iom ma synas tha han skiin Til annat swarar sanctus
 augustinus ower genesim At paradiis ær swa langt fra
 30. manna byghning oc kænnilse/ At the watn som rinna
 aff paradiis kældo/ the lykkias ater vnder iordhher-
 ghum/ oc lõpa fõrst langaleedh vnder iordhinne. Oc

sidhan brista the ater op annarstadh; ther som män
 hawa th; suznith Oc thänkto th; hedhne mästara at
 the byriadhos ther/ thy at the wisto änkte aff para-
 diis Oc hittes thetta m; androm watnom/ at the
 rinna some stadha op aff iordhinne/ oc annan nidher 5.
 i iordhina/ oc thridhia stadh ater op Til th; thridhia
 swaras At paradiis är swa skilt widh mäzza bygh-
 ning/ fore haffs skuld oc bergha oc beta landa/ at
 engin gat ther aldre owerkomith/ sidhan adham war
 thädhan wt käftadher Oc for thy scriffwadhe the 10.
 ängte aff paradiis som scriffwadho aldra wärldizna
 skipte oc skipilse

Sid. 78.

Nw ma än nakar spöria/ Än paradiis war rät-
 ter stadher mäznom Oc ma thaghar först synas at ey
 Ängelin oc männen äre badhe i ämpnätladhe til hi- 15.
 merikis Nw war ängelin thaghar först skapadher/ oc
 skipadher i himblenom Tha synis at mannen skulle oc
 samulund Annor skäl/ Hörir männenom nakar stadher
 til/ tha är th; antiggia. fore hans likama natwro/ el-
 ler oc siälinna Siälin thörff ängin stadh/ thy at hon 20.
 är andelik Hans likame hawer tholka samo natwro
 som annor diwr/ Tha skulle han antiggia wara i
 enghom stadh eller m; androm dyurom/ oc ey i sär-
 delis stadh som paradiis är Thridhia skäl Th; är
 tharffwalös stadher som ängin hawer gaghn aff Aff 25.
 paradiis hawer nw ängin gaghn aff Nw skapadhe
 gudh enkte tharfflöst Här a mot sigher damascenus
 At paradiis är gudhlikt land/ oc wärdhoght at wara
 hans som skapadher wardh epter gud; liknilse Til
 thäffe spörilse swarom wi swa At mantzins likame 30.
 war natwrlika dödhertlika skapadher/ oc tho gömpder
 aff gudhi/ swa at han skulle aldre kænna dödh eller

- fiwksom Oc hafdhe gudh giwith ther til færdelis
 kragt siælinne / oc fat fore likamenom at honum matte
 enkte skadha Nw ære the tw som skadha magho li-
 kamin Et at liweth ma nôtas innan aff hita oc thôr-
5. ko / som alle róna sôr æn the dõa natwrlika Oc an-
 nath at thy ma koma nakor genwærdha wtan til swa
 som aff ondo wædhre A mot fôrsta meen hafdhe gudh
 giwith them fôrsta mannenom lifs træ i paradiis til
 fõdho Oc a moot andro siælwan paradiis stadh oc
10. byghning / som aldra stadha ær loftelikaft oc fægherft
 Oc for thy war paradiis aldra stadha qwæmelikafter /
 epter thy skipilse / som mannen war skapadher i / Æn
 ey sidhan / Thy at sidhan siælin syndadhe / Tha miste
 hon then kragt / at hon matte gõma likamenom ewin-
15. nelikt lijff Oc æn tho at mannen matte mang æwe
 hawa nært sit lijff widh paradiis frwkt oc godha
 hwkt / tha hafdhe han liwath sik til sorgh oc ysæld /
 oc skulle tho æn dõ om sidher Oc for thy war pa-
 radiis ey qwæmeliker stadher mannenom sidhan han
20. syndadhe Til fôrsta skæl swarom wi swa At hwart
 thing faar alla sina fulkompnilse æpter sinne natwro
 Oc æpter thy som thz ær meer eller minna ærlikt /
 tha faar hwart thing mere eller minne fulkompnilse /
 oc skiwtare eller senare / Tho mz thæsse rækning At
25. then som ærlikafter ær som gudh siælwer / han ær
 fulkomin aff sik siælwom ewerdhelika / oc sæll aff si-
 nom siælffs guddom Oc the creatwr som honum
 ær likast oc ærlikaft / hon ær fulkompnaft aff hans
 nadhom / thy at hon hawer fangith dygdher ærwodhis-
30. lõft oppenbarlika Sidhan fræmmermeer / tha hawer
 hwar creatwra sina dygdher fangith mz natwriwna ær-
 wodhe / oc swa myklo hwar thera ær ærlikare / thæs

flere natwrlikare dygdher hawer hon/ oc faar them
 tho swa myklo senare/ oc m̄ mera natwrinna arwo-
 dhe/ Swa som wi seem at enkte creatwr vnder so-
 linne fõdhes nõdhelikare op en ma'niskian som arli-
 kast ar/ oc komber senast til sit m̄ghin oc natwr- 5.
 likt wit Oc swa mykith som nakath creatwr hawer
 färre natwrlika dygdher/ tha's bradhlikare wardher
 th̄z fulkompnath epter finne maato Oc swa som man-
 nen ar swa skipadher/ at han hawer flasta natwrlika
 dygdher/ oc komber tho sent at them An ængelin ta- 10.
 gher them alla saman tha han skapas Swa ar oc om
 thera himerikis æro/ At ængelin faar hona vtan ar-
 wodhe m̄ eens õghnabragd̄z ælskogha skuld An man-
 nin skal fa the samo æro m̄ mangom godhgerningom
 oc forskyllar sik sit himerike i langan tima Til annor 15.
 skal swaras/ At ængin stadh thõrff siælen widh An
 fõrsta mantz likame han thõrffte slikan stadh som pa-
 radiis war hælter en annor diwr/ fore the skal som
 nw waro giwin/ oc the diwr ther komo til hans/
 the komo ther m̄ ængla led̄zn/ oc ormen m̄ diæwl- 20.
 sins krapt oc gud̄z lowe Til thridhia skal swaras At
 radiis ær ey thærfflõs stadher vtan han ar til amin-
 nilse gud̄z nadha/ som han hawer giort widh man-
 nen/ oc honum til hedher oc æro Ey ar han oc
 tomber Thy at helyas oc enoch the bidha ther doma- 25.
 dagh som annarstadh̄z skal sigbias en gudh wil

Nw ma spõrias hurw mannen war fatter i para-
 diis at gõma han oc arwodha/ Thy at th̄z som ær
 syndagiæld/ th̄z skulle ey læggias for mannen fõr en
 han syndadhe Nw ar arwodhe laght for mannen for 30.
 syndagæld swa som scriwas ytermeer i genesy Gõma
 ær thærfflikt/ ther som man rædhis swik eller wald

- An i paradiis war ængin orættir/ oc for thy ær vnderlikt/ hwi mannen war fatter i paradiis at ærwodha oc gōma han Scripten sigher oppenbarlika a mot Til thæssa spōrilse swarom wi swa som *sanctus*
5. *augustinus* swarar til fōrsto book ower *genesim* At thetta ordh ma vnderstandas twem lundom Ena lund swa At gudh siælwer satte mannen i paradiis/ ther til at gudh siælwer skulle gōma oc wærka/ for thy at swa som mannen/ oc all creatwr ære gudz handa
10. *dawærk*/ fōr thy at han skapadhe thz/ swa ær thz hans handa wærk mz thy at han styrer thz Oc vtan han hiolde alt oppe thz han skapadhe mz sinne hand/ tha wordhe thz at alzængo som thz war fōr æn gudh skapadhe thz/ Swa som wædher ær thaghar myrkt/ æn
- sid. 80.15. *liwsið* komber ey ower thz/ oc at paradiis skulle gōma mannen aff siwkdom oc dōdh som fōr ær saght ¶ Andra lund ma thz oc swa vnderstandas At mannen skulle ærwodha oc gōma paradiis/ swa ærwodha at han hafðhe enkte meen eller mōdho vtan losta/
20. swa som nw hawa oc lostoghe mæn oc wæl hele/ at the syfla helder nakath/ æn the thwinas onytte Thy at ængin stund ær længre oc ledhare/ æn the som man siter orkolōs/ oc særdelis for thy/ at swa myklo meer som mannen ær aktande nakra nytlika syflo/ thy minna
25. hawer han toom at gōma at nakrom hægumma Oc for thy wille war herra/ at adam hafðhe æ nakra syflo/ ther til at han gōmde swa mykith minna at diaʋlʋfins frestilse som han monde om siidher bæra Oc aldra mæst for thy at han hafðhe ther æmpne aff at prōwa
30. andra creatwro dygdher swa opta han ærwodhadhe them oc skodhadhe oc rōnte Han skulle oc gōma paradiis/

paradiis/ ey for rðwara skuld/ vtan for diaßla Thz
 ær at sighia/ at han skulle gðma wars herra budh-
 ordh oc mʒ thy paradiis/ thy at swa længe skulle
 han byggia paradiis/ som han gðmde wars herra
 budhordh 5.

Nw ær æpter at spðria Hwi war herra skapadhe
 ey adam i paradiis/ vtan fðrdhe han sidhan thiit Oc
 synis thaghar fðrst at han skulle wara skapadher i
 paradiis Angla waro ther skapadhe som the skullo
 wara/ thz ær i empirio Tha skulle oc adam wara 10.
 skapadher i paradiis Scripthen i genesi sigher a mot
 At war herra fatte mannin i paradiis sidhan han war
 skapter Til thaßfa spðrilse swarom wi swa At man-
 nen war natwrlika dðdhliker aff likamens weyna som
 fðr war saght Oc for thy skapadhe war herra han i 15.
 them stadh som dðdhelikom diwrom til hðrir/ Ther
 til at han skulle aminnas oc kænns widh at han ware
 dðdhliker aff sinne natwro/ oc odðdhliker aff gudʒ
 nadhom ensampnom Oc for thy war thz wæl ræt/ at
 gudh skapadhe han i them stadh/ som alzskona diwr 20.
 dða/ oc flotte han oc fatte i then stadh som honum
 matte hiælpa a mot dðdhenom mʒ gudʒ nadhom Oc
 mʒ thaßfo ær her swarath til genbyrdha skæl som iak
 wænter

¶ Nw wiliom wi spðria/ æn the plikter oc pla- 25.
 ghor som gudh lagdhe ower mannin for syndina ære
 skælika Oc synas fðrst at ey Thz som mannenom ær
 natwrlikt/ thz ær honum enkte syndagiaʼld Swa som
 æn nakar ware hwdhstrwkin/ æn fðr æn han staale
 oc kænnde sidhan swidhen epter skuldina/ then swi- 30.
 dhan haffdhe han ey for skuldina Nw war mannen

- naturlika dödbliker / för ä'n han syndadhe / tha war thz ekki hans syndagæld at han skulle dö Konan matte aldre barn bæra eller födha vtan pino. oc wærk /
- Sid. 51.
5. skipilse som samulund war skapath för ä'n hon syndadhe / som sidhan / Tha war thz ekki hezzena syndagæld. at hon skulle födha barn m̄ mödho oc wærk Thz som nakrom är hælder hughnadher ä'n genwærdha / thz är honum ække syndagæld Konan hawer hugh-
 10. nath aff flerom barnom Tha är thz henne enkte syndagæld / at hon födher flere barn ¶ Paradiis är swa skilt widh alla bygdher som för är saght m̄ natwrluk skipilse / at ther komber ængin liwandis man til Hwath thörffte tha tha's widh / at waar herra fatte fore pa-
 15. radiis mang lughande swærdh oc eberubin göra gaman aff wflom oc spot for hans missälle Thz gör ængin then som fulkompnelika är milder oc warkundsamber Nw är waar herra aldra mildæster oc warkunnsamæster ower alt sit handawærke / swa som dauid
 20. figher i psaltarenom Tha bördhe honum ey til at göra gaman oc spot aff adam sidhan han syndadhe Swa som tha seriswas i genesi At gudh siælwer sagdhe til the godha ængla Seen hurw adam är wordhin swa som en aff oos / oc weet nw badhe got oc ilt Thz som
 25. nakrom är meer til hughnath oc losta thz är honum ængin syndagæld Thz at mannen hawer opin öghon oc seer / thz är en mæste hughnadher / thy at swa är seriswath / at södt är liwsih oc lostelikt öghom at se solina Tha war thz ængin plægba for synd / at
 30. hans öghon luktos op / sidhan han aat aff frwktinne / som seriswas i genesi A mot thetta swaras Then dömpde som bäst kuzne Tha war alt thz qwæmelika

giort som ther lyyfles / oc scripten sigher Til thaßfa
 spörlife swarom wi swa / At hwilkin man som hafðhe
 gotz oc ingæld aff enom herra / oc wordhe honum
 otro Thz ware ær thz första hans plikt / at han miste
 alla the nadher som han hafðhe aff honum Nw war 5.
 adam natwrlika dygdheliker aff gudz nadhom oc ey
 aff likamins natwro / oc hafðhe gudh giwith hans siæl
 the nadher oc wald / at hon matte styra likamen /
 tha sturdhe hon swa allan likamens lifsnadh oc natw-
 ro / at han matte ewinnelika wara oc odðdheliker 10.
 Oc for thy war thz ræt syndagæld / at sidhan siælin
 war olydhogh gudhi / tha hafðhe hon oc enkte wald
 ower likamins natwra / oc hans liiff Thy at honum
 ær nw kalt eller het / vtan henna thak / oc hawa
 fyra elementa krapter stridh i hans samblande / oc 15.
 ganger thz honum til dðdh / at eens elementa krap-
 ter / forwinder andra oc fordærwar Oc siælin hawer
 enkte wald at sæmia them / vtan ære henne olydho-
 ghe / sidhan hon war olydhogh gudhi siælwom Oc för
 thy war mantzens dðdher första syndagæld oc aldra 20.
 rættaft Oc for thy war han oc wtkastadher aff pa-
 radiis som nw war saght / oc formenath thærs inganger
 til liiffsins træ Oc mz thienna thrim som ære dðdhin /
 oc wtlæghe aff paradiiis / oc ater koma / the togho
 aff mannenom alla the nadher som han hafðhe för æn 25.
 han syndadhe Nw plaghar waar herra æn mannen
 fræmermeer epter the skipilse som han ær nw i komin
 sidhan han syndadhe / oc plaghar badhe hans likama /
 oc swa hans siæl Oc for thy at mannen oc konan
 hawa enga natwro skilnath vtan aff likamens weyna / 30.
 thy at tholik ær eens thera siæl som annars oc iæm-
 lika ære twæggiæ hiona siæla om alla sina natwra

- swa som twæggia bröðhra eller twæggia systra / utan
 allan natwro skilnath mantz oc kono ær aff likamizs
 weyna / for thy plaghadhe war herra andra lund
 mantzins likama / oc andra lund konozna Konan hö-
 5. rer mannenom til / badhe for the skuld at hon skal
 ökia mankðnith oc södha barn / swa oc at hon skal
 oppe halda boskaps siflo mz honum Om thz första
 ther hon plaghas mz thy at hon skal bæra barn mz
 mödho / swa oc mz thy / at hon skal södha thz mz
 10. wærk Om annath ær hon plaghath ther mz / at hon
 skal ey at eno gerna göra mantzens wilia / thy at
 thz war henne natwrikt oc för æn the syndadho Utan
 hon skal oc nödhogh lydha hans wilia oc thola meen
 oc bardagha æff honum som hon hafde aldre tholt /
 15. æn ey ware synden Adam fik oc thre plaghor a sin
 likama Ena at iordhen skulle wardha honum hardh
 oc ofrwktfam Andra at han skulle ærwodha hona mz
 nödh oc ærwodhe Thridhia at iordhen skulle ey at
 eno wara ofró til got sædhi / utan hon skulle oc bæra
 20. honum meensam sædhe swa som thorn / oc thistil / som
 oc hafde wæxit för æn mannin syndadhe til fæa sö-
 dho oc diwra / Æn ey ther som mannin ærwodhadhe
 iordhina Mantzins siel hon togh oc widh threm pla-
 ghom Första war skam oc blygdh som hon fik aff
 25. thy / at likamin oc kötith krafde sin lofta ofskæligha /
 gen hezna wald oc wilia Oc for thy sigx / at thera
 öghon opnadhos oc kændos widh / at the waro taghin
 aff allom dygdhom Andra mz thy at war herra bra
 them thera skam / tha han sagde Seen adam hurw
 30. han ær wordhin en aff os / oc weet nw badhe got
 oc ilt Thridhia mz thy / at gudh gaff honum amin-
 nilse at han skulle dö / oc klædde han mz dötzens

amirnilse / tha han gaff honom for klædhe aff dödhra
 diwra skinnom Oc matte han tha finna at han skulle
 vara dödhliker som annor diwr mædhan han skulle
 hawa klædhe m̄ them Til första genbyrdha skal swa-
 rom wi swa / At mannin ær dödhliker aff likamins 5.
 weyna oc odödeliker aff siälizna væghna / oc ey matte
 siälin annan likama hawa æn dödhlikan / thy at han
 skal vara blandadher aff aldra elementa kraptom / ther
 til at han kanne hwart thera som för war saght Oc
 aff thera stridh wardher han dödheliker Oc meer 10.
 aktar gudh at siälin hawe then likama som henne
 maghe thiæna til henna sfslo / tho at han se dödhli-
 ker / æn at hon hafde then likama som ware odö-
 dheliker oc hezne onyttther til natwrlika sfslo and-
 budh Swa som smidher tagher iærn til yxe / thy at 15.
 thz faar bätzsta æg / æn tho at thz wardher gærna
 rothgængith / thy at thz giter han ey menath Än gudh
 siälwer han ær swa wäl kunnogher smidher oc alz-
 wallogher / at han hitte thz æmpne siälinne til henna
 sfslo som henne matte vara badhe nytlikt oc ewinne- 20.
 likt æn hon kunne thz göma For thy maghom wi
 sighia / at mannin war badhe dödhliker oc odödhli-
 ker / oc tho hælder odödhliker natwrlika / for thy at
 siälin war odödhlik / oc hafde sin krapt aff gudhi
 at hon matte göma sit andbudh ewinnelikt æn hon 25.
 wille Oc for thy ær dödhin syndagæld a siälinna
 weyna Til annor skal swaras m̄ sancto augustino
 xiiij^o libro de ciuitate dei At ængin wærker löste
 modher liiff tha hon skulle barn södha / utan barnith
 siälfft / tha thz war komith til sinna tima / finge sik 30.
 rwm oc wtgang utan allan modher wærk tha modho-
 rin wille Thy at siälin hafde fulkomith ombudh ower

Sid. 83.

- allan likamin Oc war thz likamenum ænga luzd pin-
 likt / utan hælder loftelikt som siælin wille oc gudz
 skipilse war Swa som godher thiznistu man han gôr
 gladblika sins owermantz budh oc wilia / æn tho at
5. theth ær ærwdhlikt Nw ma thu æn môta oc sighia
 swa Hwath syndagiæld hafdho tha iomfrwr / som ey
 hafdho nôdh for barnbyrdh Ther swaras iak swa til
 At alla qvinnor waro bundna vnder thetta band /
 utan the waro wiifa om gudz wilia / swa som war
10. frwa iomfrw maria / som fôrsto sinne iættadhe gudhi
 renliwe / thy at gudh siælwer hafdhe wiifath hemelika
 sin wilia oc disputerath mz heune ower moyfi lagh
 Nw matte nakar oc sighia swa Alla konor fôdhas aff
 adams flekt / oc soma hafdho nôdh om barnbyrdh /
15. oc ey soma / tha synis at war herra plaghar misæmpt
 Ther til swaras / At barnbyrdha nôdh hon hôrter til
 allom them konom som barn bæra / thy at the fôl-
 ghia oc lydha them kôtzsins losta oc olydhno som
 mæniskian kænde genast æpter syndina Nw æn thu
20. spôr æn frammermeer Hwi war herra hôte oc iættar
 kononne thz fore syndagiæld som heune war natwrligt
 fôr æn hon syndadhe / at hon skulle fôdha mang barn
 Tha swaras ther til swa At konan hafdhe fôt færrer
 barn / æn hon hafdhe ey syndath Thy at tha hafdhe
25. ængin wordhit then som ey kome til himerikis / som
 wanlikt ær æpter hælgha manna ordhom / oc æn them
 utan wærk oc pino som hon fôdde / swa som mænne-
 nom war loftelikt ærwodhe budhit / fôr æn han syn-
 dadhe / oc sidhan thungt oc môdhofult Oc matto
30. swa sighia / hurw ær gudz domber iæmpn om mant-
 zens ærwodhe mædhan alle ære iæmfôdde aff adam /
 oc ey ærwodha tho alle iæmpt Ther til swarom wi

swa/ At ærwodha iordhina til fôdho/ thȳ ær alla manna
 skuld/ Vtan some ærwodha iordhina siælwæ mȳ plogh
 oc harwo/ Oc some mȳ swærdli oc skiold at wæria
 them som plôghia oc sœa Oc some i gudȳ thiænift oc
 hans kænnedom oc godhom bônôm/ fore them som 5.
 landin wæria/ oc ærwodha iordhina Nw figher iak
 thy æn fræmmer Some hittas the som hælder siæla
 æn plôghia/ hælder rôwa æn wæria land/ hælder
 plægha nakan ondȳskap som lekara oc luddara Mange
 liwa oc onyte/ æn tho at the gôra ængom skadha 10.
 Ther til swarom wi swa/ at ærwodhe oc nakrom
 nytlik oc androm ofskadhelik sȳfla ær mannenom na-
 twrlika budhin Swa som iob figher oc seriffwar At
 mannin fôdhis natwrlika til ærwodhe Vtan thy ær
 wær/ at some gôra badhe a mot sinne natwro oc 15.
 gudȳ budhordhom/ oc koma tho ey geen gudȳ dom/
 Thy at the skulo hawa æwerdhelik ærwodhe sik siælwom
 skadbelikt i helwite/ mæddhan the willo ey idbna
 nyttelik ærwodhe i iordhrike/ oc skulo tha wara i
 diæfla ærwodhe/ som ey willo ærwodha mȳ mannom 20.
 Swa talar *sanctus bernardus* geen klærkom særdelis
 them som ey ærwodha i gudȳ thiænift Dæuid figher
 i psaltarenom The ære ey i manna ærwodhe thy skulo
 the pinas mȳ diæflom Wars tima klærka figher
sanctus bernardus The wælia sik æff hwarom lifinadhe 25.
 thȳ som lættast ær/ oc wilia ængin thunga tagha ower
 sik Mȳ riddarom hawa the hæsta/ oc fagher hws/
 oc brynio oc plato læta the liggia Mȳ frwom hawa
 the wærm klædhe oc fagher oc tharflik/ oc wita
 enkte æff thera nôdh som the thola i barnbyrdh oc 30.
 androm natwrlikom kranklekom Mȳ kloftermannom
 hawa the frælse oc liifa Æn engte wilia the fasta mȳ

- them/ eller binda sik vnder hardha lydhno Mz kot-
karlom wilia the æta oc drikka oc myklo bæter æn
the An ey wilia the æria eller pløghia mz them
Hwath ær rættare for gudhi/ vtan mædhan the wilia
5. hawa mæstan liifa mz mannom/ tha skulo the hawa
Sid. 85. mæft ærwodhe mz diæfflom Thil thz som os war
genborith/ om wars herra spot Ther swarder *sanctus*
augustinus til i ælepte bok ower genesim Wars herra
ordh til adam/ the waro ey sagdh honum til spot/
10. vtan os til ræddogha/ ther til at wi skulom thæn-
kia/ at adam ær ey at enaft ey wordhin tholik som
han wille wardha/ vtan myklo fwlare æn han fôr
war Til thz fôrsta som war sport om thera ðghon
hurw the opnadhos æpter syndina Ther swarder *sanctus*
15. *augustinus* til i ællepte bok ower genesim Engin skal
thz wænta/ at fôrsta folk waro skapath luktom ðghom/
som hunda/ oc waro swa fôr æn the syndadho Thy
at oppenbarlika scriffwas at konan sa at træith war
faghert oc dygdhelikt at æta fôr æn hon aat/ Vtan
20. thera ðghon the sighias for thy hawa warith oplukt
æpter syndina/ Thy at tha vnderstodho the oc kændo
the giri oc fwlan losta hwart til annars oc kôtzsens
olydhno som the hafdho ey fôr kænt
- ¶ Nw hêrir til at spôria An thz war qwæme-
25. likt/ at gudh læt fresta mannin Oc synis at ey
Gudh wiste wæl at mannen skulle synda/ æn han
wordhe frestadher/ oc thy war ey thz mannenom
laghlikt/ oc for thy synis at thz war ey qwæmelikt
at gudh skulle mannin læta frestas Thola frestning
30. ær ey pino løst/ plikt eller pina skulo fôlghia syn-
dinne/ oc ey fore henne ganga/ tha skulle ey adam
hawa warith frestadher fôr æn han syndadhe vtan hæll-

der sidhan Engin frestadhe diaʷlin til synd / tha
 skulle oc ey nakar fresta mannen til synd Ther ʷr
 a mot / at gudhlik skipilse / hon skipar oc styrer all
 thing sōtlika oc spaklika / swa som seriwās i snillinna
 book Til thaʷse spōrilse swarom wi swa At gudʒ 5.
 forsea hon styrer all thing ʷpter thy som thaʷs natwra
 til hōrir Oc hōrer thʒ rētlīka til godhe forseo oc skā-
 like / at halda hwaria natwra i sinne skipilse / swa
 som dyonisius sigher Nw ʷr thʒ mantʒins natwra na-
 twrlīkt / at hon ma hawa hiaʷlp aff androm creatw- 10.
 rum / oc swa skadha Oc for thy war thʒ skālikt / at
 swa som mannen skulle hawa hiaʷlp aff godhom ʷng-
 lom / swa skulle han thola mōdho aff ondom ʷnglom /
 Vtan thʒ hafdhe tho mannen fōr ʷn han syndadhe aff
 fārdelis gudʒ nadhom at ʷngin matte honum skadha 15.
 gōra / mot hans siʷlffs wilia Oc war thʒ honum
 mere ʷra / at thola then siintʒskap som han matte
 winna sigher ower / ʷpter sin eghin wilia / ʷn war ʷ
 swa at han matte ey frestas / oc ey sigher winna som
 nakath ofkālīkt diwr Swa sigher sanctus augustinus 20.
 i ʷllepte bok ower genesim Thʒ thykker mik mykels
 loffs wārt / ʷn mannen hafdhe for thy warith go-
 dher / at ʷngin ʷggiadhe han til iltʒ Vtan thʒ thyk-
 ker mik myklo ʷrlikare at wara skapadher mʒ thʒ
 wald at ʷngin matte han nōdhga til / ʷn han sagdhe 25.
 ney gen hwarie synd / formatte oc winna sigher aff
 diʷflenom / oc skylda sik krono aff gudhi Swa hal-
 der oc wārlden ʷrlikare then riddara som wtriidher
 gen sinom owinom swa stærker / at the magho honum
 enkte skadha ʷn then som siter innelukter oc ʷngin 30.
 naar honum Til thʒ fōrsta genbyrdha skāʷ swarom
 wi swa At swa som war herra wiste at mannin skulle

- figher tapa oc synda Swa wiste han oc at mannen thorsste ey tapa figher utan han wille/ thy at utan alla hiertans mödho matte han lättika sighia ney gen all frestilsfe Oc swa myklo hålder oc gudh wiste at
5. mannen skulle figher tappa/ æn han wordhe frestdher/ fore then skuld/ at han wille ey wæria sik mædhan han matte Swa myklo hålder figher iak/ at gudh sielwer skulle han wtgiwa til frestning/ oc tho swa starklika tilreddan/ at ænkte matte honum skadha/ utan han wille ¶ Til annor skæl swarom wi swa/ at the frestilsfe som nakar man giter ey forwunnith/ utan mÿ ærwodhe oc hiertans mödho/ hon ær pinlik/ Swa som wi rönnum æpter adam An han kände ænga mödho i sino hierta/ eller olydhno likamens aff
15. sinne frestning/ som nw war sakt ¶ Til thridhia skæl swarom wi swa At ower mantzins natwram/ ær nakar natwra som synda matte Oc fore thy matte han frestas aff henne/ thy at the natwra matte for ens syndogh wara/ som andra skulle til synd lokka An ower
20. ængla natwr/ ær ængin natura som synda ma/ thy at gudÿ natura enfamias/ ær höghre æn ængla natura Oc fore thy war ængin natura the til/ tha som ængelin syndadhe/ som hona matte fresta til synd

25. **N**w ær æn æpter at spöria/ æn thera synd adams oc ewo/ war aldra synda mæst Oc ma synas at swa war Thy at swa figher sanctus augustinus xiiij book de ciuitate dei Mykin war ther orättin i syndinne/ som swa mykith sælikheet war gen syndinne/ at utan alla mödho matte the sighia
30. gen henne Annor skæl. Synd oc synda giæld/ skulo iæ'nipn wara fore rättom domara Aldra thungast synda

giæld/ kom ower alt mankônith/ fore adams synd/ thȳ
 ar dôdhin Swa som *sanctus paulus* serifwar
 til romara Tha ware oc adams synd aldra thu-
 gâst oc mæst ¶ Til fôrsta *questionem* swarom wi
 swa/ at wi maghom rækna/ oc lika twa synder sa- 5.
 man/ ena widh andra Wi maghom oc rækna saman
 twa syndogha mæn Wæghom wi saman syndena siæl-
 wa/ tha ar hoordomber thyngre synd/ æn lœskelæ-
 ghe Læggiom wi saman en bonda ar hoorkarl/
 oc en prest som giort hawer lœskolæghe/ thy at mang 10.
 ar ilȳ dôme/ Tha hawa biskopa oc preste/ mera syn-
 dath æn en kotkarl/ oc ar tho hans synd meere aff
 sik siælwe/ oc thera minne Vtan the synda tho fle-
 rom lundom Thy at the bryta thera iæt som the lo-
 wadho gudhi ytermer renliwe æn bonden The wifto 15.
 oc bæter/ at wakta sik fore syndom The skænda oc
 fina wigxl/ oc hælight wald The giwa oc flerom
 ont æpterdôme/ æn the synda ¶ Swa maghom wi
 oc tala om adams synd oc andra manna synder At ey
 war the synd aldra mæst aff sik siælwe/ thy at swa 20.
 som fôr war sakt Fôrsta synd war ofkæligh giri/ til
 at likas widh gudh siælwan Swa war oc om adams
 synd/ oc andra manna synder/ thy at han hæfde
 mera wit/ oc mera trœst æ mot syndizne/ oc war
 hon flerom mannom til skadha/ som sidhan skal si- 25.
 ghias om gudh wil Tho war hans synd minne aff
 sik siælwe/ thy at mere wanhedher ar gudhi/ oc
 mere hoghmôdh at tala wan ærlika om gudh/ æn
 wilia likas widh han thæffa lund/ at nakar man wil
 wara wældogher mȳ gudhi/ swa som adam wille oc 30.
 ewa Oc ther mȳ ar lœst thȳ fôrsta argument ¶ Til
 anmath swaras At synda giæld fore adams synd/ war

- ey wæghin iæmpn widh hans synd/ vtan widh mant-
zins naturo/ som all war tha innan them twem/ Oc
ey dõmmom wi alla fore thy/ at adams synd war swa
mykin/ oc stoor ower alla synder/ Vtan hælder fore
5. thy at all waar likamlik natura/ war tha i adam/
oc tok ther tholkin dom som han forskuldadhe/ oc
tholka natwr takom wi æpter honum m; tholkom
dom/ som hon tok innan honum Oc skal thz liw-
fare wardha nidhermeer fakt æn gudh wil
10. **N**w wil iak æn spõria/ hwilkæt thera syndadhe
meer/ adam eller ewa Oc synis m; sancti
pauli ordhom/ at adam syndadhe meer Thy si-
gher swa sanctus paulus/ At adam war ekki swi-
kin vtan konan Konan war swikin oc syndadhe fore
15. swik Nw ær mykle meere synd/ at gõra illa witan-
de/ æn swikin Tha ma hwarion synas at adam syn-
dadhe meer Ther a mot ær thz at then syndar meer
som sör syndar/ oc giwer androm wægh at fynda
Ewa syndadhe sör/ tha syndadhe hon oc meer ¶ Til
20. questionem swarom wi swa/ At wægher man saman/
the tw som syndadho/ tha ær adams synd mere/ som
sör ær fakt Ey fore thy at adams synd war mere som
sör ær fakt/ aff sik siælwe Vtan hælder fore thy/ at
adam war naturlika witrare æn ewa war Oc hafde
25. badhe natwrlikan krapt mere æn hon/ oc swa dyg-
dhelikan/ at standa mot synd/ æn han wille/ An
tha man wægher saman thera synder tha ære the ba-
dha iæmpna at almennis nampne/ thy at the fynda-
dho badhin m; hoghmodh ¶ Nw ær tho swa sant/
30. at hoghmodh ær marfkyns/ oc ær en mera æn annor
Oc æpter thera rækning/ tha maghum wi finna at

ewa syndadhe meer threm lundom än adam Först
 m̄ thy / at hon trygdhis widh ormsfins ordb / oc ey
 adam / oc thänkte at th̄ ware wäl möghelikt som
 han lowadhe An adam trygdhis ther ängalund widh /
 tho wille han at swa matte wardha / som ormen lo- 5.
 wadhe Hon syndadhe oc thy meer / at hon syndadhe
 för / oc gaff honum ämpne oc radh at synda Hon
 syndadhe oc fore thy meer / at hon syndadhe mäst
 fore giri skuld / än adam han syndadhe ey mäst fore
 giri skuld Utan än aldra mäst fore thy / at han wille 10.
 ey skilias widh henna kompaniskap / oc lydde fore thy
 henne Oc giordhe han oc thy mot gudhi / at han
 wille ey gōra mot sinom win An han skulle ey swa
 hawa giort / eller nakar annar sidhan Th̄ sigher til
 wars herra domber Genburdha skal. the prōwa / oc 15.
 wāgha saman the tw som syndadho / oc ey syndena
 siälwa

Sid. 88.

Nw är äpter at spōria / An alle män föddos m̄
 adams synd Oc synis först at ey War herra
 sigher m̄ ezechiele propheta Ey skal son bära 20.
 skuld fore faders synd Aristotiles sigher i thri-
 dhie sinne bok aff sidhom At ängin ma awiita
 them som fulle är aff sinne natwro Synden är ee
 awiitande wärdh Tha synis at wi hawom änga synd
 aff ware natwro som wi tokom aff adam Sanctus 25.
 paulus sigher a mot / oc scriwar swa til ro-
 mara Fore eens mant̄ skuld kom synden i wärldina
 ¶ Til questionem swarom wi swa / oc th̄ är sannast /
 som alla crīstna manna tro halder / at hwart barn
 som födhis aff fadher oc modher / th̄ födhis i modher 30.
 liwa m̄ adams synd / eller thörfte enkte barn crīsten-

- dom oc döpilese Oc ær thz skælikt / thy at alle mæn hawa ena *natura* / oc ære swa som en man / thy at the ære alle eens mantz sönir / oc hawa alle *natura* aff enom manne Swa som alle the / som bo i enom
5. stadh ære eens mæn Oc swa som flere ens mantz sönir / göra alle en man Oc ær thetta werlðinna rætte / wtgiwin aff gudz ræt Thy at thaðhan koma alle rætte / at æ hwart som en byman komber / han wardher ophallin oc giælder / æn hans husbonde hawer
10. nakrom oræt giort Swa oc æn siælin som styrer allan likamen / rörir handina som ængin wilia hawer aff sik til oræt hug Tho giælder handen oc wardher aff huggin fore siælinna synd som wiliaz hafðhe / oc styrdhe hona til gerning Oc ey witis the synd eller
15. hug handinne / fore sina skuld / thy at hon hawer ængin wilia aff sik Oc ma aldre synd wara vtan wilia / vtan thz witis handinne / fore thy at hon hörir siælinne til Swa ærom oc wi sæke / hwilkin tima wi fõdhoms thy at wi hörrom honum til som fõrst war
20. faker / oc hõwitzman ower alt mankõnith / som wi hawom aff alle tholka *natura* som han misskipadhe mæ syndinne Oc fore thy seriwar *sanctus paulus* ad epheseos At wi warom aff *natura* / gudz wredhe barn fõr æn wi fingom *cristindom* ¶ Til fõr-
25. sta genbyrdha skælf swarom wi swa / at ængin bærf synd fore annars synd / vtan han ær lottakin aff syndinne mæ homm Swa ær oc her / fore thy at wi ærom lottakne the syndoghe natwrinne som adam hafðhe / ther fore ærom wi skylloghe at giælða mæ ho-
30. num ¶ Til thz andra swarom wi swa / at ængin ber blygdh mæ rætto fore nakan natwrlikin last / som homum hörir enfampnom til / swa som ær æn nakar

fóðhis blinder / tha skal man honum hælðer warkunna
 æn forfina. An fóðhis nakar m̄ them laft som hörir
 til hans wæt / th̄ giælder opta manger swa som thræll
 fóðhis aff thræloom

Nw æn thu spór fræmmer / æn barn fóðhis m̄ 5.
 næsta fadhers oc modhers synd. Tha swarom wi swa /
 at adams synd / hon spilte alla wara naturo / oc fore
 thy fóðhas the alle m̄ hans synd / som hans naturo
 hawa / æn ængin annar ær hans hōwitzman / at ware
 natwro / fore thy fóðhis ængin m̄ annars synd / Vtan 10.
 swa mykūt / at æpter thy fadher oc modher / hafðho
 likama wæl skipaðha / eller til dygdh eller til laft /
 æpter thy fa opta son oc dotter. An hurw eller m̄
 hwath skæl / sonin bæR plikt fore fadhers synd / mæ-
 dhan han fóðhis ekki m̄ lenne / th̄ skal sigðias 15.
 fram meer / æn gudh wil

¶ Nw ma spórias æn hwar the synd ther gior- Sid. 89.
 dhis aff mannenom i paradiis ware dóðhelik / æller
 matte han synda nadhelika / swa som wi syndom hwar
 daghlika m̄ onyttom ordhom. Oc synis lōrst at han 20.
 matte synda nadhelika / ower th̄ ordh sancti
 pauli til thimotheum. Adam war ække swikin /
 Sigher glofa / fore thy / at han hafðhe orōnt gud̄
 ræðhelika dom / tha matte han ther m̄ swikas / at
 han matte wænta fina synd nadhelika / th̄ matte han 25.
 ey tro / vtan th̄ ware mōghelikūt / thy at han war
 fulkompnelika wiis. Sanctus Augustinus sigher
 i ælopte bok ower genesim. At th̄ ær ey wæn-
 tande at nakar frestilsæ hawer nidherkastath / oc for-
 wunnith mænnin / vtan nakath hoghmodh hafðhe fōr 30.
 bradhlika runnith i hans hugh / som han skulle iæm-
 skyt hawa sōōst / oc spēkt th̄ hoghmodhūt / som ho-

- num kom til/ för æn han wtwalde själwer/ sidhan han gômde at/ hwath ræt ware/ hon matte ey wara dôdhelik synd/ thy at ekki ma dôdheliki wardha/ vtan m̃ wilians wald sidhan han gômir at hwath
5. *honom* ær ræt eller oræt ¶ *Nw* sigher oc *sanctus augustinus* i same bok/ at nakar rönt giri/ oroadhe mant̃jins hugh/ sidhan han sa at ewa hafdhe ætith/ oc tho ey iæmskyt doo the/ som war herra hôtte them Oc synis at ewa kände för æn hon aat/
10. nakan bradhhuxadhan iæfwugha/ om wars herra ordh/ oc iæfwadhe/ hwath th̃ monde fant wara som gudh hafdhe fakt At the skullo iæmskyt dô/ som the aato aff thy træ Oc thy sagdhe hon swa Gudh forbôdh os at æta aff thæssa træ/ ther til at wi skulom ey
15. warla dô J thy hafdhe hon bradha hughrænno/ til at wantro ær nadhelik synd/ oc ey dôdhelik/ tha syndadhe ewa för nadhelika æn dôdhelika Ther a mot ær th̃ som *sanctus augustinus* sigher i ix bok de ciuitate dei Fore hwaria synd som
20. mannin hafdhe giort i paradiis tha hafdhe han warith wtkastadher aff paradiis/ ængin nadhelik synd formatte han wtkasta aff paradiis ¶ Til *questionem* wildo some swara thæssa lund At mannin matte fore thy/ ænga lund synda nadhelika/ vtan hwar synd
25. ware *honom* dôdhelik Fore thy/ at han war mykît hõghre oc ærlikare æn han war sidhan Swa som th̃ ær mere synd biscope eller preste/ som litin synd ær fatikom bonda Thetta ær ey fulkomplika wæl fakt/ thy at swa som annar stad̃ skal prôwas/ æn gudh
30. wil/ Ånga mæn skil swa mykith om wald eller lifnath/ at the synd som enom ær nadhelik/ hon ær
androm

androm dödhelik Thy at ængin wardher swa wæl eller illa klædder / at han ær ey then same man / oc hans gerning ær thæs sama mant; gerning som sôr / oc fore thy ær the sama synd som sôr / Vtan nakor annor synd sôlgher / som aff sik ær dödhelik / tha gôr hon 5. swa mykit / at then man som alder wære nadhelika faker fore nadhelika synd / han ær stundom dödheliker / fore thy at the synd som sôr war nadhelik aff sik siælwe / henne sôlgher annor dödhelik synd Swa som enom klostermanne ær synd / at tala æpter nakan 10. then tima / som honum ær scrifwath / oc forbudhit i hans reghlo / oc nadhelik Åta fore mæsso tima ær hwarion manne synd / oc tho nadhelik Vtan preste / fore thy at honum ær forbudhit at sighia mæsso / vtan han ær fastande / oc syndar han dödhli- 15. ka / æn han sigher mæsso mætter ¶ Hwarion criftnom manne ær forbudhit at æta oc drikkæ m; hedh- nom mannom / then mat eller dryk som the offra si- nom affgudhom Thæskyns mat eller dryk / matte wæl en criften man nõta hema at siin / eller m; criftnom 20. mannom fulkomponom / oc taka ther aff swa m; hæ- gummans losta tha syndar han oc tho nadhelika / æn ey ær ofmykith owerwætis takit An nõter nakar crifstin man thæskyns sôdho eller dryk m; hedhnom mannom / eller krankom criftnom mannom / som the 25. magho taka aff ont æpterdöme / tha syndar han dödhli- lika / thy at andre mæn thænkia at th; ær lofflikt / som ey wita iæmwæl / at th; ær forbudhit Oc magho wanlika fore thæs skuld / koma til willo Oc thæssa lund magho wiife mæn / oc werdhoghe / eller hælghe 30. synda ther dödhlika / som andre synda nadhelika Ey

Sid. 90.

- fore thy at the synd som enom ær nadhelik / hon ær androm dōdhelik / vtan fore thy / at henne fōlgher annor dōdhelik synd / Swa som ær olydhna / eller ilt æpter dōme / som nw fakt war Oc fore thy ær thz
5. ey full skæl / at adam syndadhe dōdhlika / ther wi syndom nw nadhlika / ther at han war hōghre oc ærlikare / æn nw ære mæn / sidhan han syndadhe Oc wardher ther giwas til fulkomin skæl Swa som fōr war fakt Thetta skil at wara skipilse æpter syndina / oc
10. adams fore syndina / at wi hawom thz synda giald / at kōtith ær olydhoght siælinne / oc ey alzstingx swa vndergiwit siælinna lydhno / at thz bidhar til hon diktar thy / hwath thy hōrir til / vtan kræwir fōr æn siælin gōmir at / eller wi far thy manga hæggum-
15. ma / oc ær thz then loste / som mannin kænner aff likamenom / fōr æn han kænner mæ fik hwath honum ær lofflikt nadhelik synd / æn tho at hwaro at then loste kræwir mannin til dōdhelika synd An kænner siælin mæ fik / at then loste ær oloffliker / oc lokkar
20. til dōdhlika synd / oc sigher ey sidhan mot them losta / sidhan hon thænker widh fik hwath gudh hawer forbudhit / tha ær dōdhlik synd fulkompnath / æn tho at hwaro at aldre fōlgher gerningin ¶ An om fōrsta mannin war annor rækning / thy at hans likame kraf-
25. dhe ængin losta fōr æn siælin / thy at kōtith war alzstingx vndergiwit siælinna wilia Oc war æ fōr wili æn lostin mæ honum / Oc fore thy war honum swa dōdhelik synd bradher loste / som langer Oc ære thæsse skæl bætzst takin aff mæstarom / hwi adam
30. matte ey synda nadhlika i paradiis ¶ Til fōrsta skæl swaras swa / at nakar synd ma kallas nadhelik Antigi-gia fore thy at hon ær siælf swa litith wærdh / oc

ey swa mykith genwærdhigh gudhi / æn tho at hwar
 synd / ær gudhi genwærdhigh / at hon ær æ tho na-
 dhelik aff sinne natwro / oc aff rættom gudʒ doom
 Syndin ma oc kallas fore thy nadhelik / at ængin
 synd ær swa stoor / at gudʒ miskund ær æ meere / 5.
 æn hon wil wara nadhelik aff færdelis nadhom / ower
 domin Epter fôrsta rækning / tha wardh ængin adams
 synd i paradiis nadhelik fore the skæl som nw waro
 gifwin Epter andra rækning / tha wardh aldre na-
 kar synd eller wardher / nakan tima swa mykin / at 10.
 gudh forma ey wæl forlata hona / æn han wil ¶ Til
 annor skæl swaras swa / at thʒ hoghmodh som adam
 kænde i sinom hugh / thʒ war fore thænk- / fore the
 skæl som nw waro giwin / vtan girin at rona æn hon
 matte sôlghia ¶ Oc prôwas thʒ oppenbarlika mʒ scriff- 15. sid. 01.
 tinne / som sigher aff kononne / at hon hordhe aff or-
 menom Hwi forbôdh war herra idher Oc sidhan henne
 kom i hugh forbudhit / tha wille hon rona / æn thʒ
 ware fant / som gudh hafde forbudhit Hær ma hwar
 man se / som atgômir / at henne matte wæl hawa ko- 20.
 mith i hugh / gudʒ forbudh / mʒ ormsins ordhom Oc
 hwath hon giorde siidhan / thʒ war giort / mʒ thænk-
 to radhe

Nw ær æn æpter at spôria / et mærkelikith thing /
 som nakrom manne / ma i hugh koma ¶ Haf- 25.
 dhe ewa ensamin syndath / oc ey adam mʒ henne /
 hwath hafdom wi hælder nwtith honum / oc bliwith
 i paradiis oc fôrsta mantzins æro / Eller hafdom wi
 vntgullith henna / oc warith skylloghe / oc fake fore
 gudhi / swa fore henna ensampna synd / som fore bæg- 30.
 gias theræ synd Oc ma fôrst synas / at wi hafdom

- gullith henna enſampna ſynd Førſt fore thaſſe ſkæl
¶ Wi draghum ſynd i modher liwe m̄ likama ſom
wi hawom aff förſtom ſtykkiom Nw ſigher ſwa the
m̄ſtara ſom natwrlík thing idhna/ oc k̄anna/ at
5. barnith hawer alt likamins æmpne aff modherinne/
oc th̄ natwra bland/ ſom modher taker aff fadher/
ther hawer krapt/ at ſkipa th̄ natwra bland/ ſom
modhorin giwer/ w̄l til ſialinna mato/ Tha ma ſy-
nas/ at wi hawom h̄lder the ſynd aff modher/ thy
10. at aff henne hawom wi likama/ oc ſialina aff gudhi/
æn fadherin ſom ſkipar at eno likamen til ſialinna
mato An oc ſwa/ hafdhe ewa ſyndath/ tha ware
hon d̄dhelik oc henna likama Nw hawom wi likama
aff henne/ oc hwar aff ſinne modher ſom nw war
15. fakt/ Tha ware oc waar likame d̄dheliker ſom wi
tokom aff henne/ thy at tholikt giwer hwar/ ſom
han hawer ſialwer ¶ An oc ſwa ſom damasce-
nus ſigher At then h̄lghe ande kom/ til waraſrv
iomſrv mariam/ tha ihesus christus ſkulle ſodhas aff
20. henne utan adams ſynd/ oc renſadhe hona/ oc henna
liiff Hafdhe ey barnith ſynden aff modher weyna/
tha ware thaſſkyns ſkirſl/ til ængxins th̄rſtelik/
ſom then h̄lghe ande gaff wareſrv/ thy at hon ſodde
ſin ſon fadherl̄ſan i iordhrike/ ſwa ſom han war för
25. æwerdhelika ſodder modherl̄s aff ſinom fadher ¶ Ther
a mot ſcriſwar ſanctus paulus til romara M̄
enom manne kom ſynden i w̄rldina ¶ Til queſtio-
nem ſwarom wi ſwa At ey hafdhom wi gullith henna
enſampna ſynd/ utan han hafdhe ſyndaib m̄z henne/
30. Thy at ſwa ſom för war fakt Epter thy ærom wi
ſkylloghe at ſwara fore annars mant̄z gerning/ æn
han ær war h̄gxſte h̄owitzman i ſtadh eller rike Oc

fore thy giælder handen / eller annar wantzins limber /
 at siælin rørdhe hona til gerning / som fōrsta ombudh
 hawer ower allan likamen Oc fore thy at adam ær
 then fōrste som rørdhe mænnskio natwro / til at ðx-
 las / oc hwar sidhan / æpter thy hau infadhe fōrst / 5.
 tha hawom wi syndena aff adam / oc ey aff ewa Oc
 mʒ thetta antʒswaras / til fōrsta genbyrdha skæl / Thy
 at fadherin rørir honum til mere kragt at rōra oc
 fulkompna wara natwro æmpne / som modher giwir
 natwrlika / oc gōr ække meer at ¶ Til annor skæl 10. Sid. 92.
 swara some swa at ey hafdhom wi warith skylloghe
 fore syndina / æn ewa hafdhe ensamin syndath / tha
 hafdhom wi warith fōdde mʒ dōdhlikom likama / som
 hon hafdhe hafst æpter syndina / oc tholkin giwith os
 som hon hafdhe ¶ Thæsse antʒswar synis them wisafsta 15.
 ey wara full skæl / thy at thʒ war som fōr war fakt
 gudʒ skipilse / at swa længe som siælin hafdhe sik vn-
 der gudʒ lydhno / tha ware hon wælligh at gōma sin
 likama odðhelikan / mʒ gudʒ nadhom Oc fore thy
 wardhadhe thʒ litith hwilkin likama wi tokom aff mo- 20.
 dherinne / æ mædhan waar fōrste fadher war gudhi
 lydhogher Thy at fadherin oc hans natwro krapter /
 skipar wara likama i modher liwe / æpter thy som
 siælinne hōrir til Oc fore thy hafdhom wi fangit /
 æn adam hafdhe ey syndath / tholka siæl som han 25.
 hafdhe / fōr æn han syndadhe / oc ware hon wælligh
 at styra oc gōma wan likama odðhelikan ¶ Til
 thridhia skæl swarom wi swa / at the skirfl som then
 hælge ande / gaff warefry / tha hon skulle fōdha
 gudʒ son / hon renfadhe ey hona / aff fōrste synd / 30.
 som wi alle fōdhas mʒ / thy at hon war reen / oc
 skæær aff henne / fōr æn hon fōddis aff modher liwe

Swa *ſom* annan ſtadh ſkal ſighias a'n gudh wil/ Vtan
 then hælge ande ſagdhis hawa renſath waraſrv liiff/
 tha hon ſkulle fõdha gud; ſon/ fore thy/ at tha gaff
 han henne then renleek/ at hon war renare a'n na-
 5. kath creatwr vnder gudhi ſiælwom Swa *ſom* dauid
 ſigher i pfaltarenom til war herra This hws
 min herra ſõmir ſaghrind

DE FEM MOSE-BÖCKERNA

I SAMMANDRAG

OCH

MED UTLÄGGNINGAR.

GENESIS.

Aff ophowe skapadhe gudh aff alþango himil
 oc iordh Ey aff sik siælwom/ som fadher
 fôdher son/ Oc ey aff nakro æmpne/ som
 smidher gôr yxe Jordhen war æn tha onyt/
 toom/ oc myrk/ Onyt for thy/ at enkte wæx- 5.
 te a hezne Toom for thy/ at hwarce war ska-
 path fæ eller folk Môrkh for thy/ at hwarce war
 sool eller stiærnor Oc thæs hælgða anda hugher soor
 ower watnin Thz ær at sîghia Ower iordh oc himil
 Thy at swa som watn ma ledhas epter mantz wilia/ 10.
 Swa war himil oc iordh gudz æmpne til andelika oc
 likamlika creatwr Sidhan sagdhe gudh m; ewerdhe-
 liko ordhe Thz ær m; sinom signadha son Wardhe
 liws Oc iæmþkyt wardh liws Thz ær at sîghia/ Ångla
 natwra som andelikt liws ær/ badhe see sik siællst/ 15.
 oc lysa androm Nw wiste gudh/ at liwsîth war got/
 for thy/ at tha waro onde ængla wordhne at myrke
 Oc skilde war herra liwsîth fra myrkeno Thz ær at
 sîghia Godha ængla fra ondom Oc kalladhe liwsîth
 dagh/ oc myrkith nat Oc swa ær wordhin aff qwalde 20.
 oc morgthen en dagher Fore then skuld/ at qwældz-
 sins liws ær minna/ æn morgthen liwsîth Oc teknar
 at alle ænglane hafdho sôrft natwrlîkt wit/ oc vnder-
 stodho alt thz gudh hafdhe skapath/ hwart i sinne na-
 twra Oc tha hôghfærdhadhos some aff sino myklo wi- 25.
 ti/ oc forgiordho ther m; at se nakan tima gudz
 ôghon/ Oc thy nattadhis them/ Ån some thakkadho
 gudhi/ fore thz mykla wit han hafdhe them giwith/
 oc wordho ther m; wærdhoghe/ at se gudz æulite
 the signadha sool/ oc swa daghadhis them ewerdhe- 30.

- liker dagher / swa at ængin kom natten i ma'llan Oc thy sigx at aff qwa'ldenom oc morghnenom wardh en dagher ¶ Sidhan sagdhe oc gudh / Wardhe fa'stilse oc skilis at likamlika thinga æmpne som fôr war
5. ofstadhlikt som watn / oc skipadhe gudh at some creatwr skulle wara ower tha'ssa fa'stona / oc some vnder Oc iæm'skôt wardh oc swa Oc tha'ssa fa'stona kalladhe gudh himil Oc swa ær wordhit aff qwa'ldede oc morghne annar dagher m; thy som fôr ær saght /
10. at godhe ængla sagho thetta dagxwærke / fôrst i sinne natwr / oc sidhan i gudhi som ær then skærafte speghel alla sinna gærninga ¶ Sidhan sagdhe gudh Kome saman watnin the vnder himblenom ære som fôr gingo alla weyna lukt ower iordhina i een hyll som
15. nw ær oceanus haff oc oppenbaris thôrt land Oc iæm'skôt wardh oc swa / Oc kalladhe war herra thôrt land iordh / watntz hylina kalladhe han haff Oc gat; gudhi wæl at swa giordho oc sagdhe Blomstris iordhen m; grônt græs / oc sædhe oc frwktfamoin træem
20. æpter sit kyn m; natwrlike sædhe / swa at et maghe plantas / oc wæxa aff andro Oc iæm'skôt ær swa wordhit / oc gad; gudhi wæl aat swa giordho / oc swa ær wordhit at qwa'ldede oc morghne thridhi dagher / m; godha ængla liwse som fôr ær saght ¶ Sidhan sagdhe gudh
25. Nw wardhe liwfen i himblinum / oc skili at daghin oc nattina oc ware til tekn timazna oc daghazna / oc skine i himpnenom oc lyse iordhina Oc iæm'skôt ær swa wordhit Oc giordhe gudh stôrsto liws fool oc maana Solina mere at skæra daghin / maanan
30. minne at liwfa nakraleedh nattina / oc ther til giordhe han manga stia'rnor / oc satte them i himilin at liwfa ower iordhina / badhe om dagh oc nat An tho

at thera liws synis ey oppa daghin fore solinna liwse
 Oc at the skullo skilia aat daghin oc nattina Oc gadz
 gudhi wæl at swa giordho Oc swa ær wordhin fiær-
 dhað dagher / badhe aff ængla vnderstandilse / oc swa
 aff solinna liwse ¶ Sidhan sagdhe gudh Nw wardhe 5.
 liwandis creatwr aff watnomen / badhe ther kryper a
 iordhinne / oc swa thz flygher i wædhreno / oc swa
 thz flyter i watneno hwart æpter sit kôn Oc gadz
 gudhi wæl at swa giordho Oc gaff nw sôrsta sina
 signilse / oc bôdh them at wæxa oc ðkias oc fulkompna 10.
 watnin oc wædhrit oc iordhina / oc swa wardh wor-
 dhin fæmpte daghin ¶ Sidhan sagdhe gudh Nw war-
 dhe alzskyns diwr / hwart æpter sit kyn / oc iæmskôt
 ær swa wordhit / oc gathz gudhi wæl at swa giordho
 Nw hawer gudh giort som andelik thing / swa som 15.
 ængla / oc likamlik thing swa som iordh oc himil
 fool oc diwr Nw wil han skapa the creatwr ther ba-
 dhe ær likamlik oc andelik / Oc sigher til sin signa-
 dha son / oc til sin hælgða anda Gðrom mannen æp-
 ter os siælwom m; skial oc vnderstandilse / oc ware 20.
 herra ower fisken i hawino / oc ower fughlin i wædh-
 reno / oc ower diwrin a iordhinne / oc ower alt thz
 ther skapath ær a iordhinne Oc swa skapadhe han
 mænnskiona epter sik siælwom / een man oc ena ko-
 no / oc gaff them sina signilse oc bôdh them at wæxa 25.
 m; affkômd oc ðkias oc fylla iordhrike / oc halla
 herradom ower all the diwr ther skapath waro / Oc
 gaff them alt thz ther wæxte a iordhinne til sôdho / oc
 swa oc androm fughlom oc diwrom m; them Oc iæm-
 skôt ær swa wordhit Tha gathz gudhi myklika wæl 30.
 at allo thy han hæfðhe skapath Oc swa ær wordhin
 siætte daghin badhe ængla dagher oc manna

- N**w ære fulkompne himpnane oc iordhin oc aller
thera bonadher oc fæghrind Oc siwnda daghin
hælghadhe war herra/ fore thera fulkompnilse/ Oc
skapadhe enkte sidhan aff alzængo vtan manna siæla/
5. vtan thz som han skapadhe i siæx daghum/ thz styrer
Sid. 95. han hwar dagh daghlika epter sin wilia Swa hawer
tha gudh skapath iordh oc himil oc græs oc træ aff
ængo sædhe/ fore thy at ekki hawer æn ræghn ko-
mith ower iordhina/ vtan aff enom hyl wætis all
10. iordhen Oc skapadhe gudh mannen aff orene iordh/
oc gaff honum liiffs anda oc siæll ¶ An ðster i
wærlidina hafde gudh siælwæ plantath paradiiis/ then
loftelikašte platz i iordhrike wardh/ a swa hõghom
iordhmwn at han gik ower alt thz wædher ther stor-
15. mar oc sky wardha i Hær sætte war herra mannin
swa nær himpnom Ther til at tekna/ at han skulle
oc iordhrike forþma/ oc til himerikis koma thaghar
epter sin alder/ vtan nakan siwkdom/ eller dõdh til
ewerdhelikin himerikis faghath/ oc swa alt mankõ-
20. nith æfter han J paradiiis læt gudh wæxa alla the
frwκτη aff træ matte loftelik waxa/ oc midhwakt i
paradiis liiffs træ swa kallath/ Thy at thæs frwkt
styrkte swa mantzens likama ater mz them nadhum
ther siælen hafde aff gudhi swa længe hon war ho-
25. num lydhogh/ geen allom siwkdom oc dõdha Et
annath træ war oc ther sæt aff gudhi/ som kalladhis
wiifdomsins træ gotz oc iltz Thy at mannen fik wita
aff thæs frwkt hwath got hafde warith/ oc hwath
ilt war sidhan En flodh gik oc wt aff paradiiis/
30. hon skiptis thædhan þunder i fyra howoth flodher En
heter þifson/ hon ganger kring om thz land som

eiulat heter i indie lande Ther hittes gull/ oc the
 iordhinna gull ær aldra bætzst Ther hittes oc dællium/
 tha's kyns træ/ ær aldra sðtaft/ Ther hittes oc riker
 oc dyyr sten ther onikinus kallas Annor flodhin he-
 tir gyon/ hon ganger ower alt blamazna land Thri- 5.
 dhia flodhin heter tigris/ aff fughle them som snarast
 flygher Thy at hon hawer mykith strðmfall/ hon rin-
 der gen asirie lande Fiærdha flodhin heter eufrates
 som ændar i iorfala land Nw satte war herra man-
 nen i paradiis at gðma hans budhordh/ oc paradiis 10.
 skulle han gðma hilbrigdho Oc gaff gudh honum
 thetta budhordh at han skulle æta aff alzkona frwkt
 i paradiis vtan aff eno træ som sidhan kalladhis wiif-
 domsins træ gotz oc iltz som nw war sðr saght Oc
 sagdhe swa gudh til mannen Hwilkin tima thw æter 15.
 aff thæfso træ/ tha wardher thu dðdhliker/ ey fore
 træfins kragt/ vtan for olydhnozna skuld Sidhan
 taladhe war herra til sonsins oc tha's hælgða anda Thz
 ær bæter at mannin ær ey ensamen Gðrom honum
 tholka mænnskio til hughnath oc hiælp som han ær 20.
 siælwer Tha læt war herra mannin sompna/ swa
 rolika oc fastlika vtan alla pino/ at han togh et riff
 aff hans sidho oc fylte kðt i stadhin/ oc giordhe aff
 riswino qwinmantz likama oc skapadhe herne siæl oc
 ledde hona til adam J them sympne tedhis adame/ 25.
 at swa som ewa skapadhis aff hans sidho oc i sðmpne
 Swa skulle the hælgða kirkia om siidher andelika sð-
 dhas af tha's blotzins dygdh ther ran aff wars herra
 sidho sidhan han sompnadhe dðdhom sðmpne a korseno
 Oc tha adam sa sin lika/ tha spadhe han mz tha's- 30.
 som ordhom Thetta been ær aff minom benom/ oc
 kðt aff mino kðte For thy skal man forlata fadher

oc modher/ oc halda sik til sinna huffrw/ oc skulo
the tw gōra et kōt aff sik

- N**w swa længe som maznen war lydhogher gudhi/
tha war hans kōt lydhoght hans siæl/ oc wiste
5. ængin fwlan lofta Oc for thy at the waaro naken/
tha hafðhe oc adam oc ewa ænga blygdh aff lika-
mens klædholðso/ maðhan siælin war klæd m̄ allom
dygdhom An ormin war klokæfter aldra diwra/ thy
at enskona orMBER ær then/ ther stander op rætter
10. oc hawer enna frwgho ænlite/ som heter phareas Oc
thy war han bætst fallen diællenom/ at gōra sin
klokskap m̄/ oc swika ewam Oc foor diæwlin i
then orm/ som han far stundom i syndogha mæn/ oc
taladhe til konozna Hwi forbōdh gudh idher at æta
15. aff alzkyns paradiis frwkt Konan swaradhe honum
Wi ætom aff alle the frwkt i paradiis wæxer vtan
aff eno træ/ midhwakt i paradiis/ thz forbōdh os
gudh nær at koma/ at wi skullom ey swa war-
dha dōdhelike Tha sagdhe ormin til konozna Aldre
20. wardhen i dōdhelike vtan gudh weet thz/ at hwil-
ken tima i ætin aff thy træ/ tha lysis idhert hiærta/
oc wardhen gudhlike/ oc faan at wita badhe got oc
ilt Tha thotte konozne at thz waare got/ Oc syntis
henne træith wara loftelikt/ oc togh aff frwktizne
25. thæs træfins oc aat oc gaff mannenom m̄ sik Oc
tha haz hafðhe ætith/ tha kændo the fwlan lofta i
fino kōte/ oc war kōtith olydhoght siælinne/ sidhan
siælin war olydhugh gudhi Oc blygdhos iæmskyt sinna
natwrlika lima/ oc sōmadho saman lōff aff siko træ
30. oc giordhe sik the klædhe som the waffdho sik mæ-
dher

dher Æn thaghar vnderstodho the gudh wara wredhan / Oc ræddos iænwal wædhrít / oc skyldo sik vnder træmen Oc thetta war om middagh / the famo stundina a daghenom / som gudþ son læt sik badhe / at manne wardha oc sva korstæstas fore adams synd 5.

Nw kallar war herra at adame / oc spør han hwar han ær Thþ ær at siglia / at han bidher honum se i hwath yfæld som han ær komin Han swardhe Jak vnderstodh herra thina wredhe / oc ræddis iak sidhan iak fan mik naken / oc skylte iak mik Tha sagdhe gudh til honum Engin wiste thik blyghias / vtan thu hawer atith aff thy træ som iak forbódh Æn adam swardhe Konnan the thu skapadhe mik til hughnadha hon gaff mik aff frwktinne / oc iak aat Nw talar war herra til kononna / oc spør hwi hon giordhe sva Hon sigher oc swardar At ormen swek hona Sidhan talar war herra til ormsens Mædhan thu waft diæwlsins andbudh til tholka gærning / tha æft thu bantzatter i bland all diwr / thu skal krypa a thino bryste / oc æta iordhina Missæmio sæter iak mællan thik oc kononna / oc thizna affkómd oc henna Thu skal læggia laghor fore henna fóter / oc hon skal bryta thit howodh Sidhan sagdhe gudh til kononna Thu skal thola margha nõdh / oc fódha margh barn mþ mykin thwang Thu skal wara vnder mantþins lydhno / oc han skal wara thin herra Æn til adams sagdhe war herra sva Thy at thu waft lydhoghare thinna kono bõn æn mino budhi / tha skal all iordhin wara forbannath for thina gærning Thu skal fódha thik aff henne mþ mangxskyns ærwodhe / hon skal bæra thik thorn oc thitzstíl / oc mþ thins ænlitis swet skal thu

Sid. 97.

- æta thit bróðh aff henne æ til thæs dagx thu wæn-
 dis ater i tholka iordh fom thu æft aff taken thy at thu
 æft mold/ oc at mold skal thu wardha Sidhan kal-
 ladhe adam fina hustrv nampn Ewa For thy at hon
 5. skulle wardha m̃ we oc ysæld modher alla liwande
 mazna Sidhan diktadhe war herra skinklædhe oc
 kænde them at klædha sik Nw talar war herra til
 the godha ængla om adam Epter thy fom en wiis
 man talar stundom om en daara fom sik later wara
 10. wiis Seen nw sagdhe war herra/ adam ær wordhin
 fom en aff os/ oc weet nw badhe got oc ilt ¶ Nw
 wardlom wi wakta/ at han faar ekki meer at æta
 aff liffins træ fom han tróste sik at liwa aff ewer-
 dhelika/ oc kastadhe han wt aff paradiis at ærwodha
 15. the iordh fom han war skapadher aff/ Oc fatte fore
 paradiis ingang ængla gómo/ oc brænnaðe eld at
 góma wæghin til liffins træ Oc ær elden kalladher
 omwændelikt swardh fore thy at th̃ skulle bort ta-
 kas om siðher/ Oc giordhe gudh nadhelika widh
 20. mænne at han skulle ey offlange liwa m̃ forgh
 ¶ Sidhan fódde ewa en son oc kalladhe han
 cayn/ sidhan fódde hon annan son/ oc kalladhe han
 abel Oc han war mykin boskaps man oppa fa' oc
 faar An cayn yrkte fast oppa iordhinne Nw mar-
 25. ghom daghum ther æpter/ skullo the bróðher offra sit
 offer gudhi/ swa fom thera fadher hadhe them kært
 Cayn offradhe m̃ ilwilia sin tionda aff iordhizna aff-
 wæxt An abel offradhe m̃ godhwilia aff sino bat̃sto
 fa' oc setasta Oc tha the skullo brænna thera offer/
 30. fom siðher war til/ tha kom elder aff himpnenom oc
 brænde abels offer/ Oc ække cayns Oc ther aff sik
 cayn awund widh sin broðher/ oc gat ey rættom

ðghom feet a *honom* Nw talar war herra til cayn
 Est thu wredher hwi ma thu ey op se/ gðr thu wa'l/
 tha faar thu godh lðn/ gðr thu illa/ tha wardher
 thiin synd oppenbar m; pinonne An vnder thino
 walde skal wara syndizna losfe/ oc thu skal radha 5.
 at fulkompna syndina eller ey Ther æpter talar cayn
 til abel sin brodher Gangom oc glæddhiom os wt a
 mark Oc tha the komo wt a markena/ tha rees
 cayn a mot *sinom* brodher/ oc dræper han Nw ta-
 lar war herra til cayn oc spðr aff *honom*/ swa som 10.
 margher man spðr th; han gðr la weet Hwar ær abel
 thin brodher Han swarar Sannelika iak weet th; ey/
 eller hwi skal iak gðma min brodher Hwath hawer thu
 giort sagdhe war herra Thins brodhers blodh roper
 til mik aff iordhinne/ thu skalt wardha forbannadher 15.
 aff iordhinne/ ther drukkith hawer thins brodhers
 blodh aff thinne hand/ tha thu ærwodhar iordhina/
 tha skal thu fa oaran/ thu skal wara wilder oc waff-
 rande a iordhinne Tha sioll cayn i wanhop oc sagdhe
 Swa mykith ær miin synd ey ma iak mik nadher 20.
 wænta Nw kastar thu mik herra wt aff *mauna* sam-
 swnd/ oc aff *thinom* nadhom oc hwa som mik finder
 tha dræper han mik Ney sagdhe war herra/ ey war-
 dher swa/ thu skal liwa til siwnda man epter tik oc
 then tha dræper thik han lðfer oc ændar thizna siw 25.
 aldra skript Sidhan gaff war herra et tekn over
 cayn/ th; ær at hans howodh skalff æ mædhan han
 lifdhe/ ther til at mæn skullo swa mykith siidher
 dræpa han/ at the sagho gud; bardagha a *honom*
 Nw ganger cayn aff gud; nadhum/ oc bygdhe sidhan 30.
 ðster i wærdizne mot paradiis Sidhan sðdde cayn
 son/ oc kalladhe han enoch Nw bygdhe cayn op en

Sid. 98.

- stadh oc kallar stadhin aff fins fons namne enoch/
 Oc war nw maũkõnith mykith õkt/ thy at marghe
 maen waro maedhan fõdde oc swa konor som scripten
 thigher om Cayn byriadhe fõrst wald oc raan/ oc
5. kãnde mannum swik/ oc lagdhe kõp oc giordhe
 borgher Enoch fõdde son/ oc kalladhe irad Jrad
 fõdde son oc kalladhe malaleel Malaleel fõdde son
 oc kalladhe han matufael Matufael fõdde son/ oc
 kalladhe han lamech Thenne togh fõrsta sin twa ko-
10. nor Annor heet ada/ oc annor fella Ada fõdde ho-
 num son oc kalladhe han iabel Thenne fan fõrsta
 manna at gõra tiard oc fara ower landen oc bo i
 tiardum Annan son fõdde oc ada/ oc kalladhe han
 tybal Han hitte fõrsta manna harpo oc orghor at leka
15. i Sella fõdde oc lamech son/ oc calladhe han tu-
 balkaim/ Han hitte fõrst iaen smidhe oc eersmidhe
 oc alskona kloka gerning/ aff alskona malm swa at
 aff hans smidhe nam then annar hans brodher at skipa
 notonar i harpom oc orghom Sidhan taladhe lamech
20. fore sinom huffrwm gaator oc sagdhe swa Hõren mina
 rõft lamecx huffewr oc vnderstanden min ordh Jak ha-
 wer drapith man i mit saar/ oc een swen i min swi-
 dha Cayn fik siwfalda hæmpd Ower lamech skulo ko-
 ma siwtighi siw Thy kom swa til at lamech gik til
- Sid. 99.
 25. skogx/ m; enom swene at skiwta diwr/ oc hitte at
 skiwta cayn Oc sidhan han fan at han hafdhe skwtith
 sin alderfadher/ tha totte honum th; illa wara oc
 awiitte swenin at han hafdhe oræt wiift honum/ thy
 at han fa ekki wal sialwer/ oc bardhe swenen i
30. ha'al m; boghanom Nw sagdhe lamech/ at han drap
 man i sit saar/ oc en swen i sin swidha/ thy at for
 thera farfõkia fik han gud; hæmpd swa hardha som

han sigher / at siwtighi folk oc æn siw fom all homum
fóddos forforos alt i noa flodh

Nw lifdhe adam hundradha aar oc thretighi aar /
oc fódde sin thridhia son / oc kalladhe han sæt
Oe lifdhe adam sidhan sæt war fódder attahundrath 5.
aar / oc fódde flere sônir oc dötter Oe swa war al-
der then time adam lifdhe niuhundradha aar oc thret-
tighi Nw lifdhe sæt hundradha oc sæm aar / oc fódde
son oc kalladhe han enos / oc lifdhe sæt sidhan enos
war fódder attahundradha aar oc siw aar oc do Oe 10.
swa war aller hans alder niuhundradh aar oc tholf
aar Nw lifdhe enos niotighi aar oc fódde caynan
Sidhan lifdhe han attahundradha oc samptan aar oc
fódde flere sôner oc dötter Swa war aller hans alder
niuhundrath oc sæm aar oc do Nw lifdhe caynan 15.
siwtighi aar fór æn han fódde malaleel / oc lifdhe
han sidhan attahundradha oc fyretighi aar oc fódde
flere sônir oc dötter Swa war aller hans alder ni-
uhundradha oc tio aar / oc do Nw lifdhe malaleel
[siæxtighi oc sæm] aar fór æn han fódde iareth / oc 20.
sidhan lifdhe han attahundrath oc thretighi aar oc
fódde flere sônir oc dötter Oe swa war aller hans
alder attahundrath oc niotighi aar oc sæm aar / oc do
Nw lifdhe iareth hundradh oc siæxtighi oc tw aar /
fór æn han fódde enoch Oe sidhan lifdhe han atta- 25.
hundrath aar / oc fódde flere sônir oc dötter / oc swa
war aller hans alder [nio]hundrath oc siæxtighi oc tw
aar / oc do / Æn enoch lifdhe siæxtighi oc sæm aar
oc fódde matufale Oe thiænte enoch gudhi oc lifdhe
sidhan han fódde matufale thryhundrath aar oc fódde 30.
flere sônir oc dötter / Oe war aller hans alder thry-

- huzdradha fiæxtighi oc fæm aar/ han thizænte gudhi/
 oc teddis ængom fidhan/ thy at gudh togh han til
 paradiis Nw lifdhe matufale fôr æn han fôdde la-
 mech huzdradha attatighi oc fiw aar/ fidhan lifdhe
5. han fiw huzdrath attatighi oc tw aar/ oc fôdde flere
 fônir oc dôtter Oc fwa war aller hans alder niuhuz-
 drath fiæxtighi oc nio aar Nw lifdhe lamech huz-
 dradha attatighi oc tw aar fôr æn han fôdde noe/
 fidhan lifdhe hæz fæmhuzdradha niotighi oc fæm aar
10. oc fôdde flere fônir oc dôtter Oc war aller hans al-
 der fiwhuzdrath fiwtighi oc fiw aar ¶ Hær skulom
 wi thz wita at i thenna aldrum thighis huzdrath aar
 adams som han græt oc giordhe fina script i Oc fwa
 war adam fannelika/ fra thy han war fkapter/ oc
- s. 100. 15. til han do thwſanda aara gamall oc thrætighi Oc the
 huzdradha aar la'ggias til andra manna som fôr ære
 op talde/ oc mæft til matufale Thy at ængeledhis
 matte matufale wardha fwa gamal som hæz figz fore
 Thy at fwa som rækna ma aff aaromen æn han waare
20. fwa gamal/ tha hafdhe han liwath æpter noe flodh
 fiwrtan aar Oc tho ey warith i arkinne An fra fôrfta
 adams daghe/ oc til noa flodh tha hafdhe warith tw
 thufand aar tw huzdradh aar fyretighi aar oc fyra
 aar Oc thz ær then fôrfta wærlidizna alder Nw tha
25. lamech fôdde noe tha spadhe han/ at then fon skulle
 wardha wærlidizne til hughnath aff alle armôdho som
 mæn hawa a iordhizne ther gudh hafdhe forbannath

- T**ha noe war fæm huzdrath aar/ tha fôdde han
 thre fônir/ fæm/ çham/ oc iaphet Nw fidhan
30. meznene wæxto marghe oc qwîndith i wærlidizne/ tha
 wæxte wærlidin syndogh Thz ær oc ſcriffwith at adam

forbóðh *finom* sone *ſæt* at blanda *ſina* flækt wiðh
cayn flækt/ for thy *cayn* war affgudha dyrkare/ oc
 alle the aff *homum* komo Nw ſoor *ſæt* at byggias
 fore langt fra *cayn*/ annan *wægh* at *paradiis*/ æn
cayn bodhe ther han *ſin* broðher drap/ Oc ſwa waro 5.
 thera flækter ſkilda at *wæl* halft annath tuſand aar
 The aff *ſæt* komo thiarnto *enom* ſannom gudhi/ oc
 kalladhos for thy gudʒ barn Æn the aff *cayn* waro
 affgudha dyrkara/ oc heto for thy *mæn* Sidhan fol-
 kith *wæxte* ſom ſaght ær/ tha ſingo thærffa flækter 10.
 nærmeer at boa/ oc blandadhos mʒ ſwlom ſyndom/
 oc aff thy blande oc diæſſla krapf fôddos reſa oc
 iætta *wældoghe* *mæn*/ oc frægher at ilgerningom Tha
 wardh gudh ſarlika wredher/ thy at han ſa at mykin
 ilʒſka war i iordhrike/ oc aller mantʒins hugher til 15.
 ilʒ/ oc thotte hardhelika illa wara/ oc ſagdhe ſwa
 Jak wil gôra ſwa ſom then man/ ther træghar ena
 gerning the han hawer giort oc wil iak ſtryka alt
 thʒ aff iordhizne ſom iak hawer ſkapt badhe folk oc
 ſæ orma oc fughla Tho wil iak ey ewerdhelika war- 20.
 dha wredher *mænnenom* ſwa ſom *diæſſenum*/ Vtan
 iak ſkal fordarwa mantʒens likama oc ey *hans* ſiel/
 æn *mæn* wilia ſik bætra i hundradha oc tiwghu aar/
 Swa ſom iordhrike ær fult mʒ ontʒſkap mankyneſens/
 ſwa wil iak oc fordarwa them mʒ iordhizne Thy 25.
 wardher oc aldrih iordhen æm godh æpter noa flodh
 badhe til *ſædh* oc alʒſkona frwkt ſom hon war fôr Æn
 noe war *rætwiis* man/ oc fulkomin i gudʒ thiarniſt/
 ſwa ſom i thærffe wærlð matte wara oc gik gudhlikin
 wægh ¶ Nw talar war herra til noe Thær ſyndogha 30.
 kôtzſins ændelykt ſkal nw wardha æpter minom dom
 gôr thik ena arch/ aff them træem ſom wæl ære ſka-

- win oc tælgdh Thu skal gōra i archinne flere rwm/
 oc brædha m̄ thy biki innan oc vtan/ at enkte ma
 funderlōsa vtan enskona blodh Oc swa skal thu gōra
 archina/ hon skal wara thryhuzdradha alna lang/
 5. s̄antighi alna bredh/ thrætighi alna diwp fra bunka-
 num/ Oc hwar thæsse alniin war længre æn waara
 siæx alna Hon skal wara siwghurflind nidhan op ower
 bunkan/ oc sidhan skal swdhin oc thakith inbyggias/
 at hon wardher ekki widhare owan æn enna alna
 10. rwm Nidhre i bunkanum skulo wara wiſthws/ oc
 annath hws fore orenum thingom/ Æn owan a bun-
 kanom skulo wara thry ſtoor hws/ Et fore ospakom
 diwrom ſom leonum oc biðrnom Annath fore ſpakum
 diwrom Thridhia fore mannum oc fughlom Oc vn-
 15. derſtanda ſome at hwart thera war op aff andro Æn
 th̄ thykker flæſtom likare ſanno/ at hwart thera
 thriggia war wt aff andro ſwa at mænne oc fugh-
 lane waro mællan diwrauna J andre ſidhonne owan
 bunkan war inganger oc dōr i archina/ oc i andre
 20. ſidhonne wæl hōght war windōgha lukt m̄ crifſtallo
 Oc ſwa war archen ſkapath all ſaman/ ſom nw ær
 hæſ ſaght aff
- S. 102. Æn ſidhan hon ær ſwa fulkomen/ tha ſkal iak
 lata flōdha watn ower iordhina/ oc fordærffwa alt
 25. th̄ kōtlikt liiff ær innan i wærlidinne vnder himpne-
 nom/ oc alt th̄ a iordhinne ær ſkal forfaras Vtan
 m̄ thik wil iak binda ſætt/ oc m̄ thinom ſōnom
 m̄ thinne huſſry oc m̄ thinom ſona konom Nw
 giordhe noe archena allom lundom ſom gudh hafdhe
 30. homum budhit Oc war archen i færdhom huzdradha
 aar/ oc æn nakath ſwa meer

Sidhan taladhe war herra til noe Gak in thw i
 archena oc m̄ thik the fiw som f̄r waaro optald/
 f̄r thy at thik hawer iak sunnith r̄twiſan i bland
 alla them ther f̄ddos i iordhrike Aff allom diwrom
 oc fughlom ther man ma æta ſkal thu taka in m̄ 5.
 thik i archena/ fiw aff hwario kyni badhe karlkyns
 oc ſwa qwinkyns An aff them diwrom man ma ey
 æta ſkal thu taka in m̄ thik/ tw oc tw aff hwario
 kyni karlkyns oc qwinkyns ther til at hwart ther
 maghe æn ðgxlas hwart epter finne natwro/ Oc war 10.
 th̄ ſkælikt at the diwrin ſkullo flere in takas ther
 optare ſkullo ðdhas Oc ær et odda aff them til at
 offra gudhi/ f̄r æn archen gawe ſtadh a th̄orro lan-
 de An thaghar æpter fiw dagha tha ſkal iak lata
 r̄ghna ſigher war herra ower iordhina fyretighi da- 15.
 gha oc fyretighi nætter oc ſkal iak ſtryka ſlæt aff
 iordhinne alt th̄ iak hawer ſkapt a henne Nw gior-
 dhe noe alt ſom gudh hafdhe honum budhith/ oc gik
 in i archena m̄ ſæ oc folke ſom gudh hafdhe ſkipath
 Angla th̄ænto til at f̄ra diwr til honum An war 20.
 herra b̄ddh oc noe mat at taka in i archena. m̄ ſik
 al̄ſkona f̄ddho vtan k̄tmat Thy at han war ekki lo-
 wadher fore noe flodh/ oc allom fughlom oc diwrom
 ſom m̄ noe waaro i archinne Oc ſkulom wi hæſ
 vnderſtanda tw thing aff diwrom Et at hwart diwr 25.
 æter tholkin mat ſom th̄ faar i ſyltinne Annath at
 gudh gaſſ ofpakom diwrom ſæmio ſina m̄llan ſwa
 længe the waaro ther ſaman ¶ Siæx hundradha aar
 war noe gamal/ tha han foor in i archena/ oc tho
 waro hundradha aar i m̄llan ſidhan han byriadhe 30.
 hona Oc hwath ſom ower ær th̄ r̄æknadhe ekki ſcrip-
 tin her eller annar ſtadh nakath ſmat vtan ſwa ſom

- gudh hafðhe fore faght Swa komo æpter fiw dagha/
 watn flodh ower iordhina Nw ær tha fiæxhuzdrath
 aar fidhan noe war fôðder aff mai manadh thes aar-
 fens tionda daghin thes maanatʒfens Tha lóftes all
 5. gruzdin i iordhinne fom watnen lópa vnder/ oc lópa
 frælsa op alla watʒ adhronar/ oc all ræghn skynn aff
 s. 103. himpnenom bradhnadho oc rængde ower iordhina sy-
 retighi dagha oc fyretighi nætter Then daghen wrak
 nõðhin noa til oc hans sônir oc thera huffrwr ganga
 10. in i archena. mʒ allom them diwrom oc fughlom oc
 fôðho fom fôr ær faght oc ôktos watnin oc lypte op
 archena hõght aff iordhinne Archen flót ower watnen/
 oc watnin mæktadhos ower mato ower iordhina/ Oc
 all bærgen vnder himpnenom wordho lukt vnder
 15. watnomen/ vtau paradiis/ thy at thʒ war reent aff
 them fwlo kôðlikom syndom ther flodhen kom fore
 Fæmptan alna thʒ ær waara niotighi alna gik watnen
 ower hõgxsto berghen/ Oc tha forfoors alt kôðlikin
 thing/ diwr mænniskior oc fughla/ oc alt thʒ liiff
 20. war i Oc allahanda thʒ gudh hafðhe skapt a iordh-
 inne Oc war noe enfamber epter aff allo iordhrike
 oc the ene mʒ honum waro i archenne/ oc swa gingo
 watnin ower iordhina halff annath huzdradha dagha
 ¶ Nw warkuznadhe gudh noe oc allo thy fom
 25. mʒ honum war i archinne oc læt blæsa mykith wæ-
 dher ower iordhina/ oc mintʒkadhos watnin/ oc
 tæptos ater watʒadhronar i iordhinne/ oc læstos ater
 skynn/ oc forbudhos ræghnain aff himpninom/ oc gingo
 watnin ater oc fram. til the fumo sin wtgang genom
 30. iordhina i wastra hawith/ fom ær ophoffs kælda at
 allom watnom/ oc togho watnin at skotna oc mintʒkas
 epter halff annath huzdradha dagha Nw stadbnar ar-

chen oc nimber stadli ower armenie landz bergh a
 siwnda manadhenom æpter siw dagha oc tiwghu thessa
 maanatzsens Sidhan gingo watnin oc mintzkadhos til
 tionda maanadhin A tionda maanath fôrsta daghin
 thes maanath / tha oppenbaradhos all høgxfsto fiællin 5.
 Oc fyretighi daghum ther æpter later noe op windôgha
 i archinne / oc sænder wt rampneu An han flôgh oc
 kom ekki ater / sidhan han sik at flita nakath diwra
 kôti i watnino Thy at han gat ey længer tholt widh
 kôtfastona Sidhan sænde noe wt duwuna Oc sidhan 10.
 hon fan ænga stadhana ther hon matte hwila sik pa /
 tha wænde hon ater til archinna / Thy at watnin
 gingo æn ower alla iordhina An noe rækker wt fina
 hand oc tagher in duwona til sik i archina / Oc biid-
 dhar thædhan fra siw dagha Sidhan sænde han wt 15.
 annan tiidh duwona / An hon kom ater at qwælde /
 oc bar en oliwo træ qwift i sinom mwnne Tha vn-
 derstodh noe at flodhen war forgangin oc biidhadhe
 æn tha andra siw dagha Til han sænde ater wt du-
 wona thridhia sin. oc kom ey mera ater til honum 20.
 Nw fôrsto aareno epter siax hundradha aar noa liifs da-
 gha fôrsta manath / oc fôrsta dagh thes maanatzsens /
 later noe bryta thakith aff archinne / oc sa at iordhen
 war all thôr oc tho thordhe han ey wtganga fôr æn
 waar herra budhi honum thz som honum bôdh in- 25.
 ganga Oc for thy bidhadhe han An en manath i ar-
 chinne An annan maanath / thz ær aff mai maanath /
 Epter siw dagha oc tiwghu thes maanatzsens tha wardh
 iordhen all genom thôr Tha taladhe gudh til noe
 Gak wt nw aff archinne thu oc thiin huffrv / thine 30.
 fôner / oc thina fona konor / all diwrin fughlane / oc
 alt thz krypa kan a iordhinne leedh wt mæ thik / oc

- gangen op a landith wæxen oc ókens Nw giordhe noe fom gudh bódh *honum* oc foor til land; m; allo fino fólghi/ oc giordhe han stort altara gudhi til he-dhirs oc tagher nw et diwr oc en fughel/ oc alt
5. thæs kyns fom æta matte oc odda hafde warith i archinne/ oc offradhe gudhi ower altarith brinnande offer Oc gudhi gat; wæl at hans offer Oc thottis *honum* fóter oc lofteliker hans godhwili/ oc taladhe gudh til noe Aldre skal iak hædhan fra forbanna ior-
10. dhizne fore mantzens skuld/ æn tho at hans kótlikt wit oc hugher ære nidherlwt til ilt; aff kranke natwro oc opsóddo Oc skal iak aldre fordarwa hwars mant; liiff fom iak nw giordhe Oc tagher waar herra vndan domadagh i twem ordhom Fórst fore thy/ at
15. tha wardher ekki iordhin forbannath vtan myklo ærlikare æn hon war fór Thy at tha wardher ny himil oc ny iordh Th; ær at fighia/ m; ærlikare skipilse/ æn the ære nw Oc ater m; thy At a domadagh tha fordarfwar han ekki alt mankónith fwa fom nw war
20. giort Oc fra thenna dagh fagdhe war herra skulo iæmlika ganga fædhe oc fkyrde kyld oc wærme/ winter oc fomar/ nat oc dagh

- S**idhan fignadhe gudh noe oc hans fónir oc taladhe til them/ Warin oc ókens oc fyllen iordhrike/
25. oc ware idher herradomber oc idhar ræddoghe ower all diwr oc ower alla fughla/ oc ower alt th; rórís a iordhinne Alle fiskane oc alt th; liwer skal wara idhur fódha Swa fom iak lowadhe adame fór yrter oc kaal Swa lowar iak idher kót/ tho likewæl vtan
30. blodh/ Hwa fom ater blodh/ tha skal iak hæmpna ower han/ oc war th; mæft forbudhit/ ther til at

man skulle rædhas mandrap oc dødhelika synder Oc
 sigher han thaghar epter Hwa som wtgiwter mantz
 blodh/ hans blodh skal wtgiwtas Hær maghom wi
 forstanda/ at wærlzins rætter ær komin wt aff gudz
 ræt Nw skal iak stadhga sagdhe gudh til noe miza 5.
 stadblika sææt til idher oc idhra affkømd/ oc til alt
 thz ther liwer mz idher/ oc wt ær gangith aff ar-
 chinne mz idher/ oc thz skal wara tekn til thæssa
 sææt Jak skal sætia en bugha mællan himil oc iordh
 then som wi kallom ræghnbogha/ Thz skal wara tekn 10.
 æ mædhan han synis Oc aldre mædhan han synis ep-
 ter thy som han ær wan wardher domadagher Oc
 thy sighia wise mæn/ at fyretighi aar fore doma dagh
 tha synis ekki ræghnboghin ¶ Nw waro the thre noa
 sønir/ sæm cham oc iaphet/ the wtgingo aff archinne 15.
 mz honum Aff thenna threm ðxfladhis alt mankønith
 sidhan i iordhrike Nw tagher noe at wærka iordhina
 oc plantar willa wiinqwista/ oc fik ther aff wiin/ oc
 drak sik drukkin oc kunne ey wakta sik i sæng oc
 kastadhos klædhe aff honum Nw fik cham hans son 20.
 som atte then son som heet canaan/ se fadhersins he-
 melik thing/ oc giordhe ther aff spot/ oc kalladhe
 til sina brødher til asyyn sæm oc iaphet/ the kastadho
 kaapo fore siin ðghon/ oc gingo awogha til sænga/
 oc breddo a sin fadher/ oc blygdhos at se sins fa- 25.
 dher blygdh Nw waknar noe/ oc vnderftaar hwath
 hans owerdhoghe son hawer giort/ oc talar til hans
 Forbannadher wardhe canaan cham son/ han skal wardha
 thræll sinna brødhra thræla/ Thz ær at sighia/ ey at
 enaft æft thu forbannadher canaan cham son/ vtan 30.
 thiin affkømd at rættom gudz dom Oc swa som iak
 hawer ey glædhi aff thik/ swa skal thu ey sa glædhi

- aff thinom sone/ a'n lowadher se gudh fore min son
 sam/ canaan skal wardha hans thræl Tha'th fulkomp-
 nas tha wars herra folk som kom aff sam the wuzno
 vnder sik chanaans land/ swa som nidhermeer sigx
5. Gudh gðre wiidha sagdhe noe iaphet slækt boe han
 mꝯ sam Thꝯ ær fulkompnath sidhan wi gingo til rætta
 tro mꝯ gudꝯ folke som kom aff sam Sidhan bo wise
 mæn i the hælge kirkio Sidhan lifdhe noe æpter
 flodhena thryhundredha oc fæmtighi aar/ Oc war al-
10. ler hans alder nihundredha oc fæmtighi aar oc si-
 dhan do han

- N**w ðgxlas mankõnith aff threm noe sðnom oc kom
 aff them siwtighi oc twa æter Fæmptan ætter aff
 iaphet/ thrætighi aff cham/ siw oc tiwghu aff sam/
15. oc skipto thæssa ætter wærlidina i thre lðter The aff
 sam komo byggia wærlidina swdher oc ðster/ oc he-
 ter then loten asia/ oc ær halff wærliden An the aff
 cham komo/ the byggia wærlidina wæster swdher/ oc
 heter thꝯ affrica/ An iaphet slækt hon ær wældigh
20. alt fra ðster nordher oc swa wæster Nw ðgxladhos
 the swa mykith/ at æn fðr æn noe do/ tha waaro
 kompne aff hans sðnom fyra thwfsand oc tiwghu oc
 hundredha mæn/ oc vtan konor oc barn An aff cham
25. fðrste konung i iordhrike oc kwskadhe mæn vnder sik
 mꝯ wald oc nõdligadhe mæn til at dyrka elden fore
 gudh/ oc læt brænna alla andra affgudha Tha giordho
 the i egiptolande sinom affgudh et waxkar oc
- s. 106. fylto mꝯ watne/ oc tha elden kom at karith/ tha
30. bradhnadhe waxith/ oc lop nidher watnith oc flykte
 elden Oc wordho sidhan egiptolandꝯ gudha dyraste

i landomin Noe fødde oc en son epter flodhina som heet ionitus/ han wardh mykin ma'stare oc spaaman/ swa frægher at nemrot foor til honum oc nam aff honum mang klok thing Thenne same ionitus han spadhe thry fræghasta rike Thz fôrsta skulle koma aff 5. cham slækt i babilonia Annath aff sê'm i greklände som alexander war Thridhia aff iaphet i room Oc sidhan nemrot vnderstodh thetta tha girnadhiss han at rikia/ oc wardh wældogher i babilon oc i aræth i arket oc i calampne 10.

Nw war tha et maal i iordhrike/ oc talar nw nemrot/ wi maghom rædhass at æn komber tholik flodh som war i wars forfadhurs daghum farom til oc byggiom swa høgghan stadh at høggesta tornith nalkas himpnenom/ allom thykte thz radh/ oc brændo leer 15. oc giordho tighel/ oc hafdhe thz for stenana Æn i thy lande hittis swa segh iordh/ at hona løfer enkte watn/ oc the iordh hafdho the for liim Thenne same nemrot war swa mykin daare at han trøste sik at wardha iæmwællogher i himpnenom som han war a 20. iordhinne Nw som the byggia fast oc stadhin wæxte mykin oc høggher Tha talar war herra til ænglæzna Seen hwilkez daara gærdh the gôra oc trøsta sik at fulkompna sin wilia Nw wiliom wi skilia them mz thy/ at ængin vndestander annars maal/ oc swa sik 25. hwar slækt sina tungo Tho hafdho the swa mykith giort lôr æn the skildos/ at mwrin war sâmpptighi alna bredher oc huzdradha alna høggher æn tornith si'lfst twæggia rafta høgghet breet nidhan oc miot owan/ æn stadzsens widhleker om kring war siæx- 30. tighi raster/ oc et thz wældogghasta watn ther i wærl- diinne ær l'op wt genom stadhin oc genom mwrana

- Hær sigher aff *sanctus gregorius* at the ære badhin iæmp ond at thænkiæ hwru tholikt matte gðras/ oc hurw tholikt matte nidherbrytas ¶ Nw talar scripten mæst aff sæm oc aff hans affkømd Thy at aff honum
5. fōddos patriarcha oc prophete/ oc gudʒ son siælwer hælghe konunga oc apostoli Sæm fōdde son oc kalladhe arphaxat/ oc sidhan lifdhe han sæmhundredha aar/ oc fōdde flere sōnir oc dōtter Nw lifdhe arphaxat sæm aar oc thrætighi oc fōdde son som het
 10. sale/ oc sidhan lifdhe han thry aar oc thryhundredha/ oc fōdde flere sōnir oc dōtter Nw lifdhe sale sæm aar oc thrætighi oc fōdde eber/ oc sidhan lifdhe sale thry aar oc fyrahundredha oc fōdde flere sōnir oc dōtter Nw lifdhe eber fyra aar oc thrætighi oc fōdde phalech/ oc sidhan lifdhe eber thrætighi aar oc fyrahundredha oc fōdde flere sōnir oc dōtter Phalech lifdhe thrætighi aar oc fōdde reu/ sidhan lifdhe phalech nio aar oc twhundredha oc fōdde flere sōnir oc dōtter Reu lifdhe tw aar oc thrætighi/ oc fōdde
 20. saruch/ sidhan lifdhe reu siw aar oc twhundredha/ oc fōdde flere sōnir oc dōtter Saruch lifdhe thrætighi aar/ oc fōdde nachor/ oc sidhan lifdhe saruch twhundredha aar/ oc fōdde flere sōnir oc dōtter Nachor lifdhe nio aar oc tiwghu oc
 25. fōdde thare/ sidhan lifdhe nakor xix aar oc hundredha oc fōdde flere sōnir oc dōtter Thare lifdhe siwtighi aar oc fōdde abram/ oc nakor oc aaran/ Aran fōdde lot oc sidhan do aran/ fōr æn hans fadher thare/ thy at han wardh brænder for then skuld/ at
 30. han wille ey dyrka elden for gudh Abram oc nakor giptos/ oc het abrams kona saray/ oc nachors kona mælecha

mæleha arans dotter thera brodhers/ thy at thz war lowath aff gudhi til at ðkia, mankðnith/ An faray matte ekki barn fódha Nw taker thare sin son abram oc sin sonason lot oc faray sina sonakono/ oc far bort m3 them aff caldea lande/ for thy at the skullo an- 5. tiggia dyrka elden eller siálwe brinna/ eller fly landith Oc komo til aran i canaan land oc bygdho ther oc ther do thare sidhan han hafðhe lifwath fæm aar oc twhundradha

Nw talar gudh til abram Far bort aff thino fæ- 10. dherne oc aff thinne slækt oc kom til thz land som iak skal wifa thik/ oc ther skal iak gðra thik wældoghan/ oc thina affkðmd mykla oc starka/ oc skal iak giwa thik minna signilse/ oc gðra thik mykith fra'ghan/ oc skal thu wardha wælsignadher/ iak 15. skal tala wæł til thik/ oc alla slækter skulo ðnskia sik tholkin framgang som thu skalt fa oc thiin ææt Nw færðhas abram som gudh bðdh honum/ oc loth hans brodherfon m3 honum/ oc faray m3 allo thy them tilhðrdhe fæ oc folk oc ałskona god3/ oc foro 20. langt i canaan land alt in til sicheu til en wænastan dall oc bæłstan som war i landeno Oc tha war chanaan slækt wældigh i thy landeno oc heet landith aff honum chanaan Tha tedhis war herra abram oc taladhe til honum Alt thetta land skal iak giwa 25. thinne affkðmd Thz ær nw thz hæłgha land Tha bygdhe abram op gudhi altara som honum tedhis oc kalladhe aa hans nampn/ oc foor æn fra'mmermeer thædhan/ til et bergh nær betal stadh/ oc satte ther hws op/ ðstan at betal/ oc wæłstan at hayborg/ oc 30.

- bygdhe oc ther altara gudhi oc kalladhe a hans namn
 Thenne same abram/ han hitte fulkompnelika a gudþ
 ra'tta tro/ at dyrka fannan gudh/ oc kom bort alla
 willo aff sinne æt Han war then klokaſte mæſtare a
5. himpna gang oc fool oc ſtia'rnor Sidhan bygdhe han
 oc æn fræma'rmeer ſwdher i landith Ther æpter wardh
 s. 108. oaran i landeno/ oc foor abram mþ allom ſinom bo-
 ſkap tha'dhan oc i egipto land Oc a them wægh ta-
 lar han til ſaray Wi komom her i hedhit land/ oc ære
10. her odygdhelike mæn/ oc fa the thþ wita at thu æſt
 miin kona/ tha dræpa the mik/ thy at the akta ænga
 ſynd vtan hoordom Thy ſkal thu gðra ſwa wæl. oc
 ſighia at thu æſt miin ſyſter/ eller dræpa the mik
 Nw komo the i egipto land oc gaff gudh them my-
15. kla nadher fore pharao konunge/ Oc ær pharao al-
 mennelikt konungx namn i thy lande/ oc gðmde
 tho gudh ſaray vtan ſynd/ oc læt konungin giwa
 them mykin koſt oc gotþ Oc foro tha'dhan wæl aff
 landeno
20. **N**w far abram aff egipto lande mþ allom ſinom
 boſkap oc hionom oc komber ater til then ſtadh
 fom han haſdhe fðr - altara giort mællan betal ſtadh
 oc hayborgh oc kalladhe ther a wars herra namn
 J them tima war abram mykith riker i gull oc ſilff
25. Oc hans brodherſon loth war oc ſwa riker i alþskona
 fa' at the ſingo ey badhe rwm at boa ſaman i lan-
 deno/ oc wardh opta mykin deela mællan thera ſwena
 Nw talar abram til ſin brodherſon Engaledhis ma deela
 wara mællan thik oc mik eller waara ſwena/ thy at
30. wi ærom ſwa ſkyldo Se hwart alt rikith ligger fore
 thinom ðghom/ Wil thu wælia thik at byggia a thina

winstro hand/ tha wil iak ganga a hõghro hand
 Wil thu oc walia a hõghra hand tha ganger iak
 iæmpgærna a winstro hand Tha thænkte loth oc
 skodhadhe at bætzst war landith widh iordan thy at
 ther war tholikt som paradiis/ oc egiptoland widh 5.
 fagor för æn war herra sænkte nidher sodomam Oc
 walde sik loth oc boa i sodoma oc swa skildos the
 at frænder Abram bodhe ther som han bodhe för
 Æn loth bygdhe widh iordan i sodoma Æn the mæn
 som bodho i sodoma waro fwlaste mæn oc offmykith 10.
 syndoghe fore gudhi Nw sidhan the waaro skilde at
 fadherbrodhorin oc brodherfonen Tha talar war herra
 til abram Lypt op thiin õghon oc skodha gõrla aff
 thenna stadh som thu stander nw innan badhe nordher
 oc swdher/ õster oc wæster/ alt thz land ther thu 15.
 feer mz thinom õghom oc thu kan rækna mz hughe-
 nom/ mællan eufraten paradiis flodh som løper genom
 babiloniam/ oc nilum som løper genom egipto land/
 skal iak giwa thik oc thinne affkõmd æ mædhan
 wærliden stander Hær kallar waar herra abrams sø- 20.
 nir alla them som rætta tro hawa til gudz oc hawa
 godha sidhi Oc ær thz sant at the ægha thz hælgha
 land æn i dagh æn the wilia eghna thz oc wæria S. 100.
 Nw ma man se at thz ær got at skipta wæl widher
 sin win oc frænda/ mædhan gudh gaff honum swa 25.
 mykith/ oc swa riikt land enom bonda Sidhan han
 skipte swa wæl widher sin brodherfon Oc tho giwer
 han æn bætre lõðn allom them som han giwer hime-
 rike fore wæl giort Nw talar waar herra æn meer
 til abram Thiin affkõmd hon skal wardha swa mykin 30.
 at tale som mwlden ær i iordhinne Thz ær at sighia/
 at hon skal wardha otalik Stat op oc gak ower alt

- rikith a længd oc bred / thy at thz skal iak giwa thik Sidhan flutte abram fina fæto oc bygdhe i enom faghrom dal mʒ threm bróðhrom som swa heto / mam-bre aner oc æʃkol i them stadh som heter ebron / ther
5. som adam ær iordhadher oc flæste patriarche / oc siæl-wer gudʒ son / oc ther som domadagh skal wara / oc ther giordhe abram altare gudhi

- I**them tima ther abram bodhe i ebron tha wardh
10. **I**missæmia mællan nio konunga om kring han swa at fæm striddo mote fyrom Thæsse waaro fyre annau wagh amrapheel aff fennar som i babilonia ligger oc arioch som war konunger ower ðiana i hawino / kodorlaamor konunger aff emæth / oc tadal konunger ower chanaan Oc annau wagh waro the fæm / ba-
15. ran konunger aff sodomis. oc barfa konung aff gomorra / oc fennaab konung aff adama / oc sensebær konunger aff syboim / oc konungin aff seghor Thæsse fæm konunga hafðho thiænt tolf aar mʒ ʃkat vnder kodorlaamor konung / oc thrættanda aarith gingo the
20. aff honum / oc for thy stridher kodorlaamor opa them mʒ threm konungom som fôr ære optalde / oc môtto i thy segho landeno / ther all iordhin war thz seghasta liim widh sodoma oc striddo Ther flydho the fæm for fyrom / oc the fyre som ʃigher wunno togho alt
25. thz gotʒ som i sodoma oc gomorra war / oc fangadhio alla rikasta mennena / oc wardh tha fangin loth broðherfon abrams An en hans swen kom vndan oc sagde til abraham An iæmpskyt som abram hórdhe sin broðherfon wara fangnan tha ræknadhe han oc hærklaðde
30. fina hwardagx swena / adhertan oc thryhundradha / oc fins næsta granna / mambre aner oc æʃkol oc thera

swena oc fylkto thriflikia æpter fyrom konungom / oc
 hitte a them widh ena kælðo som heter dan / oc aff
 henne kallas iordan / oc kom oppa them om nattina
 m̄ thræskiptom hær oc slo them sigher aff / oc ælte
 them alt til damascum / oc sôrdhe ater i gen alt th̄ 5.
 folk oc fæ oc got̄ som the hafdho gripith / oc tha
 kom han ater heem gen iordan / tha môtte honum
 konung aff sodoma som sôr hafdhe rympt / oc beddes
 aff honum fangana lidhugha / oc bôdh honum got̄ith 8. 110.
 fræfst alt th̄ han hafdhe aterfangith Abram swaradhe 10.
 honum swa Jak lœpter mina hand til gud̄ som ægher
 badhe himil oc iordh at aff allo thy ther thu atte
 wil iak ey halda fra halfmughino oc til hofonar / Oc
 ey skal thu th̄ hawa at sighia / at abram ær riker
 aff thino / th̄ tagher iak tho vndan som swenane aato 15.
 a wæghenom oc swa mykith som them brôðhrom bôr
 til bytning aner eskol oc mambre oc thera swenom
 M̄ thæffo kænir os abram / at wi skulom ey ofmy-
 kith wart ærwodhe mæta widher waar win / oc at
 wi skulom giwa waart oc ey annars Nw môtter ho- 20.
 num oc annar konunger melchiffedeç som war badhe
 konungir oc gud̄ prester oc biskoper oc han hafdhe
 sitit i fridhi i the refo / oc han hawer oc ther nampa
 aff / at han war ræt wifo konunger oc fridher Han
 war konunger aff salem som war sidhan callath ihe- 25.
 rusalem aff salomon wijfa Thenne same konunger oc
 prester han offrædhe gudhi fore then sigher som han
 gaff abram wiin oc brôdh / oc teknadhe th̄ signadha
 offer / som the hælgha kirkia offrar nw fannelika wars
 herra likama oc blodh vnder wiins oc brôt̄ smak oc 30.
 liknilse Thenne same melchiffedeç han war sæm son
 noe swa gamal. Oc sigher sanctus paulus apostolus /

at man hitter ey hans fadher oc ey hans modher / oc han teknaŕ gudꝫ ſon ſom ængin hawer fadher i iordh- rike oc ænga modher i himerike / oc thy offrædhe han oc ſlikt offer *Æn abram offrædhe honum* tionda
5. aff allo thy ſom han haſdhe fangith

Sidhan thetta war giwith oc abram monde warla *S*rædhas ſtarka owinir fore ſwa diærwa gærning Tha talar war herra til abram / Wyrðh ey rædhas / iak taker thik vnder mina wærn / oc iak ſkal wardha
10. thik otalika mykin lôn *Abram ſwarædhe gudhi Herra* gudh / til hwars iættar thu mik oc minne affkômð land oc rike / mædhan thu wil ey giwa mik ſon / oc mins brytia ſon mon wardha min arwe Tha ledde gudh abram wt a markena / oc talar til *honum* /
15. Skodha himil oc tæl ſtiærnor / æn thu format / iæmp- mykin wardher thiin affkômð Oc ær thꝫ mærkeliht at war herra likædhe fôr hans affkômð widh ſand oc muld / oc nw liknar hau them widher ſtiærnor Oc ær thꝫ fore thy / at ſwa ſom the waro hans likam-
20. like ſônir ſom aff hans likama fôddos ſwa ære oc alle the hans andelike ſônir / ſom fôlghia hans tro / Oc for thy likas iwdha ſom waro hans likamlik affkômð widh ſand oc muld / *Æn. godhe criſtne mæn* likas ſtiærnom *Æn abram* tror fulkomplika allo thy gudh
25. iætte *honum* oc thakkar gudhi at thꝫ ær alt rææt oc
s. 111. wærdhſkyllokt ſom han hawer iættath oc talar æn til abram Jak ær then wældhoghe gudh ſom ledde thik wt helbrigdho aff caldea landꝫ elde ſom thin brodher war brænder / thy at iak wille giwa thik at eghna
30. alt thetta land *Æn abram* iæſwadhe enkte om gudh- lika ſæznind / oc wil tho wita naar / oc hwilka lund

thetta skal fulkompnas / oc sigher swa til gudþ Herra
 gudh wiifa mik thetta / hurw iak skal wardha wæld-
 dogher ower thetta land / eller miin affkõmd / Tha
 bõdh war herra at abram skulle offra alyskona fa oc
 diwr Oc sidhan abram hafde swa giort / oc laght 5.
 hwart sik / tha slughu nidher adhughe fughla / oc
 willo flita offrith An abram wardha thz for them Oc
 sidhan ther qwældadhis / tha siõll mykin ræddoghe
 ower abram / myrker skugge oc antzstygger / oc kom
 en rõft til honum Nw skal thu wita at thiin affkõmd 10.
 skal wardha wtlændis fyra hundradha aar / oc andre
 mæn skulo wardha wældoghe ower them oc thrængia
 them mz mykith ærwodhe An iak skal tho hæmpnas
 thera / oc skulo the thædhan wtganga mz myklo gotze /
 oc eghna thetta land / æn thu skal længe liwa mz go- 15.
 dhom fridhi oc fara til hælgða manna tha thu dõðr
 An aff siærdha manna eller aff sæmpta skal thiin slækt
 ater hiit koma / oc wardha wældigh Thy at thesse
 mæn som her nw boa i landino hāwa ey æn swa my-
 kith syndath / at the skulo sör mista sit land An si- 20.
 dhan qwæld war / tha war mykith myrk oc rökogher
 elder / oc gik brinnande elder mz offrith Oc tekna-
 dhe thenne elder oc swa the onadhoghe fughla alla
 the genwærdho som abrams slækt skulle fa sör æn
 hon wordhe wældigh An the syrahundrath aar the 25.
 skulo ræknas fra thy / at ysaac abrams son war söd-
 der oc æn ganga ower sæm aar / Oc ær swa at vnder-
 standa Swa langan tima leedh fra thy ther ysaac
 war södder oc til thz aar hans slækt war wældigh
 ower thz hælgða land An myklo skæmbre time war 30.
 then ther the thiaento pinlika i egipto lande Thz sigx
 oc hær at aff siærdha mæn / oc annaz stadh aff sæmpta

- manne skal hans slækt wardha wældigh i thy lande
 Thz skal swa vnderstandas Fra thy at tolf patriarcha
 komo til egipto land at wara/ oc til thera slækt
 kom ater i gen til thz hælgha land/ oc ær thz swa
 5. sant At leui som war en patriarcha han fódde chaat/
 Chaat fódde amram Amran aaron Aaron fódde elea-
 zar/ Eleazar fódde phinees An chaat foor i egipto
 land mʒ *finom* fadher/ oc war swa han then wæghin
 a fiærdha man Oc iudas annar patriarcha han fódde
 10. phares Phares fódde esrom Esrom fódde aram Aram
 fódde aminadab Aminadab fódde [nafon] Phares foor
 s. 112. i egipto land mʒ *finom* fadher An nafon hæn war
 höfðhinge/ tha the foro ower til thz hælgha land
 Nw a thenna dagh sæste war herra sæst widh abram
 15. oc sigher til *honum* Jak skal fannelika giwa thinne
 affkómd alt thz land/ ther ligger mællan korolabel
 widh egipto land/ oc eufraten som lóper ginom ba-
 bilon/ oc all the land ther thæssa slækter boa nw in-
 nan Cunei Cenecei Cetemonei Cerei Gerezei Raphaim
 20. Amorei Cananei Gorgosei Gebuzei

- N**w sidhan farai hörer at gudh hawer swa mikla
 glædhe iættath *finom* bonda oc hans affkómd/ oc
 thykker nw omatens illa .at hon ma ey son fódha/
 oc wil tho ængeledh at han miste son eller arwa Oc
 25. æpter thy som then hælghæ ande lowadhe henne oc
 rædh Tha talar hon til sin bonda Thu thórfst ekke
 thankia at iak fódðer barn meer Oc ty wil iak at
 agar fódhe os badhom barn Abram vnderstander/ at
 then hælghæ ande hafðhe thz lowath oc radhit oc aff-
 30. lar nw son mʒ agar Jámskyt som thiaʒnista qwinnan
 wiste at hon war óken mʒ fins herra barne/ tha

forfmadhe hon fina frw An faray giter ey thz tholt
 oe talar til abram Thu gðr mik oræt / oc wardhe
 gudh domare mællan thik oc mik / thy at thu thol /
 at miin thia'nifta qwinna hawer mik forfmadha Abram
 fwaradhe hezne Thiin thia'nifta qwinna ær i thino wal- 5.
 de / oc ær thz thit fiælfis wald at hon thik forfmar /
 gðr widh hona fwa fom thu wilt Nw gðr faray har-
 dhelika widh agar / fwa at hon giter ey widher tholt /
 oc flyyr vndan An wars herra ængel finder hona i
 ðdhkninne mællan egipto land oc thz hælgða land / 10.
 oc talar til henna Hwadhan komber thu eller hwart
 wil thu Jak rymer fagdhe hon fore minna frw faray
 wredhe Tha figher ængelin til henna Thu skal ater
 ganga oc ðdhmiwka thik vnder thinna frwo wald /
 oc skal thu fôdha then fon fom thu æft nw mædher / 15.
 oc skal aff honum koma mykin flækt oc han skal
 wardha en grymber kotkarl / han skal wardha a moot
 allem mannom oc alle mæn mote honum / oc kring
 om fina brôdher skal han sætia fin tiæld Oc ær thz
 at vnderftanda aff hans flækt fom ære faraceni / fom 20.
 mz rætto skullo heta agareni Oc fwa kallar them
 dauid i pfaltarenom An the kalla fik fiælfwe farace-
 ni / ther til at the ære fwa myklo wærdoghare / Oc
 ær thz fant at faraceni æn i dagh byggia ekki stadh-
 lika enom stadz / vtan fara mz fampnadhóm om landen 25.
 mz fæ oc folke konom oc barnom / oc ære nw yffrith
 grymme wardhne fwa fom ængelin fpadhe Methodius
 feriwadhe oc aff them / at the skulo winna wærlidina
 draþa prefter oc fowa mz konom i hælgðom stadhom /
 oc binda fina hæfta oc fæ widh hælgða mazna grawa / 30.
 fore theru criftna manna fynda faker / Som fanctus
 paulus ferizwar aff J fidherfto daghom skulo wardha

- fiälffgodhe män/ swa at the aljka meer jin hedher
 ən gudʒ Oc skal thera wald winnas ower wärldina
 nio aar oc fyretighi Mādhan əngelin taladhe widh
 agar/ tha fa hon wars herra fərdh i eno hwəffo
5. wədhre/ oc ther aff kalladhe hon the kəldona som
 hon stodh widh liwandis oc seandis Oc sagdhe swa
 Səl ər iak/ thy at iak feer then ther mik fa nadhe-
 lika Sidhan fōdde agar jin son/ hema at jinna frwo.
 oc kalladhe han ismael. Siəx aar oc attatighi war
10. abram gamal tha ismael fōddes
- Oc sidhan han war nio aar oc niotighi tha
 thedlis honum war herra ¶ Oc talar swa til abram
 Jak ər alʒwaldhogher gudh/ thu skal ga əpter mi-
 nom wilia/ oc wara fulkommīn i minne thiənist Oc
15. iak skal stadhlīka fətia mina fəət məllan thik oc
 mik oc ōkia thina fləkt otalika mykith Abram thak-
 kadhe gudhi oc falder honum til fota swa langar som
 han war a fit ənlite War herra talar ən meer til
 abram Swa som iak ər ewerdheliker gudh/ swa skal
20. miin fəət wara ewerdhelika mʒ thik/ thu skal war-
 dha marghra fləkta fadher/ oc skal thu ekki heta
 meer abram/ vtan abraham/ thy at iak hawer ski-
 path/ at thu skal wardha margha fləkta fadher/ oc
 swa thydher oc nampnithr Jak skal lata wəxa thik
25. otalika mykith oc skal iak fətia thina aminnilse wi-
 dherla om wärldina/ oc konunga skulo fōdhas aff
 thik/ oc iak skal skipa mina fəət məllan thik oc
 mik oc məllan thinna affkōmd ə mədhan een liwer
 əpter en mʒ ewerdhelike fəmio oc iak skal wara thin
30. gudhi oc thinne affkōmd epter thik/ Oc iak skal giff-
 wa tik oc thinne fləkt epter thik Thʒ landh som thu ha-
 wir warith i nw/ oc alt chanaan land til ewerdhe-

lika ægho / oc skal iak wardha thera gudh Tha fagdhe
 gudh ater til abraham / Oc ther fore skal thu gōma minna
 sæt oc thiin affkōmd / æ mædhan en liwer æpter en
 oc thz ær miin sæt som i skulin gōma mællan mik
 oc idher oc thinna affkōmd epter thik Nw swa som 5.
 gudh hafðhe giwith adame budhordh / oc thaghar han
 wardh olydhogher gudhi / tha kände han olydhno aff
 finom likama oc swlan kōtzsins losta Swa wille oc
 han nw giwa abraham annath budhordh / ther kōtith
 hafðhe pino aff / oc wordhe swa mykith hælder ly- 10.
 dhoght siælinne Oc bōdh at hwart thz swen barn som
 i hans slækt fōddes / skulle tagha thæskyns pino tha-
 ghar oppa sin likama / Attunda dagh sidhan thz fō-
 dhis / for thy at æ mædhan hans slækt thiaente en-
 samptom gudhi i himpenom / tha wille oc gudh at 15.
 hon waare kaend aff allom slæktom / oc blandath ekke
 mz androm slæktom mz giptomaal / mædhan hon skulle
 wara swa længe utan landz i bland mz hedhnom man-
 nom / Thy wille oc gudh særdelis / at the slækt ware
 oblandath mz androm / thy at gudz son skulle aff 20.
 henne fōdhas Nw talar æn war herra fræmmmer
 til abraham Saray thin huffrv / hon skal heta fara /
 for thy at saray thydher swa mykith som min frwa /
 æn fara enfamith thydher frwa / oc tekmar thz om-
 skipte swa mykith at hon skal ey at eno wara frwa 25.
 ower ena slækt / utan hon skal wara frwa swa ower
 ena slækt som ower andra Oc aff henne fagdhe war
 herra til abraham Jak skal giwa thik son / som iak
 skal giwa minna wælfighnilse / oc skal wardha mæk-
 togher ower margha slækter / oc konunga mange 30.
 skulo fōdhas aff honum Jæmskyt fiōl abraham gudhi
 til fota oc lo ælder i sino hærta / oc iæwadhe enkte

- om oc fagdhe Hwa matte thz thænkiæ / at abraham huzdradha aara gamal oc fara niotighi aara gamul matto fôdha son Thz ær at fighia / aff natwriane ware thz ekki waanlikt / æn gudhi ær alt môghelikt
5. An thz wardhe thin wili at ifmael matte oc liwa mz thinom nadhom War herra swarar honum Sara skal fôdha thik then son / fom thu skal kalla yfaac / Thz ær at thydha glæddhi Thy at swa fom thu wart nw gladher / swa skal han wardha thik at mere glæddhi /
10. oc mz honum skal iak halda mina fætt oc lowan / oc ewerdhelika mz hans epterkömpd Ower ifmael skal iak oc hõra thina bõn Jak skal honum giwa miza fighnilfe / oc skal han wæxa i mykla slækt Tolff her- toggha skulo aff honum fôdhas / oc skal hans slækt
15. wardha wældigh / æn mina lowan oc fætt skal iak halda widh yfaac Oc hans slækt skal heta thiin slækt / æn sidhan fa han ekki meer waar herra i thy sinne

- S**idhan tedhis war herra abrahame i them sama dalenom / ther han bygdhe mz inambre oc hans
20. twem brôdhróm / swa fom hetast war a daghenom oc han sat fore sinom dwrom / oc swa fom han lópte op siin ôghon / tha syntos honum thre mæn hart nær honum Jemfkôt lop han mot them oc lwtadhe them oc fagdhe Hærra æn iak ær thin win / tha far ey bort
25. ower thin swen Jak skal hænta watn oc twa idhra fôter / oc hwilin idher vnder skugganom af træno Jak skal hænta brôdhi oc skulin i æta oc styrkia idhert mæghin oc sidhan ganga Jak weet at for thy komin i hiit til idhan swen J tha'sso kænir os abraham
30. godhan sidh oc rætta tro Godhan sidh mz thy / at han gaar wal gen gæstom / oc ey at eno at han læner

herbærghe / vtan han biwdher them mat / Oc teknar
 ther mꝝ at gudh skulle at manne wardha Nw skyn-
 dar abraham til fara herbærghe oc biwdher henne
 lata gōra renasta brōdh oppa glōdherna aff thriggia
 lewa miōl / æn han lōper mædhan til sinna fæhiordh 5.
 oc tagher ther en mōraftan kalff / oc aldra hætꝝstan
 oc sik fwenomen at fiwdha han skōt Sidhan redher
 han brōdh mꝝ smōr oc kalwa kōt oc mielk oc fatte
 for them / oc stander han oc thia'nar them vnder træno
 Nw tala the widh bordh til abraham / hwar ær fara 10.
 thiin huffrv Han swaradhe / Hou ær i herbærghe /
 Thy at qwinde skal ekki widha fram koma Æn tala
 the til honum Jak skal ater koma til thik a iæm-
 langa dagh / oc skulin i hion æn badhin tha liwa
 hilbrigdho / oc skal fara tha hawa son Æn fara gō- 15.
 mir at gōrla hwath the tala oc thykker lōghlikt at
 thera ordhom / thy at thōn hion waaro badhin gamul /
 oc war hon komin ower then alder som qwinnor sō-
 dha barn / oc for thy leer hon lōnluka / oc figher
 widh sik Sidhan iak ær gamul / oc min herra ær 20.
 gamal karl / skal iak æn plægha likamens losta Tha
 talar gudh til abraham Hwi mozde fara le oc iæwa
 om at hon skal gamul sōdha barn / oc tror ey hæl-
 der at gudh ær wældoghare æn natwren / Æn swa som
 iak sagdhe swa skal wardha Thenne same dagh an- 25.
 nars aars skal fara hawa son Sara thordhe ey widher
 ganga at hon lo / æn war herra sannar thꝝ oppa hona Nw
 ær her tw mærkelik thing Eet at ængla tedhos a wars
 herra weyna / oc kallar abraham them sin herra Thy
 at then hedher weter man enom herra / som man we- 30.
 ter hans budꝝskap Oc thy tala oc ænglane aff gudh-
 liko walde Jak skal koma thiit eller gōra thꝝ Æn thre

- teddos ther mȝ eno gudhliko walde / oc tekna som
 faght ȝr enna gudhlika natwro wald / oc thre perso-
 nas Anglane ȝre oc ey synlike aff sik sia'lwom / thy
 at the ȝre andelike / vtan tha ther gudh sȝnder them
5. at tala oppenbarlika hans ȝrende til manna / tha sȝkapa
 the sik mantȝ liknilse / badhe a lima luzd oc ȝnlitis /
 oc klȝdha Oc sȝkapa the sik tha liknilse aff wȝdhre /
 oc gȝra thȝ sȝwa thiokt at thȝ licas epter thera wilia
 Swa som wi seem / at solen sȝkapar sȝkyyn hȝlȝft ȝfter
10. om morghonin / oc wȝster om qwȝlden oc myklo
 fulkompnare An thera aata war ekke annor vtan at
 the syntos ȝta / oc la'to thȝ annars stadȝ koma / sȝwa
 at mȝn sȝagho thȝ ekke thiit som the willo Oc sȝwa
 sȝkulom wi vnderstanda aff ȝnglom hwar som the teas
15. Nw sȝidhan the sȝtodho op fra bordhe / tha gingo the
 sin wȝgh / oc abraham sȝlȝgdhe them Oc a wȝghenom
 talar war hȝrra til ȝnglanna Jak ma ey wȝl lȝna
 fore abraham thȝ som iak hafdhe aktat at gȝra / mȝ-
 dhan han skal wardha sȝwa wȝldogher mȝ mik / at
20. aff hans askȝmd sȝkal all wȝrlden wardha sȝgnath
 Thȝ ȝr at sȝghia Aff ihesu *christo* gudȝ sȝone / som
 wille sȝȝdhas aff hans sȝlȝkt Oc weet iak sȝagdhe war
 hȝrra / at abraham sȝkal biwdha alle sinne affkȝmd
 liwa gudhlika / ther til at iak sȝkulle alt thȝ fulkompna
25. ther iak hawer *homm* iȝttath / oc sȝigher nw war
 hȝrra sin wilia oc sȝit ȝrinde Oppenbarlika sȝynder so-
 doma sȝtadher oc gomorra ȝre alt offmykla / oc thera
 sȝynd ȝr sȝwa thung at iordhin sȝkal sȝiwnka vnder henne
 Nw wil iak oppenbara hȝr nidhre i iordhrike thera
30. sȝynd oc talar gudh Epter thy som en domare ma
 ȝngin mau dȝma / sȝȝr ȝn han ȝr wunnin thil the
 sȝak fore flerom mannom ȝn tho at domarin weet sa-

kina mȝ honum Nw wānda aṅglane sin wāgh til fo-
 domam An abraham stander fore warom herra oc ta- S. 116.
 lar til honum Min herra skal thu fordarwa badhe sa-
 man rātwisan oc syndoghan / oc an ther finnas sām-
 tighi rātwise mæn i stadhenom / skal thu ey hælder 5.
 spara allom syndoghom fore sām tighi rātwisa an for-
 darwa sām tighi rātwisa mȝ them syndogho / aldre
 wardhe thȝ thiin gārning / at tholkin dom take rāt-
 wiis som syndogher aldre ma thu then doom dōma
 thu ther dōma skal alla mænnina Abraham wiste wæl 10.
 at hans brodherfon loth han war ofkyllogher aff them
 fwlo scdome syndom / oc swa trōste han at nakre flere
 waro / oc wille gernā hiælpa stadhenom oc særdelis
 finom brodherfon War herra hōrdhe hans bōn oc iæt-
 homm at stadhen skulle standa / an ther waro sām- 15.
 tighi rātwise mæn Abraham dirwis an at tala til
 wars herra oc figher An skal iak en tima tala til
 thik min herra / tho at iak ær mold oc aska oc
 owerdhogher fore thinom dōghom / Hwath an sām
 mannom wardher affaat i sām tighi / wil thu spara 20.
 stadhenom fore sām oc fyretighi War herra iæt-
 tar honum at stadhen skal standa fore thera skuld an ther
 ære sām oc fyretighi rātwise mæn An dirwis abra-
 ham at tala fræmermeer til wars herra / oc spōr
 hwath waar herra wil hawa giort / an ther ære fyre- 25.
 tighi rātwise mæn / oc ekki meer War herra iæt-
 tar honum at stadhin skal standa / an the finnas An talar
 abraham oc halla ræddelika oc figher Wardh ey wre-
 dher min herra / an iak talar an Hwath an ther
 hittas thrætighi rātwise Tha skal iak figher waar herra 30.
 ey fordarwa stadhin for thera skuld Mædhan iak togh
 til at tala saghdhe abraham tha skal iak fræmermeer

- tala til min herra Hwath æn ther hittas tiwghu ræt-
 wife Tha skal iak figher war herra for thera skuld
 ey forkoma stadhinom Æn talar abraham Jak bidher
 thik min herra ower all hælghon/ at thu wardh ey
 5. wredher minom ordhom/ Hwath æn ther finnas tio
 rætwife mæn Fore thera skuld figher war herra skal
 stadhen ey forfaras æn the finnas Nw tagher abraham
 orloff/ oc ganger hwar fina ledh oc wiste war herra
 wæl/ at ther war engin rætwiis vtan enfamen loth
 10. brodherfon abrahams Oc ma hæ'r mærkias/ at ther
 ær margher ofkyllogher/ ther tho ær ey rætwiis Thy
 at i them stadh waro swa mang hundrath barn som
 aldre giordho the fwlo synd Æn rætwisom manne hõ-
 rir til/ ey at enaft halda sik aff ondom gerningom/
 15. vtan oc gõra mykit got/ oc tha ma han hælpa ba-
 dhe sik oc androm

- N**w komo twe ængla til sodomam at qwælde. oc
 loth siter i stadysins port fore them/ oc iæmskyt
 stander han op oc ganger gen them/ oc lwtar them
 20. diwpt/ oc biwdher them til hærbærghis/ thy at thz
 hafdhe han nwmith aff sinom fadherbrodher/ at sitia
 s. 117. i port at qwælde/ oc biwdha wæghfarandom mannom
 til herbærghis Oc thy at the sagnadho wæl mannom/
 thy kom oc gudh oc godher ængel til them Nw ma
 25. nakar spõria huru thre ængla waro m; abraham oc
 twe komo fram til sodomam Oc ma hæ'r swaras til
 At ængla waro m; abraham/ badhe m; gudhliko wal-
 de/ thæs hælgha faders/ oc swa m; gudhliko witi
 thæs hælgha sons/ oc swa m; gudhlikom nadhom
 30. thæs hælgha anda Æn til sodomam komo twe m;
 gudhliko

gudhliko walde oc witi/ oc ey m̄ nadhom Nw lata
 ænglane som the wilia ængaledhis thiggia hans budh/
 oc lysa ther m̄ hans godhwilia meer/ at han nõdhgar
 them til herbārghis/ oc ledher them in i sit hws oc
 redher thera mat An the mæn ther boa i stadhenom 5.
 waro fwlaste mæn i sinom lifsnath/ oc plæghadho gõra
 the gærning/ onatwrlika m̄ mænnom/ oc aldra hælyst
 gæstom som natwrin kænner gõra m̄ qwinde Nw for
 æn loth oc hans geste foro at soflwa/ tha kom hwar
 man i stadhenom bodhe vnger oc gamal/ oc badho 10.
 loth wtgiwa sina gæste til oærlika synd Loth lykke
 ater dõr fore them/ oc tæl fore them oc bidher them
 ey gõra swa illa oc swlika/ vtan biwdher them hælder/
 sīna dõtter/ twa iomfrwr/ fæsta ey m̄ radhe/
 vtan m̄ drõwilse/ thy at swa hatar gudh syndina/ 15.
 at ey lowar han at gõra minne synd/ til tha's at
 han maghe fly mere/ swa som løskelæghe/ fore hoor
 The swara honum/ oc bidhia han draghas wt oc fara
 annars stad; at boa/ oc obbrygdho honum/ at han ær
 ekki ther komin raadha nakro eller dõina m̄ them/ 20.
 oc hõtas gõra wær widh han/ æn widh hans gæfter
 oc willo nw bryta op dõrrena Nw tedho ænglane
 gudhlikt wald/ oc giordho them alla swa blinda som
 vte waaro/ vtan loth/ at ængin thera sa annan/ el-
 ler sinna matte dõrrena/ Oc ænglane ledha swa loth 25.
 in til sīin/ oc taladho ænglane til honum Hawer thu
 nakan thin wardhnath i stadhenom barn eller magha
 tha bõdh them skõt bortfara aff stadhenom/ thy at wi
 ærom ther til sænde/ at fordærffwa thenna stadh/ oc
 alt folkith fore thera hõgha synder Loth ganger wti 30.
 stadhin oc gat engin feet honum then honum wille

- ont/ oc rædh sinom maghs æmpnom at ryma stadhin mʒ sik/ oc sagdhe them at gudh wille stadhin for-
 dærwæ/ æn them thotte thʒ wara hæggumma oc kalʒ/
 oc læto som ængo wardhadhe Oc tha fôrft daghadhis/
 5. 118. 5. tha nõdhga ænglane loth/ at tagha fina huffrv oc fina
 dõtter oc ryma stadhen Oc sidhan haz war seen/ tha
 togho the han oc hans huffrv oc hans dõtter oc leddo
 them vtan stadhen oc tala til honum Hia'lp thino liwe,
 oc rym swa at thu seer ekki ater til ryggia oc stædʒ
 10. ængin stadh nær i landino fõr æn thu komber oppa
 bergthen An loth swarar them. Jak bidher min herra/
 at swa som thu thina nadher mik tedhe/ swa lowa
 tha mik ater boa i enom litlom stadh hæ nær som
 heter segor Thʒ ær thydha litin Thy at iak giter ey
 15. oppa bergthen/ oc giff then litla stadhen lidhughan/
 at iak matte hæ halda mit liiff Waar herra hõrir
 hans bõu/ oc bidher han skynda sik thiit Oc alt
 war sænder at solen gik ower iordhina oc lot gik i
 segor Oc iæmskyt ræghner waar herra brænneftens lo-
 20. gha/ aff himpenom/ oc brænner sodomam oc gomor-
 ram/ oc alt landith om kring oc alla them ther bo-
 dho i stadhenom oc i landeno/ oc sænkte thʒ alt swa
 nidher/ at ewerdhelika ganger lukt haff ower swa
 forbæznath aff gudhi at ther liwer ængin fisker wti
 25. Nw tha loth rympe fast mʒ kono oc dõttrom/ tha
 wardh hans huffrv swa ilt fore/ at hon sa ater i gen
 a mot gudʒ budhi Oc iæmskyt wændes hezua likame
 i en salt sten/ epter qwinno liknilse/ ther til at alle
 the som aff syndom ganga mʒ scriptamaalom/ oc dra-
 30. gher sidhan losfe ater til gambla fynda/ tha skulo the
 falta sin sõta losfa mʒ hezua eptersfynn/ oc thænkia oc
 minnas henna hæmpd Abraham stodh om sama mor-

ghonen arla i fama stadh som war herra stodh annan daghin m̄ honum / oc þa rōðk oc fallasko opfara swa som aff baale / thædhan som sodoma oc gomorre haf-dho standith / oc badh war herra tha fore hans bro-dherfone Oc mintis war herra hans godhgærninga 5. abrahams / oc frælste loth aff sodoma forðarwilse Si-dhan thetta hafdhe warith / tha ræddis loth at boa swa næær / oc foor oppa berghen som gudh hafdhe fōrst budhit honum oc bygdhe ther oc hans twa dōt-ter m̄ honum Nw for thy at gudh hafdhe giwith 10. sin dom fōr en tima ower wærlidina m̄ watne / oc tedhe th̄ i ræghnboghanom m̄ hans twem litom / som ðwermeer ær bla oc nidhre rōdher Tha thænkto the hans dōtter loth / at swa som gudh hafdhe fōr giwith sin doom m̄ watne oc forðarwath alt mankōnith vtan 15. noe oc hans wardhnadha Swa munde oc gudh nw hawa giwith sin dom m̄ rōdhom elde ower alt man-kōnith / vtan ower thera fadher oc them thy at swa hafdhe oc thera fadher them wifath / oc for thy war ræghnbughi fatter / til tekn / at epter then wærl̄sins 20. dom ther gudh giordhe m̄ watne oc teknadhis m̄ blam lit ræghnboghans skulle aldre wærliden forðar-was fore ytersta domadagh / som wardha skal m̄ el-de / oc teknas m̄ ræghnboghans rōdha lit / Oc hawe the systet numith aff sinom fadher At war herra han 25. bōdh noe / at ðkia mankōnith / Oc thy thænkia the m̄ sik oc taladho hurw th̄ ma wardha / mædhan ekki liwer mera epter æn thera fadher oc the Oc thænkia thæs at han talar enkte om th̄ / for thy at han ær gamal / oc kennir engin kōt̄sins losta / oc 30. mondo the thænkia at iæmskyld war ewa adame som the waaro sinom fadher / eller litlo ofskyllare Oc

- fore thaſſe ſkæl talar annor thera til andra Górom
 waar fadher drukkin aff wine/ ſwa at han weet ekki
 til ſik/ oc ſidhan ſowom wi nær honum hwar waara
 ſina nat oc róktom at mankónith maghe ókias oc óx-
5. las oc liwa epter Oe the góra badha epter thaſſo
 radhe/ oc fódde hwar thera ſin ſon aff ſialſſins fa-
 dher The eldre kalladhe ſin ſon moab/ aff honum
 kom mykin moabſlækt The yngre kalladhe ſin ſon
 amon/ aff honum kom mykin flækt ſom kallar amons
10. flækt/ Oc magho dóttрина wæl wara orfaka/ fore the
 ſkæl ther ſagdh ære An fadherin ſyndadhe fórst fore
 thy at han wiſte wæl at wærliden war ekki all brænd/
 oc ater for thy at han drak ſik offdrukkin

- Sidhan thetta hafdhe alt warith/ tha foor abra-
15. ham i ſwdher landen oc bygdhe widh ódhknina mællan
 egipto land oc thz hælgha land/ oc war wtlændis oc
 i bland hedhna manna/ oc ræddis han nw ſom fór/
 at the hedhno ræknadho mere ſynd hoordom æn man-
 draap/ at the mundo gærna dræpa han/ æn han ginge
20. widh at fara ware hans huſſrv/ oc hafdho hona ſidhan
 vtan hoor oc tróſte fulkompnelika a gudh ſom han haf-
 dhe honum wiſath at hon wordhe fulkompnelika wæl
 gómd fore allom laſtom Oc kom ther ſamuledh til
 mz abimelech konunge aff gerara/ ſom fór timde mz
25. pharao egipte konunge Oe foor abraham bort aff thy
 lande mz ſinne huſſrv olaſtadhe mz mykle gótzsko An
 konungin bódh honum at boa i thy lande mz godhom
 fridh Nw for thy at abraham hafdhe kallath ſaram
 ſina ſyſter ſom honum war ſwa nærſkyld at hon war
30. hans brodherdotter/ arams dotter ſom brænder wardh
 i caldea land/ tha gór konungin ſik ther aff gaman/
 oc giwer abraham thes landz thwſanda ſilſpæninga oc

talar til fara Thetta giwer iak thinom brodher thik til amiznilfa at thu skal blyghias at waghia thik optare swa/ oc kope thik et klædhe/ som thu ma hylia thit ænlite m̄ at thu synis ey swa wææn oc elskelik

Nw miznis war herra th̄ han hawer iættath abra- 5.
ham oc fōdde fara son/ oc wardher mykilika gladh/ oc kallar ther aff sonin ysaac Th̄ ær at thydha glædhi/ oc teknar thenne son gud̄ son som maria fōdde/ utan alla pino som modher hafde fore barne 5. 120.
oc m̄ the glædhe at hon wiste han wara sin son oc 10.
sin skapara/ sin gudh oc sit barn Oc for thy tha spadhe fara/ at nakar then skulle thæsse ordh hōra som samuledh skulle leia oc myklo gladhlikare An hwa thænkte th̄ sagde fara/ at abraham skulle swa gamall fa son/ oc iak skulle honum son fōdla Nw 15.
wæxer ysaac oc gōr hans fadher mykla hōghtiūdh/ a then dagh smafwenin wandis aff modher mielk Sidhan komber th̄ swa til/ at ysmæl leker widh ysaac/ oc ysmæl gōr ysaac wredhan aff thy at han sigher sik wara ældre brodher/ oc for thy wærdhelikare An 20.
th̄ mislikadhe fare/ oc talar til abraham Casta bort thiænista qwinnona oc thiænista qwinnonna son thy at aldre skal thiænista qwinnonna son/ skipta arwe m̄ minom son Oc sagde hon th̄ aff thæs hærlgha and̄ radhe Oc vnderstodh ey abraham at th̄ war gud̄ 25.
wili/ oc togh hardhelika i sin hugh at kasta wt sin son fra sik Oc iæmfkyt talar waar herra til abraham Ey skal thik synas wara th̄ genwærdhelikt som fara hawer talath ower thinom son oc ower hans modher/ utan thu skal swa gōra som fara sigher For thy at aff 30.
ysaac skal thik all æra wardha/ oc hans æfkoml skal

- heta thiin slækt Oc tho skal aff thianista qwinnonna
sone wardha wældigh slækt / thy at han ær thin son
Oc epter gudʒ budhi tagher nw abraham / faar thianista
qwinnonne fôdho oc thærwer / oc wifar hona
5. bort mʒ sinom son Nw ganger hon bort mʒ sinom
son oc far wil i enne ôdhemark swa længe at hon
hafdhe ængin drykken fik eller sinom sone / oc monde
smaswenin næstan dô fore hezne i thôrft / thy at en-
gin kælda eller wata war i ôdhemarkinne / oc kan
10. modherin litith til radha / utan lægger smasweznin
vnder ena eek / oc stander ther nær oc biidhar hans
owergang / oc war nw smasweznin siwtan aara ga-
mall / oc fynis thʒ at han war kärlika opfôdder / oc
fattis hon swa fiære at man matte mʒ en bugha
15. skiwta til / oc wille ey wara ower barnsins dôdh
War herra warkunnadhe barneno / oc sænde sin ængel
til modhorinna / oc han wiiste henne kælda / oc hwar
som the matto byggias fore / oc hiælpa fik Nw wæ-
xer smasweznin oc wardher mykin wedheman mʒ bu-
gha oc giptis aff egipto lande / oc bygger mællan thʒ
20. hælghe land oc egipto land a the ôdhemark som heter
pharan / oc komber ther mykin slækt aff honum / tollf
hærtughe dôme Nw mædhan thetta war / tha hodhe
abraham alt i gerara lande / oc kom abimelech kon-
25. unger / oc phicol hans marfkalk til abraham / oc ta-
lar konungin til honum Gudh ær mʒ thik / oc thu
ma gôra mʒ honum hwath thu wil / oc fore thy at
thu æst sanninda man oc halder wæl thiin ordh / thy
bedhis iak aff thik / at thu swær mik thʒ / at thu
30. aldre skadha mik eller minne affkômd / utan swa som
iak hawer warith nadhugher widh thik swa wardh
thu widher mik Abraham swarar honum Thʒ wil iak

gera swæria/ oc halda Tho hawer thu giort oræt
 widh mik/ thy at the bruzna iak hawer grawith i
 landino them hawa thine mæn taghith mʒ wald/ oc
 ſkulom wi thʒ vnderſtandha/ at i thy lande ær my-
 kin nõdh oppa watn/ oc mykin koſtnadher at grawa 5.
 epter watn An abimelech konunger gõr ſina orſkuid
 mʒ thy/ at han wiſte aldre thæſſa gærning oc aldre
 bõrdhe han thæſſa kæro fõr æn then dagh/ oc fæſto
 nw badhe fridh oc fææt/ Oc abraham gaff abimelech
 godha gaffwor/ aff ſino bofæt/ oc ſiw vng faar oc 10.
 fatte them færdelis Nw ſpõr konungen hwath han
 wil ther mʒ Abraham ſwarar honum Thu ſkal tagha
 thæſſe ſiw faar/ oc kænnaſ ther widher/ at iak oc
 miin affkõmd ægher thʒ watn ther iak hawer lætith
 græwa i landeno/ oc for thy ær thʒ watn kallath 15.
 bærfabee ſom thydher watʒ edh/ thy at the ſworo
 badhe ther oc fæſto fææt ſik i mællan/ Oc foro ſwa heem
 abimelech konung/ oc hans marſkalk An abraham
 giordhe ther altara gudhi oc kalladhe a wars herra
 nampn oc bodhe ther margha dagha 20.

Sidhan thetta hawer warith/ tha freſtar gudh abra-
 ham ey for thy at han weet ey hans hiærta/ Vtan
 ther til at hans dygdh wardhe liws oc oppenbar/
 mannom til epterdõme Oc kallar waar herra abra-
 ham/ tyſwar hans nampne Han ſwarar oc ſigher ſik 25.
 wara redho Tagh ſigher waar herra/ thin enga ſon
 ſom thu elſkar yſaac oc gak thiit iak wiifar thik/ oc
 offra han ther brinnanda offer oppa eno berghe ſom
 iak ſkal wiifa thik Abraham ſtandar op thaghar om
 nattena/ oc ſadhlar ſin aafna/ oc tagher mʒ twa 30.
 ſwena Oc ſigher til them/ Huggin widh til at brænna

- offer/ oc far swa aff geraris bergh/ til moriebergh
 thriggia dagha ledh Oc matte wæl fadhers hiarta
 giwas widh i swa langom wa'gh/ oc samwa'ro/ an
 han ware ey fulkomplika lydhogher gudhi/ Oc an
 5. gudh hafðhe ey honum wiifath/ at gudh skulle an
 lata sin son offra fore han/ oc fore alt mankõnith/
 Han thænkte wæl oc witerlika/ at gudh hafðhe gi-
 with honum sonen/ oc thy war han skyllogher at
 gõra aff honum hwath som gudh wille Han trõste ful-
 10. kompnelika at gudh monde han op refa aff dõdha/
 an han doe fore hans skuld Thy at minna ar oc fore
 at lata likamen dõdhan wardha liwande m̃ sialinne
 som ekki dõðr/ an skapa sialina aff alʒango Nw
 thridhia daghin som the fara/ tha seer abraham bar-
 15. ghith fierran/ oc talar til swenanna J skulin her bi-
 dha m̃ aasnanom/ mædhan iak oc ysaac farom skio-
 s. 122. telika at dyrka gudh oc komom swa badhe ater til
 idher Ey mon patriarcha liwgha/ utan trõster a
 gudh fulkompnelika som nw war saght/ oc war nw
 20. hart fore at thankia/ fadherin tagher nw widhin som
 han skulle brænna m̃ sonen/ oc binder a bak sma-
 swenenom/ epter thy som gud; son skulle bæra kor-
 sith a finom bak til pino stadhen/ An fadherin sial-
 wer bær elden oc swærdhit/ oc ganga swa badhe
 25. fadhga at bærghino/ Nw mædhan the ganga tve
 ene saman/ tha talar sonin til fadherin Min fadher/
 Fadherin swaradhe/ hwath wil thu min son Se fa-
 dher sigher sonen/ Hær hawom wi eld oc widh/
 hwar ar thy offer som wi skulom brænna Fadherin
 30. swarar Gudh skal se sik fore tholikt offer som han
 wil hawa Nw komo the badhe fram til stadhen/ oc
 gõr abraham ther altara/ oc lægger oppa widhin/

Oc wardher nw ðnkelik asfynn/ ther fadherin binder
 hænder oc s ter a sonenom/ epter thy som gud  son
 wardh sidhan bundin a korfeno Oc griper nw fa-
 dherin swærdhit/ badhe m  bl tom hugh oc hardhom
 Smafwennin lægger enkte at sik/ vtan thigher oc 5.
 tholl/ swa som oc giordhe gud  son/ som serifwas
 aff At swa som lambith thigher fore them som th 
 klipper swa war han i sinne pino thulugher oc thagh-
 milder Nw hawer fadherin draghit swærdhit/ oc ep-
 ter mykla striidh i hans hi rta fadherlikx elskogha/ 10.
 oc gudhlika lydhno winder som til h rir gudblike
 lydhno/ oc wil nw fadherin fulkompnelika til hugga/
 An gud  engel war snarare at/ oc  per w himpne-
 nom aff gud  weyna/ oc kallar abraham tyfwar at
 nampne Tha mon han op halda swærdhit som n ftan 15.
 war nidher komith/ oc swarar  nglenom/ oc sigher
 sik wara til redho at g ra gud  wilia An  ngelin
 biwdher homum a gud  weyna at han skal engte g ra
 smafwenenom/ oc sigher til abraham Nw magho m n
 th  wita som iak wiste s r/ at thu rædhis gudh/ oc 20.
  ft homum lydhogher Oc fore thy sigher waar herra/
 at thu spardhe ey thinom enga sone fore mina skuld/
 swa skal iak ey spara minom enga sone fore thina
 f ke Nw feer abraham om kring sik/ oc wardher
 war at en w dhor hænger m  hornom m llan th rne- 25.
 buskana/ oc griper i msk t w dhorin oc offerar han
 gudhi oc br nde Oc  r th  mykith mærkelikt/ At
 gud  son kallas i l stinne gud  lamb Thy at han
 skulle wardha gud  offer/ fore waara synder Oc war
 herra teknas nw oppinbarlika m  thenna w dhrenom 30.
 som offerdhis fore ysaac Nw  r smafwennin l  s
 wordhen/ oc kallar abraham stadhen som the waaro

- i Wars herra syyn Nw talar wars herra ængel / annan tima aff himpnenom til abraham / oc figher til honum aff gudꝝ weyna Jak swær thꝝ om mik siælwān figher waar herra / at fore thæssa lydhno / oc fore
5. thy at thu spardhe ey thino endo barne fore mit budh /
- S. 123. ther fore skal iak giwa thik minna siġhnilse / oc ðkia thina affkōmd swa som stiærnor a himpnenom / oc swa som fandin aff haffstrandinne Oc ær thꝝ at vnderstanda som sōr ær saght aff crīstnom mannom oc iw-
10. dhom Oc skal thiin affkōmd figher waar herra til abraham / eghna sinna owina borgher oc land / oc alla flækter i iordhrike skulo wardha siġhnadha aff enom them ther aff thik skal fōdhas thꝝ ær at vnderstanda aff gudꝝ sōne ihesu christo Epter thæsse ordh
15. fara the fadhga abraham oc ysaac ater til thera swenna / oc foro swa heem til bærſabee i geraris oc bodho ther

- N**w tha fara hafdhe liwath siw aar oc tiwghu oc
20. hundradha / tha do hon i ebron An abraham grater som sidher war henna dōdha Sidhan talar han til the mæn som stadhin aatto oc landith oc figher swa Jak ær wtlæntꝝker man / oc hawer iak warith om stund i idbro lande / .gōrin wæl oc giwin mik swa mykla iordh at eghna mꝝ idher / at iak maghe
25. iordha minna huffrv wi The swaradho honum wæl oc siġhia til honum Thu æst en gudhliker hōfðhinge i waro lande oc ey hawom wi thik fore wtlændis man / oc skal thu wælia thik tholik lægher stadh som thu wil / oc han skal thik ængin mena Han thakkar
30. them oc bidher them bidhia fore siġ til en rikan man som hetir effron / at han late honum lidhugha fore

fulla peninga ena siðlskoro / som han hawer i sinne
 æng oc adam oc ewa the ære iordhath innan / Effron
 biwdher honum sina æng pæninga løst An abraham
 wil at hans slækt hawe ræt til gripta stadhin oc wil
 ey annath / æn kôpa han fore fulla pæninga / oc kô- 5.
 per aff honum gripta stadhin oc alla ængina om kring

Abraham wardh nw gamall / oc hawer mykith
 gotz aff gudhi Nw talar han til sin frænnaþta
 swen som ræðdh fore allo hans gotze Læg thina hand
 vnder mina lænd oc swær ower himerikis oc iordhri- 10.
 kis gudh / ther sik skal læta fôðha aff the slækt som
 aff thæsse lændinne skal koma / at thu læt aldre min
 son giptas aff thæssô lande / vtan far thiit som iak
 ær fôdder / oc tagh ther minom sone hussrv aff minne
 slækt Thy at iak hawer sport at aff minom brodher 15.
 nakor ær mykin slækt komin Swennin swarar sinom
 herra Hwath æn iak faar ey henna wilia / eller hen-
 na frænda at sôra hona wtlændis / skal iak tha fara
 thiit m; ysaac Ney sagdhe abraham / gôm thik gôrla
 ther fore / at lata nakan tima ysaac / thiit koma Thy 20.
 at gudh bôðdh mik at fara thæddhan / oc hawer giwith
 mik alt thetta land oc minne affkômd Wil ey iomfrwn
 eller henna frænder at hon fare til thetta land / tha
 æstu ekki meer skyldogher at gôra at thy maale Nw 25.
 lagdhe swennin sina hand vnder fins herra lænder / oc
 swær som han bôðdh Sidhan togh han tio wllwalla aff
 fins herra stôðh / oc redh sidhan fins herra ærinde m;
 mykle gôtzsko oc komber in i mesopotamie land / til
 enna borgl som nakor aatte abrahams brodher / oc
 later sina wllwalla æta / oc hwilas widh ena kældo / 30.
 oc then tima dagx ther qvinnor ganga wt æpter

S. 124.

- watn Tha talar han til gudꝝ/ oc bidher fina bônir
 Min herra mins herra gudh/ gôr nw miskund som
 thu æft wan/ mꝝ minom herra abraham/ Jak stander
 hær oc bidhar/ æn iomfrwr aff stadhenom koma her
5. til brunnen oc iak skal bedhas mik drikka aff brun-
 nenom/ hwilken thera mik fôrft biwdher drikka/ oc
 biwdher sik til at giwa/ oc ôfa watn minom wlwal-
 lom/ hon ær the thu hawer thænk't mins herra son
 Oe ær thꝝ mærkelikt at thetta folk war mykelika
10. gudhlikt/ thy at the hafdho ænga bælde/ eller hõgh-
 færdh/ mꝝ myklo walde oc gõtꝝsko oc at the waro
 ekki granne at dryk eller fõdho Jæmskõt swennin
 hafdhe sꝝwa talath/ tha kom rebecca dotter batuel
 som war nakors son abrahams brodher/ oc melkie
15. fare syster aldra wænasta iomfrv/ oc hawer nw fylt
 sit kar aff brunnenom/ oc wille nw ganga heem Tha
 môtte sændebudhin henne/ oc beddis aff henne drikka/
 Hon bidher sin herra drikka/ oc fõrir skõt nidher ka-
 rith/ aff axlinne oc lõper ater til brunnin oc ôfer watn
20. wllwallomen Nw vnderstander sændebudhin/ at gudh
 hawer honum fant wifath oc tagher wt twa gulringa
 som qwinde pla'gha hawa i ôrom/ oc andra twa
 armringa oc aff gulle oc giwer iomfrwne/ oc spõr
 hona hwars dotter hon ær/ oc hwilkæt rwm ther ær
25. at gæfta til henna fadher Oe hon sigher honum sins
 fadhers nampn/ oc got rwm ær i hans hwife/ oc alla
 tharwer honum oc hans wlwallom Sændebudhin thak-
 kadhe gudhi som honum hawer wifath rættan wægh/
 til hans herra brodherfon Æn iomfrwan hon ganger
30. thrifflika heem til sinna modher/ oc sigher henne oc
 finom brodher laban aff mannenom oc teer them gul-
 lith som han gaff henne Jæmskõt lõper laban wt geen

mannenom oc talar til honum Far in walsignadher
 gudhi/ hwi halder thu wte/ oc swa ledher laban
 männin til herberghis/ oc hans sölghe/ oc fordhar
 hans wllwalla oc hans thing/ oc han later hans män
 thwa thera föter/ oc fäter op bordh oc mat fore 5.
 them An sændebudhin talar fore bordhe oc sigher
 swa Jak æter ey mat her i dagh för an iak hawer
 talath mit ærinde. Jak ær thianisto man abrahams/ S. 125.
 som ær nykin man fore sik/ gudh hawer giwith ho-
 num mykla götzsko/ badhe alzskona se/ oc gull oc 10.
 silfwer/ oc thianista swena oc thianista qwinnor/ Oc
 fara södde minom herra en son i thera alder/ oc ær
 han enfamin thera arwe Nw forbödh min herra mik
 at leta finum sone kono i thy lande/ oc bödh mik
 at bidhia honum iomfrw her i lande aff sinne æt/ 15.
 oc gaff mik thes tröst at gudz ængel skulle mik ræt
 wisa/ oc badh mik swæria at iak skulle thz ærinde
 trolika systla/ oc sagdhe til mik Ey æstu tho bundin
 vnder edhen æn thu komber til minna næsta/ oc the
 synia thik bön/ æn tha skulo the swara fore gudhi 20.
 Oc sigher nw swenin hurw han hafde radhit mz
 waar herra widh brunnen/ om the iomfrv ther ho-
 num gawe sörst drikka/ oc hurw thaghar kom re-
 becca swa som gudh wiiste henne oc hwilka höwitzsko
 hon giordhe widh honum Nw æn i wilin sagdhe 25.
 swenin göra winlika/ oc fannlika widh min herra
 tha sighin mik thz/ synis oc idher annath/ tha ma-
 ghin i mik oc thz sighia/ oc sidhan mon iak wika
 antiggia a höghro hand eller a winstro An the sadhga
 batuel oc laban the vnderstanda at thz ær gudz wili/ 30.
 oc thy swara the honum oc sighia sköt/ at the ma-
 gha enkte tala a mot honum/ oc giwa sit ia/ at re-

- becca skal wardha huffrv yfaac An fændebudhin falder a knæ oc thakkar gudhi/ oc læfter thaghar rebeccam yfaac/ oc giwer henne margh gulkar oc silffkar oc hezna wardhnadhom gaff han gawor/ oc sitia
5. nw til bordh oc æta oc drikka gladhlika Arla om morghonen talar fwennin til batuel Nw bedhis iak orloff at fara min wægh mꝫ rebecca/ brodhorin oc modherin fwara/ La't mōna wara at mintꝫsto tio nætter oc fidhan ma hon fara mꝫ thik/ Halden mik ey
10. figher fwennin mædhan waar herra skyndadhe min wægh oc giwin mik orloff til mins herra Tha lata the kalla mōna/ oc vnderstanda henna wilia/ oc fændo hona heem til yfaac. mꝫ fændebudhanom oc delboram hezna fostermother mꝫ henne/ oc bidhia
15. fændebudhit wæl fara oc hans fōlghe/ Oc badho thæs gudh mykilika/ at han giwi thera dotter lykko oc fagnath/ oc tala til hezna Mintꝫ at thu æst komin aff os/ oc læti gudh thina flækt wæxa i thwſanda thwſand/ oc eghne thiin affkōmd ſinna owina land
20. oc borgher Sidhan ſiter rebecca oppa wlwallen/ oc henna mōia/ oc ſkyndar nw fændebudhin heem til landa mꝫ them J then tima war yfaac gangen wt a mark at læfa ſina bōnir til gudꝫ/ oc bodhe han an tha i gerara/ oc fik han bradhlika ſe wlwallana
25. ſærren/ Oc fōrſta rebecca hon fik ſe yfaac/ oc hon vnderſtodh aff fændebudhanom at han war henna læſteman Tha foor hon i dyrare klædhe An fændebudhin han ſagdhe yfaac hwath han hafdhe ſyft/ Oc talar nw yfaac widh ſina læſtemō/ oc ſkipar henne ſinna
30. modher bwr/ oc ælſkadhe hona ſwa mykith wæl/ at han monde nær glōma ſinna modher dōdh ſom han hafdhe mykith harmath

Sidhan fara war dōdh/ tha tagher abraham agar
 sik til hustrv som sōr war hans frilla/ oc sōdher hon
 homum flere sōnir Zambram oc laxan/ matan oc ma-
 dian/ Iesboch oc sen Aff laxan komo sabia oc da-
 dan Aff dadan komo affwerim oc latosym/ oc lao- 5.
 mym Aff madian komo effra oc apher enoch oc na-
 bida oc taltaha Thenne same apher/ han ledde her i
 libia land/ oc wardh ther wældogher ower thridhia
 lot aff wærlidinne som heter aff hans namne affrica
 Abraham han lyser fore allom mannom/ at ysaac en- 10.
 samin/ han skal wardha hans arwe/ æn androm si-
 nom sonom giwer han gawor/ oc kōrir them bort aff
 gardhe fra sinom son i ōster riken Nw liidher abra-
 hams dagha oc dōōr sām aara oc siwtighi oc hun-
 dradha gamall/ oc ysaac oc ysmael iordhadho han 15.
 mȳ adam oc ewo oc fara i the siælskoro som han
 kōpte sōr aff effron Aff ysmael komo thæsse sōnir oc
 thetta folk Nabaioth oc cedar Abdeel oc mansam/
 Massma oc dwma/ Massa oc gab/ themæ oc itur/
 naphir oc Zetimæ/ tollf wældoghe hertogha i bla- 20.
 manna lande Ysaac bidher waar herra at rebecca
 moghe sa barn Thy at hon hafde ey ther til natwr-
 liken krapit Æn waar herra giwer henna twa sōner i
 sænder Oc togho the brat til at missæmia/ oc tha
 thera time kom/ tha striddo the i modher liwe/ hwil- 25.
 ken thera sōr skulle koma i iordhrikis liws/ swa at
 thera modher war i liifs wadha fore them/ oc læt
 sōra sik til melchiffedech/ som war swa hælgher/ at
 mau iæwadho om/ hwath han war man eller ængel.
 oc later han spōria aff gudhi hwath tholikt tekna- 30.
 eller hwath hezne skal wardha til hialp Oc faar
 hon thæsse antzwar At aff hezne skulo sōdhas twa

- flækter som aldre skulo saata wara/ oc annor skal winna vnder sik andra flæktina Oc then som sör wardher södder aff modher liwe/ han oc hans flækt skulo thiana them yngre Oc ey ma thz vnderstandas aff
5. brödhromen badhom vtan thassa lund Swa som en waldogher man thianar fatighom manne mz thy at han mödher han/ oc thianar honum himerike mz hans store mödho/ Oc aldre thiante esau/ iacob andra lund/ vtan a war han waldoghare mædhan han
10. lifdhe Nw aff thera flækt ar thz sant/ at dauid konung som kom aff iacob/ at han wan vnder sik alt ydumee land som the bodho i ther komo afi esau Nw komber then dagh som rebecca södher twa söner/ oc then som sör kom i liwsih/ han war alder rödher
15. oc lodhin som bukker/ oc thy war han kalladher esau An hin som sidhermeer kom i liwsih han hafde gripith oc hiölt om foten a sinom brodher/ oc
- s. 127. thy war han kalladher iacob a hebreiske tungo Siæxtighi aara gamal war ysaac/ tha smafwenane waaro
20. södde/ oc wardh esau kloker man/ oc forkyndogher oc foor mykith a weydhe/ oc ryktadhe alskona sædhe An iacob war enfaldogher oc meenlös/ oc röktadhe wæl sin boskap Ysaac han war kærare at esau/ thy at han aat gärna aff hans willebradh/ An rebecca
25. alskadhe meer iacob Nw komber en dagh swa til/ at iacob redde til sin mat/ oc esau komber hem modher aff skogher/ oc bidher sin brodher giwa sik a ta mz sik/ oc sigher sik wara mykith modhan/ An thz war sidher i them æwum oc i them landom/ at al-
30. dre son skulle hawa mykla wyrdhning fore sinom sytzenom/ oc thy swarar iacob esau Jak giwer thik wæl

wa'ł a'ta mʒ mik / a'n thu later mik the wyrðning
 som thik bór til / for thy at thu waft fór sóðder aff
 modher liwe Jak a'r swa modher sagðhe esau / at
 iak dóðr / a'n iak faar ey mat skót / oc hwath hæl-
 per mik sidhan hedher eller wyrðning / Oc swoor 5.
 honum til handa allan then hedher som tilhórir then
 a'ldra broðher / oc siter swa til mat mʒ sinom broðher
 Oc sidhan han a'r mætter / tha gaar han bort / oc
 wyrðher enkte sin hedher som han hawer saalt An
 for thy at matin war róðhlitadher / swa som a'r saff- 10.
 ran aff enskona grafe Tha wardh esau kalladher edom /
 som thydher róðher a hebraisKO tungo

Sidhan abraham war dóðher wardh mykin sylvt i
 landeno / oc foor ysaac til abimelech konung i
 geraris / som hans fadher godher win war / Oc ther 15.
 talar war herra til ysaac / Far ey nidher i egipto
 land / vtan war her i tha'sso lande qwar / oc skal iak
 wara mʒ thik oc giwa thik miza signilse / oc skal
 iak giwa thik oc thinne affkómd all tha'sse land som
 iak hawer iáttat abraham thinom fadher / oc skal iak 20.
 ókia thina slækt swa som himils stia'rnor / oc skal han
 sóðhas aff thinne slækt som alla wærlidina skal signa /
 for thy at abraham thin fadher war mik lydhogher at
 offra thik fore miza skuld Oc gómde fulkompnelika
 alt thʒ iak bóðh honum Nw mæðhan ysaac bodhe i 25
 geraris / tha giordhe han fore ráddogha skuld / swa
 som hans fadher hafðhe giort / oc sagðhe sina kono
 sina systur wara / Oc gómde war herra badhe hans
 liiff oc henna a'ro Sidhan saadhi ysaac i thy lande.
 oc bar honum hundredha awaxt / oc wardh mykith 30.

- riker oppa alþskona fa' / swa at the ma'n i landeno
 bodho / awundadho honum hans rikedom / oc fylto
 aater all the watn som han oc hans fadher hafdho
 grawith mʒ myklom kost Oc swa mykith beet
5. awunden / at abimelech konunger talar til honum
 Far bort aff landeno for thy at mik ra'dhis / at thu
 wardher wa'ldoghare æn wi som her boom Oc foor
 yfaac bort til landʒandan / oc bygdhe ther / i en dal /
 s. 128. oc læt op grawa the watn som hans faders swena
10. hafdho fõr opgrawith / oc kalladhe them the fama
 nampnin som hans fadher kalladhe them berfabee / oc
 fu'no liwandis watns adhror / oc for thy warda dela
 mællan yfaac swena / oc them i landeno bodho / Oc
 sagdhe hwar thera / at honum hørdhe til watnith
15. Innan thy la'nde ær mykin nõdh at watne som fõr ær
 saght Oc ær engte thʒ thing ther ma'z ma fiidher
 mista til sina sõdko oc hialp / thy at mʒ watne war-
 dher wiin oc ðl oc brõdh oc alt thʒ mazznin skal li-
 wa widh thʒ skal hawa ma'ft aff watne Sidhan gro-
20. wo yfaac swena annan brwn / oc fore hans skuld
 wardh oc dela ma'llan thera / oc fore thy kalladhe
 yfaac thʒ watn owinskap Sidhan growo the thridhia
 bruznen / oc om han wardher engen dela / oc thy
 kalladhe yfaac then bruznen widhan / Thy at hans
25. watn nytiadho alle the som om kring bodho Nw ær
 thetta litith wa'rt vtan thʒ teknar nakath andelika /
 Oc teknar watn i the ha'lghe scriff / gudhlikan ka'n-
 nedoom Thy at swa som man seer sit anlit i watne /
 swa ma man oc se sin lifnath i gudhlikom ka'nnedom
30. Thenna bruznen gudhlikan ka'nnedom growo fõrst the
 som spadho aff gudʒ ka'nnedom / oc wardh a mot
 then bruznen dela / thy at ey lyddo alle ma'n thera

kænndom Annan tíma growo thenna brunnen the/
 som scríffwadho læstina/ oc apostoli Oc thenna kæn-
 nedom vnderstodho ey alle mæn/ ena lund/ oc wardh
 oc dela ower thenna brunnen/ Thridhia tíma grawer
 waar herra síælwer thenna brunnen/ tha som han sy- 5.
 ner sína fannind síælwer i himerike/ tha fôrsta war-
 dha alle alystingx saate som honum fa at se Sídhan
 thetta ær giort/ tha foor ysaac ater til berfabee Om
 the samo nat tha tedhis war herra ysaac/ oc taladhe
 til honum Jak ær thins fadhers gudh/ thu skal ey 10.
 rædhas/ iak ær mý thik Jak skal wæl gôra til thik
 oc ôkia thina slækt fore abrahams skuld Oc iæmskôt
 giordhe ysaac/ ther altara gudhi/ oc kalladhe a hans
 namn oc bygdhe ther/ oc bôdh sínom swenom at
 grawa brunna Mædhan ysaac bodhe ther/ tha kom 15.
 abimelech konunger/ oc ocozar hans radhgíffware/ oc
 phicol marskalk/ Æn ysaac môter them mý thenna sa-
 ma ordhom Hwi komin i til mik som i batadhin fôr/
 oc ælto aff landeno fra idher The swaradho honum
 Wi vnderstodhom nw/ at gudh ær mý thik/ oc for 20.
 thy thotte os radhelikt/ at sætia stadhelika sææt/ mæl-
 lan os mý edhom/ oc thu ware ekki hælder a war
 skadha/ æn wi hawom thik skadha giort/ oc æltom
 thik ekki aff waaro lande/ vtan gawom thik got or-
 loff mý mykle gôtýsko Ysaac faghnadhe them wæl mý 25.
 mat oc dryk Oc om morghonin arla swæria the edha
 hwar androm ower fridh oc sææt Oc later ysaac them
 fara mý fridhi heem til síin Jnnan then sama dagh
 komo ysaac swena oc sægdho sínom herra/ at the
 hafdho fuznith got watn/ oc then brunnen kalladhe 30.
 ysaac yffrith gotý oc heter berfabee æn i dagh Tha
 esau war fyretighi aara gamall/ tha togh han sík twa

huffrwr / oc badha wtlæntþska / oc thþ misthotte badhe
yfaac / oc swa hans frændom / oc rebecca / thy at
the willo ey at hedhit folk þkulle blandas i thera flækt

- N**w wardher yfaac aldrugher / oc gaar skimbel a
5. **I**hans ðghon / oc thænker nw at han hawer litith
olifwath / oc komber honum wæl i hugh hwath gudh
hawer iættath hans affkømd / oc thænker at hans æl-
dre son / skal fa wyrdhning oc gudþ son þkulle fòdhas
aff hans flækt / oc an honum then hedher wæl / thy
 10. at han hawer mere kærlek til honum som fòr ær
faght / thy at han aat gærna aff hans willebradh / Oc
later nw kalla efau til þik / oc sigher til honum Thu
vnderftaar at iak ællis / oc weet iak ey min døðþ
dagh / Tagh thin bogha oc far til þkogx / oc om thu
 15. faar nakra willebradh / tha gòr thþ til mat / som thu
weeft at mik lyster / oc bær fore mik at æta tha
wækkis min hugher til thin kærleek / oc ðnþkiær iak
thþ aff gudhi / allan then faghnath som mik gudh
hawer iættath oc minom ældra þone Jæmþkøt vnder-
 20. ftoðh rebecca thera widhertalan / oc wifte wæl at
efau giordhe gærna thþ fadherin bøðh / oc kallar tha-
ghar þin son iacob / thy at hon weet wæl aff them
hælgða anda / at iacob ær wærdhoghare fore gudhi /
oc efau hawer widherfaght fina wòrdhning / oc talar
 25. til iacob Jak hørdhe thin fadher tala til thin bro-
dher / at han wil honum ðkia the wòrdhning som æl-
dre brodher bòr til rætta / oc badh fore thy hænta
willebradh aff þkoghe oc gòra til mat / oc giwa ho-
num æta / oc þidhan wil han iæmþkøt giwa honum
 30. fina wælþignilþe / oc ðnþker aff gudhi fòr æn han døðþ /
thy at han thænker þik ekki længe at liwa Nw min

kære son lyddh mino radhe / oc gak til fæhiordhinna
 oc hænt thædhan twa kidhlinga the bætʒsto / oc wil
 iak góra thinom fadher then mat som han æter gerna /
 oc skal thu fidhan bæra then mat fore thin fadher oc
 biwdha honum æta / oc mon han tha giwa thik fina 5.
 wælsignilse / oc ðnsker aff gudhi / thy at han thænker
 tha / at thu æft esau Jacob swarar sinne modher Wæ
 weest thu miin modher / at esau ær alder lodhin oc
 iak hawer linna harund / oc æn min fadher faar at
 thræwa minna hænder / eller min hals baran / tha ræ- 10.
 dhis iak at han thænker mik hawa wilia at swika
 sik / oc giwer mik ban fore ghodha signan An re-
 becca weest wars herra wilia / oc trøfter a gudh oc
 swarar sinom son Ekke rædhis iak thʒ bannith min
 son / oc oræd tagher iak thʒ til mik / wardh thu ly- 15.
 dhogher thinne modher / oc gak oc hænt thʒ iak thik
 fagðhe Jæmskøt gik iacob oc hænter thʒ / oc faar
 sinne modher thʒ hon badh / Hon matredde swa som
 hon wiste wæ / oc ysaac lyste bætʒst / oc fòrdhe iacob
 i esau bætʒsta klædher som han hafðhe hema / æn kidh 20.
 skinnith wefðhe hon om hans hænder som handʒska /
 oc holde thʒ som bart war a halvesnom / oc fik swa
 honum matin in at bæra fore sin fadher Jacob gan-
 ger in fore sin fadher oc helfar han / Ysaac spør /
 liwilkin hans son ær thʒ / An iacob sigher sik wara 25.
 esau eldre brodher / oc ey liwggher han tha æn han
 swa sigher / thy at han hafðhe kðpt ældre brodherins
 wòrdhning oc mʒ wyrdhninginne nampnith mʒ hans
 ia / oc wiste oc thʒ aff sinne modher at thʒ war thæs
 hælgða andʒ wili oc raadh Jacob talar oc fræmer- 30.
 meer til sin fadher Jak hawer giort epter thino bu-
 dhi / sit op min fadher oc æat aff minne willebradh

S. 180.

- Oc bedhis iak at thu giff mik thina signilse / oc ðn-
fker aff gudhi alþ þa's faghnadha ther gudh hawer
iattath thik oc abraham Ysaac spðr hwilka luzzd han
hafdhe sunnith nakath diwr swa skõt i skoghin Jacob
5. swarar at thþ monde wara gudþ wili / oc thy mõtte
honum skõt thþ han wille Ysaac ia'fwar a'n for maal-
fins skuld / oc bidher han ganga fram til sik / thy at
han wil thræwa hans hænder bara / oc prðwa thþ
wiffelika a'n han far mþ fals eller ey Nw sidhan han
10. hafdhe thræwath hanz hænder / tha siglier han at han
hðrir iacobs rðst / oc kænnis widh efau hænder / oc
tror hælder handomen a'n maaleno Thy at minna ær
fore at bryta sit maal / a'n skipta om sina haruud /
oc tror honum / hæljst fore thy / at then hælghe ande
15. raadher honum lðnlaka i hans hiarta / at han skal
thenna sonenom giwa gudþ signilse Oc talar nw til
iacob mþ gudhlika signilse Thu æst min ældre son efau
Jacob swaradhe Jak ær thin ældre son Nw bidher fa-
dherin han ratta mat fore sik aff hans willebradh / oc
20. iattar honum gudhlika signilse Nw sidhan han hawer
ætith / tha biwdher sonin honum wiin at drikka / oc
monde tha ysaac wæxa blidhare oc bidher han ganga
nærmeer oc kyssa sin fadher Jacob ganger fram oc
minnis widh han Nw ær at vnderstanda aff wisa man-
25. na sagbu / at i them æwum / tha war æljste brodher
prester i hwarie slækt / oc hafdhe særdelis klædhe som
preste hðrdhe til / oc waaro the klædhe dyrr / Oc aff
thy at preste walto opta om then tima om thþ offer
som godha lokt gaff aff sik / thy matte oc klædhin
30. kænna aff the same lokt Nw for thy at efau war
lðr fðdder oc gaff enkte om thþ kðp han giordhe mþ
sinom brodher / ther fore hiðlt han sik fore prest i

fadhers gardhe/ oc waro thz hans offers klædhe som
 iacob war nw i farin/ oc fore tha's skuld kænde fa-
 dherin loktina aff klædhomen/ oc iæwadhe sidhan
 enkte om sonen/ vtan gaff honum iæmskõt gudhlika
 signilse Oc talar nw til honum Gudh skal giwa thik 5.
 oc thinne slækt iordhrikis rikedom oc himerikis/ oc
 aff himilsins dag oc fetre iordh skal thik oc thinne
 slækt/ hwete oc wiin oc olia at ympninga wa'xa Oc
 hær mz ðnste han honum alzskons rikedom Andra
 slæcter skulo thik thiæna oc thinne slækt/ oc thu oc 10.
 thiin slækt skulo wara herra thins brodhers slækt Nw
 hawer han badhe rikedom oc wald Then som ilwilia
 hawer til thik oc illa talar eller gðr til thik/ han
 skal wara forbannadher aff gudhi/ An hwa som thik an
 got/ eller talar wæl eller gðr til thik/ han skal 15.
 wardha fulkomplika wæl signadher aff gudhi Nw ær
 han wordhin wina sæll oc lykko mz rikedome oc
 walde Nw æn nagher spðr hurw iacob sik thæsse
 wælsignilse/ mædhan fadherin hafde wilian oc hu-
 ghin/ mz ordhomen til esau Tha ær thz skõt til at 20.
 swara mz epterdðme Biskoper thænker at wighia en
 klærk til prest/ oc han dragher sik vndan lønluka oc
 annar komber sik fram fore honum swa klokluka/ at
 han wardher kænder fore hin at nampne/ hin ther
 sik drogh vndan/ han faar ekki aff wigxlomen/ æn 25.
 hin som sik komber fram mz fals/ han ær tho sanne-
 lika prester/ thy at signilsen war sagdh oc læsin ower
 then ther stodh fore biskope Mykið hælder sik iacob
 sins fadhers signan/ thy at han foor ekki at honum
 mz fals/ vtan sagdhe som fant war/ at han war æl- 30.
 dre brodher oc hafde kðpt badhe wyrdhning oc
 nampn aff sinom brodher Nw hawer ysaac fulkomp-

- nelika signath iacob oc næplika war iacob æn wtgangin fra honum / oc thaghar kom esau m̄ signom mat / oc biudher signom fadher / oc helfar han oc bi-dher han opfitia / oc æta aff sins sons willebradh / oc
5. signa sik oc wighia til faghnadha Ysaac sp̄r hwath mazne han ær Han swarar Jak ær esau thin ældre son Ysaac wardh vnderlika widh thæsse tidhende / oc fiðll a han gudhliker ræddoghe swa som then sympn som falder a hælgða mæn / tha gudh wisar them siin
10. gudhlik thing Oc vnderstodh ysaac at iacob ær wærdhoghare fore gudhi / oc gudh vnte honum oc hans slækt / allan then faghnath oc æro / oc thy wardh han ekki wredher / vtan later th̄z wara sin wilia som gudh wil at ske skal oc sagdhe tha swa til esau
15. Hwa monde then wara som mik gaff l̄r æta / oc aat iak l̄r m̄ honum æn thu kom / han signadhe iak oc skal wara signadher / oc an iak honum wæl th̄z gudh wil honum vna Tha esau h̄rer thæsse tidhende / tha wardher han swa illa vidher / at han ropar oc grater
20. oc riwter swa som thiwr oc talar m̄ myklo modhe Signa oc mik min fadher Ysaac swaradhe Thin bro-dher kom m̄ gudhlikom klofskap / oc togh fra thik signan oc faghnath Esau swaradhe Thy monde thu giwa honum th̄z namn / at han skulle swikare heta /
- S. 132. 25. eller then som androm lægger snaro fore foot Tyswar hawer han mik swikith oc snart / Først tha daaradhe han aff mik ældre brodhers wyrdhning / oc nw snar-dhe han aff mik gud̄z signan / oc talar æn til sins fadher Oc ey hawer thu ḡomt oc mik nakra signan
30. Ysaac swarar homan Jak skipadhe han thin herra / oc at all thiin slækt skal thiænna vnder hans slækt Jak stadhgadhe hans herradom oc wald m̄ hwete oc

wiin oc alþkona rikedom / hwath skal iak thik sidhan
 giwa Esau swarar / Hawer ey thu min fadher ena
 godha signan oc ðnsfk aff gudhi at giwa oc mik na-
 kath / oc grater fulkompnelika oc later illa / swa at
 ysaac warkunnar honum oc iættar honum aff gudþ 5.
 weyna feta iordh at byggia / oc got wædher aff himp-
 nenom Oc talar æn fra'mermeer til esau Thu skal li-
 wa mþ swærdh oc striidh / oc thia'na thinom brodher /
 tho skal æn then time koma / at thu kastar hans slækt
 aff thinom halse Thþ war then tima / som ydumea 10.
 land gik vndan iwdha konung i ioram konungx da-
 ghum Fra thenna dagh hafðhe esau hat oc awund
 til iacob sin brodher / oc thænkte at dræpa han si-
 dhan thera fadher ware dðdh Rebecca forstodh aff
 gudhi hans hiezta oc wilia oc warar sin son iacob 15.
 at / oc radher honum at fara til hans modherbrodher
 laban oc wara mþ honum til thæs at esau wordhe
 blidhare / oc glðmde alt thþ han hafðhe giort i gen
 honum / oc sigher swa rebecca / hwi skal iak mista
 twa sðnir en dagh som iak fik them en dagh aff gu- 20.
 dhi / oc taladhe hon til ysaac / sðr wille iak wara
 dðdh / æn iacob min son toghe sik huffrv i thæsso lande

I Amfkðt kallar ysaac til sik iacob / oc forbiwdher
 honum at tagha sik kono aff canaan slækt / oc bi-
 dher han fara til mesopotamie land / til hans modher- 25.
 fadher slækt / oc bedhas nakra labans dotter fins mo-
 dherbrodher An alþwallande gudh han halde widh thik
 fina signan / oc late thina slækt wæxa oc ðkias i mar-
 gha slækter / oc giwi thik oc thinne slækt allan then
 faghnath / som gudh hawer iættath minom fadher oc 30.
 at thiin slækt maghe eghna sik thetta land / ther wi

- farom nw hæradha mællan / oc wtlændis Nw fidhan
 efau vnderstodh / at iacob war signadher aff sinom
 fadher oc signadher til thæs / at patriarcha oc hælge
 konunga / oc gud; son siælwer skulle sôdhas aff hans
5. flækt / oc iacob war bort farin til mesopotamie land /
 at tagha sik huffrv aff bætyste flækt thera brôðhra /
 tha wanhopadhe han om sik oc sina flækt / oc togh
 sik huffrv æn the thridhio yfmaels dotter systor na-
 baiot / oc hiolt sik til onda manna oc ogudhlika mæ-
10. dhan han matte ey wardha fræmster m; godhom man-
 nom oc gudhlikom Nw far iacob aff berfabee til
 s. 133. aran til sit fadhers land / fore thy at hans wægher la
 ower chanaan land som hans fadhers owine bodho /
 oc waro fore thy owine at yfaac hafde opterlika
15. wuznith sigher aff them / oc wart sit got; / thy thord-
 dhe ey iacob tagha sik hærbærghe at qwælde / vtan
 lagdhis wt a markena fidhan fool war fat / oc lagdhe
 en sten vnder sit howodh. at han skulle ey offompna
 mællan sinna owina Nw mædhan han sower / tha sy-
20. nis honum en stighi aff iordhinne oc op til himilsins /
 oc ængla fara op oc nidher at them stighanom / oc
 waar herra syntis honum sitia a stighanom / oc tala
 til honum thæssa lund Thetta land som thu sower a
 giwer iak thik oc thinne flækt / thy at iak ær herra
25. oc abrahams gudh / oc yfaac thins fadhers / oc skal
 iak elska thina flækt / som iak iætte them ôster oc
 wæfter nor oc swdher / oc then skal aff thik sôdhas /
 ther alla wærlidina skal signa / oc skal iak gôma thik
 bortfarande oc aterkomande nw oc æ hwart thu far /
30. oc aldre skal iak miin ordh bryta widh thik / Nw
 waknar iacob aff sômpne oc thænker m; sik / hwath
 thenne drômbes skal tekna / oc talar m; sik siælwom

Saznelika ær gudh m̄ s̄rdelis nadhom i thenna stadh/
 oc iak vnderstodh ey at gōra hær gudhi hedher/
 Thetta ær rædheliker stadher oc wærdheliker/ oc th̄
 ær ekki annath æn gud̄ hws/ oc himerikis dōr oc
 port/ Oc s̄gdhe han thy s̄wa/ At honum war gi- 5.
 with vnderstanda/ at gud̄ son skulle sōdhas i thy
 lande/ oc tha skullo ængla nidherfara m̄ honum s̄wa
 som gabriel oc budha hans byrdh/ oc s̄idhan aller
 ængla skare/ oc s̄ionga Gloria in excelsis/ th̄ ær/
 gudhlika æro gudhi i himerike/ oc s̄ridh m̄ godhom 10.
 mannom i iordhrike Oc s̄idhan epter wars herra
 pino skullo ængla opterlika opfara m̄ godhom s̄ialom/
 Oc tedhis thy gudh at s̄itia a s̄tighanom m̄allan hi-
 mel oc iordh/ thy at han wille th̄ tekna at han
 skulle æn tagha aff iacobs s̄lækt manlika natwr i 15.
 iordhrike/ som han hafdhe ewerdhelika gudhlika na-
 twr i himerike Æn fore thy s̄gdhe han iacob at
 honum s̄yntis ther wara gud̄ hws/ oc himerikis dōr/
 Thy at epter wars herra byrdh tha boor han i the
 hælghe kirkio/ badhe andelika m̄ hælgdom mannom/ 20.
 oc s̄wa likamlika a altareno Æn fore thy kallar han
 thenna stadh himerikis dōr/ Thy at hwa som far s̄yn-
 dalōs aff wærlidinne oc the hælghe kirkio/ tha kom-
 ber hans s̄iæl iæmskōt in i himerike Nw stander ia-
 cob op aff tholke s̄yyn oc refer op m̄ærkelikith amin- 25.
 nilse/ m̄ s̄inom hōsfdhagærd̄ s̄tene oc wigher han m̄
 olio/ oc kallar stadbin betel a hebreis̄ko Th̄ ær at
 thydha. gud̄ hws a wart maal. som heet luza a he-
 breis̄ko/ oc lowadhi gudhi s̄ina iæt/ m̄ thenna sa-
 ma ordhom Æn gudh wil wara m̄ mik/ oc gōma 30.
 mik a thenna wægh/ oc æn han giwer mik klædhe
 oc sōdho oc ledher mik helbrigdho ater til mins sa-

- dhers hws / tha skal han wardha min gudh / oc thenne steen ther iak op reeste / skal heta gudh hws / oc skal iak giwa honum min tienda til thetta hws / them ther hær thizna gudhi / aff allo thy som gudh giwer mik
5. Oc thenne stadher kalladhis först gebus / aff gebufens slækt som ther bygdhe / sidhan wardh han kalladher luza / thy at ther hittes först mandeltræ root oc wæxte mykith nyt Sidhan kalladhis han salem som melchisedech war konunger oc biskoper Sidhan wardh
10. han kalladher betel aff iacob An salomon wiise kalladhe han sidhan iherusalem

- N**w far iacob öster thædhan oc komber i mesopotamie land / oc bitter a hwar mæn liggia mæ sino fæ / oc bidhadho til at alt sæith kom saman Oc
15. the lypto op alle stenin som la öwer brunnin / oc watnadho sino fæ Tha talar iacob til them Hwadhan ærin i mine bröddher The swara at the ære aff aran Han spør them æn the kænna laban sonason nachor / thy at nachor war nampnfræghare / æn batuel hans
20. fadher / swa at stadhen heet nachor borgh som sör ær saght The swara / at the kænna han wæl laban Jacob spør hurw laban ma The swaradho at laban war wæl helbrigdho / Oc rachel hans dotter hon komber hær farande / oc tha han wardh at se rachel / oc
25. wiste at hon war hans modherbrodthers dotter tha wardh han fæghin oc sagdhe / at han war henna fadhers systerson Oc iæmköt sigher hon thiz sinom fadher / oc ganger han gladhlika mot sinom systerson / oc tagher han om hals oc kyffer oc ledher han heem
30. mæ sik Nw skulom wi mærkia / at aller mæste rikedomber i them æwum war i faarom oc nötom oc

andro liwandis fa' / oc rike mæn oc wældoghe foro
 fia'we mȝ sino fa' / eller there framsto swena swa som
 oc scriwas aff iob konunge / oc swa war / a' til tha's
 at bælden wæxte mȝ mannenom Nw sidhan iacob
 hafðhe warith en maanath mȝ laban / tha talar laban 5.
 til honum Skal thu thy thia'na mik pæninga løst at
 thu æft mik swa nær skylder Sigh mik hwath thu
 wil hawa til lōna / An laban hafðhe twa dōtter
 The ældre het lya / oc the yngre rachel / Lya hafðhe
 blōt ðghon / rachel hafðhe faghert ænlite / oc faghra 10.
 fyyn Nw swarar iacob sinom modherbrodher Jak wil
 thia'na thik siw aar fore rachel / æn thu wil mik hona
 giwa Laban swarar honum hælder giwer iak thik
 miza dotter æn androm manne / war mȝ mik swa
 længe thu wil / Oc tha bryllōpith giordhis tho led- 15.
 dis lya in til iacobs sæng honum owitandis An om
 morghonen finder iacob fik wara swiken / oc kærir
 ower laban Laban swarar At thȝ ær ey sidhwænia
 mȝ os / at gipta sōr the yngre dotter / vtæn tha thetta
 bryllōp ær ændath / tha wil iak gerna giwa thik ra- 20.
 chel. An iacob togh ther widh mȝ sæmio Oc swa
 fik iacob twa systers / oc æn framledhis twa thera
 thia'nisto qwinner mȝ systæra bōn oc wilia Nw
 magho mæn ther styggias widh / at en hælgher pat-
 riarcha hafðhe fyra huffrwr / oc æn twa systers / Oc 25.
 thȝ giordhe han syndalōst fore thy / at alt thȝ synd
 ær / thȝ ær antiggia gen natwrinne / swa som sodoma
 fynd / eller gen wars herra budhi / swa som hoor oc
 lōskala'ghe / eller a mot godhom sidhom / swa som
 stia'la oc liwgha An iacob syndar ey a mot natwrin- 30.
 ne / thy at honum kræffðhe ængin olofliker lofte ther
 til the gærning / Vtan fore thy at ekki war tha an-

- nath folk i wærlidizne æn hans slækt som saznom gudhi thiaente Thy wille han ðkia sina slækt til gud; thiaenist Ey syndadhe han oc ther wti a mot godhom sidhom Thy at th; war ængen ofidher æn tha i wærl-
5. dizne at hawa flere huffrwr / fôr æn wærliden war fulkomplika bygdh Oc ey war th; æn tha forbudhith aff gudhi Th; war oc ey vtan skal. at laban gaff honum fôr lyam / thy at iacob hafdhe tha minna giwith om lyam sidhan æn han hafdhe fôrra fangith ra-
10. chel. fore henna wænleek Nw skulle tho lya epter gud; skipilse / fôdha iwdam patriarcham / oc aff honum skulle koma dauid konunger / oc aff hans slækt gud; son m; mandom / oc wardh th; gud; skipilse / oc wille at iacob skulle gôra swa / thy at gudh wil
15. halda siin ordh widh iacob / at aff hans slækt skulle iomfrv maria fôdhas / oc aff henne gud; son Nw fôdher lya sinom bonda flere sônir / Ruben / symeon leui / iwdam / ysachar / oc Zabulon the siæx / oc ena dotter dinam Oc henna thiaenista qwinna Zelpha /
20. hon fôdde honum twa sônir / gad / oc affer / Oc the andra bala rakels thiaenista qwinna / hon fôdde honum twa sônir / dan / oc naptalim / Oc rachel hans aldra kærasta / hon fôdher honum twa sônir widh hans alder / jofep oc beniamin Nw sidhan iosep war fôd-
25. der / oc fôr æn beniamin fôddis / tha talar iacob til laban Nw wil iak orloff hawa mik oc minom konom / oc barnom Thu weeft wæl / m; hwilke tro iak hawer thiaent thik Laban swarar honum Lat mik æn sinna winskap aff thik iak hawer th; rônt at gudh hawer
30. wæl giort til mik fore thina skuld / oc giwith mik got; oc mykith silff for thina skuld / Oc skal thu si-ghia hwath lôn thu skal fore thina thiaenist hawa Ja-

cob swarar honum Thu weest hurw litith gotz thu
 hafdhe/ sör a'n iak kom til thik/ oc hurw wäl thz
 wæxte/ sidhan iak kom til thik/ oc thykker mik thz
 rät/ at iak ryktar oc om siidher mit eghit hws/ Wil
 thu thz göra som iak bedhis/ tha tagh all the faa- 5.
 rin ther misliika a're/ oc lat them wara vnder thinna
 sona oc swena gömo Oc all the faarin som enlita a're/
 lat mik them göma oc mina swena/ oc wil iak enkte
 hawa fore mina thiænift/ vtan thz ther misliika södhes
 aff enlitadhum/ oc maghom wi tha se hwath gudh 10.
 an mik fore mit a'rwodhe An gudh siælwer wiiste
 mik thetta raadh/ oc soor ey iacob nw hælder mz
 swikom a'n sör/ oc ey war thz orättelika a komith/
 som han sik a'gha mz gudh; wilia Thy at gudh a'gher
 aldra mazna gotz/ oc han ma rätlika tagha aff enom 15.
 oc giwa androm Nw siidhan laban thæktis swa wäl
 thæssa s'æt/ tha tagher iacob om waarina sörst oc
 hugger nidher vng tra'/ oc flaar aff them barken so-
 ma stadhe/ oc somastadhe læter han barken ater sitia
 oc gör them swa brokot oc misliika Oc om then tima 20.
 ther faarin timas/ tha lagdhe han tra'in nidher i watn
 oc ledde faarin swa næar/ at the sagho mislita tra'n/
 oc læt them ther timas Oc aff thæsse list/ tha wardh
 alt thz mislita ther söddes om waarina/ oc bätzst
 waaro/ oc mæst at talino/ Oc thz ena som senborith 25.
 war/ thz war enlita Thy at tha wyrdhe han ekki at
 nytia listina/ oc kom swa alt thz bätzsta sæith oc
 flæsta til iacobs lut Oc war thetta enkte vnder/ vtan
 aff natwriinna dygdh swa som sanctus ieronimus sigher
 a'pterdöme til At en sagher frw war ther fore rögdh. 30.
 oc wanfræydthath/ at hon södde blamanna barn/ Oc
 siidhan maalith letadhis fore wisom domarom/ tha

- hiolt hon sína frægdh fore thy / at ower henna sæng
 waro blama'n scriffwadhe Oc en annor qwinna sódde
 daghelikast barn / oliikt badhe fadher oc modher / oc
 fore thy wittis hezne hoor / Oc sídhan hon dolde. oc
5. thz kuzne ey prówas / tha læt mæfter ypocras leta /
 æn nakar tholik daghelik script war ower henna
 sæng Oc sídhan thz war sænnelika fuznith / tha hiolt
 qwinnan sína frægdh Oc ær thz natwrlíkt / at epter
 the syyn oc thanka ther modherin hawer eller fadhe-
10. rin i mæsta lostanom / epter thy wardher oc barnsins ski-
 s. 137. pilse Hær skulo oc thiænisto swena mærkia at the
 magho ey mʒ swikom koma at síns herra pæningom
 æn tho at the hawa ey fult fore thera thiæníst Oc ey
 skulo the tagha epter dôme aff iacobs gærning / thy at
15. han giordhe thz ey vtan særdelis mʒ wars herra budh

- S**idhan thetta war swa giort tha talar war herra
 til iacob / oc bidher han heem fara til fadher
 landa Oc iæmskót talar han til sína huffrwr / oc si-
 gher them wars herra wilia / oc redher sín wægh mʒ
20. konom oc barnom / oc allo síno gotʒe / lónlika fra
 laban / thy at han wiste wæl. at han finge hinder aff
 honum / æn han wiste nakath aff hans færdh Oc fik
 ey laban spória aff hans færdh fór æn om thridhia
 daghin Oc iæmskót wille han epter honum fara mʒ
25. winom oc frændom oc i mykle wredhe / oc war nw
 komin a wæghin Tha talar war herra til laban i
 þómpne Thu skal górla góma thik at tala nakath har-
 dhelika til iacob / oc æn síidher góra Sidhan ræd-
 dis laban gudh / oc foor mʒ fridhi æpter iacob / oc
30. taladhes ther winlika widher / oc skildos faate Laban
 kytʒfer

kytzer sina dötter / oc sina dötterfödnir / oc far ater
heem til sin

Iacob foor sina leedh sidhan m̄ sino fölghe / oc
Ia'msköt mötte honum mykin ængla skare / oc thy
kalladhe iacob then stadhin manaym Th̄ ær a waart 5.
maal / borgher eller sampnadher Thædhan sænde iacob
budzskap / oc sændninga til sin brodher esau / oc la-
ter honum sighia / at han hawer warith sidhan the
sæghos m̄ laban sinom modherbrodher / oc gôr honum
kunnukt ther m̄ / at han ær alder riker wordhin oc 10.
han wil hawa winskap m̄ honum Nw ær budzskapith
ater til iacob i gen komith oc sigher at the hawa
talath widh esau / oc möter honum esau m̄ fyra hun-
drath män Jacob ia'war om sin brodher / hwath han
komber m̄ fridh eller ey / oc bidher sina bôn til 15.
wars herra m̄ thenna ordhom Min gudh oc mins fa-
dher gudh ysaac oc hans fadher gudh abrahams Min
herra thu sægdhe mik at iak skulle heem til landa
fara / oc iætte mik at gôra wæl til mik Jak kænns
ther widher at iak ær mykith minna wærdher æn alla 20.
the nadher som thu hawer fulkompnath m̄ mik Jak
foor ower iordan m̄ minom staff / oc nw komber iak
ater m̄ twa skara / frælsa mik i dagh aff mins bro-
dher hand / oc mina konor oc miin barn / thu ha-
wer mik th̄ iæt / at thu skal gôra wæl til mik oc 25.
ðkia mina slækt som stranda sand Th̄ han sigher th̄
han foor ower iordan m̄ sin staff / oc komber nw
ater m̄ twa skara / Th̄ ma nadhelika wara sant aff
honum siælwom / Thy at han skipte sit folk i thre
skara Vtan th̄ teknar wars herra pino Thy at han 30.

- foor ower iordan som thydher a wart maal nidher-
 færdh til heluitis / at frælfa hælgha siæla m̄ sinom
 staff / th̄ ær m̄ korfens pino som han stodde sik swa
 hardhelika widh at genom gik badha hans hænder oc
 5. slo diæwlin m̄ oc nidhertbrykte hans wald / oc lyppe
 hælgha siæla m̄ sik aff helwite oc op til himerikis /
 Oc a hælgha thorsdagh foor han ater til himpna / m̄
 twæggia skara fylgdh / ængla oc godha siæla Sidhan
 tagher iacob thre sændebudha / oc sænder hwar ena
 10. stund æpter annan / m̄ mykît got̄ til sin brodher /
 oc blidlikar hans hugh m̄ gawom Oc iacob war
 qwar om nattena / i sama stadh som ænglane môtto
 honum Om morghonin arla tha han skulle opstanda /
 oc færdhas / tha brotadh̄is en ængel m̄ honum i mant̄
 15. like / oc togh han swa starklika / at th̄ kostadhe si-
 nonar swa at iacob haltadhe Oc war th̄ ey vtan et
 tekn Thy at swa som likamin hawer twa fôter / at
 flytia likamin m̄ swa hawer siælin twa ælskogha / m̄
 androm ganger hon fram / at wærlidizna giri / m̄
 20. androm stigher hon oc stundom til gud̄ Oc thæs
 mera siælin ælskar gudh / thæs minna fæstes annar fo-
 tin / th̄ ær annar ælskoghe / til wærlidizna Oc wille
 ther m̄ iacob ængalund wiisa / at han hafde mera
 astundan til gudhlika thinga / æn til wærlidizna Ther
 25. m̄ teknadh̄is at hans affkômd som nw ære iwdha /
 the ære halte i tronnæ / stigha annan wægh fastelika
 a / oc tro at en ær gudh / annan wægh wilia the
 ey fæsta fotin / at gudh hawer mandoom taghith oc
 pino tholt oc dôdh fore waara skuld / oc lôst os til
 30. ewerdhelikith himerike Sidhan foor han op til himpna
 m̄ twem skarom / ængla oc hælgha siæla ¶ Iacob
 walder ængelin oc later han ey lôsan / fôr æn han

giwer honum gudhlik signilse/ tha sigher til honum
 angelin Ey skal thu heta hādhan fra iacob/ vtan is-
 rael/ skal wara thit namn/ fore thy at mādhan thu
 aft swa starker widh gudh siälwan/ oc hans ängla/
 tha skal thu ey thorfwa rādhas thin brodher/ eller 5.
 nakra mæn Oc thydher israel/ swa som sigher iose-
 phus gudhlikan höfddhingia Sidhan kalladhe iacob
 then stadh gudž änlite/ thy at ängelin tedhis honum
 ther a gudž weyna/ oc ran tha fool op sidhan han
 foor ower phanuel bergh som thydher a waart maal/ 10.
 gudž änlite Ther til at tekna/ tha sörsta finnom wi
 liws oc ewerdheliken dagh/ sidhan wi fa at se gudž
 änlite Än fore thy at iacob kostadhe sinunor tha
 han brotadhis mž änglenom Ther fore æter ängin si-
 nor aff hans slækt 15.

Nw far iacob oc saar bradhlika at se esau komande
 mž fyra hundrath folk/ oc skundar nw iacob/ at
 skipa sina konor oc siin barn/ oc sæter fræmmærst
 thiä'nista qvinnonar/ oc thera sö'nir mž them i en
 skara Oc i annan skaran sæter han liam oc henna 20. S. 139.
 sö'ner oc dö'tter Epterst sæter han rachel oc iosep i
 sina bætžsta wärn Oc biwdher allom them hwarion i
 sinom skara/ at falla a knæ fore esau sö'rst ther han
 komber fram til thera/ ä'n han siälwer ganger wt
 fra them/ oc gör siin knæfall gudhi ther til at the 25.
 brödher matte saate wardha Nw komber esau saran-
 de/ oc löper iä'msköt mot sinom brodher/ oc sæmp-
 ner han/ oc helfar oc grater oc kyffer Sidhan talar
 han wæl til qvinnorna oc barnanna/ Tha biwdher
 iacob honum gawor som sö'r Hin swarar oc sigher 30.
 sik wara yffrith rikan Jacob nö'dhgar thž i hä'nder

honum Esau tagher widh mȝ thakkom/ oc biwdher honum sit sȝlghe Jacob sȝwarar/ at hans sȝma barn magho ey mykith fara/ oc bidher han fara fore til thȝs the magho epter koma Swa skilias the aat brȝdher/ ȝn ȝsau far hem j feyr landh/ oc iacob komber i canaan til ȝalem borgh oc kȝper ther iordh fore hundradha faar/ oc giordho op altara gudhi til hedhers/ oc kallar a hans nadhugha nampn

10. **M**ȝdhan iacob bodhe i ȝalem/ tha wardher hans dotter dina raantaken aff sȝikim landȝsins herra sȝone/ som hon war gangin at tala widh annath qwȝinde/ oc henna brȝdher waro ey hema Sikem oc hans fadher kȝnnas widh at wadhelika ȝr giort/ oc bedhas mȝna homum til huffrv oc biwdha honum oc hans sȝ-
15. nom/ at agha alt landith mȝ them/ oc biwdha them brȝdhrom hedhers gawor/ oc lȝggin henna hemfȝlgdh epter idhrom wilia Jacobs sȝoner gȝora widh them sȝwika sȝȝet mȝ theȝffom forlaghom/ at the skulo tagha thȝ sama mark a thera kȝt/ ther abrahams sȝlȝkt ha-
20. wer epter gudhȝ budh Sikem oc hans fadher tala mȝ landeno/ oc tala fore them/ sȝwa at the ganga vnder sȝtina/ oc at the skulo wara alle et folk mȝ iacobs sȝlȝkt Thridhia daghin sȝidhan ther thetta war giort/ oc mȝnnene lagho i ȝaarom/ tha tagha sȝymeon
25. oc leui sȝwardh i hand/ oc ganga diȝrfflika i borghena oc drapo them badha fadhga/ emor oc sȝichem/ oc hwar then karman ther i stadhenom war oc ganga sȝwa wt mȝ sinne sȝyster/ Oc andre henna brȝdher the fangadho fa' oc folk/ oc alt thȝ gotȝ som fore them
30. war innan sȝadhin oc vtan/ oc sȝordho them heem til siin Jacob wardher aff thaȝffo sȝtorlika wredher/ oc

figher at landith mon alt saman koma om kring oc
 fordarwa them alla/ hans søner giwas ther litith widh
 Sidhan talar war herra til iacob Far op til be-
 tel oc bo ther oc gør gudhi altara Swa gør iacob
 som gudh biwdher Oc mædhan the fara ower landit 5.
 tha gaff gudh sin ræddogha ower alla them i landith
 bodho/ oc thordhe ængen fara epter iacob Sidhan
 fødher rachel annan son oc dødr i barnsæng Oc før s. 140.
 æn hon dødr tha kallar hon sonen bennone Thz thy-
 dher a wart maal forgha son æn fadherin kallar han 10.
 beniamin/ som thydher a waart maal/ -høghro hand
 son Sidhan foor iacob til ysaac sin fadher Oc war
 tha ysaac attatighi aara gamal oc hundradha Oc do
 Oc iacob oc esau iordhadho han Sidhan boor iacob
 i thy sama lande ther hans fadher bodhe Nw war- 15.
 dher iossep siæxtan aara gamall oc gømir sins faders
 læ mæ sinom brødhrom/ oc røgher sinom brødhrom
 fore sinom fadher fore fwla synder som han sa mæ
 them Æn israel ælskadhe iossep ower alla sina sønir/
 oc gaff honum manglitath klædhe oc sidh til fota Oc 20.
 sidhan hans brødher sagho/ at thera fadher hafde
 han kæraft/ tha hatadho the han/ oc swwbbadho ho-
 num i hwario ordhe Nw figher iossep sin drøm fore
 sinom brødhrom/ oc wardher then drøm inere awunda
 æmpne mællan them Oc figher iossep til them Mik 25.
 syntis at wi brødher stodho a enom akre oc skaarom/
 oc miin neek syntis standa/ oc idhera neker om kring
 bugha henne Hans brødher swara honum/ Mon thu
 skulo wardha waar konunger/ eller skulom wi bugha
 vnder thit wald/ fore tholka drøma tendis awund oc 30.
 hat them i mællan Annan drømin tedhe oc war herra
 iossep/ oc sagde han fore sinom brødhrom Mik syntis

- i sǫmpne at sool oc maane oc allowo stiærnor lutadho mik oc thiænto Sidhan hans fadher bǫrdhe thetta aff honum / tha ræddis han awund them i mællan / oc snubbar honum oc sigher til honum Hwath mon tho-
5. lik drǫm sætta / skal iak oc thiin modher oc thine brǫdher lwta for thik til iordh Nw hawa brǫdhrene awund widh honum / oc fadherin thænkte mȳ sik hwath tholke drǫma hawa at sætta Nw mædhan ioseps brǫdher dwaalias i siche mȳ sins faders fæ Tha
10. talar iacob en dagh til iosep / Far til thinna brǫdhra / oc se hurw the fara / oc wit oc wiifsa mik hwath ther gǫrs Josef komber aff ebron til siche mȳ oc spǫr ther aff wæghfaranda manne / at hans brǫdher ære thædhan farne til dotaym Josef far til dotaym epter them / oc
15. tha hans brǫdher fa honum at se siærnan til / tha talar then ene til then andra Se hwar drǫmarin komber mȳ sinom drǫmom / hawom alle en wilia oc dræpom han / oc kaftom han dǫdhan i nakæn gamblan brun / oc sighiom hans fadher / at wærsta diwr reeff han til
20. dǫdha oc swalgh han Oc ær thȳ fant at engte diwr ær wærre oc ofskælikare æn awund / Oc skal tees hwath hans drǫma dugha Ruben hans ælȳste brodher hǫrir thæssa widhertalan / oc lægger allan sin hugh til at frælsa smaswennin aff thera handom / oc talar
25. til them Fordarfwen ey hans liiff oc giwtin ey hans blodh wt mȳ swærdh vtan kasten han liwandis i brunnen / oc laten han siælf dǫ / oc gǫmen idhera hænder ther til at i maghin swæria / at i ærin skære aff the
- s. 141. gerning Oc sagdhe han swa fore thy / at han thænkte
30. at stiæla smaswenen sidhan liwandis aff brunnenom oc koma han i hans faders hænder Nw komber iosep fram til sinna brǫdhra / oc iæmskyt sǫra the han aff

klædhem oc kaftadhe han liwandis i brunzin watnlöfan
 epter rubens radhe Sidhan göra the som the ma'n/
 ther tha ære gladhaft/ ther the hawa warft giort/
 oc fitia til bordh i sinne glædhe Nw mædhan the
 æta/ tha fara mæn aff ismaels slækt/ oc söra alþskona 5.
 kôpkat til egipto landz at sælia Oc talar nw iwdas
 til sinna bróðhra/ Hwath hælper os thz thz wi dræpom
 waar brodher/ æn tho at wi maghom swæria at wi
 gutum ey hans blodh/ tho ær han dödher fore waara
 skuld Oc ær thz at mærkia i hans ordhom/ at thz 10.
 ær litin hughnadber i mantz samwiti/ at wara orfaka
 fore mannom mædhan han weet sik sakan fore gudhi
 Swa som crisostomus sigher Oc bætra ær thz sigher
 iwdas/ at wi sæliom han waarom frændom ismaelitis/
 thy at han ær waar brodher/ oc aff samo kôti söd- 15.
 der/ oc skulom wi warkuuna honum/ oc hælder sælia
 han swa som wart eghit Hans bróðher lydha hans
 raadhe/ oc dragha han op aff brunnenom oc sælia han
 ysmaelitis/ fore tiwghu sillspæninga/ oc swa söra ys-
 maelite iosep til egipto land Nw war ey ruben ther 20.
 nær/ mædhan thetta æptermeer raadh war giwith oc
 giort/ vtan hafdhe sör draghith sik vndan oc wille
 koma smafwenen lönluka aff brunnenom oc frælsa han
 Oc sör æn han kom til brunnen/ tha war smafwenen
 op draghen oc sælder Thy at han foor lönluka oc 25.
 warlika siæren om kring Nw sidhan han finder/ at
 smafwenen war borto/ tha wardher han swa illa wi-
 dher/ at han riwer siin klædhe aff sik/ som mæn
 göra i them landom i mykle genwærdho/ oc talar
 til sinna bróðhra Hwart skal iak ganga at leta sma- 30.
 fwenen/ mædhan iak seer han engen stadh Sidhan
 göra the alle saman raadh/ oc litadho ioseps kiortel

- m̄z kidhlinga blodhe / oc m̄z w̄aghfaranda manne s̄anda
 the th̄z til theras fadher / oc badho han s̄ighia / at
 han hafðhe kiortelen suznith / oc sp̄oria at thera fa-
 dher / æn han k̄anner kiortelen / Oc war th̄z en
 5. hæmpd ower fadherin / at han skulle m̄z them kiort-
 lenom vnderstanda s̄ina genw̄ardho som han hafðhe
 giwith s̄inom k̄ara son Fadherin k̄annis widh kiort-
 telin / oc gr̄zper s̄wa til ordha / Al̄z w̄arsta diwr /
 oc banfattafta diwr hawer riwith oc swolghith min son
 10. iosep Oc tha all hæns barn koma til honum at
 blidhka han / tha togh han widh ængom hughnath /
 S. 142. Vtan s̄waradhe them Engen hughnath hawer iak m̄z
 idher / b̄at̄yst ær mik at d̄o / oc fara nidh til helwi-
 tis til min son Oc skulom wi her m̄arkia / at the
 15. som ære i sanno heluite hawa ena pino aff them ska-
 dha / at the magho ey se gud̄z ænlite / oc hawa mist
 allan himerikis s̄aghath oc gl̄adhi Andra pino hawa
 the aff thy / at them br̄anner badhe vtan oc innan /
 helwitis elder / oc s̄ynda sampwit riwer s̄wa som
 20. orMBER Oc th̄affa twa pinor hawa alle onde cr̄istne
 m̄æn som ther koma / Oc s̄wa hedhne som aff w̄arl-
 dizne foro epter barndom Æn hedbin barn hawa the
 ena f̄orsto pino at the hawa mist himerikis liws oc
 gl̄adhi / oc ære tho sorghl̄os / thy at the waro ey til
 25. then alder komin som the matto s̄ik himerike for-
 skulla / oc ærwa Swa som kotkarls son hawer ænga sorgh
 aff thy / at han ærwer ey rike m̄z k̄onungx s̄one Æn
 gudhlike m̄æn the ther doo fore wars herra byrdh /
 s̄wa som iacob oc hans forf̄adher / the foro alle til
 30. helwitis til then dagh ther gud̄z son foor nidher aff
 grafwinne oc til them i helwite oc fr̄alste them Æn
 tho hafðho the ther ænga andra pino / æn at the fa-

gho ey himerikis liws / fôr æn han kom / oc tho haf-
 dho the mykla glædhi oc ro aff fulkompne tro / oc
 aftundan til hans komo / oc kalladhis then stadher
 abrahams skóót / Oc i thz skóótith / oc i then hughnath
 stundadhe iacob til sin son iosep Nw mædhan iacob 5.
 fôrgdhe sin son / tha sælia kôpmænnene iosep i egipto
 lande putefari pharao konungx marþkalk / som sidhan
 wardh hóghre prester swa som biskoper / for thy at
 han hiólt sik aff kótlikom syndom Oc ær thz märke-
 likith at hedhne mæn togbo sik renliwis mæn til pre- 10.
 sta Thæssa sama kôpmænnena kallar scripten fôrft yf-
 maclitas / oc sidhan madianitas. Thy at ysmael oc ma-
 dian waro bróðher / abrahams sônir aff agar / oc war
 madian sódder sidhan fara war dóðh Swa som ówer-
 meer i bokinne prówas / oc waro thera bróðhira slæk- 15.
 ter æn ofkilda / oc thy kallas hon stundom aff ma-
 dian / oc stundom aff ysmael

Nw ær iosep i egipto lande i putefari marþkals
 walde oc war gudh mz honum / oc gaff honum
 wit oc lykko / swa at hans herra giordhe han om si- 20.
 dher wældoghan / ower alt sit gotz / oc fore iosep
 skuld ókte gudh hedhningans gotz / Æn iosep thiænte
 swa tryglyka hedhnom herra / at han ænkte wænde
 sik til gangx aff hans gotz vtan sina sóðho Nw war
 iosep manna sægherft / oc awundadhe diæwlin hans 25.
 myklo lykko oc dygdh / oc komber hans frwo til
 kótlika frestning swa frammarla / at hon talar ofóghe-
 lika til iosep om syndelika gærning Jofep rædhis /
 oc aff mykle dygdh styggis han widher / oc swarar
 henne swa Min herra hawer mik giort wældoghan 30.
 ower alt sit gotz / vtan ower idher miin frv / oc fore

- thy ma iak ey gðra swa mykith illa/ oc wardha
 s. 143. minom herra otro oc synda a mot minom gudhi Hon
 later ey aff at fresta swenin daghlika m̄ ofðghelikom
 ordhom An han gðmer fina æro/ oc sigher æ ney
 5. gen swle syud Nw war iossep en dagh enfamber stad-
 der i sinne s̄yslo ther som hon war inne/ oc giordhe
 diawlin hona swa willa/ at hon griper han om klæ-
 dhen til haltz/ oc talar ofðgho til honum/ han smð-
 gher sik bradhlika aff klædhomin/ oc rymer aff hw-
 10. seno fra henne Nw sidhan hon vnderstodh sik for-
 smadha/ tha ropar hon oc kallar fina swena/ oc kær-
 rer fore them/ at henna husbonde hawer formykith
 framdraghith wtlæntzfska mæn/ at gðra henne skam/
 oc liwgher pa swenin/ at han beddis til oloflika
 15. gerning m̄ henne/ oc sidhan iak ropadhe til hialp
 fagdhe hon/ tha wardh han redder/ oc rympde swa
 rasfliklika/ at han lagdhe siin klædher epter/ Oc ther
 m̄ fæste hon lyghnena fore sinom husbonda/ s̄orft tha
 han kom hem Husbonden tror ofsmykith henna or-
 20. dhom/ oc kastadhe han i m̄orkostowo m̄ konungx
 fangom An gudh war n̄z iossep swa ther som annars
 stadz/ oc gaff honum lykko oc nadher/ til thes mantz
 ther overstodh m̄orkahwsfith/ oc trodhe han iossep swa
 wæl/ at han skipadhe honum at gðma fangana pa fina
 25. weyna/ oc iossep gðmpde them m̄ fulle tro/ thy at
 gudh war m̄z honum/ oc styrkte han til alla dygdh

Nw mædhan iossep ær i thæsse skipilse/ tha wardher
 Pharao konunger wredher sinom skænkiara/ oc
 androm som sa ower hans brødhgærning fore thera
 30. brut/ oc bōdth at kasta them i m̄orkahws m̄z hans
 fangom/ oc iossep togh widh thera gðmo oppa hans

weyna som forsynd man war ower myrkohwſith Nakra
 ſtund ſidhan the haſdho ther ſitith / tha wille waar
 herra tee ſina nadher ower ioſep / oc læt thaſſa twa
 ſe om ena nat hwar thera ſin dröm / oc gaff them
 mykin ræddogha aff drömomen Joſep komber arla til 5.
 them oc finder them mykith oblidhare / æn the waro
 wane at wara / oc ſpør aff them hwath thz walder
 The ſwara honum / at them hawer rædhelika drömp /
 oc the magha ængom them na ther thera drömp raa-
 dha kan Joſep ſwarar them / At hans gudh ær wæl- 10.
 dogher / at kauna honum at raadha dröma Nw ſi-
 gher ſkænkiarin ſin dröm Mik ſyntis ſigher han Eet
 wiintra fore mik / oc thre knylor a wiintra no ſom
 thre wiin qwiſta wæxſto wt aff oc giordho blomſter /
 oc ther næſt moen wiinbær / oc mik thottis hawa 15.
 minz herra konungxins kar i minne hand / oc thotte
 mik ſom iak togh wiinbærin / oc kriſte moſtin i ka-
 rith / oc bõdh iak minom herra drikka Joſep raa-
 dher hans dröm / oc ſigher at thre wiintra's knwlor /
 oc qwiſta / thydha thre dagha / Oc epter the thre 20.
 dagha / ſigher ioſep til ſkænkiarens / mon pharao kon-
 unger minna a thina gambla thiænift oc ſkipar thik
 ater a thina æro / oc ſkal thu bæra hans kar tha ſom
 før Oc ær thz miin bõn til thik / at hwilken tima 25.
 thik far wæl at / tha haſt aminnilſe a minna nõdh /
 oc tala fore konungenum / at han frælſe mik aff theſſo
 ſængilſe Thy at iak ær ſtolen aff hebreo lande / oc
 her infatter fore vtan minna ſkuld Nw vnderſtaar ba-
 karamæſtaren / at ioſep hawer witerlika raadhit drö-
 min / oc ſigher han nw ſin dröm Mik thotte ſom 30.
 iak haſdhe they ilætis kar mʒ miðl ower mit ho-
 wodh / oc i thy owerſto ilætino tha ſyntis mik ſom

- iak bar alþskona bróðh/ oc fughla aato aff thy Jo-
sep radher hans dróm/ oc sigher at thry ilæte thy-
dher thre dagha/ oc siærdha daghin later pharao ta-
gha liiff aff thik/ oc later thik ophængia/ oc tha
5. magho fughla riwa thit kót Thridhia dagh ther æp-
ter/ tha wardh konungxfens høghtiidh/ epter thy som
han war fódder/ oc giordhe mykith hoff Oc widher
bordh mintis han a them badha skænkiaren oc baka-
ramaftaren/ oc gôr swa widh them badha/ som iosep
10. hafðhe hwars thera dróm radhit An skænkiarin sidhan
honum for wæl aat/ tha glómde han sína lowan widh
iosep/ oc thy rædh war herra honum annan wægh
til hialp

15. **T**wem aarom ther æpter tha tedhe war herra pha-
rao konung twa dróma/ Honum syntis thz han
stodhe ower nilo strand/ oc thotte honum at siw
faghra kóðr oc sulfeta fódðos op aff waato lande Oc
andra siw kóðr fluto op aff flodhinne swla oc maghra/
oc fódðos op a strandinne/ a godhom græs wæxt Oc
20. syntis honum/ at thæssa siw riwo oc aato the andra
siw som feta oc faghra waaro Aff thenna sympn war-
dher konungin bradhlika wæktæ/ Oc iæmskót wardher
han sidhan at sompna/ oc synis honum at siw ax wæxa
aff enom halm full mæ korn oc fagher Oc annor siw
25. ax syntis honum fordærfwath aff ilwæðbre/ Oc thotte
honum at thæsse siw ax aato alla the andra siw axa
fæghrind Hær hórir os til at vnderstanda/ at some
dróma ære skælika/ oc some ofkælike Oc koma stun-
dom aff thy/ at mantzens natwra ær krank oc ær
30. antiggia hiti eller kyld rikare i hezna skipilse/ oc
for thy tha thykker siwkom mænne/ stundom som han

ærwodhar i elde/ eller watne Thórftom manne thyk-
 ker fom han drikker Stundom koma dróma aff wæ-
 dhra fkipte Thy at fór æn wi kænnom wædhra om-
 fkipte vtan om kring os/ fór rórís mantzins hiærne
 aff thy/ oc ther aff drómir man ftundom fifka fore 5.
 watn/ oc elder fore thórko Stundom drómir man
 om tholik thing fom han thænker waken Stundom
 koma oc dróma aff ængla kragt/ badhe godha ængla
 oc onda Onde ængla wilia drówa mantzens liiff/ oc
 róra fore thy mantzins hiærna i fómpe til mykin 10.
 hæggomma/ oc fidhan wifa the finom hemelikom wi-
 nom affgudha mannom eller konom andra manna dró-
 ma/ oc góra them fína fpama'n/ oc ther aff komber
 mykin willa Oc godhe ængla the wifa godhom man-
 nom opterlika gudhlik budhfkap i fompne Æn i egipto 15.
 lande i them tima hafde diæfla mykith wald oc man-
 ga trolkonor oc fpama'n halla giærna mz konungenom/
 Oc thy later haz kalla them genaft om morghonen/
 oc biwdher them radha drómana Æn for thy at thæffe
 dróma waaro ekki mz diæfla kragt róktadhe/ vtan 20.
 hælder aff gudhi fiælwom/ tha wifto ey diæfla at
 wifa finom fpamannom antzfwar/ oc kunno the engin
 fkæl góra konungenom Nw fidhan konungin rædhis
 meer æn fór om fína dróma/ tha minnis fkænkieren
 a/ oc wifar konungenom/ at en hebreifker fwen war 25.
 i fængilfom mz honum/ oc hwrw han rædh fannelika
 thera dróma hans oc bakaramæftarens Jæmfkót biw-
 dher konungin at læta iofep koma fore fik Oc epter
 konungxins budhi/ tha wardher iofeps haar fkorith/
 oc han wardh klædder/ oc opledder til konungen 30.
 Nw talar pharao til iofep Mik ære tedhe dróma/ oc
 ær then ængin ther them raadha kan/ Vtan thz ha-

- wer iak hørt/ at thu kan aldra btzt radha them
 Josef swarar War hera ma vtan mik swara pharao
 konunge til tholik thing Nw sigher konungin dr-
 mana fore iosep/ swa som sr waro sagdhe Josef
5. raadher hans drma oc sigher swa Badhe konungxins
 drma/ re badhe en drm/ oc tekna badhe/ at thz
 som gudh wil hawa giort thz tedhe gudh pharao kon-
 unge Siw sagbra kr oc siw ax full mz korn/ re
 siw fruktfamlik aar som koma skulo srst/ An siw
10. kr thuwna oc maghra som epter them komo/ oc
 siw wisin ax/ re siw oaran/ ther æpter skulo ko-
 ma/ swa mykin/ at enkte mon epter lewas aff siw
 frwktfamlika aara awxt An thz at i saghin thz sama
 tyfwar i twem drmou/ thz r fore thy at drmin
15. r stadhlika sander/ at wars herra ordh som han ta-
 ladhe til idher i synpne skal wisselika wardha/ oc
 skiwtelika fulkompnas/ oc thykker mik thz radhlikt
 wara/ at i skipen en wisan man oc klokan ower alt
 landith/ oc skipe foghota vnder sik ower landen oc
20. læte saman hnta/ om the srsto siw godhaarin sampta
 deel aff allom awxt/ oc gma i konungx gardhom
 til at hiælpa rikeno ower siw aara sylvt Oc prwas
 her mdher/ at alt hrer konunge til som i rikeno
 r at skipa rikeno til gagnx epter godho radhe/ el-
25. ler hafdhe ey iosep swa gudhliker man thssa lund
 radhit Nw vndrar pharao ower iosep/ badhe hurw
 witerlika han rdh drmana/ oc swa hurw tharflika
 han hafdhe radhit honum oc talar til sit raadh/ Mo-
 nom wi finna annan thssa mantz lika som fuller r
30. mz gudhlikom anda Oc talar til iosep mz giordho
 radhit Mdhan gudh wiiste thik tholik ordh oc radh/
 tha weet iak engin witrare/ eller thin lika/ Tha skal

thu wara ower min gardh/ oc thino budhi skulo alle
 lydha Ensamit konungx namps wyrdhning skal iak
 hawa fore thik/ oc skipar iak thik waldoghan ower
 alt egipto land Oc til witnis oc stadhfæstlse togh
 pharao konung gulring aff sinne hand/ oc fatte a io- 5.
 seps hand/ oc klædde han m̄ dyraſto byſſo/ oc lag-
 dhe wridhin gulring ower hans hals/ som i them
 æwom war mykin pryðhe/ Oc skipadhe honum ſin
 waghñ Thy at i them landom/ fara æmwæl konunga
 oc hoffmæn i dyrbonom waghnom/ oc bõdh at en 10.
 ſkulle ropa fore ioſep oc kria ther han ſoor/ at alle
 ſkullo knæfalla honum/ oc wita han wara waldoghan
 foghot ower alt egipto rike Pharao talar æn til io-
 ſep Swa ſom iak ær egipto konunger/ ſwa ſkal en-
 gin i egipto rike rõra hand eller foot a mot thino 15.
 budhi/ oc wænde honum nampn/ oc kalladhe han
 wærlidina helfara/ ther til at ſwa ſom hans nampn
 waro omſkipt ſwa matto alle mæn th̄ prõwa/ oc
 wita m̄ hans nampna ſkipte/ oc gaff honum æſſent̄
 til huſſer/ hans gambla herra putifer marſkalkx dot- 20.
 ter ſom ſidhan wardh affgudha biſkoper innan them
 ſtadh oc mõnſtre ther ſolen dyrkadhis fore gudh/ oc
 wardh tha taghin til biſkop fore ſins renliwis ſkuld
 ſom ſõr ær ſaght xxx aara gamall war ioſep/ tha
 han ſik wald ower egipto land/ oc ſoor han wældo- 25.
 gher ower all landen Nw koma ſiw godh aar oc
 wardh ſwa mykin wæxter alſkona korns/ at iæmpnæs
 matte widh ſanden a haſſſtrandinne/ oc ængin gat
 th̄ ræknath eller mælt Affſent̄ ſõdde ioſep twa ſõnir
 ſõr æn oarenen komo Fõrſte war kalladher manaffes/ 30.
 oc annar wardh kalladher eſſraym Sidhan komo ſiw
 oaran/ oc mykin ſylt at all wærliden tholde nõdh/

oc i egipto lande hittis engin sǫdha oc roper alt fól-
kith a konungen oc bedhis hiálp/ oc konungen wi-
fer them til ioséf Nw later ioséf op lædhor/ oc salde
sǫrst inlæntýskom mannom/ oc sídhan allom them ther
5. aff androm landom komo

IAcob faar at spǫria at hwete oc alýskona korn á'r
falt i egipto lande oc talar til sínna sǫna Jak ha-
wer sport at hwete á'r falt i egipto lande/ farin thiit
oc kǫpen os waara tharfwer/ .sǫr á'n wi sǫwáltom The
10. gǫra som han biwdher/ oc fara alle brǫdher vtan
beniamin Oc war han for thy hema/ at fadherin
thá'nte sík ekki hawa flere sǫner aff rachel/ som
honum war káraft/ oc ráddis at nakath skulle at
honum koma Nw komo the i egipto land mý an-
15. drom mannom som oc foro at kǫpa korn/ oc komo
fore ioséf/ oc falla a kné fore honum sǫwa som andre
Han kenne them/ oc talar hardhelikare til them á'n
S. 147. til andra háltsýst fore thy/ at han ráddes/ at the
háffðho forkomith beniamin sambroðher hans/ sǫwa som
20. the willo honum forkoma/ máðhan han war ekki
ther komin mý them/ oc spǫr hwadhan the á're kǫmp-
ne The sǫwara honum at the á're aff canaan kǫmpne
at kǫpa sík sǫðho oc tharfwer/ oc tho ká'ner han
them wá/ á'n the ká'na alýá'nte til honum/ han
25. minnis a sína drǫma/ oc thykker nw at the á're ná-
stán sannadhe/ oc talar thy/ á'n ná'stan hardhást til
them/ at han wil/ at the thola nakra genwárdho
fore thera sýnd i tháffe wá'rd Oc wil ey at the bá'ra
hona til helwitis mý sík/ vtan skipar thý sǫwa/ at the
30. magho ká'nnas widh sína sýnd/ oc sýndagiáld/ oc
sígher

figher til them J ærin speiara ower alt landith / oc ærin hæ'r kompne at skodha hwar landzins wærn ær otrôstast The swara honum Ey ær swa herra / vtan wi ærom kompne at kôpa os fôdho / oc ærom alle eens mantz sôner / m̄z fridhi ærom wi kompne / oc 5. ængin ond̄zskap wiliom wi drifwa / gærna ærom wi idhre thiæniste mæn Josef swarar them / thz ær alt annath sannare J ærin kompne at speghia landen The fighia ney gen / oc fighia sik wara alla brôdher Oc for thy ær thz ey vanlikt at the fara alle at speia / 10. vtan the matto wæl tro enom eller twem aff sik æn the willo landith speia Oc thy fighia the at the ære ther aller brôdher kompne / vtan then yngxste som hema ær m̄z fadhernom / oc annar som borto ær Tha sagdhe iosep / thz ær som iak sagdhe Thy speyn i 15. landin / at i ærin marghe oc starke oc trôstin idher Nw wil iak prôwa idhra sannind Jak swær ower mins herra liiff oc helso pharao konungx i komin ey hædhan fôr æn idher yngxste brodher komber / sænden en aff idher heem epter honum / oc i wordhin her i 20. iærnom bliwa / til tha's iak prôwar hwath i ærin falsara / eller sanninda mæn Wilin i ey swa gôra / tha swær iak thz ower pharao konungx. liiff oc helso / at i skulin hawa speiara ræt Nw wardha the alle inka- stadhe i môrkahws thre dagha Thridhia daghin læter 25. han them wtedha fore sik oc talar til them Æn i wilin liwa tha gôrin som iak sagdhe / fore thy at iak hedh- rar sannan gudh / tha wil iak thz gôra fore hans skuld / at ærin i sannelika kompne m̄z fridh / tha wil iak en aff idher halda i sængilse / oc alla the andra 30. wil iak lowa heem / at fôra the fôdho som i hawin

- køpt/ oc komin sidhan ater m̄ idhrom yngxsta bro-
dher til mik Nw wardha the gōra som han ſagdhe/
oc the tala them i m̄llan/ oc wita ey/ at han vn-
derftander thera maal Thæſſa genwærdho hawom wi
5. ſkyldath/ tha wi ſyndadhōm a waar brodher/- tha
S. 148. wi ſaghōm hans nōdh oc han beddis nadher aff os/
oc wi lætom ſom wi hōrdhom th̄ ey/ thy ær nw
thaffe oro oc genwærdha komin ower os Ruben tha-
lar til them/ ſwa at ioſep th̄ hōrir Wæł witin i at
10. iak affrædh idher/ oc forbōdh at gōra ſyndelika widh
ſmafweinnin/ oc i wille ekki tha lydha mino radhe/
nw letar gud̄ h̄æmpd epter hans blodhe Engin thera
thænker th̄ ioſep vnderſtaar them/ thy at haz taladhe
fōr til them m̄ tolk Joſep wænder ſik fra them oc
15. grater widh thera widhertalan Sidhan wænder haz
ſik til them/ oc weet at ruben then æl̄ſte brodherin
ær ſaklōs/ oc fore thy biwdher han/ at binda then
brodherin ther naſt ruben ær at aldre/ oc later binda
ſymeon i thera aſſyn Sidhan bōdh han ſinom ſwe-
20. nom/ at ſylla thera ſækkia m̄ hwete/ oc la'ggia alt
thera ſilff ſom the hafdho wtgifwith fore kornith ōwærſt
i ſækkiana/ hwars thera ſilff i ſin ſæk/ ſidhan fara
the nio brōdher hem m̄ orloff Mædhan the æra a
wæghenom/ tha later en thera brōdhra op ſin ſæk/
25. oc finder th̄ ſama ſilff i ſækkenom oc ſigher thaghar
til ſina brōdhra/ at honum ær hans ſilff ater giwith/
them vndrar them i m̄llan/ oc thænkia th̄ wara aff
gud̄ nadhom/ oc ſidhan komo the heem til ſin fa-
dher/ oc ſagdho honum alt ſom til war borith/ oc
30. at land̄herran taladhe hardhelika oc giordhe til them
Sidhan læto the alle op ſina ſækkia/ oc ſan hwar
thera ſit ſilff i ſinom ſæk m̄ hweteno/ oc wordho

mykith rædde/ at thȝ ær them giort mȝ ſwik/ at
 them ſkulle witas thiwlfnadher Jacob talar til them
 Barnlōfan hawin i mik giort Joſep ær hworwin mik
 bort/ ſymeon ligger i fængilſom/ beniamin wilin i
 bort fōra/ ſwa mykin genwærdha ær ower mik ko- 5.
 min Jwdas hafðhe twa ſōner phares oc Zaram mȝ
 thamar/ tha talar han til ſin fadher Jak lowar thik
 at dræpa min twa ſōnir/ æn iak fōrer ey iæmwæl
 ater til thik beniamin/ ſom iak fōrer han bort/ giff
 han wt i min hand/ iak wil waardha han ater i 10.
 thina hand Fadherin ſwarar Ey far min ſon beniamin
 i egipto land mȝ idher/ hans ſambrodher ær dōdher
 Thenne liwer enſamen epter rachel komber honum
 naghær genwærdha til/ tha ledhin i mit hwita huffwod
 mȝ mere ſorgh til helwitis 15.

¶ Thæs i mællan wæxte ſyltin/ ſidhan thȝ ær
 alt op ætith/ ther the kōpto at thȝ ſinne Tha talar
 iacob til ſinna ſona Farin andra færdh/ oc kōpin os
 æn nakath til fōdho Jwdas ſwarar ſinom fadher Land-
 zins herra han hawer ſworith/ ſom wi fōr ſagðhom/ 20.
 at wi ſkulom aldre ſe hans ænlite/ vtan waars liiffs
 wadha/ fōr æn waar yngſte brodher fōlgher os/ Wil
 thu lata han mȝ os fara/ tha farom wi ſaman oc kō- S. 149.
 pom thik thina tharfwer eller farom wi enge lund til
 egipto land Nw hawa the badhe en ræddogha iacob 25.
 oc ioſep ower beniamins liiff Thy at ioſep rædhis/ at
 the hawa giort iæmpn illa widh beniamin ſom the
 willo fōr gōra widh han ſiælwan An iacob rædhis om
 them at the mondo ſkadha[t] ioſep/ oc rædhis at the
 bedhas fore thy beniamins fōlghe/ at the wilia honum 30.
 ſamuledh ſkadha/ oc bæc thȝ hemelika i ſinom hugh/
 oc antſwarar thæſſa leedh ſinom ſonom Thȝ giordhin i

- mik til drówilse oc yfæld at i sagdhe idher hawa flere bróðher The swara sinom fadher Landzherran spordhe os/ æn waar fadher lifdhe/ oc æn wi hafdom nakan brodher liwandis hema Wi swaradhon honum
5. thz sannasta/ oc kom aldre thz i waar thanka/ at han skulle wilia fore eens se waar brodher Jwdas talar frammermeer til sin fadher/ oc sagdhe Lat han fara i minne warrio oc wardhan/ til at wi ærom lidhughe at færdhas oc kôpa os sôdho/ at liwa widh oc waar
10. barn Jak tagher smafwennin i mina hand/ thu kræff han ater aff mik/ vtan iak ledher han helbrigdho beem som bort/ tha wil iak bæra synd oc skuld for thin skadha/ hafdhe ey thenne dwale warith/ tha waarom wi nw annaz tima ater kompne Jfrael gi-
15. wer wt sin son/ oc figher til them/ Mædhan swa mykin ær liifs nôdh/ tha gðrin idhan wilia mz smafwenenom/ oc taghin mz idher the dyraсто krydde oc kôpinfskap som wæxer i waro lande/ oc sôrin gawor landzherranom/ oc taghin mz idher twæwæghit silff/
20. Thz ær at fighia/ badhe thz silff som i sôrdhen sôr/ oc funnin sidhan i sækkiomen/ ther til at engin maghe idher odygdh wiita/ oc swa annath silff at kôpa mz sôdho æn thy sinne Æn min gudh alzwalldogher/ gðre landzherran idher blidhare/ oc giwe honum thz
25. i hugh/ at han late lidhughan idhan brodher symeon aff bandom oc fængilse/ oc beniamin ater beem til mik mz allom idher Jak mon sitia barnlôs oc biidha tholkith som gudh wil mik vnna Sidhan toghe the nio bróðher beniamin/ oc gawor/ at sôra landzherranom/ oc twæwæghith silff som sôr ær saght/ oc foro nidher i egipto land/ oc komo fore iosep Fôrsta iosep faar se sin sambrodher beniamin mz androm sinom

brøðbrom / tha kalladhe han sin redheswen / oc figher
 til honum Ledh thessa mæn i mit hws / oc gòr wæl
 til mat / oc the skulo æta mȝ niik i dagh Oc ma
 her vnderstanda at han wille ey hæmpnas the gær-
 ning som the hafdho giort op a han / vtan sin bro- 5.
 dher wille han hæmpna / æn the hafdho honum mis-
 giort / for thy at swa biwdher wæl skipadher kær-
 leker at ælfska mæst siælwan sik til himerikis / oc an-
 delik thing æn ey til iordhrikis hedher / Tha ær thȝ
 dygdhelikt / oc gudhlikt / at vna bæter sinom bro- 10.
 dher / æn sik siælwom Oc thy wille iosep hælder
 hæmpna sins brodhers oræt / æn sin eghin Redheswen-
 nin giordhe fins herra budh / oc ledher them i fins
 herra herbærghe / the sitia ther rædde oc bidha / oc
 talar en til annan Wi ærom her infatte ma wæl ske 15.
 at swara fore thȝ silff som wi funnom i waarom sæk-
 kiom / oc wil os landzherran wæffwia oc klanda / oc
 dôma os sik til ewerdhelika thræla / Oc ganga nw
 alle saman fore stallaren / oc tala til honum Sidherst
 wi hædhan forom tha fingom wi thik silff fult wærdh 20.
 fore wart korn / oc kænnooms thes widher / at wi fun-
 nom sidhan alt thȝ sama silff i waarom sækkiom sidhan
 wi heem komom / oc ær thȝ ey i warom samwitom /
 hwaa thȝ ther lagdhe / Vtan thȝ sama silff hawom wi
 ater sòrt thik i hænder at sælia / oc annath iæmwæ- 25.
 ghith til wara kòpa / Stallarin swarar them Gudȝ
 fridher ware mȝ idher / idhar gudh oc idhers fadhers
 gudh / han hawer giwith idher thetta sama silff / æn
 idhert korn giæld hawer iak gòmpt mȝ fulle wikt
 Hær ma vnderstanda / at iosep hafdhe ekki hedhna 30.
 mæn i sinne thiænift / Vtan the gudhlika mæn ther
 trodho a hans gudh / oc hafdhe vnderstandith aff

- thenna bróðhrom at the oc thera flækt dyrkadho oc then fama/ en fannan gudh Stallaren signar them wæl/ oc ledher sytheon in til them aff mörkohwse/ oc læt giwa thera asnom fodher An the saato oc
5. reddo fina gawor/ til iosep gik til bordh om mid-daghin Først ther iosep komber ingangande/ tha presentera the honum gawor/ oc bõghia sik til iordh fore honum Han helfar them blidhelika i gen/ oc talar til them Ar idhar gamble fadhler helbrigdho/
10. ther i sagdhen mik sör aff/ eller liwer han The swara honum/ helbrigdho ær idhar thia'niste man waar fadhler/ oc æn liwer han/ oc bõghia sik æn nidher til iordh fore honum Josep seer til beniamin sin sambrodher/ oc talar til thera bróðhra/ ær thenne
15. idhar yngxste brodher som i sagdhin mik aff Oc iæmskõt talar han til beniamin Gudh giwe thik fina nadher mit kæra barn/ oc skyndadhe sik fra them bort/ oc in i lõnlíkare herbærghe/ thy at han gat ey taarom haldith ower sin brodher Sidhan thwaar
- 20 han sit ænlite epter taarom oc graaten/ oc ganger in oc later redha bordh oc skipar særdelis alla in-sõdda ma'n/ oc widh annath bordhit fina bróðher/ hwar thera epter finom alder Oc innan them rættom som fram komo/ tha rættis æ iæmfult fore beniamin
25. som fore andra twa

- Nw mædhan the drikka oc huxa sik wæl hald-na/ tha bõdh iosep finom stallara/ Fyll thera sækkia wæl mʒ hwete/ oc læg hwars thera silff i hwars
- S. 151. thera sæk/ oc i beniamins sæk/ tha læg thu mit silff-
30. kar Om morghonen arla som the waaro bort farne/ mʒ swa giordho radhe Tha kallar iosep stallarín/ oc biwdher honum epter them fara oc fanga them oc

wiita them thiwft fore filff karith Stallaren gðr fa-
 muledh/ oc far epter them/ oc talar til them Onda
 gerning hawin i giort/ oc stolith mins herra filffkar/
 thz som han ær wan at gðra fin spaadom m3/ oc thy
 ær warft at lðna styldina fore honum The swara ho- 5.
 num Godhe herra hwi talin i swa/ at wi idhre thia-
 nifte mæn skulom hawa giort swa mykin ond3skap Thz
 fama filff som wi suznom fðrra finne hema i waarom
 fakkiom/ thz fðrdhom wi ater til idher Oc hurw ma
 thz nw wara/ oc wi hawom nw stolith gol oc filff 10.
 aff herrans hwse/ wardher thz suznith m3 nakrom
 waara tha skal han mista fit liiff/ oc alle the æpter
 liwa skulo ewerdhelika wara herrans thræle Stalla-
 rin swarar them/ then ther filffkarith hittis m3/ han
 skal wara min thræll/ oc andre skulo wara orfaka 15.
 Oc iæmskõt far han til/ oc letar fra them æl3sta oc
 til then yngxsta/ oc monde ther hitta filffkarith som
 han hadhe thz laght Nw ære thenne skal hwi iosep
 wille swa mykith qwalia them Oc ær thz/ thz fðrsta
 At the matto aff the mðdho/ fulkompnelika kænna 20.
 widh/ at thz war synda giæld/ oc magho hælder
 thola synda gæld i thæsse wærlð/ æn i andre Oc
 maghom wi her aff vnderstanda/ at lofflikt ær fore
 gudhi/ at mðdha then man som illa hawer giort widh
 os/ ther til at han wil bætra sik widh gudh Annor 25.
 skal waro thæsse/ at han wille wita hurw mykin godh-
 wilia/ the hadho til beniamin/ oc hadhe han an-
 nath suznith/ tha monde han tagha fin sambroðher
 til sik oc gðra wæl til honum/ oc wærna honum fore
 then wadha som han ær sialfwer i komin/ oc sidhan 30.
 monde han minna wyrdha hwru the andre fore Nw
 wardha the brøðher swa illa widher/ sidhan beniamin

- ær op halden/ at the flita siin klædhe aff sik fore
 harm/ oc lópte op ater sina sakkia/ oc wilia ænga-
 lund giwa wt beniamin/ sôr æn the koma fore iosjep
 siælwan Oc ganger nw iwdas fore sinom bróðhrom
 5. in fore iosjep/ oc falla alle bróðher a iordh fore io-
 sjep Tha talar haz til them/ Hwi wilden i swa illa
 góra a mot gudhi/ eller hwi ræddins i ey min spado-
 m/ eller wisten i ey/ at ængen man kan iæmp-
 nykith aff spadom som iak/ oc aldra mæst m̄ thy
 10. silfkarino ther i hawin stolith Jwdas swarar honum
 Hwath hawom wi her til at swara/ eller hwath ræt
 maghom wi fore os biwdha/ gudh siælwer plaghar
 os/ fore nækra waara gambla synd Min herra wi
 ærom alle idhre thræla badhe wi oc swa han ther
 15. silfkarith ær suznith m̄ Josjep swarar honum Fiærren
 ware then dom fra mik/ at orfaka mæn giælde m̄
 s. 152. skyldoghom Han som stal mit silfkar/ han skal wara
 min thræll/ i farin m̄ fridhi som orskulla ærin heem
 til idhan fadher Jwdas ganger diærflika nærmeer/
 20. oc talar til iosjep Jak bedhis orloff at tala fore idher/
 thy at i ærin min hōgxste herra epter pharao kon-
 ung J spordhin os bróðher tha wi komom sôrft/ æn
 wi hafdom fadher oc modher/ eller bróðher flere
 liwandis Wi swaradhom minom herra/ at os lifdhe
 25. fadher gamal karl/ oc waar yngxste broðher sódder
 i hans alder/ ær hema nær honum/ swa kær at
 fadherin ma ey se aff honum/ oc han ær modherna
 enga barn/ thy at hans sambroðher ær dóðher J swa-
 radhin os/ Latin idhan yngxsta broðher til mik ko-
 30. ma/ oc iak wil se han/ Wi swaradhom idher minom
 herra/ At fadherin monde dó/ æn swennin fore fra
 honum J swaradhin os Wtan idhre yngxte broðher

kome mȝ os/ tha ſkulin i aldre thora koma fore mit
 ʼnlite Sidhan wi komom heem fore waar fadher/ oc
 han. badh os ʼater annan tima fʼrdhas til idhart land
 Tha ſwaradhom wi honum idher ordh/ om ſmaſwen-
 nin Tha ſagdhe waar fadher til os J witin wʼal at iak 5.
 hafdhe twa ſʼnir mȝ rachel Annar foor ʼrinde til idher/
 oc fik iak budh ʼter aff idher at leon hafdhe han ſwol-
 ghit/ Oc aldre ſpordhe iak meer aff honum ʼn til
 thenna dagh Nw ʼn i ſʼrin thenna ſwenin bort mȝ
 idher/ oc honum komber nakath meen til a waʼghe- 10.
 nom/ tha ledhin i min hwita alder til helwitis mȝ
 mere ſorgh Nw ʼn iak komber heem til min fadher/
 figher iwdas til ioſep/ oc ſeer han ey thȝ ſmaſwen-
 nin ʼr mȝ os tha dʼʼr han aff harm/ thy at hans
 liiff halder ſik widh ſmaſwenſins liiff/ Oc ʼrom wi 15.
 tha alle brʼdher ſkyllloghe at ſwara gudhi fore wars
 fadhers dʼʼdh Min herra iak ſkal wara idhar thraʼll
 fore ſwenin/ thy at iak togh han i miza lowan/ oc
 gaff iak wt miza twa ſʼnir fore honum/ oc mik ſial-
 wan ſkyldoghan fore mins fadhers dʼʼdh Min herra lat 20.
 mik haʼlder wara thraʼll/ ʼn fadhers bana/ oc laʼt
 ſwenin fara heem til ſin fadher lidhughan mȝ androm
 ſinom brʼdhrom/ thy at iak giter ey tholt widh alla
 the yʼaʼld ther minom fadher ower komber/ ʼn han
 ſaknar ſmaſwenin Oc mon iak tha baʼra witne a mot 25.
 mik ſialwom i mizo ſamwite fore gudȝ doom

IOſep vnderſtaar thera godhwilia til beniamin/ oc
 finder aff thera ordhom/ at hans fadher figher io-
 ſep wara dʼʼdhan/ oc warkuznar hans hiaʼrta ſorgh/
 oc ſinna brʼdhra genwʼrdho/ aff innarſta hiaʼrta/ oc 30.
 giter ey langer haldith eller lʼont ſik ſialwan/ oc

- biwdher allom wtganga vtan finom biððhrom / oc wil at engin ware widh / mæðhan the kænna hwar widh
- S. 153. annan / thy at han wiste at the mondo annars hughum wardha / oc sidhan talar han til them m; enne
5. gratande róft / swa at egipto mæn hórdho th; som vte stodho Jak ær iossep / liwer æn min fadher hans bróðher wordho swa rædde widher / at engin aff them swaradhe honum Sidhan taladhe han blidblika til them oc nadblika Ganger nærmeer til mik / Oc sidhan
10. the komo fram til honum Tha talar han hemelika til them Jak ær iossep idhar brodher / Oc ær th; til iærtekna / at i salden mik til egipto land Tho skulin i ey ther fore ræðbas / oc ey skal th; idher illa thykkia at i salden mik til thetta land / gudh sænde mik fore
15. idher til egipto land / idher til liiffs oc helso / Oc meer war th; aff gud; skipilse / æn aff idhro radhe / oc hawer gudh giort mik til fadher oc radhgiwara pharao konungx herra ower allan hans gardh / hóffðinga ower alt egipto land Tw aar ære nw lidhin
20. sidhan sylvt oc hunger byriadhis oc ære sæm aar epter som ængin thórfv plóghia eller skæra / skyndin idher heem epter minom fadher / oc sikhin honum thæsse ordh Jossep thin son sigher thik thenna budhskap / gudh hawer giort mik land; herra i egipto lande / far ni-
25. dher til mik oc bo m; mik / thw oc thine sônir / oc thiin sonabarn m; allo thy som thu agher Idher óghon sigher iossep til sina bróðhra oc mins brodhers óghon beniamin se mik her fore idher / oc hórin miin ordh til idher / górin kuznokt minom fadher alla mina æro /
30. oc skynden idher heem oc sórin han til mik Sidhan falder iossep ower beniamin / oc sæmpner han om bals / oc grata the badhe bróðher / hwar ower annan fore

glædhe Sidhan mintis han widh alla sina brøddher/
 oc hwar thera fælla growa taara Oc sidhan dirwas
 the at thala widh honum Thæsse tidhande spordhos i
 konungxins gardh/ oc sigher hwar androm at ioseps
 brøddher ære komne til honum Pharao konunger 5.
 glæt̃ ther aff/ oc alt hans herſkap/ oc bōdh pharao
 konunger iosep/ at giwa them got̃ oc pæninga/ at
 hawa heem m̃ them/ oc ærlika waghna/ oc sōra
 thera fadher oc huffrwr oc barn til egipto land Oc
 biwdher iosep lata sighia hans fadher/ at han ſkynde 10.
 ſik til egipto land m̃ allom ſinom boſkap/ oc at han
 ſkal wardha wældogher ower alla egipto land̃ rikedo-
 ma Joſep biwdher epter konungx budhi/ at hans
 brøddher gōra ſom han biwdher/ Han læter giwa them
 fōdho oc næſtning/ oc hwariom thera tw par klædher 15.
 Oc beniamin gaff han ſærdelis thryhundradha ſtora ſilff-
 pæninga oc ſæm par klædher/ oc iæmpmanga penin-
 ga/ oc par klædher ſænder han ſinom fadher/ oc tio
 æſna m̃ al̃ſkona gōrſōma byrdhom/ oc andra tio m̃
 ſwa mykith hwete ſom the gato borith Oc ær th̃ 20.
 mærkelikt oc ey vtan ſkæl/ at iosep gaff androm ſi-
 nom brødhrom tw par klædher oc beniamin gaff han
 ſæm Thy at barn hawer aff fadher oc modher/ thol-
 kin likama ſom the hawa/ oc tholka ſiæl ſom gudh
 giwer/ epter thera natwro ſkipilſe An modher ha- 25.
 wer fōrft mere mōdho fore barne/ tha th̃ fōdhis/ oc
 mere omwælo i opfōdhilſe/ oc ma engte barn iæmp-
 mykith iæwa om modher ſom om fadher Oc fore
 thæſſe thry tha ær ſon eller dotter mera ſkyldogh mo-
 dher æn fadher/ æn tho at barn elſkar naatwrlika 30.
 meer fadher æn modher Thy at barn hawer th̃ aff
 ſinna natwra fulkompnilſe Oc fore thæſſe thry/ ther

- barn hawer meer aff modher æn aff fadher / tha gaff iosep beniamin thry par klædha ower andra brøddher som ey waaro sambrøddhra m̄z them / oc tw par klædher hwariom sinom brodher / fore then skylskap / ther
5. sōnir hawa til fadhers badhe til siæl oc likama swa som nw war saght / æn tho at siælen sōdhis ey aff fadher eller modher / vtan gudh skapar hona aff al̄z-ængo / tha skapar tho gudh ey siælina / vtan epter likamans natwrlík skipilse Nw giwer iosep sinom
10. brøddher orloff / oc bidher them / fara saatlíka / thy at han rædhis æn th̄z sama om beniamin / som sōr war widh honum siælwán giort Sidhan komo allowo patriarche heem til sin fadher / oc budhadho honum fæghins budh / oc sighia honum at iosep liwer / oc ær
15. land̄z herra i egipto ríke Jacob wardher annars hughom widh / swa som then man ther bradhlika wæk-kis aff thungom sōmpne / oc tho tryggis han ey widh thera ordh / sōr æn the sighia honum alla atbyrdhina / oc presentera honum gawor / oc godha waghna som iosep
20. sep sãnde mot honum Sidhan lifnar hughin i karlenom / oc sigher swa / yffrith ær iak riker aff thy æn min son iosep liwer / gærna wil iak fara oc se han m̄z minom ðghom sōr æn iak dōðr Nw ma sōrst vnderstanda i ioseps atbyrdh. at gudh later margha gen-
25. wærdho sinom winom til koma i iordhrike / oc tho aldre vtan hau thanker them meer æro i himerike Thy at som ære swa godh thing the ther gudh hawer skapath / at han an them ængom vtan sinom winom som ær himeríkis glædhi Som ære oc swa genwær-
30. dhelik / at han an them ængom vtan sinom owinom swa som ewerdhelik helwitis pina Som thing ære oc thæs i mællan / swa som ær iordhrikis fræmdh / oc

rikedomā / Ey swa got at han an thȝ ey marghom
 finom owinom / Ey oc swa ilt at han an thȝ ey man-
 gom finom godhom winom lofflika at agha / thy swa
 at ʼn han gawe enfampnom godhom mannom frʼmd i
 iordhrike oc illom genwʼrdho / tha matto maʼn thʼn- 5.
 kia at gudh hafðhe ʼngin annor lʼn thʼnkt finom wi-
 nom / oc ʼnga andra pino finom owinom / Oc thy
 blandar han at badhom / ther til at ille maʼn rʼdhas
 helwite tha the hawa iordhrikis frʼmd oc godhe maʼn
 wʼnta sik himerike tha the thola genwʼrdho / Thy at 10.
 swa ʼr gudh altȝwaldogher / at aldre lʼte han ilt S. 133.
 wardha ʼn han matte ey oc wille gʼra got aff illo
 Annath ʼr her at vnderftanda / oc faghert a at thʼn-
 kia / hurw marghom lundom ioseps atbyrdh teknar
 wars herra pino Josef war falder fore tiwghu pʼ- 15.
 ninga / oc waar herra fore thrʼtighi / thy at han war
 wʼl x lwtom batre Jwdas patriarcha gaff radhit at
 sʼlia iosep Jwdas apostolus falde waar herra sʼlwan
 Josef war falder aff finom brʼdher wtlʼndis Waar
 herra war wtgiwin romara walde aff finom frʼndom 20.
 Patriarche litadho ioseps kiortel i kidhia blodhe Jwdha
 litadho wars herra likama mȝ thy blodhe ther han
 togh aff waare natwro Josef radher drʼma / oc wi-
 far enom til liiffs / oc androm til dʼtȝ War herra
 predikadhe / oc wiiste godhom mannom himerike / oc 25.
 ondom iʼttadhe han helwite Josef sʼdde wʼrldina
 mȝ sino radhe aff likamens sylv War herra sʼdde ha-
 dhe likama oc sʼl mȝ rʼtte tro / oc gudhlikom na-
 dhom Josef war kalladher wʼrldinna helfare aff pha-
 rao konunge War herra war kalladher helfare aff ʼng- 30.
 lenom sʼr ʼn han sʼddes i modher liiff Oc war hin
 kalladher wʼrldinna helfare / thy at han hiolt mangom

mazne liiff oc helso i wærlðiane An war herra war kalladher helfare/ ey at enaft wærlðinna/ thy at han giwer badhe iordbrikis helso oc himerikis

- S**idhan færdhadhis iacob aff canaan land til egiptum
5. m̄z allom finom sonom oc sona barnom Oc om nakra nat i wa'ghenom sidhan han hafðhe giort sit offer gudhi om daghin/ tha talar gudh til iacob i s̄ompne Jak ær wældoghafte gudh thin oc thins fadhers/ far orædder til egipto landz/ thy at ther skal
 10. iak læta wæxa thina slækt/ iak skal weeta thik fólghes m̄z minom nadhom Jak skal oc fólghia thinne slækt ater thædhan m̄z gudhlika walde Josef thin son han skal sitia ower thik dōðhom oc læggia thiin dōghon saman m̄z sinne hand Sidhan kom iacob til
 15. egipto landz m̄z sonom oc sona barnom oc waaro the at tale/ vtan iacob siælwer oc hans sona konor/ iacobs barn oc hans sona barn/ siæx oc siæxtighi som m̄z honum komo til egipto landz An m̄z iacob oc iosep/ oc hans twem sonom som fore waaro i egipto
 20. lande/ tha waaro the alle fadhga oc brōðher oc brōðbra barn siwtighi folk Sidhan sænde iacob fram fore sik sin son iwdam til iosep/ at bidhia han mōta sik i iessen yterst i egipto lande Han s̄kyndar at mōta finom fadher/ oc falder ower hans hals oc grater
 25. Jacob talar til iosep Nw ma iak gladhlika dō mædhan iak seer thit ænlite/ oc weet thik liwandis epter mik Sidhan talar iosep til them alla/ oc siher/ at han wil fara fore them oc gōra kuznught pharao konunge at the ære kompne/ oc radher them at si-
 30. ghia fore konungenom/ at thera fæ ær mæst i faarom/ oc the hafðho ey græs i chanaan lande/ Oc

bedhas fore thy at the magho bo i iessen som godher
 gra's wæxter ær enſampne om ſik Thy at egipto mæn
 magho ekki thȝ ſe / at mæn æta faara kôrt / vtan the
 hedhra ſaar ſom gudh Thy at iwpiter hõgxſte affgudh /
 han ſeriwadhis mȝ wædlira hornom Oe ær thȝ mæ'r- 5.
 kiande / at æn tho at oaaaran war ſwa i egipto lande
 ſom i androm landom at alȝſkona korne / tha war tho
 gra's wæxter i egipto lande / oe ey i androm landom /
 thy at egipto land ær ſwa ſkapt at nilus ſlodh ſlõdher
 ower landith / oe komo ekki annor mykin ra'ghn a 10.
 iordhena / oe munde ſwa mykith ſlõdha i them ſiw
 aarom / at engin gat plõght / eller ſkorith ſom ſõr ær
 ſaght / oe war gra's wæxter ſwa mykith mere

Jofep ganger in fore pharao konungin / oe ſigher
 honum at hans fadher oe hans brõdher ære kompne til 15.
 egipto land oe ledher in fore konungen oe mȝ ſik ſina
 brõdher / oe taladhe fore konungenom ſiin ærinde ſom
 iofep hafde radhit them oe beddos at bo i iessen /
 Konungin bidher iofep at ſkipa them thȝ land / ſom
 honum thykker aldra bæȝſt / oe giwir them iessen Si- 20.
 dhan ledde iofep ſin fadher fore konungen Jacob ſwa
 ſom patriarcha plægher / ſagdhe gudblika ſignilſe ower
 konungin Konungin ſpõr aff iacob / hurw gamall han
 ær Jacob ſwarar honum Mine dagha ſom iak hawer
 warith wæghſarande i iordhrike / ære badhe ſtakkitte 25.
 oe onde / thy at gudȝ wine ægha ekki hema i iordh-
 rike / aldre ære the ſwa rike / ſõr æn the koma til
 himerikis / oe ære hwar dagh wæghſarande / aff wærl-
 diune mȝ aſtundan til gudȝ / oe ære thaſſa wærlȝ da-
 gha ſtakkitte thy at ekki ær thȝ ſwa langt / at thȝ 30.
 ær ey ſtakkit at ændanom / oe onde æro the oe ſwle
 mȝ genwærdho An himerikis dagher ær en ewerdheliken

- vtañ ãnda / batre ower alla thwřanda dagha iordhrikis glædhi Oc ar iak řagdhe iacob thřatighi aara gamal oc hundradha yngre an mine forřadher Sidhan bodhe iacob oc all hans affkõmd i ieffen oc
5. řõdde iořep them ower oaaranih Sidhan kom alt egipto land fore iořep / oc kãrdho řik at the hařdho ey řilř meer / at kõpa mř korn aff honum / An han gaff them korn fore alt thř bofař som i landino war Sidhan thř korn war alt op nõt / tha talar alt lan-
10. dith til iořep Wart liiř oc helřa ar i thino walde / Nw arõm wi pãninga lõře / oc řalõře oc an kornlõře Tha kõper iořep alla iordhina i egipto lande vnder konungin fore korn / vtañ kirkio iordh eller preřta Thy at the togho okõpande řõdho aff konungx gotř
15. Oc prõwas her mř / at ther ar gudhliker řatter řwa řtarker / at iãmwal hedhne mãn hioldo han / oc konunga oc hõřřdhinga are řkyldoghe at řtyrkia kirkiona mř iordhrikis gotř oc řõdha gudř thiãniřta mãn / oc at the magho ey tagha ater thř ther kirkio war gi-
- s. 137. 20. with Sidhan oaaraniñ waro lidhin / tha talar iořep til landith Taghin korn aff konungenom oc řaan iordhina / mř them řkařom / at i galden konungenom řãmpta delen / aff allom awãxt / oc i hawin řiařwe řyra delana / oc řkal thř wara ewerdheliker řatter i
25. egipto lande Oc ther řintř thř / at iořep war badhe řinom herra konungenom tro / oc õkte hans ingiařd / oc řwa them nadhigher oc milder herra ther han war ower řkipadher / thy at han kõpte nadhelika widh them / oc gaff godh epterdõme / at rike mãn řkulo ey
30. hardhelika kõpa widh fatigha Sidhan bodhe iřrael i egipto lande oc eghnadhe řik ieffen / oc õktis hans
- řlãkt

flækt mykith / oc lifdhe ther siwtan aar / oc wardh
 han siw aar oc fyretighi oc hundradha gamal Oc tha
 ther leedh at hans daghum / tha læt han kalla iossep
 til sik / oc badh han læggia fina hand vnder hans
 lænder / oc swæria ower the natwro / ther gudʒ son 5.
 skulde tagha aff hans flækt / at han skal sôra han ater
 i thʒ hælgħa land / ther gudʒ son skal thola pino / oc
 dôdh i / oc opsta oc domadagher wardha / Oc iordha
 han ther Sidhan iossep hafdhe sworith / tha negh han
 gudbi oc thakkadhe iossep 10.

Sidhan foor iossep heem / Oc spordhe sidhan at
 thʒ fast leedh at hans fadhers dôdh / oc kom thaghar
 ater til honum / mʒ sinom twem sônom manasse oc
 effraim Jacob wardh gladher aff hans komo / oc fik
 swa mykith mæghin aff glædhe / at han fattis op i 15.
 sænginne / oc taladhe til iossep Alʒwaldogher gudh iætte
 mine flækt at eghna alt chanaan land Nw hwilkin
 tima minna sona flækter skulo skipta thʒ landith / tha
 wil iak at thine tve sône oc thera flækter / taghi
 iæmpnan lut widh andra mina twa sônir / oc thera 20.
 flækter / Oc ey skal thiin flækt liita at tholkom lot
 som thinna brôdhra flækter tagha Vtan thina tve sô-
 nir skulo gôra twa iæmpna flækter / widher thinna
 twæggia brôdhra flækter / Oc skulo thine tve sônir
 kallas mine tve sônir / til allan ærfdha ræt mʒ mi- 25.
 nom twem sônom / swa som ruben oc symeon mine
 ælʒsto sônir Oc ær thʒ at vnderstanda / at ens bro-
 dherfins flækt som heet lewi / oc war forfader alla
 biskopa oc presta fore wars herra byrdh / togh engin
 lot eller arff epter iacob / tha hans sona flækter skipto 30.
 thʒ hælgħa land / vtan gudh siælwer bôdh them oc

- gaff sik oc sin tionda / oc offer fore iordhrikis arff
 Oc tho skiptis landith i tolff lyter swa som ma'llan
 tolff iacobs sona / thy at annar ioseps son / oc hans
 slækt / togh iæmfullan skiptis lot / oc hans slækter i
5. leui stadh / swa som annar ioseps son togh epter sin
 fadher / oc hans slækter epter honum / Faar thu flere
 sônir sigher iacob til iosep / tha tagha the ekki mere
 skiptis lot / æn nakar manasses son eller effraym Si-
 dhan wardher iacob war hwar tve ioseps sônir fore
- s. 159. 10. honum stodho manasses oc effraym / oc spordhe at io-
 sep hwem the hórdho til / thy at han gat ey wæl
 feet Josef ledher fram smafwenana fore iacob / oc
 bedhis gudhlika signilse ower them / oc skipar then
 ældre sonen manassen vnder hans hõghro hand / oc
15. effraym vnder hans winstro hand Jacob vnderstander
 aff them hælgha anda / hwilkins thera slækt ther fro-
 mare skal wardha / oc lægger sina hænder ower kors /
 swa at hõghre handin komber ower effraym / oc win-
 stre handen komber ower manassen Josef vndrar hwi
20. han swa gõr / oc wil oplypta sins faders hænder oc
 bõghia them rättare / oc sigher honum hwilkin thera
 ther ældre ær Jacob swarar honum Jak weet thz min
 son at annar thera ær ældre / oc iak weet tho / at
 then yngre wardher framare epter gudz skipilse / oc
25. skal hans affkõmd wæxa i wtlændis slækter Sidhan
 las iacob gudhlika signilse Først ower effraym oc si-
 gher til honum swa Thu skal wardha wælsignadher aff
 gudhi / Oc hwilken man som wæl wil signa sin
 wardhnath / oc yniskia honum got aff gudhi Tha skal
30. han bidhia mʒ thenna ordhom Gudh gõre sina nadher
 widh thik / oc giwi thik tholka signilse som han gaff
 effraym / oc hans brodher manasse Sidhan signar han

them badha fræmermeer m̄ thenna ordhom Waara for-
 fædlira gudh/ han signe thaſſa ſmaſwena/ m̄ them
 ſignilſom ſom han ſignadhe iacob/ oc abraham oc
 yſaac oc giwi them wæxa i mykin mogha Nw ær ʼey
 th̄ vtan ſkæl/ oc tekn ther nw ær giort Jacob læg- 5.
 ger ſina hænder a kors/ tha han wil ſignilſe giwa/
 Thy at gud̄ ſon rækte ſina hænder wt a korſeno/
 tha han ſignadhe alla wærlidina/ oc lōſte hona aff
 adams banne Jacob kænner allom mannom at ſigna
 ſin wardhnath ſamulund/ thy at alle cr̄iſtne mæn 10.
 ſkulo m̄ korſeno ſigna ſik/ oc ſin wardhnath/ Oc
 war her fōrſt teknath/ kors ſignilſe m̄ hand Jacob
 ſignar fræmermeer then brodherin ther wæxa ſkal i
 wtlændis ſlækte Thy at iacobs ſlækt iwdha Tagha ſe-
 naſt/ oc nõdhoghaſt widh korſins tro oc ſignilſe/ oc 15.
 wtlændis ſlækter oc annor land trodho thaghar a han
 ther a korſeno do/ oc togho widh hans ſignilſe oc
 nadhom Joſep wille omſkipta ſins fadhers hænder/ aff
 korswiſinne/ thy at thera fadhga affkōmd iwdha wilia
 forekoma korſins tro/ oc lata ſik hawa rættare Th̄ 20.
 ær ey ofant/ at aff eſſraym fōddes ieroboam konun-
 ger wældogher ower tio patriarcha ſlækter/ An æn-
 gin koning læſom wi wara komin aff manaffe Si-
 dhan talar iacob til ioſep Gudh ſiælwer ſkal æn ſom
 han iættadhe/ alla miza affkōmd aterledha til cha- 25.
 naan land/ oc gōra hona ther wældogha/ An ſtadhin
 i thy landino han heter tiktima han kōpte iak fōrſt
 m̄ rætto wærdhe/ oc ſidhan wan iak han ater m̄
 ſwærdhe/ oc bugha aff minom owinom Then ſama
 ſtadh giwer iak thik wtan lot æpter mik/ tha alla 30.
 miza ſona ſlækter ſkipta chanaan land Oc prōwas

hær mȝ/ at fadher ma giwa mera enom an androm
aff thy gotȝe som han togh ey epter sin fadher

- N**w kænner iacob. at hans dagha mono liidha/ Oc
later kalla alla sina søner til sik/ oc talar til
5. them swa som then hælghē ande wifar honum Oc si-
gher at han wil wifa them aff gudȝ weyna margh
vnderlik thing/ ther koma skulo i ytersta wærlidina
daghum/ An tho at hwaro at som hans ordh ful-
kompnas/ marghom æwom fore waara dagha/ thy at
 10. honum war mæst hugher a gudȝ sons tilkømd i wærl-
dina/ sørft. at løsa adams synd/ oc alla synder/ oc
sidhan at døma alla them ther sidhan synda Oc ær
thȝ at mærkia at han spadhe hwariorom thera swa som
ower honum skulle koma/ oc ower hwars thera slækt/
 15. got eller ont/ oc særdelis aff thenna threm/ hwru
hwar slæktin skulle skipta mȝ andre thȝ hælgha land/
oc hwath som hwarie slæktinne skulle ower koma/ oc
hurw gudȝ son skulle sødhas/ oc sidhan wærlidina dø-
ma ¶ Nw talar iacob til ruben sin ælȝsta son Ruben
 20. min sørste son/ ophoff at minne forgh Thik bar rætter
til/ at ærwa mæsta æro oc wald/ oc gawor epter
thin fadher/ An thu æst swa som et brutith kar som
alt watnith ær wt lopith/ oc æst thu brøsker oc
skøðr i thinom likama/ oc thu ofrægdhdhadhe thins
 25. fadhers sæng mȝ hans amio/ for thy skal thu aldre
wardha thinna brødhra forman/ swa som thik bær til
ælȝsta brodhors wyrdhning Nw prōwas hær mȝ at the
fa optarst mintȝsta lykko til rættskapath arff som syn-
delika liwa oc orætlika/ sør an the giptas mȝ gudȝ
 30. laghum/ oc aldra mintȝst the som gōra fræntzemio-
spiæl/ eller hoordoom ¶ Sidhan talar han til symeon

oc leui mȝ thenna ordhom Symeon oc leui ilgerninga
 andbudh the drapo mannen i sinne giæld oc mȝ sinom
 wilia / oc mȝ sinom wilia growo the mwrin / læti
 gudh aldre mina siæl koma i thera raad / oc aldre
 thykker mik ærlikt wara i thera sampnadh Bantzæt 5.
 ware thera giæld / thy at hon ær soldiærff / oc bantzæt
 wardhe thera wredhe / thy at hon ær hardh oc een
 thra Jak skal skilia them i iacobs arff oc kasta them
 hwar fra androm Thȝ han sigher at the drapo mannen
 Thȝ ær at vnderstanda aff sicchem emors son / som the 10.
 brôdher drapo An mȝ thy at han ðnsker aff gudhi /
 at hans siæl kome aldre i thera radh / giwer han oc
 annath vnderstanda / thy at engin ðnsker sik hiælp el- S. 160.
 ler frælse aff them wadha ther nw ær forlidhin / vtan
 lowar hælder gudh / at han ær ower komin wadban / 15.
 oc bedhis hiælp aff them wadha som honum ma fram-
 ledhis til koma Oc thy ma ey wa'l vnderstanda ia-
 cobs onsk aff tha's mandrapfins radhe ther tha war ful-
 kompnath / vtan han giwer os vnderstanda / at thȝ
 mandrapith teknadhe gudȝ sons pino Oc ær thȝ fant 20.
 at thera brôdhra slækter symeon oc leui the wolto
 mæst i wars herra dôdh Thy at aff leui komo bi-
 skopa oc preste / oc aff symeon komo scribe oc pha-
 risey Oc the giordho alle saman radh ower war her-
 ra / tha chayphas biskoper sagdhe swa som then hælt- 25.
 ghe ande wiiste honum andelika blindom oc lagdhe
 ordh honum i mwn honum owardhoghom Thȝ hêrir
 bæter til at en man thole dôdh / hælder æn alt fol-
 kith forefars / oc tho rædh han ey thȝ fore godho /
 eller mȝ godhom hugh / vtan aff awurd widh waar 30.
 herra / Oc fra them dagh willo the dræpa gudȝ son /
 oc vndergrowo mwrin a the helghe kirkio / som tha

- lagdhis mꝝ wars herra predikan Oc aff thæsso awundꝝfiwko radhe / ðnꝝker iacob sina sial orsaka fore gudhi / oc forbannadhe thera gerning oc spadhe them thꝝ nw ær wordhit / at the skullo sunder skilias oc sinslæstum
5. kaftas om wærlðinna ¶ Sidhan talar iacob til iwdam Thik skulo lowa thine brøðher fore margha starka gærninga Thina hænder skulo nidherthrudha thinna owina halþast Thinna brøðhra affkømd skal falla a knæ fore thina affkømd Thy at aff honum komo konunga
10. ower wars herra folk Jwdas ær som leons vnge / oc far op epter bradhinne / oc ligger sidhan oc hwilas swa som leon Oc ær thetta faghert at vnderstanda War herra fōddis aff thæssæ same iwdas slækt / han foor oppa korfith / oc vnderwan the samo bradh ther
15. owinin hafðhe fōr iæghath i them faghra paradiis skoghe Thæssæ bradh / ær thꝝ salugha mankømith / som ihesus christus frælste aff thæs onda iægharins walde Thenne same leons vngen / han hwiltis sidhan i grawinne / thre dagha oc thre nætter / swa som annær-
20. stadh skal prōwas Swa ær oc sant aff leons vnga at han ligger vtan liiffs krap / thre dagha oc thre nætter / til thæs at han hōrir sins fadhers rōst / sidhan faar han liiffs mæghin Samulund gudꝝ son aff thy gudhliko walde som han hawer ewerdhelika aff si-
25. nom fadher / rees han op aff sins likama dōdha Oc thy sagdhe iacob ytærst i thenna ordhom / hwa skal thenna leons vngan opwækkia Thꝝ ær at sighia Vtan thꝝ gudhlika wald som han hawer aff sinom fadher ewerdhelika An talar iacob fræmmermeer til iwdam
30. Aldre skal brista konungx wald / eller hertogha aff iwdas slækt / thil thæs ther then kombir all wærlðen bidhar mꝝ astundan / oc gudh sialwer hawer iæt / at

fænda wærlidize til himerikis nadhe Oc ær thȝ fan-
 nelika prōwath / At aff them æwum oc til wars herra S. 161.
 byrdh waaro æwinnelika forma'n ower wars herra folk
 aff iwdas flækt / fōrft hertugha alt til dauid konung
 oc sidhan dauid / oc æfter han fiortan konunga / oc 5.
 sidhan hertogha alt til thæs thȝ waldith gik affætta / oc
 herodes wardh konunger hedbin man mȝ romara wal-
 de Oc i hans daghum wille gudȝ son fōdhas i iordh-
 rike oc byria ewerdhelikt andelikt rike An talar ia-
 cob fræmmermeer til iwdam om war herra som aff 10.
 hans flækt skulle fōdhas mȝ mandom Min son / thenne
 fame gudȝ son / oc thinna flækt son / han skal binda
 sin otama sola widher sin wiingardh Thȝ ær at si-
 ghia Wantyktadhin hedhinskapin vnder the hælgha kir-
 kio andelikan hughnath oc lydhno Oc han skal thwa 15.
 siin klædhe i wiinqwista blodh Thȝ ær at si ghia /
 Wara natwro i sino blodhe Thy at swa som mantȝins
 likame / ær holder mȝ hans klædhum Swa war oc
 wars herra guddomber lōalika vnder waarom man-
 dom / som han togh aff sinne aldra helghasto modher 20.
 Thenna mandom thwo han aldra innærft / aff thy som hæl-
 ghath war i henna modher live Swa som fræmmer
 meer skal prōwas Oc sidhan thwo han aldra waara
 mandom oc synder i sino siælffs blodhe / som han 25.
 gaff wt i sinne pino / oc kallas hans blodh wiin el-
 ler wiinqwista blodh / Thy at hans blodh ær a gudȝ
 altara vnder wiins tha'ff oc liknilse / oc gōr gladhare
 godha siæl æn wiin gōr nakan man An talar iacob
 fræmmermeer til iwdam Fæghre ære hans ðghon æn 30.
 wiin / oc hwitare ære hans tænder æn mielk Wars
 herra ðghon i the hælgha kirkio / ære apostoli oc

- ewangelifte/ thy at m̄ them vnderstander hon gudh-
lik thing Thæsse ðghon ære fæghre æn wiin/ thy at
meer andelik glædhi/ ær i the hælge kirkio/ tha
ther læfis oc siwngx thera kænnedomber/ æn all the
5. glædhe som man faar aff wiin Wars herra tender
ære hans predikara/ thy at the biita/ oc tugga syn-
dogha mæn m̄ gud̄ ordhom/ ther til at the magho
wardha wars herra andelike lime/ swa som natwrlík
fôdha wændis om i natwrlíka lime ¶ Sidhan talar
10. iacob til Zabulon m̄ thenna ordhom Zabulons slækt
skal bo fram m̄ hawino widh skipalæghit Oc ær th̄z
fant/ at tha ther tolf patriarcha slækter skipto cha-
naan land tha kom haffstrandin oc alt siolandith i
Zabulons skipte/ Oc ær th̄z landith ther waar herra
15. byriadhe sina predikan innan/ Oc thædhan togh han
margha apostolos swa som yfaias spadhe Tha sôrsta
S. 162. tima gud̄ son kom i wærlidina/ tha skulle Zabulons
land aldra sôrft fa liifa oc lættilse aff thy thun̄ga
diæwls walde ¶ Sidhan talar han til yfachar thæssa
20. lund Yfachar starker asne hanz loter skal liggia mæl-
lan twæggia land̄ ænda Thy at han kunne skodha
hwar landith ær bætzst oc rolikast/ oc lagdhe sina
hærdha vnder stora byrdha/ oc thiaente konungom til
skat/ Oc sagdhe han thy swa at yfachar slækt fik sin lot/
25. th̄z kostoghafta land i chanaan landom/ næst widh
Zabulon som sigblingaman hæftho Oc wardh yfachars
slækt mykith ærwodhis folk at sôra al̄skona kôpenskap
til skipa som wæxste i thera lande Oc fore thy fingo
the konungom mæstan skat/ oc flæsta tolla aff yfa-
30. chars slækt ¶ Sidhan talar iacob til dan Aff dan
slækt skal oc fôdhas domare ower sit folk/ swa som
konunger aff iwda Dan skal wardha hugormber/ a

wæghom oc a stighom wadheliken orMBER / han skal
 hugga hæsten i howina / swa at han falder ater aff
 bake som op war stighin *Ån* til thik min herra aldra
 wærlidizna helþa later iak miza aftundan / oc miza
 aliit Thenne domare som aff dan skulle fódhas / han 5.
 war hin starke sampson fódder aff dan slækt Thæsse
 twe ormane / som annor ligger a wæghomin / oc an-
 nor a stighomen oc ligger annar i bufkomen / oc an-
 nar ær diærfwer oc oppinbar / oc hawer hwas horn /
 the tekna iwdas skarioth oc anticriřt Thy at annar 10.
 thera fóddis / oc annar skal æn fódhas aff dan slækt
 Oc kallas iwdas mórker orMBER / thy at han swek
 war herra i tro *Ån anticriřtus* kallas oppinbar orm-
 ber oc mȳ hornom / thy at han teer sik i the hælghæ
 kirkio oppenbarlika swa som han ware gudh / oc skal 15.
 han fa mykith wald i wærlidizne / oc stanga hardhe-
 lika hælgha mæn / Fórste ormin iwdas lægger sik a
 bredhum wæghom Thy at han hafðhe kompanřkap mȳ
 iwdhom som gingo bredhan wægh til helwitis *Ån*
anticriřtus lægger sik a stighin / thy at hans řtriidh 20.
 wardher a mot hælghom mannom / som ganga thran-
 gan wægh til himerikis Swa mange fulkompne mæn
 som hōght waaro opstighne i dygdhelikom liffnath /
 giwas oc falla ater aff bak i wantro widh hans wald
Ån iacob řigher ytærřt i řinom ordhom / at han wil 25.
 bidhia mȳ fulkompne tro oc aftundan alla wærlidizna
 helþo ihesum *christum* ¶ Sidhan taladhe iacob til
 gad Gad skal giordha sik mȳ swærdhe / oc řtridha
 badhe fore honum oc epter honum Gad tekna řiælf-
 wan ihesum *christum* Han řtridher nw fōr / widh 30.
 anticriřt æn han ær komin / mȳ thy / at han wæpner
 řina mæn gen honum mȳ rætte tro Han řtridher oc

- s. 163. epter sidhan han ær komin tha war herra ihesus skal draþa han mʒ eno ordhe/ oc mʒ tilkompno liwse Thetta thydbis aff hans slækt gad Fore then skuld at then tima tolff patriarcha slækter/ foro ater i chanaan land/
5. mʒ wald at skipa landin sik i mællan Thʒ ær scriwath/ at the aff gad komo foro wæpnte fore folkeno swa som forwaardher ¶ Sidhan talar iacob til affer Oc spaar honum/ at hans slækt skal fa/ thʒ setafta sôdho land i chanaan lande oc sôrgbia konungom kost ¶ Si-
10. dhan talar iacob til næptalim Næptalim skal wardha en wtwiifster hiorter/ at giwa fagher ordh oc tharflik Hiortin lôper aldra diwra mæst Oc war thʒ et dighert lop/ tha gudʒ son kom aff hógxsto himerike nidher i iordhrike i eno ôghna bragðhe/ at giwa os fagher
15. ordh mʒ gudhlikom kænedom oc rætte tro ¶ Sidhan talar iacob til iosep Josef min son/ thu æst for thy kalladher iosep/ som thydher ôkter i wart maal Thy at thu skulle waxa oc ôkias ower thina brôdher/ badhe mʒ thino myklo walde/ oc swa oc mʒ mykлом
20. starklek thinna slækt Thy at aff effraym komo starkaste mæn til striidh/ oc batʒste ôrlôghis mæn aff allo iacobs kôni/ swa som sidhan prôwas Thu min son sigher iacob/ swa fagher oc wææn/ at alla egiptolandʒ iômfrwr standa i swalom oc windôghom/ hwar som thu
25. komber farande Thik awundadho thine brôdher/ swa som thera hiarta ware skotith i genom/ An thu satte alla thino wærio/ oc waku a gudh siælwæn/ han lôste thiin band oc allan thin wanda/ oc gaff thik wald ower alla iacobs synir/ oc aff thik skal koma fôrste
30. konunger i minne slækt Thins fadhers gudh wardhe thiin hialp/ oc alʒwaldogher gudh han giwe thik sina signilse/ badhe aff himpnom mʒ godhwædhre/ oc swa

nidhan aff iordhinne m̄ godho aare Gudh al̄waldogher giwi thik oc the signilse at thiin sl̄akt maghe mykith ôkas / oc til sin r̄atta alder opfôdhas / Swa som gudh hawir giwith mik alla the signilse som han gaff minom forfâdhrom / swa giwe han thik aldra 5.

waara signilse ower thit howodh oc ower thit halstfast Fore thy at thu hawer gômpt renastan liffnath i al- lom thinom brôdhrom Oc thæsse famo signilse / the winna's m̄ thik oc thinne sl̄akt alt til then tima ther aldra hælghra manna astundan komber / th̄ ær ihesus 10.

christus Oc kallas her i hans ordhom hælghæ mæn ewerdhelika hōgher Thy at the waaro hōghe i dygdhelikom gærningom oc liffnath ower andra mæn / oc hopadho sik ewerdhelikt liiff oc lōðn Oc ekki wun- nos thæsse signilse længer ower hans sl̄akt / eller hans 15.

brôdhra / sidhan ihesus *christus* hælgha manna astun- dan læt sik fôdhas Thy at sidhan the willo honum ekki tro epter sinna forfâdhra spaadom / tha wordho the forbannadhe aff gudhi Oc fore thy spaadhe them iacob gudhlika signilse / ekki længer æn til hans 20.

fôtzlo tima Oc prôwas hær m̄ at wi skulom ey æl- ska gud̄z owinir / æn tho at the ære os natwrlika til bundne ¶ Sidhan talar iacob til beniamin Thæssa lund Beniamin riwande wargher / han skal arla æta bradhina / oc at qwældæ bytas Thetta thydhis flerom 25.

lundom Fôrst iherusalem som lôt i skipte beniamins sl̄akt / ther bygdhe salomon wiife gud̄z altara oc môn- ster / oppa th̄ altara brændis al̄skona offer / oc stek- tis om morghonin arla / oc at qwældæ tha bytto pre- stene hwath som them bar til r̄atta aff offreno An- 30.

dra lund thydhis th̄ swa Beniamins sl̄akt sik at ægha iherusalem / oc ther giordhe salomon wiife swa gudh-

- likt múnster at the hælgha kirkia kalladhis then tima alt saman *ierusalem*/ swa som hetir nw romara kirkia The sama *ierusalem* hon tuggar æn the hælgho scríft/ oc komber aldre in til kærnan/ sör æn then
5. tima iwdha skulo kærnnas widh rætta tro oppa *ihesum christum*/ oc tha skulo the skilia skaalina fra kærnanom/ thz ær ofannigh ordh i the hælgho scrípt/ oc oklæd aff andelike vnderstandilse Thridhia lund thydhis thetta swa *Sanctus paulus* war aff *beniamius*
10. flækt/ han hadhe swa mykin lofta til thera blodh oc dödth/ som trodho a gudz son suiman söddan fore then tima at han wille riwa them m3 sinom tannom æn han formatte Æn sidhan gudh lyyfte hans hiærta til rætta tro/ tha bytte han oc skipte marghfallelika
15. gudz nadher mællan *críftna manna*/ oc tedhe hwaríom epter siin skipilse hurw han skulle liwa/ swa som prówas i hans bokom ¶ Sidhan bódth *iacob* sinom sonom at söra han dödhan ater til chanaan land/ oc iordha han ther nær adam oc ewo/ oc abraham oc
20. fara oc yfaac oc rebecca oc lya Oc orsækte sik *iacob* sör fore *iosep*/ at *rachel* hans modher war ey ther iordhath/ thy at hon do i barnsæng/ oc wæghfarande/ oc om hetan waar tima som blomster wæxste/ oc thy lagdhe han *rachel* i bethlehem som thz
25. signadha íomfrwo blomster *ihesus christus* skulle södhas Oc ær thz mærkelíkt/ at the gamblo hælgho mænnene fore wars herra byrdh waldo sik lægherstadh/ oc aldra hælzst ther som gudz son skulle pinas oc iordhas oc opstanda aff dödha/ fore thz hop oc
30. astundaz the hadho til hans komo/ oc oprísa m3 honum aff dödha swa som scríwas aff i læstíne/ at epter wars herra pino tha ypnadhos grawana oc rífo

mange hælge ma'n op aff dōdha m̄ homum Sidhan
lagdhe iacob fina sōter saman ower sængina / swa som
gud̄ son lagdhe fina sōter sidhan a korfeno / oe do /
oe ræknadhis hans sial m̄ godhom ænglom / oe lika-
min lagdhis m̄ androm patriarchom 5.

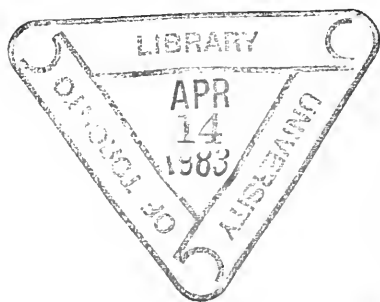
I Ossep sōll ower fins fadhers ænlite / tha han sa ho-
mum dō oe kyste han m̄ taarom Sidhan bōdh
han sinom lækiarom at rykta fins fadhers likama m̄
wæl loktande yrtom Oe hawom wi her æpterdōme /
at æra oe hedhra godha mazna likama oe been sidhan 10.
the ære dōdhe Thy at the waaro andbudh godha siala
oe dygdhelika gerninga Oe ær th̄ wærdhskyllight at
wi hedhrum benin oe muldina / mædhan gudh hedhrar
sialina / oe swa myklo hælder / at gudh skal æn giwa
allom saman ewerdhelikin hedher oe sæghrindh i hi- 15.
merike Sidhan læt iossep liggia sin fadher oiordhadhan
fytetighi dagha / thy at swa margha dagha skulle gud̄
son tees i iordhrike epter sin dōdh oe opreest Ålt
egipto land grater iacob iæmpna siwtighi dagha Oe
ther aff kom godh sidhwænia / at lata sighia mæssor 20.
fore sin wardhnath / hwar siwnda dagh / eller tionda
epters hans dōdh / thy at siwtighi ære siw sinnom tio
Siwnda daghin fore thy / at sialin hawer thre krap-
ter / skial oe losta oe dirffwe / oe likamin ær saman
skipadher aff iordh / oe wædher / oe elde / oe watne / 25.
Hwar tionda dagh / for thy at sialin faar at bryta
wars herra budhordh / eller nakath aff them tio Si-
dhan taladhe iossep widh konungxins radh / oe badh
them sighia pharao konunge at iacob bōdh iossep / at
sōra sik dōdhan ater i chanaan land oe iordha han 30.

S. 165.

- ther mȝ patriarchom Pharao konung bidher iossep fara / mȝ likeno / oc gōra som hans fadher bōdh Jossep tagher mȝ sīk mykin hār / badhe ōrs oc plankadha waghna / oc fōlgdho honum alle hans brōdher /
5. oc alle the frāmsto herra mæn aff egipto lande / oc fara mȝ likeno langa wāgha oc krokotta / swa at the komo fram / fāmighi miler wāgh bort om grawa stadhin / oppa the mark ther kalladhis adad / oc grāto ther oc fōrgdho iāmpna sīw dagha Oc āre her tw
10. thing mārkiande Fōrst / hwi the foro ey sīna ratta leedh Oc annath hwi the grāto oc sīrgdho i them stadhom / meer ān i androm stadhom Til thȝ fōrsta swaras A thera rāttom wāgh / waaro stark māghin land / oc waradho the sīk fore stark ōrlōgh som them
15. matte til koma / oc thy foro the hālder om kring / os til āpter dōme / at wi skulom wāghia ondom mannom oc giwa them āngin missāmio āmpne Til thȝ andra āre thāsse antȝswar / at lango epter thera dagha / tha tolff patriarcha slakter foro mȝ moyfes aff
20. egipto / at ārfwa oc eghna chanaan land / tha komo the til thenna fama stadh / oc ther togh folkeno at ledhas oc taladho a mot gudhi / oc kom elder aff himpnom / oc brānde mykin mogha / aff thera slaktom / thy at the mistrōsto gudhi / Oc sa iossep mȝ
25. gudhlikom spaadom / at i thenna stadh skulle een aff hans slakt synda gen gudhi / oc tagha syndagiāld oc fore thy grāt iossep ther oc alt hans fōlghe oc kalladhis sīdhan then stadhin egipto grater Sīdhan fōrdho the iacob til hans lāgherstadh Oc sīdhan han ār ior-
- S. 160. 30. dhadher tha far iossep heem til egipto land mȝ allom sīnom brōdhrom oc fōlghe Sīdhan iacob war dōdher /

tha ræddos ioseps bróðher at iosep monde hawa ower
 borithi thera ondýskap fore síns fadhers skuld/ mædhan
 han lifdhe/ thy at han wille ey móðha hans hiærta/
 oc hawa tha's angift/ at han mon swa myklo har-
 dhare hæmpna ower them epter thera fadhers dóðh/ 5.
 oc fore thy góra the sit radh oc tala til iosep Thin
 fadher bóðh os sör æn han do at wi skullom síghia
 thik tha'sse hans ordh Jak iacob bidher thik iosep
 ower alla hælghe^o doma/ at thu glóm thinna bróðhra
 ondýskap/ oc the ilgærninga som the wærkadho oppa 10.
 thik Wi bidhiom oc at thu forlat os alla the synder
 fore thins fadhers skuld gudý thia'niste mantý Josef
 warkunnar them oc grater aff millo hiærta/ æn the
 bróðher falla a iordhina swa længe som the waro fore
 honum oc lowa honum sína thia'nist Han bidher them 15.
 ey rædhas oc talar til them swa Hwa giter giort gen
 gudý wilia J thænkten illa góra widh mik oc gudh
 wænde thý til godho badhe mik oc idher/ oc mango
 mankóne J skulin ey rædhas/ iak skal idher sódha oc
 idhra affkómd/ oc hugnadhe them mý blidhom or- 20.
 dhom oc linom oc bodhe han i egipto lande alla sína
 dagha mý alle síns fadhers affkómd/ oc lifdhe swa
 længe at han sódde op síns sons manasse sonabarn Si-
 dhian han wæxste gamal/ tha taladhe han til sínna
 bróðhra Epter min dóðh skal gudh síælwer witia idhra 25.
 slækt/ oc góra idher wældogha ower the land som
 han iætte abraham ysaac oc iacob/ Æn iak manar
 idher a gudý weyna at miin been sôrens aff thæ'sso
 lande mý idher Egipto land teknær wærlidina Oc ma-
 ghom wi her vnderstanda/ at bætra ær gamblom oc 30.
 sírla forlata wærlidina oc heyna synder æn ey mý allo

Sidhan do iofep tio aara oc hundradha gamall / oc war hans likame ryktadher wæl m̃ wæl loktande yr-
tom oc lagdher i skriin til tha's som sidhan wardher
saght Oc war wærdhocht at wæl loktande yrter
5. thiænto hans likama / thy at hans siæl loktar m̃ dyg-
dhelike frægðh ewerðhelika ower alla wærlidina

**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 04 15 13 011 2